ДЖОН
КЕНЕДИ
ТУЛ

Сговор на глупци

НАРОДНА
КУЛТУРА

Сговор на глупци
Джон Кенеди Тул

От излизането си в 1980 година тази книга с неоформена жанрова принадлежност (би трябвало да напомня роман) все така се радва на огромна популярност, а нейният автор — дотогава от никого нечут и невидян — е все така една любопитна литературна загадка. Комичното в това съчинение е тясно взаимно обусловено с трагизма на едно календарно точно определено време, действителното на места се покрива с ирационалното; неукротимата фантазия съжителства с една болезнена ирония, фарсът е само маска на една убийствена реалност. Човешкото въображение, което винаги е имало поводи да се съмнява в интегралния образ на Съединените Щати като една от най-напредналите цивилизации в света, може на пръв поглед да се смути от невероятния сговор между глупост и разум, между дебилност и мъдрост, между човешко страдание и пълна дехуманизация, бележещи характеристиките на тази нация. Отрицаващи се взаимно, те са като двете страни на една и съща монета, отдавна обезценена от уморителното й подхвърляне върху избелялото хазартно сукно на едно излъгано, жизнено неустойчиво, изтощено и отчуждено общество, чиито мечти постепенно, исторически последователно са рухвали в прахоляка на две световни войни, една тежка икономическа криза, безплодни колониални и военни авантюри по всички географски ширини на света, вътрешнополитически скандали, наивни теоретизации и свръхнапомпано самочувствие.

Писателят Уокър Пърси, преподавател по литература в университета «Лойола» в Ню Орлиънс, който през 1976 г. пръв прочита книгата, признаваше сетне, че неколкократните настоявания по телефона от страна на една жена, впоследствие оказала се майката на Джон Кенеди Тул, го накарали резервирано да отгърне първата страница на един едва четим от похабеното индиго ръкопис. «Зачетох се — пише той в предговора към американското издание на «Сговор на глупци» от 1981 г. — и продължих да чета. Първо ме налегна отчайващото чувство, че ръкописът не е достатъчно лош, за да го захвърля, после интересът взе да ме гъделичка, след това ме обзе растяща възбуда, която накрая премина в недоверие: просто не беше възможно да е нещо толкова хубаво. Ще устоя на изкушението да издам кои места ме накараха най-напред да зяпна, сетне да се подсмихна, да се изсмея гръмогласно и в почуда да поклатя глава. По-добре читателят сам да ги открие.» Може би по същия начин ще трябва да постъпим и сега — българският читател, в чиито ръце ще попадне тази книга, несъмнено ще направи своите по-малки и по-големи открития за «Сговора» на Тул, нищо, че може би няма да съвпаднат с тези на Пърси. А и не би могло. Дори ще се получат известни различия, макар да не знаем какви са били за него същностните

изводи и какво той е съзрял под тази фалстафовска буфонада, в която се движи героят на Тул. Тъкмо него, Игнациус Райли, ние ще открием още в самото начало — персонаж, който трудно може да бъде причислен към познатия ни каталог от литературни герои, един «щастлив» случай, за когото едва ли някой специалист би се осмелил да намери точната диагноза, или както го бе определил Уокър Пърси, «неповторим лигльо, един луд Оливър Харди, един тлъст Дон Кихот, извратен Тома Аквински, всичките омесени в едно цяло». Само че у този привиден псевдоинтелектуалец, идеолог, сеяч на хаос, мърляч и лакомник живее необузданият бунтовник, какъвто навярно ще да е бил и тулещият се зад него Тул. Станал жертва на «колегите по глупост под знамето на сговора», той въстава с цялата си душа, убедено и безкомпромисно, против цялата си съвременност, от Фройд, хомосексуализма и протестантството (най-малкото защото е католик) до универсалното дребнодушие, социалните измами и социалната система, попаднала в плен на капиталистическите взаимоотношения. На пръв поглед той е нелеп, асинхронен, смешен: излегнат в римски стил по бархетна нощница в една спалня от крайните квартали на Ню Орлиънс (какъв по-подходящ декор от това средоточие на американските противоречия!), между исполинските си пристъпи на словесна високопарност той написва десетки жълтолисти бележници с хули, колосални идеи за преустройство на обществото и промишлеността и писма, подписвани с различни имена. Неговият интелектуален и емоционален метеж го отделя от всички останали, противопоставя им го, остракира го от тях и едва тогава виждаме какъв може да бъде той, щом за него другите са «покерджии, проститутки, ексхибиционисти, антихристи, алкохолици, хомосексуалисти, наркомани, фетишисти, онанисти, порнографи, изнудвачи, дърти брантии и лесбийки, които бутнат ли мъничко рушвет, и вече попадат под закрила». При всеки опит да стане социално съвместим — например да постъпи на работа, — неговата поява в каква да е област на обществен ангажимент неизбежно довежда парадоксалната му мисъл до раждането на нови идеи и теории и обикновено завършва катастрофално, въпреки че дълбоко в поведението му все пак проличава известна донкихотовска логика. Съвременният свят е чужд и враждебен за Игнациус Райли, той напомня един мрачен видеоклип на ужасите и несъответствията и тъй като му липсват «познания по теология и геометрия», измисленият му критерий за нещата постоянно предизвиква фатални своеволия от страна на пилорната му клапа. Тази неправдоподобна фигура е вместена в един още по-абсурден лабиринт от върховна глупост (да си припомним само циркаджийските одежди на полицая Манкузо), поднесена в книгата като нормално американско социално разслоение на чиновници, едри индустриалци, полицаи, притежатели на барове, контрабандисти на порнографски снимки, продавачи на хотдог, съседи сплетници,

университетски професори, които си преписват един от друг лекциите, и — тъй като сме в Луизиана, т.е. в Юга — негри, които са винаги по-умни и съвестни от белокожите си работодатели. Пъстър паноптикум, калейдоскопична бъркотия, в която няма и помен от организация, освен шепа неумолими закони: в Съединените американски щати човек е невинен, докато не го признаят за виновен, или богатият всякога си остава богат, а бедният — всякога беден. Сред многобройните разсъждения на Игнациус Райли читателят ще открие и други безмилостни закономерности, като например тази, че умът е обратнопропорционален на цифрата в чековата книжка или че прогресът няма нищо общо с прогресиращото летоброене на съвременната цивилизация. Нещо като Паркинсън, като Лорънс Питър, като Мърфи и техните правила — един точен, режещо сатиричен и безпощадно присмехулен портрет на днешните Съединени щати, този необятен и вечно обновяващ се сговор на безумието във всички възможни посоки на човешката мисъл и практика: политика, идеология, морал, религия, класови чувства, прости междучовешки отношения. Тук загадъчният Джон Кенеди Тул стига до странен синтез на едни от най-известните американски сатирици. Артимъс Уорд, Марк Твен, Ринг Лардиър, О. Хенри, Джеймс Търбър, Робърт Бенчли, Доктъроу, Вонегът — с цялата отрова на своите писателски жила, с цялото си взиране в недъгавата социална структура на Щатите, неподражаеми първенци на критичния и унищожителен сарказъм, те всички изглеждат сякаш лирици в сравнение с лунатичното въображение на Тул, с неговото екстравагантно сатирично майсторство, блестящо защитено както с поредица от снайперистки попадения в слабите места на този невероятен и халюцинаторен свят, наречен Америка, така и с една завидна белетристична лекота, отлично усвоила знаковата система на съвременното фантазно и символично слово.

Едновременно с това «Сговор на глупци» навява някаква особена и необяснима тъга, в книгата кънти някакъв трагичен обертон, като че събуден от личната трагедия на автора. Очевидно видял себе си зад парадната врява на своя герой, Джон Кенеди Тул е роден в Ню Орлиънс през 1937 г. и тридесет и две годишен слага сам край на живота си (1969). Малко други неща са известни за него, за неговите интереси, социални връзки и професионални занимания. Телеграфните данни, съобщени от преживялата го майка, не подават друга информация, остава само да подозираме, че не е намерил достатъчно сили, за да изтърпи с една явно чувствителна душа заобикалящата го отвсякъде глупост и напразно се е мъчил да гребе срещу течението — това поне подсказва романът. Оставил ръкопис на «Сговора», след като напразно е опитвал да заинтересува някоя редакция или издателство. Майка му го изпраща на Уокър Пърси и благодарение на личните му усилия един откъс най-напред излиза в списание «Ню Орлиънс Ривю» (1978), а

цялата книга бива издадена чак в 1980 г. Тогава именно се случва и онова, което би предвидил и един Игнациус Райли: посмъртно му е присъдена наградата «Пулицър» за литература, а по-късните издания се финансират от Националната фондация за изкуствата във Вашингтон. И кой знае още колко ненаписани книги е трябвало да отнесе в гроба си този блестящ талант, към когото целият Сговор реши твърде късно да прояви своята грижа.

Първа глава

I

Яви ли се на света истински гений, ще го познаете по туй, че глупците всинца са в сговор против него.

Джонатан Суифт

Зелената ловджийска шапка стискаше върха на месестата балонеста глава. Зелените наушници, издути от четина, и огромните уши, покрити и отвътре с мека козина, стърчаха отстрани и сякаш сигнализираха, че може да се направи завой едновременно в двете посоки. Изпод гъстите черни мустаци се подаваха сочни, но присвити устни, които в крайчетата си потъваха в ситни диплички, пълни с неодобрение и трохи от пържени картофки. Изпод сянката на зелената козирка високомерните синьо-жълтеникави очи на Игнациус Дж. Райли оглеждаха с пренебрежение народа, който се тълпеше под часовника на универсалния магазин «Д. Х. Холмс», и търсеха да открият признаци на лош вкус в начина, по който другите се бяха облекли. Някои дрехи, забеляза Игнациус, бяха тъй нови и скъпи, че просто няма как да не ги приемеш за истинско оскърбление спрямо добрия тон и благоприличието. А притежанието на нещо ново и скъпо, каквото и да е то, отразява единствено липсата на познания по теология и геометрия у дадената личност, пък и хвърля съмнения относно душевността ѝ.

Самият Игнациус бе облечен благоразумно и удобно. Ловджийската шапка предпазваше главата от настинка. Обширните панталони от туид хем щяха да изкарат доста дълго, хем позволяваха изумителна подвижност. Диплите и гънките им кътаха топличък и повмирисан въздух, в който Игнациус се чувстваше уютно. Карираната бархетна риза отхвърляше необходимостта от яке, а шалът предпазваше незащитената плът между наушниците и яката. Облеклото му бе приемливо от гледна точка и на най-мъглявите схващания за теология и геометрия, пък и предполагаше една богата душевност.

Преместващи тежестта си от единия към другия хълбок по подобие слонско, Игнациус разлюля телеса, а те се разлюляха из туида и бархета и се разбиха в прибоя на шевовете и копчетата. И като се нагласи удобно по този начин, той изпадна в размисъл относно закъснението на майка си. Мислите му се въртяха най-вече около неразположението, което

започваше да изпитва. Като че ли цялата му същност аха, и щеше да избухне през издулите се чортови ботуши и сякаш за да се увери в това, той сведе необикновените си очи надолу към краката. Наистина бяха като отекли. Щеше да покаже на майка си подутите ботуши като доказателство за нейното безразсъдство. Погледна нагоре и видя, че слънцето вече преваля над Мисисипи. Часовникът на «Холмс» сочеше близо пет. Той доизглаждаше няколко внимателно формулирани обвинения, чиято цел бе да хвърлят майка му ако не в разкаяние, то поне в смут. Често му се налагаше да я поставя на мястото й.

Беше го докарала до центъра със стария плимут и докато тя се преглеждаше заради артрита, Игнациус си купи ноти за тромпета и нова струна за лютнята. После се помота из пасажите на Ройъл стрийт, за да види не са ли инсталирали някоя нова монетна игра. Остана разочарован, защото откри, че миниатюрния механичен бейзбол вече го няма. А може би просто го поправяха? Последния път, когато игра на него, батсманът не работеше и след известен спор управата му върна петте цента, макар че служителите се оказаха доста долни типове и дори намекнаха, че Игнациус сам бил развалил бейзболната игра, като я ритал.

Съсредоточавайки се върху съдбата на миниатюрния бейзболен автомат, Игнациус се откъсна от материалния свят на Канал стрийт и от заобикалящите го, та следователно не забеляза двете тъжни, но искрящи от надежда и упование очи, които жадно го наблюдаваха иззад една от колоните на магазина «Д. Х. Холмс».

Дали беше възможно да поправят играта в Ню Орлиънс? Вероятно да. Можеше обаче да се наложи да я изпратят някъде другаде — да речем, в Милуоки, в Чикаго или пък в град, от онези, чиито имена Игнациус свързваше с наличието на ремонтни цехове с гаранция за високо качество на извършваните услуги и вечно димящи фабрични комини. Надяваше се, че при транспортирането ще се отнасят внимателно с бейзболната игра и че нито един от мъничките й играчи не ще бъде олющен или осакатен от бруталните железопътни служители, решили веднъж завинаги да разорят железниците с рекламациите на клиента. Тези същите служители след време щяха да обявят стачка и да видят сметката на илинойския жп транспорт.

Докато Игнациус размишляваше върху това каква наслада доставя бейзболната игра на човечеството, двете тъжни, жадуващи очи се придвижваха към него през тълпата като торпеда, устремили се към огромен танкер, покрит от главата до петите с вълна. Полицаят дръпна торбата с нотите.

— Имаш ли някакъв документ за самоличност, господинчо? — попита той, изпълнен с надеждата, че Игнациус не разполага с такъв.

— Какво?! — Игнациус хвърли изотгоре поглед към значката върху синята шапка. — Вие кой сте?

— Я си покажи шофьорската книжка!

— Аз не шофирам. Вървете си, ако обичате. Чакам майка си.

— Какво е това, дето виси от торбата?

— А вие как мислите, глупако? Струна за лютнята ми!

— За кое?! — Полицаят леко се отдръпна. — Бе ти тукашен ли си?

— Нима влиза в задълженията на полицията да ме тормози, след като е видно, че този град е столицата на порока в цивилизования свят? — изрева Игнациус над тълпата, събрала се пред магазина. — Че се е прославил със своите покерджии, проститутки, ексхибиционисти, антихристи, алкохолици, хомосексуалисти, наркомани, фетишисти, онанисти, порнографи, изнудвачи, дърти брантии и лесбийки, които бутнат ли мъничък рушвет, и вече попадат под закрила! Стига да имате малко време, бих направил опит да обсъдя с вас проблема за престъпността, но, моля, не допускайте фаталната грешка да ми досаждате!

Полицаят сграбчи Игнациус за ръката, но нотите се стовариха върху шапката му, а висящата струна го шибна по ухото.

— Хей!

— Така ти се пада! — кресна Игнациус, като забеляза, че около тях започва да се образува кръг от зяпачи.

А на щанда за тестени изделия, вътре в магазина, мисис Райли притискаше майчината си гръд към една стъклена витрина, пълна с макарони. Пръстите й, протрити от дългите години пране на огромните жълтясали гащи на синчето, почукаха по стъклото, за да привлекат вниманието на продавачката.

— Ууу, мис Инес! — провикна се мисис Райли с акцент, характерен за една «Дива Индия», недалеч от Мексиканския залив, и който на юг от Ню Джърси можеше да се чуе само в Ню Орлиънс. — Тук съм, душко!

— Какво става с тебе? — попита мис Инес. — Как си, миличка?

— Ако ти кажа, че съм добре, ще те излъжа — искрено отвърна мисис Райли.

— Лоша работа… — Мис Инес се облегна на витрината, забравила за пастите, които продаваше. — И аз така, право да ти кажа. Тия крака…

— Божичко, де това да беше. А то имам артрит в лакътя.

— Не думай! — възкликна с истинско съчувствие мис Инес. — Горкият ми баща, и той го има. Караме го да се топи във вана с вряла вода!

— Синчето ми по цял ден плава из нашата вана… Вече и в собствената си баня не мога да вляза!

— Ами той не се ли ожени бе, душе?

— Игнациус?! Ох-ох-ох! — въздъхна тъжно мисис Райли. — Я, муци, ми сложи две дузини от ония пастички.

— Ти не ми ли беше казала, че се е оженил?… — подхвърли мис Инес, като нареждаше пастите в една кутия.

— Даже изгледи няма. Онуй момиченце, дето си ходеха с него, ей

тъй изчезна…

— Е, има още време.

— Дано — отвърна вяло мисис Райли. — Слушай, я ми дай и половин дузина от винените пасти, че Игнациус се сърди, като няма…

— То твойто момченце май много обича пастичките, а?

— Ох, божке, тоя лакът ще ме довърши! — изпъшка мисис Райли.

Ловджийската шапка бясно подскачаше насам-натам посред тълпата пред магазина, като чертаеше радиуси в кръга от хора.

— Ще се жалвам лично на кмета! — крещеше Игнациус.

— Я остави момчето бе! — обади се някой от множеството.

— Иди да ловиш стриптаджийките от Бърбън стрийт! — добави един старец. — Той е добро момче, маминка си чака.

— Благодаря — високомерно заяви Игнациус. — Надявам се, че всички ще свидетелстват срещу това безчинство.

— Ти тръгвай с мене — обърна се полицаят към Игнациус, но с явно намаляло самочувствие. Тълпата заплашваше да се превърне в необуздано пълчище, а наоколо не се виждаше дори регулировчик. — Отиваме в участъка.

— Да не може едно свястно момче дори да чака майка си пред «Холмс»! — обади се пак старецът. — В тоя град туй никога не го е бивало, аз пък да ви кажа. Това е само работа на комунисите!

— На мене ли викаш комунис? — възропта полицаят, като се опитваше да избегне ударите на струната. — Я по-добре внимавай на кого викаш комунис, че ще те прибера и тебе!

— Ти мен не мож ме арестува! — сопна му се старецът. — Аз съм член на клуба «Златен век» към Комитета за отдих и почивка!

— Мръсно ченге такова, я да оставиш стареца на мира! — писна някаква жена. — Човекът сигурно и внучета си има!

— Имам я! При това шест! И всичките учат в манастири! Пък и са умници!

Над главите на хората Игнациус съзря майка си, която излизаше от магазина, понесла кутиите с пасти така, сякаш бяха пълни с цимент.

— Майко! — ревна той. — Колко навреме идеш! Искат да ме водят в участъка!

Мисис Райли си проби път сред хората и почна:

— Игнациус?! Какво става тук? Какво пак си забъркал? Ей, я да ми пуснеш момчето!

— Не го и докосвам, госпожа — отвърна полицаят. — Тоя тука син ли ви е?

Мисис Райли грабна свистящата струна.

— Нейно чедо съм, разбира се! — отвърна Игнациус. — Не виждате ли колко е привързана към мен?

— Обича си го тя момчето — обади се старецът.

— Защо закачате клетото ми детенце? — викна срещу полицая

мисис Райли, а Игнациус потупа с огромната си лапа къносаната й коса. — В тоя град, дето какви ли не ги има, той седнал сироти дечица да прибира! То чака майка си, а те ще ми го арестуват!

— Това е случай само за Дружеството за граждански права — отбеляза Игнациус и така стисна с лапа рамото на майка си, че то съвсем увисна. — Трябва да се отнесем до зачезналата ми изгора Мирна Минкоф. Тя разбира от тези неща.

— Това е само работа на комунисите! — намеси се старецът.

— На колко е години? — попита полицаят мисис Райли.

— На тридесет — отвърна снизходително синът й.

— Работиш ли?

— Игнациус трябва да ми помага вкъщи — отвърна мисис Райли. Първоначалната й смелост се изпаряваше лека-полека и тя започна да пресуква струната с канала на кутията за пасти. — Дяволски артрит ме мъчи!

— Бърша прах по малко — обясни Игнациус на полицая. — Освен това в момента пиша дълъг обвинителен акт срещу нашето столетие и когато вследствие на книжовната ми дейност започне да ми се вие свят, правя мътеница от извара.

— Игнациус бърка чудни мътеници — потвърди мисис Райли.

— Браво на момчето! — обади се старецът. — А повечето млади по цял ден навън се шляят.

— Ти защо не млъкнеш бе! — сопна се полицаят.

— Игнациус! — подхвана с треперещ глас мисис Райли. — Какво си направил, синко?

— Всъщност, майко, аз съм убеден, че именно той започна всичко — и посочи с торбата ноти към стареца. — Аз просто си стоях, чаках те и се молех вестите от лекаря да са обнадеждаващи.

— Махнете оттука тоя старец — обърна се към полицая мисис Райли. — Създава неприятности! И как не ги е срам да пускат по улиците такива като него!

— Полицаите до един са комуниси! — изтърси дядката.

— Казах ли ти аз да си затваряш устата бе?! — изръмжа сърдито полицаят.

— Всяка вечер падам на колене и благодаря на бога, че имаме закрила! — обърна се към тълпата мисис Райли. — Ако не беше полицията, всички до крак да сме измрели! Щяхме да лежим в креватите с прерязани гърла!

— Така си е — обади се една жена.

— Молете се за полицията! — продължи мисис Райли. Игнациус галеше необуздано майчиното рамо и й нашепваше окуражителни слова. — А за комунис ще се помолите ли?

— Не! — отвърнаха разгорещено няколко гласа, а някой блъсна стареца.

— Не те лъжа, госпожа — изрева на свой ред дядката. — Опита се да арестува синчето ти! Те всичките са комуниси!

— Я тръгвай! — Полицаят го сграбчи грубо отзад за палтото.

— О, боже мой! — възкликна Игнациус, като гледаше как бледият и дребничък полицай се опитва да усмири стареца. — Нервите ми окончателно се разклатиха!

— Помагайте! — призоваваше старецът тълпата. — Това е злоупотреба с власт! Тука се гаврят с Конституцията!

— Игнациус, тоя е луд! — заяви мисис Райли. — По-добре да се омитаме, детето ми! — Тя се обърна към тълпата: — Бягай, народе! Може всички ни да изпотрепе! Лично аз мисля, че точно той е комунис!

— Не се вживявай толкова, мамче — посъветва я Игнациус, докато си пробиваха път през разпръскващата се тълпа, и забързаха по Канал стрийт. Обърна се и видя дядката и свадливият полицай да се боричкат под часовника на универсалния магазин. — И ще бъдеш ли така любезна да понамалиш ход? Струва ми се, че получавам сърцебиене!

— Ооо, я млъквай! На мене много ли ми е добре? Да търча на мойта възраст!

— Ако не се лъжа, сърцето е от значение при всяка възраст.

— Нищо ти няма на сърцето.

— Но ще ми проима, ако не тръгнем мъничко по-бавно! — Игнациус се търкаляше напред, а вълнените панталони се издигаха на талази около огромния му задник. — У теб ли ми е струната?

На ъгъла мисис Райли го набута в Бърбън стрийт по посока на Френския квартал.

— И за кой дявол се вторачи в тебе онуй ченге?

— Така и не ще да разбера, но вероятно тутакси щом усмири застарелия фашист, ще поднови домогванията си спрямо нас.

— Амиии?! — Мисис Райли започваше да нервничи.

— Да, без съмнение. Стори ми се, че твърдо си беше наумил да ме арестува. Навярно си имат норма. Едва ли ще ме остави тъй лесно да му се изплъзна.

— Какъв ужас! Ще се появиш по страниците на всички вестници! Игнациус, какъв позор! Ти само си направил нещо, докато ме чакаше, познавам си те!

— Ако въобще има човек, който да не си пъха носа там, дето не му е мястото, това съм аз — изпъшка Игнациус. — Умолявам те! Налага се да спрем! Струва ми се, че ще получа кръвоизлив.

— Добре. — Мисис Райли погледна почервеняващото лице на сина си и разбра, че той като едното нищо ще се свлече в краката й, само и само да докаже, че е прав. И преди го беше правил. Последния път, когато го накара да я придружи на неделната литургия, се сгромоляса два пъти на отиване към църквата и още веднъж по време на проповедта за мързела, след което пропълзя изпод скамейката и предизвика всеобщ

смут и бъркотия. — Хайде да влезем тук и да поседнем.

С помощта на една от кутиите тя го натика през вратата на бар «Нощна веселба». В смърдящия на уиски и фасове полумрак те се изкатериха върху два стола. Докато мисис Райли подреждаше кутиите с пасти върху тезгяха, Игнациус разтвори широките си ноздри и отрони:

— Боже мой, майко, тук смърди ужасно! Стомахът ми изпада в спазъм!

— А какво искаш? Да излезеш на улицата? Да те прибере оня полицай, това ли?

Игнациус не отговори — той сумтеше шумно и правеше физиономии. Барманът, който ги наблюдаваше, се обади с пълна досада някъде из полумрака:

— Моля?

— За мен кафе — поръча царствено Игнациус. — Кафе от цикория с преварено мляко.

— Само нес — отвърна барманът.

— Изключено е да пия подобно нещо — обърна се Игнациус към майка си. — Такава мерзост!

— Тогава си поръчай бира. Няма да те отрови.

— Но е възможно да се подуя.

— За мен бира «Дикси 45» — поръча мисис Райли.

— А за господина? — попита барманът с плътен, високопарен глас. — Какво ще пожелае той?

— Дайте му и на него «Дикси».

— Кой знае дали ще я изпия — изтърси Игнациус в момента, в който барманът тръгна да отваря бирите.

— Не може да седим просто така, нали?

— Защо пък не? Ние сме единствените им клиенти и трябва да ни се радват.

— Тук вечер сигурно има стриптийз, а? — сръга сина си мисис Райли.

— Не бих се изненадал — студено й отвърна Игнациус. Имаше доста огорчен вид. — Можехме да се отбием и другаде. Убеден съм, че и без това полицията всеки момент ще нахълта! — Той изсумтя шумно и се изкашля. — Слава богу, че мустаците ми възпират донякъде тези зловония, но обонятелните ми органи вече започват да се бунтуват.

След известно време, а то им се стори като цяла вечност, изпълнена с тракане на чаши и затръшване на хладилници, барманът изникна там някъде из полумрака, постави бирата пред тях и уж без да иска, събори чашата в скута на Игнациус. Бяха обслужени по възможно най-отвратителния начин — така както се полага на нежелани посетители.

— Да имате случайно студен тоник «Доктор Нът»? — попита Игнациус.

— Не.

— Синът ми обожава «Доктор Нът» — обясни мисис Райли. — Трябва с каси да купувам! Като седне някой път, изпива по два-три наведнъж.

— Убеден съм, че това не е от първостепенен интерес за този човек — каза Игнациус.

— Не възнамерявате ли да си свалите шапката? — полюбопитства барманът.

— Не — избоботи Игнациус. — Тук е студено.

— Ваша работа — отвърна онзи и се зарея към полумрака в другия край на бара.

— Хайде де!

— Успокой се — рече майка му.

Игнациус повдигна наушника от страната на майка си.

— Ще си вдигна единия наушник, за да не се налага да напрягаш гласните си струни. Какво ти каза лекарят за лакътя или какво беше там?

— Че трябва да се масажира.

— Дано само не пожелаеш аз да го сторя. Знаеш какво е отношението ми спрямо допира с други хора.

— Каза ми, доколкото може, да избягвам студа.

— Май щях да съм ти полезен, ако умеех да шофирам.

— Не се притеснявай, пиленце.

— В действителност дори самото возене ми действа зле. Е, най-лошото, разбира се, е да си на горния етаж на експресен междуградски автобус. Толкова нависоко! Помниш ли, когато трябваше да отида до Батън Руж с един такъв? Няколко пъти повръщах! Наложи се шофьорът да спира из тресавищата, за да слизам да се разхождам. Останалите пътници май много се ядосаха. Да се возят на тази ужасна машина — навярно стомасите им бяха от желязо! Освен това самото излизане извън пределите на Ню Орлиънс невероятно много ме изплаши. Именно там е пуснала корени истинската пустош — сърцето на мрака.

— Спомням си, Игнациус — отвърна по инерция мисис Райли, като отпиваше големи глътки бира. — Беше направо болен, като се върна вкъщи.

— Тогава пак се чувствах по-добре. Но същинският кошмар беше пристигането ми в Батън Руж. Внезапно осъзнах, че билетът ми важи и за връщане и че пак ще трябва да пътувам с този автобус.

— Това ми го каза вече, душко.

— Таксито обратно до Ню Орлиънс ми струваше четиридесет долара, но поне докато пътувах, не ми беше чак толкова зле, въпреки че на няколко пъти аха, и да повърна. Помолих шофьора да кара много бавно, което за жалост не му се отрази особено добре. Полицаите го спираха на два пъти, задето карал със скорост под минимално допустимата. А когато го спряха третия път, му взеха шофьорската книжка. Представяш ли си, през цялото време са ни следили по радара!

Вниманието на мисис Райли се раздвояваше между сина й и бирата. От три години насам слушаше тази история.

— Това, естествено, беше първото и последното ми излизане извън пределите на Ню Орлиънс — продължи Игнациус, тъй като погрешно прие занесения поглед на майка си за проява на интерес. — Предполагам, че липсата на център ме изкара от състояние на равновесие. Препускането с този автобус беше като сгромолясване в бездна. След като напуснахме тресавищата и наближихме къдравите хълмчета край Батън Руж, в душата ми се прокраднаха опасения, че някои тамошни дръвници ще започнат да хвърлят гранати по автобуса. Те много обичат да нападат превозните средства, защото, струва ми се, ги смятат за символ на прогреса.

— Е, хубаво, че не постъпи там на работа — подхвърли машинално мисис Райли едно предположение, което послужи като отправна точка за по-нататъшния разговор.

— Аз и не бих могъл. Когато видях завеждащия Катедрата по средновековна култура, ръцете ми започнаха да се обриват в ситни бели пришки. Човек, лишен от всякаква душевност! Веднага се хвана, че не нося вратовръзка, и подхвърли някаква глупава забележка по отношение на якето ми. Стъписах се! Как можеше такова незначително човече да си позволява подобна дързост! Това бейзболно яке беше едно от малкото материални блага, към които съм се привързвал, и ако разбера кой идиот ми го открадна, ще го обадя там, където трябва!

В съзнанието на мисис Райли отново изплува ужасното яке, оплескано с кафе, което тя тайничко бе копняла да подари на «Доброволците на Америка», заедно с още няколко от любимите одежди на сина й.

— Разбираш ли, така бях поразен от липсата на всякакво приличие у този «завеждащ», че побягнах от неговия кабинет посред едно от налудничавите му словоизлияния и се втурнах в най-близката тоалетна с надпис «Служебна». Както и да е, седях си аз в една от кабинките, преметнал якето върху вратата, когато изведнъж видях как някой ми го чопва. Чух стъпки, сетне външната врата се затвори. Но в този момент не бях в състояние да се впусна подир безсрамния крадец и нададох вик. Някой влезе и почука на вратата на кабинката. Оказа се, че е един от пазачите или поне така каза. Обясних му през вратата какво точно се беше случило току-що. Той обеща да ми намери якето и си отиде. Всъщност, както и друг път съм ти споменавал, открай време подозирам, че той и «завеждащият» бяха едно и също лице. Гласовете им някак си приличаха.

— В днешно време човек на никого да няма вяра, пиленце.

— Излетях от тоалетната веднага щом ми беше възможно, с единственото желание час по-скоро да се махна от онзи ужасен град. Едва-що не измръзнах, докато седях в пустия двор, опитвайки се да си

хвана такси! Най-накрая взех едно, което се съгласи да ме откара до Ню Орлиънс срещу четиридесет долара, а шофьорът, ей богу, беше самоотвержен човек и ми услужи с якето си. Докато пристигнем обаче, той съвсем се вкисна, задето му взеха книжката. Освен това май простина, и то сериозно, ако съдим по честотата на покихванията му. Та нали пътувахме близо два часа!

— Ще си пийна още една биричка, Игнациус…

— Майко, опомни се! В тази низвергната кръчма?

— Само едничка, душко. Пие ми се пък…

— Ще пипнем нещо от тези чаши, да знаеш! Ако обаче твърдо си решила, на мен ми поръчай едно бренди.

Мисис Райли помаха на бармана, който изплува из полумрака и попита:

— Та какво станало в оня рейс, приятел? Не можах да хвана края.

— Ще бъдете ли така любезен да си гледате работата, както му е редът? — разгневи се Игнациус. — В кръга на задълженията ви влиза да ни обслужвате безмълвно, и то когато ви повикаме. Ако бяхме пожелали да ви включим в своя разговор, то щяхме да го покажем досега. А ние всъщност обсъждаме нетърпящи отлагане лични въпроси.

— Засрами се, Игнациус! Човекът просто се държи любезно.

— Самите понятия са в разнобой. Едва ли някой би могъл да е любезен в такава бърлога.

— Още две бири, моля.

— Една бира и едно бренди — поправи я Игнациус.

— Няма чисти чаши — отвърна барманът.

— Срамота! — възмути се мисис Райли. — Е, ще пием в същите.

Барманът сви рамене и потъна в мрака.

II

В полицейския участък старецът седеше на една пейка редом с останалите — предимно крадци по магазините, които съставляваха късният следобеден улов. Върху бедрото си в спретната редичка беше подредил картата за социална осигуровка, членската карта от църковното дружество, значката от клуб «Златен век» и удостоверението за това, че е ветеран от Първата световна война. Чернокож младеж с огледални слънчеви очила, които му даваха вид на пришълец от друга планета, разглеждаше «досието» върху съседното бедро.

— Ехааа! — възкликна захилен той. — Бе ти май навсякъде членуваш, а?

Старецът най-старателно пренареди картите, но не каза нищо.

— И как стана тя, че докараха такъв като тебе? — Слънчевите очила избълваха толкова дим, че картите се скриха. — Тия полцаи май съвсем са я закършили.

— Тук съм, защото оскверниха конституционното ми право! —

внезапно се разгневи старецът.

— Туй няма да мине. Вземи, че измисли нещо друго. — Черната ръка се пресегна към една от картите. — Тоя Клатен век кво значи?

Старецът грабна картата и я сложи обратно върху бедрото си.

— С тия картончета въпросът ти не се урежда. Те не пропускат — ще си те опандизят и с тях, и без тях.

— Така ли мислиш? — обърна се старецът към кълбото дим.

— Има си хас! — Нов облак се понесе към тавана. — Ама как попадна тука бе, дядка?

— Не знам.

— Не знаеш ли? Ехааа! Бабината ти! Все ще е за нещо. Черните ги прибират за нищо, ама ти, мистър, щом си тука, все ще е за нещо.

— Наистина не знам — отвърна мрачно старецът — Стоях си аз в тълпата пред «Д. Х. Холмс»…

— И щипна едно портмоненце, а?

— Не. Нарекох един полицай…

— И кво го нарече?

— Комунис.

— Кумуниз, а? Уаууу! Аз ако река на полцай кумуниз, за нула време ще ме чупят чак в Ангола. Ама с такъв кеф ще му го река! Като днеска: мотам си се аз из «Улуърт», а някаква патка свила пакетче фъстъци. Оная пък, продавачката, като писна, все едно я колят. Иеййй! И… так! Пазачът ме гепи, а после някакъв полцай ме помъкна. Иди се оправяй! Ехааа! — Устните му пак засмукаха цигарата. — Не ги намериха фъстъците у мене, ама полцая не ме остави. Е тоя си беше направо кумуниз!

Старецът се изкашля и размести картите.

— Абе тебе ще те пуснат — продължиха слънчевите очила. — Виж, на мене ще ми свият сърмите, ще ми дръпнат едно конско и кво от това, че не съм свил фъстъците? А може и да пробат да го докажат, казва ли ти някой? Ще купят едно пакетче и ще ми го мушнат в джоба. «Улуърт» сигурно ще се опитат да ме окошарят до живот!

Негърът изглеждаше напълно примирен и избълва нов облак синкав дим, който обгърна и него, и дядката, и картичките. После си промърмори:

— Кой ли го е щипнал фъстъка бе, чудна работа?! Само е оня, дето пази стоката…

Един полицай подкани стареца да се приближи до бюрото в центъра на помещението, където седеше сержантът, а до него се бе изправил и полицаят, който го беше арестувал.

— Как се казвате? — попита сержантът.

— Клод Робишо — отвърна старецът и постави картичките си върху бюрото.

Сержантът ги разгледа и каза:

— Полицаят Манкузо разправя, че сте оказали съпротива при ареста и че сте го нарекли «комунис».

— Не му го казах на сериозно — отвърна тъжно старецът, като забеляза с каква жестокост се отнася сержантът дори към малките му карти.

— Манкузо разправя, че сте викали на всички полицаи «комуниси».

— Ихааа! — възкликна негърът от другия край на помещението.

— Я да млъкваш, Джоунс! — провикна се сержантът.

— Добре де.

— Че ти си следващият!

— Ама виж кво, аз на никой не съм викал кумуниз! — взе да обяснява Джоунс. — Оня, пазача в «Улуърт», ме накисна мене! Аз даже не обичам фъстъци.

— Затваряй си устата!

— Окей! — весело отвърна Джоунс и издуха огромен буреносен облак дим.

— Изобщо не съм искал да кажа подобно нещо — продължи мистър Робишо. — Просто се ядосах. Увлякох се, щото полицаят се опита да арестува онуй сирото момче, дето чакаше майка си пред «Холмс».

— Каквооо?! — обърна се сержантът към дребния, посърнал полицай. — Какво си се опитал да направиш?

— Че то това не беше момче — заоправдава се Манкузо. — А един огромен, шашаво облечен дебелак. Видът му беше съмнителен. Най-обикновена проверка на документи исках да направя, а той започна да ми се опъва. Честно казано, приличаше ми на голям перверзник.

— Перверзник, а? — попита сержантът настървено.

— Да — отвърна му Манкузо с прилив на самочувствие. — Голям, дебел перверзник!

— Колко голям?

— Най-големият, който съм виждал през живота си! — отвърна Манкузо и разпери ръце, като че разправяше за рибарски улов. Очите на сержанта заблестяха. — Първото, което забелязах, беше зелената ловджийска шапка.

Някъде из облака си Джоунс слушаше внимателно, но безучастно.

— И какво стана, Манкузо? Защо сега той не е тук, пред мен?

— Избяга… Оная жена излезна от магазина и обърка всичко. А после двамата побягнаха към Квартала.

— Охо, двамина от Квартала, а? — възкликна сержантът в момент на озарение.

— Не, сър — прекъсна го старецът. — Тя наистина му беше майка! Една мила, хубава женица. И друг път съм ги виждал в центъра. Този полицай тука я уплаши!

— Слушай какво, Манкузо — кресна сержантът. — Ти си единственият в цялата полиция, който може да се опита да отмъкне

някого от майка му. И за какво си ми довел тоя дядка? Обади се у тях и им кажи да дойдат да си го приберат!

— Моля ви се! — започна Робишо. — Недейте! Дъщеря ми се занимава с дечурлигата… Никога досега не са ме арестували! Тя и без това няма да може да дойде. Какво ще си помислят внучетата? Всичките учат в манастири!

— Обади се на дъщеря му, Манкузо! Да се научи друг път на кого вика «комуниси»!

— Много ви се моля! — обля се в сълзи Робишо. — Внучките ме уважават!

— Исусе Христе! — възкликна сержантът. — Да иска да арестува детенце с майка и да ми води тука нечий дядо! Омитай се, Манкузо, и води стареца със себе си! Съмнителни типове ще арестуваш, тъй ли? Добре ще те подредя аз тебе!

— Слушам, сър — отвърна немощно Манкузо и помъкна хленчещия старец.

— Ъхааа! — обади се Джоунс иззад тайнствеността на своя облак.

III

Около бар «Нощна веселба» се спускаше здрач. Навън, по Бърбън стрийт, започнаха да палят светлините. Неоновите надписи ту угасваха, ту светваха и се отразяваха в паважа, навлажнен от рехавата мъгла, която от известно време насам бавно се спускаше над града. В студения полумрак звучеше лекият проплясък на такситата, които докарваха първите клиенти за вечерта — командировани оттук-оттам и туристи от Средния запад.

В «Нощна веселба» вече имаше неколцина посетители: мъж, който местеше пръст по фиша за конните състезания, унила блондинка, която изглеждаше като неделима част от бара, и елегантно облечен младеж, който пушеше «Салем» една след друга и пиеше на огромни глътки ледено дайкири.

— Игнациус, я по-добре да си вървим — рече мисис Райли и се оригна.

— Какво? — избоботи той. — Трябва да останем да погледаме покварата. Тя вече започва да приижда.

Елегантният младеж разплиска дайкирито по бутилковозеленото си кадифено сако.

— Ей, барман, донеси парцал! — провикна се мисис Райли. — Един клиент току-що си разля питието!

— Няма нищо, уважаема — обади се сърдито младият човек и повдигна едната вежда към Игнациус и майка му. — Тъй или иначе, мисля, че съм сбъркал бара.

— Не се разстройвай, пиленце! — посъветва го мисис Райли. — Какво е това, дето го пиеш? Прилича ми на плодов шейк.

— Много се съмнявам, че ще схванете какво е, дори и да ви го опиша.

— Как се осмелявате да държите такъв тон на скъпата ми, ненагледна майчица?

— Млъкни бе, дебелак! — озъби се младежът. — Я ми погледни сакото!

— Направо е смехотворно.

— Стига де! Хайде да сме си приятели — избълбука мисис Райли през покритите си с пяна устни. — И без това достатъчно си тровим живота.

— Бих казал, че синът ви умира да трови спокойствието на другите!

— Ей, вие двамата! На такова място всеки трябва да си прави кефа! — Мисис Райли се усмихна на младежа. — Дай да те черпя нещо, че нали си разля питието. Пък аз ще си викна още една «Дикси».

— Наистина трябва да бягам! — въздъхна младият човек. — Все пак благодаря.

— Къде си хукнал в такава вечер? Ооо, я не му обръщай внимание на Игнациус! Що не останеш да погледаш програмата, а?

Очите на младежа се извърнаха към тавана.

— Така де — обади се блондинката. — Ще видиш някой и друг задник или цица.

— Майко — отсече ледено Игнациус, — убеден съм, че сега насърчаваш тези абсурдни личности!

— Нали ти искаше да останеш, Игнациус?

— Да, но само като наблюдател. Не изпитвам особено желание да общувам с тях.

— Откровено казано, повече не мога да слушам тая история с рейса. Откакто сме влезли, я разправяш вече за четвърти път.

Игнациус се засегна.

— Не съм и подозирал, че те отегчавам. В края на краищата това пътуване беше едно от събитията, които допринесоха за изграждането ми като личност. Ти като майка би трябвало да се интересуваш от травмите, довели до формирането на моя светоглед.

— И кво е станало с автобуса? — попита блондинката и премести стола си до Игнациус. — Казвам се Дарлин. Много си падам по интересните историйки. Нещо сочно ли е, а?

Барманът тресна бирата и дайкирито върху тезгяха точно когато автобусът поемаше из вихрушката.

— На` ти една чиста чаша — изръмжа той към мисис Райли.

— Колко мило! Ей, Игнациус, имам си чиста чашка!

Но синът й беше зает с пристигането си в Батън Руж, за да я чуе.

— Знаеш ли, муцка — обърна се мисис Райли към младежа. — Днес със синчето си имахме неприятности. Полицията се опита да го арестува.

— Боже мой! Полицаите са такива едни непреклонни…

— А пък Игнациус е магистър и въобще…

— Какво беше направил, за бога?

— Нищо. Просто чакаше клетото си мамче.

— Облеклото му е малко странно… Когато влязох, в първия момент го взех за артист или нещо подобно, макар че не се опитах да си представя какво точно би могъл да изпълнява.

— Все за тия дрехи му говоря, ама той не слуша. — Мисис Райли погледна към гърба на бархетната риза и към косата, която се къдреше по вратлето на сина й. — Много ти е хубаво това сако.

— А, това ли? — попита младежът и опипа кадифените ръкави. — Трябва да ви кажа, струва цяло състояние! Намерих го в едно мило малко магазинче в Селцето.

— Не ми мязаш на селянин…

— О, мили боже! — въздъхна младият човек и щракна гръмко със запалката си една «Салем». — Исках да кажа, Гринич Вилидж[1], скъпа. А, между другото, къде намерихте тази шапка? Фантастична е!

— О, господи. Че аз си я нося, откакто Игнациус взе първото причастие!

— Бихте ли я продали?

— Как така?

— Търговец съм на стари дрехи. Ще ви дам десет долара за нея.

— За нея?! Хайде де!

— Петнайсет?

— Сериозно?! — Мисис Райли свали шапката. — Готово, гълъбче.

Младежът отвори портфейла си и й подаде три банкноти от по пет долара. Пресуши чашата с дайкири, изправи се и рече:

— Вече наистина трябва да бягам.

— Толкова скоро?

— Беше ми много приятно да се запозная с вас!

— И се пази от студа и влагата навън!

Младежът се усмихна, постави внимателно шапката под тренчкота си и излезе.

— Радарът, както се оказва, е нещо съвсем елементарно — разправяше Игнациус на Дарлин. — Явно, с таксиметровия шофьор сме проблясвали като малки точици върху екрана през целия ни път от Батън Руж.

— Значи на радарния екран, а? — прозина се Дарлин. — Я гледай ти!

— Хайде да си ходиме, Игнациус — подкани го мисис Райли. — Гладна съм.

Тя се обърна към него и събори бирената бутилка, която се пръсна върху пода на малки, кафеникави, нащърбени парченца.

— Сцени ли ще правиш, майко? — подразни се Игнациус. — Не виждаш ли, че с мис Дарлин разговаряме? Нали носиш сладкиши? Изяж

си ги. Все се оплакваш, че никъде не излизаш. Логично е да се заключи, че една вечер, прекарана в града, ще ти достави удоволствие.

Игнациус се върна към темата за радара, а мисис Райли бръкна в една кутия и си извади шоколадова пастичка.

— Искаш ли? — попита тя бармана. — Много са готини! И от винените имам.

Онзи се преструваше, че търси нещо по рафтовете.

— Мирише ми на винени пасти! — оживи се Дарлин и впери погледа си по посока зад Игнациус.

— Вземи си, гълъбче — подкани я мисис Райли.

— И аз май ще си взема — каза Игнациус. — Струва ми се, че много вървят с брендито.

Мисис Райли разтвори кутията на бара. Дори мъжът с фиша за надбягвания прие да хапне една ореховка.

— Къде намери тия готини пасти, госпожа? — обърна се Дарлин към мисис Райли. — Готини и сочни!

— В «Холмс», душице. Пастите им са един път! И какво разнообразие предлагат!

— Много са вкусни — съгласи се Игнациус и плъзна мекия си розов език по мустаците на лов за трохички. — Май ще си хапна и една-две ореховки. Открай време смятам, че сладкишите с кокосово брашно са много подходящи, за да си подложи човек.

Той нарочно поразрови из кутията.

— Аз пък обичам хубавите пастички да са ми за десерт — каза мисис Райли на бармана, който й обърна гръб.

— Бас държа, че готвиш хубаво, нали? — попита Дарлин.

— Майка ми не готви — обади се Игнациус педантично. — Тя овъглява ястията.

— И аз готвех, като си имах мъж — продължи Дарлин. — Ама май използвах повече консерви. Много си падам по испанския ориз и по спагетите с доматен сос.

— Консервираната храна е едно истинско извращение — заключи Игнациус. — При това действа зле най-вече на душата.

— О, божке, лакътят пак почва да ме върти! — изпъшка мисис Райли.

— Моля те, в момента аз говоря — прекъсна я синът й. — Аз не ям консерви! Веднъж опитах и усетих, че вътрешностите ми започнаха да атрофират.

— Добре си се изучил! — възхити се Дарлин.

— Игнациус изкара университета. После се мота там още четири или пет години, за да си вземе научната степен. И много шик завърши.

— «Много шик завърши…» — повтори леко засегнато Игнациус. — Моля те да уточниш. Какво имаш предвид с това «много шик завърши»?

— Не говори така на майки си де — упрекна го Дарлин.

— Ох, понякога тъй лошо се държи с мене! — проплака мисис Райли. — Какво знаеш ти?! Като си помисля само колко съм направила за него…

— Какви ги говориш, майко?

— Не ме цениш ти мене!

— Веднага престани! Както изглежда, попрекали с бирата.

— Държиш се с мен, като че ли съм някоя отрепка! А аз съм толкова добра към него — хлипаше мисис Райли. После се обърна към Дарлин: — Изхарчих цялата застраховка на горката баба Райли да го издържам осем години в университета, а оттогаз той само се излежава вкъщи и гледа телевизия.

— Що не се засрамиш бе! — нахвърли се Дарлин върху Игнациус. — Такъв голям мъжага! Я погледни нещастната си майчица!

Мисис Райли се беше свлякла върху бара, хълцаше и стискаше в ръка чашата с бира.

— Но това е нелепо! Майко, престани веднага!

— Ако знаех, че си толкова жесток, господинчо, въобще нямаше да слушам шашавата ти история за рейса!

— Майко, ставай!

— И без това приличаш на една дебела откачалка! — добави Дарлин. — Веднага трябваше да се досетя! Гледай само как плаче бедната женица!

Дарлин се опита да избута Игнациус от стола, но той взе, че се стовари върху майка си, която изведнъж престана да реве и простена:

— Лакътят ми!

— Какво става тук? — попита една импозантна жена на средна възраст, застанала пред тапицираната с бледозелена кожа врата на заведението. Хубавото й тяло беше загърнато в черно кожено манто, което леко проблясваше от дъждеца. — Изляза за няколко часа да напазарувам и гледай само! Май трябва през цялото време да си седя тука и да си отварям очите, иначе, току-виж, сте ми съсипали капиталовложението.

— Две нищо и никакви си пияндета — отвърна барманът. — Откакто са дошли, гледам да ги разкарам, но те се лепнаха като мухи.

— А ти, Дарлин? — попита я жената — Големи приятелчета сте станали, а? Какво се помайваш на бара с тия двамата?

— Тоя тука тормози майка си — обясни Дарлин.

— Майка си ли?! И такива ли ги имаме вече? Запада бизнесът, това си е!

— Моля?! — възропта Игнациус.

Жената не му обърна никакво внимание, но съзря празната намачкана кутия върху бара и се развиха:

— Тук някой си е правил пикник, а? По дяволите! Колко пъти ще ви разправям за мравките и мишките!

— Моля?! — повторно възнегодува Игнациус. — Не забравяйте, че майка ми е тук!

— Ама че късмет имам — целият ми под в счупени стъкла точно сега, когато си търся чистач! — Тя погледна гневно бармана. — Изхвърли ги тия двамата!

— Слушам, мис Лий.

— Не се безпокойте — отрони мисис Райли. — И без това си тръгваме.

— При това незабавно! — добави Игнациус и се заклати към вратата, изоставяйки майка си сама да слиза от високия стол на бара. — Побързай, майко! Тази жена прилича на нацистки комендант. Може да ни нападне!

— Я чакай! — викна мис Лий и сграбчи Игнациус за ръкава. — Колко дължат тия типове?

— Осем долара — отвърна барманът.

— Това е пладнешки обир! — прогърмя гласът на Игнациус. — Ще си имате доста разправии с нашите адвокати!

Мисис Райли плати с две от банкнотите, които младежът й беше дал, и олюлявайки се покрай мис Лий, промърмори:

— Ние разбираме, като не ни щат. Може да си пийнем и на друго място.

— Чудесно! — отвърна й мис Лий. — Обирайте си крушите! Клиенти като вас са смърт за търговията!

След като тапицираната врата се затвори зад семейство Райли, мис Лий заключи:

— Никога не съм обичала майките. И собствената си не мога да я гледам!

— Мойта пък беше курва — обади се мъжът с фиша за конните състезания, без да вдига погледа си от листа.

— Майките са гадна работа — отбеляза мис Лий и съблече коженото си манто. — Дарлин, трябва да си побъбрим малко двенките.

Отвън мисис Райли се обеси на ръката на сина си, но колкото и да се стараеха, те едва-едва напредваха, при все че явно настрани вървяха полесно. Вече си бяха изработили и стъпка — три бързи крачки вляво, пауза, три бързи вдясно, пауза…

— Тая жена беше направо ужасна! — поде мисис Райли.

— Пълно отрицание на всички човешки добродетели! — добави Игнациус. — А, между другото, далече ли е колата? Изморен съм, и то много.

— На Сейнт Ан, гълъбче. Само след няколко преки.

— Шапката ти остана в бара.

— Ами, продадох я на оня млад човек…

— Продаде ли я? А защо? Попита ли ме дали не възразявам? Така бях привързан към тази шапка!

— Извинявай, Игнациус, но не знаех, че толкова ти харесва. Никога нищо не си казвал.

— Привързаността ми бе безмълвна. Тази шапка беше досег с моето детство, връзка с миналото ми!

— Ама той ми даде петнайсе долара бе, Игнациус!

— Много те моля! Да не говорим вече за това. Какво кощунство! Един господ знае на какви изродени цели ще служи сега! У теб ли са петнайсетте долара?

— Останаха ми седем…

— Тогава защо не спрем да похапнем нещо? — Игнациус посочи една количка на ъгъла, която имаше формата на хотдог на колела. — Сигурен съм, че тук сандвичите са с огромни кренвирши!

— Кренвирши ли? На тоя дъжд и студ да седим навънка да ядем хотдог?

— Това беше само една идея.

— Категорично не! — с пиянска смелост отсече мисис Райли. — Отиваме си вкъщи! И без туй от мръсните колички нищичко не хапвам! Все нехранимайковци я въртят тая търговийка.

— Щом настояваш… — нацупи се Игнациус. — Въпреки че съм доста гладен, а освен това ти току-що продаде съкровен спомен от моето детство за трийсет сребърника, така да се каже.

И те продължиха с танцовата стъпка по влажния плочник на Бърбън стрийт. На Сейнт Ан лесно откриха стария плимут. Високият покрив стърчеше над всички останали коли — най-положителното му качество, благодарение на което плимутът се разпознаваше лесно и пред супермаркетите. Опитвайки се да излезе от паркинга, мисис Райли на два пъти качи колата на бордюра и остави върху капака на фолксвагена отзад отпечатък от бронята на плимут модел 1946 година.

— Нервите ми! — изпъшка Игнациус. Беше пропаднал в изтърбушената седалка тъй, че от прозореца се виждаше само горният край на ловджийската му шапка и тя наподобяваше капачето на апетитна диня. Отзад, където винаги седеше — беше чел някъде, че мястото до шофьора е най-опасно, — той наблюдаваше лудешките, но неумели маневри на майка си с явно неодобрение. — Струва ми се, че успешно унищожи малкото автомобилче, което някой тъй невинно бе паркирал зад нашия автобус. Гледай само да се измъкнеш, преди да се е появил собственикът му.

— Млъкни, Игнациус! Танцуваш ми по нервите! — сопна се мисис Райли на ловджийската шапка в огледалото.

Игнациус се изправи на седалката и погледна през задното стъкло.

— Тази кола вече е напълно унищожена. Без съмнение ще ти отнемат шофьорската книжка, ако въобще имаш такава. И аз, естествено, ни най-малко не бих ги упрекнал.

— Я лягай там и спи! — Колата отново подскочи назад.

— Мислиш ли, че мога да заспя в такъв момент? Боя се за живота си! Сигурна ли си, че въртиш кормилото в правилната посока?

Изведнъж колата излетя от мястото си, плъзна се по мократа улица и връхлетя в един стълб, който подпираше балкон с решетка от ковано желязо. Стълбът полетна на една страна, а плимутът изхрущя при допира със сградата.

— Господи, боже мой! — простена Игнациус отзад. — Сега пък какво направи?

— Викай свещеник!

— Не мисля, че сме ранени, майко. Но все пак бих искал да те уведомя, че ти току-що съсипа стомаха ми за няколко дни напред. — Игнациус свали едно от задните стъкла и огледа смачкалия се в стената калник. — Май ще ни трябват нови фарове от тази страна.

— Какво да правим?

— Ако аз карах, щях да дам колата на заден ход и нежно да се изнеса от мястото на произшествието. Някой сигурно ще предяви иск спрямо нас. Хората, които живеят в тази съборетина, години наред са чакали такъв сгоден случай. И без съмнение всяка вечер са заливали улицата с масло, с надеждата, че някой шофьор като теб ще се завърти накъмто техния бордей. — Той се оригна. — Храносмилането ми тотално се разстрои. Аз май започвам да се подувам!

Мисис Райли включи заяждащия лост и бавно даде назад. С тръгването на колата над главите им се чу пукот на дърво, който прерасна в разцепване на дъски и стъргане на метал. След това балконът започна да пада на огромни късове, които задумкаха по покрива на колата с притъпения тътнеж на бомбардировка. Колата спря като пребит с камъни човек, а едно парче ковано желязо от решетката видя сметката на задното стъкло.

— Добре ли си, гълъбче? — възбудено попита мисис Райли, след като реши, че бомбардировката е свършила.

Игнациус простена глухо. Синьо-жълтеникавите му очи се бяха налели със сълзи.

— Кажи ми нещичко, Игнациус! — молеше го майка му и като се извърна назад, стана свидетелка точно на момента, когато той подаде главата си през прозореца и повърна върху нащърбения калник на колата.

Полицаят Манкузо бавно вървеше по Чартрис стрийт, облечен в балетно трико и жълт пуловер — дрехи, които по думите на началника щяха да му дадат възможност да залови наистина подозрителни типове, а не дядковци и момченца, дето чакат майките си. Този костюм бе наказанието, измислено от сержанта, който беше казал на Манкузо, че отсега нататък единствената му задача ще е да води подозрителни типове и че полицейският участък разполага с такъв гардероб, че той

всеки ден ще бъде нов човек. Полицаят Манкузо унило бе надянал трикото пред сержанта, който го изтика от участъка с думите или да влезе във форма, или да си обира крушите от полицията.

Два часа обикаляше из Френския квартал и никого не беше хванал. На два пъти му се стори, че има надежда — когато спря един мъж с барета и му поиска цигара, но онзи заплаши, че ще извика полиция, и когато направи опит да заговори младеж, облечен в тренчкот и с дамска шапка на главата, ала той пък го зашлеви и офейка.

И както си вървеше по Чартрис стрийт, потърквайки бузата, която все още го наболяваше от шамара, полицаят Манкузо дочу звук, досущ като от експлозия. Той се затича и свърна зад ъгъла към Сейнт Ан с надеждата, че някой подозрителен тип току-що е хвърлил бомба или се е самоубил, но това, което видя, бе зелената ловджийска шапка, от която сред развалините изригваше бълвоч.

Втора глава
I

«С краха на средновековието боговете Хаос, Лудост и Лош вкус взеха връх» — пишеше Игнациус в един от настолните си бележници.

«След една епоха, в която Европа бе живяла в ред, задружие и покой, в единение с истинския бог и светата троица, се усети полъх на промяна, но той не бе обнадеждаващ. Злият вятър добро не вещае. Сияйните времена на Абелар, Томас Бекет и поклонниците помръкнаха и станаха на пепел. Колелото на Фортуна се устреми срещу човека, строши ключиците му, премаза черепа му, разкриви туловището му прободе го в таза и му наскърби сърцето. След като се бе издигнало толкова високо, човечеството падна съвсем ниско. Нявга хората се бяха отдали на душата, а сега — на търговията.»

— Доста добре се получава — рече си Игнациус и забързано продължи да пише.

«Търговци и шарлатани овладяха Европа и нарекоха коварното си евангелие «Просвещение». Настъпи времето на ненаситността, но от пепелта на човечеството не се въздигна Феникс. Смиреният и благочестив орач Пиърс[2] отиде в града, за да продаде децата си на господарите на Новия ред, изпълнен с намерения, които в най-добрия случай можем да наречем съмнителни. (Вж. Райли, Игнациус Дж., «Кръвта по ръцете им — всеобхватното престъпление. Изследване върху някои подбрани безчестия в Европа от XVI век», монография, 2 страници, 1950 г., Отдел за редки книги, ляв коридор, трети етаж, Архивна библиотека «Хауард-Тилтън» при университета «Тюлейн», Ню Орлиънс 18, щата Луизиана. Забележка: изпратих тази уникална монография като дар на библиотеката, но не съм съвсем сигурен дали са

я приели. Най-вероятно са я изхвърлили, тъй като бе написана с молив върху лист от бележник.) Жироскопът неимоверно много се отклони от равновесното си положение. Брънките на Великата Верига на Битието се нанизаха като кламери, сякаш някакъв малоумник ги бе напъхал една в друга. Смъртта, унищожението, анархията, прогресът, амбицията и самоусъвършенстването бяха новото предопределение на Пиърс. И злокобна щеше да е тая орис: той бе изправен пред извратената необходимост да ХОДИ НА РАБОТА.»

Историческата проницателност на Игнациус временно помръкна и той скицира най-отдолу на страницата една примка. После изрисува револвер и кутийка, върху която старателно изписа ГАЗОВА КАМЕРА. Подраска с молива напред-назад по листа и назова това «творение» АПОКАЛИПСИС. След като привърши с украсата на страницата, той запрати бележника на пода, където бяха разпилени още много други…

Твърде продуктивна утрин, рече си той. Седмици наред не бе успявал да постигне толкова. И като гледаше десетките бележници, които образуваха около леглото му нещо като килим с мотиви на индиански пера за украса на главата, самодоволно си помисли, че по пожълтелите им страници, в широките им редове, бяха засети семената на един великолепен труд по сравнителна история. Естествено, в голям безпорядък. Но някой ден той щеше да се нагърби със задачата да подреди тези частици от своя интелект в бляскава и грандиозна по замисъл мозайка. В завършен вид тя щеше да покаже на грамотния човек катастрофалния път, който бе поела историята от четири столетия насам. През петте години, които беше посветил на тази творба, не бе успявал да сътвори повече от шест абзаца месечно. Дори не можеше да си припомни какво бе писал и съзнаваше, че някои от листовете са изпълнени предимно с драсканици. Все пак, рече си Игнациус спокойно, и Рим не е бил построен за един ден…

Той дръпна нагоре бархетната си нощница и погледна подутия си корем. Да, нерядко се подуваше, когато лежеше сутрин и размишляваше върху злополучния обрат на събитията след Реформацията. А всеки път, когато през съзнанието му преминеше Дорис Дей или експресният автобус, централната област на тялото му се разрастваше с къде-къде по-голяма скорост. Но след опита да го арестуват и след катастрофата тя се подуваше без каквато и да било причина, а пилорната му клапа най-безразборно се затваряше и изпълваше стомаха му с газ, който нямаше откъде да излезе, но за сметка на това показваше твърд характер и неприязън към безизходицата, където се беше озовал. Игнациус се чудеше дали пилорната му клапа, подобно на Касандра, не се опитваше да му съобщи нещо. Като капацитет по средновековието, той вярваше в rota Fortunae или казано с други думи, в колелото на Съдбата — главната идея на De Consolatione Philosophiae, философският труд, който бе

положил основите на средновековната научна мисъл. Боеций, този велик римлянин, написал De Consolatione в затвора, където бил несправедливо хвърлен от императора, беше казал, че сляпата богиня ни върти на колелото, че щастието ни спохожда на периоди. Нима нелепият опит да арестуват него, Игнациус, полагаше началото на злополучен период? Нима колелото шеметно се устремяваше надолу? Катастрофата също беше лоша поличба. И той се почувства разтревожен, защото независимо от цялата си философска мъдрост Боеций е бил подложен на мъчения и убит. А сетне клапата му отново щракна и той се претърколи накъм лявата си страна, за да я принуди да се отвори.

— О, Фортуна! О, ти, сляпа и нехайна богиньо, на чието колело съм прикован! — Игнациус се оригна. — Не ме премазвай под своите спици! Въздигни ме нависоко, о, божествена!

— Какво си мърмориш там, момче? — попита майка му иззад вратата.

— Моля се! — гневно й отвърна Игнациус.

— Полицаят Манкузо ще ме навести днеска заради катастрофата. Я по добре вземи да кажеш едно «Отче наш» и за мен, сладурче.

— О, господи! — промърмори Игнациус.

— Хубаво е, че се молиш, муци. Все се чудех какви ли ги вършиш, като почнеш да се заключваш там.

— Моля ти се, махай се! — простена Игнациус. — Опропастяваш религиозния ми екстаз!

Както си лежеше на една страна, Игнациус мощно заподскача и щом усети, че ще се оригне, отвори устата си в очакване, но оттам се изтръгна само леко изхълцване.

Все пак подскоците оказаха известен физиологически ефект. Той докосна малката ерекция, устремила се надолу към чаршафа, задържа я в ръката си и се отпусна, опитвайки се да реши какво да прави. В това си положение — с усуканата около гърдите червена бархетна нощница и масивния корем, провиснал върху дюшека, той някак с тъга си помисли, че след осемнадесетгодишно практикуване хобито му бе преминало в обикновен механичен акт, лишен от полета на въображението и фантазията, който някога бе успявал да въплъти в него. По едно време бе съумял да го издигне до артистични висоти, упражнявайки го с вещината на творец и философ, на учен и благородник. Все още някъде в стаята му лежаха на скришно място пособията, които бе използвал — гумената ръкавица, парченцето от копринена калъфка на чадър и кутийката вазелин. Самото им прибиране, след като всичко свършеше, бе започнало да го потиска твърде много.

Игнациус действаше и се съсредоточаваше. Най-сетне се появи видение — познатите очертания на голямото и предано коли, с което бяха неразделни, докато учеше в гимназията. «Уафф!» На Игнациус отново му се счу познатият лай на Рекс: «Уаф! Уаф! Ааффф!» Рекс беше

като жив. С клюмнало ухо, задъхан… Призракът прескочи една ограда, гонейки подхвърлената играчка, която по неведоми пътища се приземи посред юргана на Игнациус. С приближаването на кафяво белезникавата козина очите на Игнациус се разшириха, сетне се сбраха на носа и се затвориха, а той изнемощяло се отпусна сред четирите възглавници с надеждата, че някъде из стаята ще се намери и салфетка.

II

— Идвам за портиерската работа, дето сте я обявили във вестника.

— Така ли?! — Лана Лий впери поглед в слънчевите очила. — Имаш ли препоръки?

— Един полицай ми даде. Вика ми да се навра някъде по цял ден да бачкам — обясни Джоунс и изстреля струйка дим в празния бар.

— Съжалявам, но без полицейски типове! Не стават за тоя бизнес. Трябва да внимавам за капиталовложението си!

— Бе аз още не съм тип, ами тия ше земат да ме гепат за скитня и щото не се знаело от какво я карам. В очите ми го рекнаха. — Джоунс се оттегли в образувалия се облак дим. — Викам си, «Нощна веселба» ще ми помогне да стана член на обществото, ше спаси едно чернокожо момче от пандиза. Пък аз и на мухата път ще правя и все за това как тачат гражданските права в «Нощна веселба» ше приказвам.

— Я стига глупости!

— Кво толкоз!

— Работил ли си някога като чистач?

— Значи пак скапаната орисия на негрите — чистим-бришем, а?

— Внимавай какво говориш, момче. При мене само чист език, да знаеш!

— Добре де, че то всичките го правят, ама най-вече чернотията.

— От няколко дни търся подходящ човек — започна Лана Лий и тутакси се превърна в сериозен кадровик, бръкна с ръце в джобовете на коженото си манто и изгледа слънчевите очила. Очертаваше се страхотна сделка — подаръче, което сякаш са ти оставили пред вратата. Негър, който ще бъде арестуван за скитничество, ако не си намери работа! Щеше да си има чистач роб, готов да й служи едва ли не безплатно. Какъв разкош! Лана се почувства добре за първи път, откакто се сблъска с двамата, които се мотаеха на бара. — Заплатата е двайсет долара на седмица.

— Хей! Е, нищо чудно, че още не се е явил подходящият. Уау! Бе не говореха ли нещо за минимална надница?

— Работа ти трябва, нали така? А на мене — чистач. Така е в бизнеса, но както искаш.

— Тоя, дето последен ти е бачкал, сигурно е умрял от глад.

— Ще работиш шест дена в седмицата от десет до три. Ако не отсъстваш, кой знае? Може да получиш и малко повишение.

— Ти не се бой, редовно ше идвам, само и само полицията да ми се разкара за няколко часа от главата — отвърна Джоунс и пусна малко дим към Лана Лий. — Е, къде държиш шибаната си метла?

— Дай да се разберем за едно — тука само чисти приказки!

— Слушам, госпожа! Че кой не иска да направи добро впечатление в такова заведение като «Нощна веселба»! Уау!

Вратата се отвори и влезе Дарлин. Беше облечена в копринена вечерна рокля и шапка с цветя и грациозно отмяташе полите си, като вървеше.

— Много закъсняваш! — изсъска Лана срещу нея. — Казах ти днеска да бъдеш тук в един!

— Папагалчето ми взело, че се простудило снощи. Ужасна работа! Цяла нощ ми е кашляло на главата!

— Тия извинения пък откъде ги измисляш?!

— Ама това си е самата истина! — отвърна обидено Дарлин. Тя постави огромната си шапка върху бара и се изкатери на едно от столчетата, скривайки се, без да иска, в облака, който Джоунс бе издухал. — Трябваше на ветеринар да го водя тази сутрин да му удари инжекция витаминчета. Не ща горкото птиче всичките мебели да ми нахрачи я!

— Ти мръднала ли беше снощи, та ги подкокоросваше ония двамата на бара? Всеки ден, Дарлин, всеки божи ден се мъча да ти обясня що за клиенти ни трябват тука! А после влизам и те хващам да ядеш фъшкии на бара ми с една бабиера и едно дебело лайно! Искаш да ми съсипеш заведението ли, що ли? Хората ще погледнат през вратата, ще я видят тая комбинацийка и хоп — в друг бар ще идат. Какво да направя, та да го проумееш, Дарлин? Как може един нормален човек да налее нещо в тъпата ти главичка, а?

— Лана, казах ти вече, просто съжалих бедната женица. Трябваше да видиш как се държеше с нея синът й! Трябваше да чуеш оная история, дето ми я разправи за експресния автобус! И през цялото време тя, миличката, на нейните години, да го черпи! Трябваше да си взема една от пастичките й, та дано се почувства по-добре!

— Слушай, хвана ли те пак да подкокоросваш такива и да ми съсипваш капиталовложението, един ритник и право на паважа! Това ясно ли е?

— Да, госпожо.

— Сигурна ли си, че схвана?

— Да, госпожо.

— Хубаво. А сега покажи на това момче къде си държиме метлите и парцалите, и да се почисти бутилката, която счупи оная бабиера! Ти, понеже си виновна за всичко снощи, отговаряш тука да лъсне, та да блесне! А аз отивам на пазар. — Лана стигна до вратата и се обърна. — И никой да не е посмял да бърника в чекмеджето под бара!

— Ама тука е по-зле, отколкото и във войската! — каза Дарлин на Джоунс, след като Лана вече се бе изнизала навън. — Днеска ли те назначи?

— Да — отвърна Джоунс. — Само дето не ме назначи, а по-скоро ме купи на безценица от разпродажба.

— Поне заплата ще ти дава. А аз съм на комисионна върху изпитото от клиентите. Да не мислиш, че ми е лесно? Я накарай някого да поръча повече от едно от питиетата, дето ги предлагат тука! Чиста водица! Десет, петнайсе долара трябва да изръсят и я ги хване, я не. Не си е работа това, честна дума! Лана дори и шампанското разрежда. Заслужава си да го опиташ! А после все се оплаква, че бизнесът западал. Трябва тя самата да си поръча тук някое питие, та да я видим после. Даже само петима да влязат да изпият по нещо, пак ще натрупа цяло състояние. Водицата не струва бог знае колко!

— Кво отиде да купува? Камшик ли?

— Отде да знам? Тя никога нищо не ми казва, голяма драка е, да знаеш. — Дарлин изискано си издуха нослето. — На мене ми се ще да танцувам нещо екзотично! Редовно си се упражнявам вкъщи. Ако успея да навия Лана да ми разреши нощем да танцувам тук, ще почна да получавам заплата и ще престана да пробутвам водицата на комисиона. Добре, че се сетих! Ами да, тя трябва да ми даде процент и за онова, което двамата изпиха снощи. Бабката доста биричка гаврътна! И не виждам какво толкова се е разфучала Лана. Приятелството си е приятелство, сиренето си е с пари. Оня дебелак и майка му не бяха кой знае колко по-долу от много други, които идват тука. Все си мисля, че Лана се вбеси най-много от идиотската зелена шапка, дето оня си беше надянал на главата. Като говореше, си дърпаше наушника надолу, а като слушаше, го вирваше нагоре. Като влезе Лана, всички викаха по него, а той си беше свалил двата наушника и те стърчаха като криле! Да знаеш само колко смешно беше!

— Викаш, че тоя дебелак се влачел с майка си, а? — попита Джоунс, като в същото време мислено правеше връзката.

— Ахъ. — Дарлин сгъна кърпичката и я пъхна в пазвата си. — Дано не вземат да се мъкнат тука, че здравата ще я загазя! — Гласът на Дарлин потрепваше от тревога. — Слушай, я да посвършим нещо, преди да се е върнала Лана. Само не се хаби да чистиш много-много това бунище. Откакто съм тука, никога не съм го виждала да е чисто. Пък и вечно е такава тъмница, че и да го лъснеш, пак няма да се види. А ако слушаш Лана, ще си кажеш, че тая дупка е най-малкото «Риц»!

Джоунс пусна нов облак дим. През очилата си той така и нищичко не виждаше.

III

Полицаят Манкузо караше с удоволствие мотора си по авеню Сейнт

Чарлс. Взел го беше от участъка — огромен и гръмогласен мотоциклет, боядисан в светлосиньо и хромиран, който само при едно докосване на копчето се превръщаше в ротативка, изпускаща искрящи, святкащи, примигващо червени и бели светлинки. Клаксонът — тази страхотна какофония, наподобяваща хор от дванайсетина побеснели риса, бе напълно достатъчен, за да накара подозрителните типове в радиус от една миля да напълнят гащите от страх и съответно да се изпокрият. Любовта, която полицаят Манкузо хранеше към мотоциклета, бе платонически силна.

Силите на злото — творение на отвратителната и очевидно неразкриваема подземна общност от подозрителни типове, днес бяха далеч от него. Вековните дъбове по авеню Сейнт Чарлс сбираха короните си над главата му, досущ като балдахин, засланящ го от мекото зимно слънце, което се разливаше и искреше по хромираните части на мотоциклета. Въпреки че напоследък времето бе студеничко и влажно, този подиробед бе изпълнен с изненадващата топлина, която прави зимата в Ню Орлиънс тъй мека. И полицаят Манкузо й се наслаждаваше, защото бе само по фланелка и бермуди — облеклото, което сержантът му бе подбрал за тоя ден. Дългата червена брада, закачена за ушите му с жици, позатопляше гърдите; беше я грабнал от шкафа в момент, когато сержантът не го гледаше.

Полицаят Манкузо вдъхна мириса на плесен, който се носеше откъм дъбовете, и в романтичен порив си помисли, че авеню Сейнт Чарлс навярно е най-красивата улица на този свят. От време на време подминаваше бавно поклащащите се трамваи, които едва-едва се носеха, сякаш без някаква определена крайна цел, следвайки релсите им между старите сгради от двете страни на авенюто. Всичко изглеждаше тъй спокойно, тъй заможно и неподозрително! Той се бе упътил към клетата вдовица Райли в собственото си свободно време. Колко окаяна му се бе видяла, когато плачеше сред развалините! Трябваше поне да се опита някак да й помогне!

На Константинопъл стрийт полицаят Манкузо зави към реката и с пукот и ръмжене се понесе из едно западащо кварталче, додето стигна до група къщи, строени през 1880-90-те години — дървени реликви в готически стил и други от времето на фалшивата позлата, украсени с дърворезба и рисувани заврънкулки, старинни градски постройчици, отделени с толкова тесни алейки, че се намираха на по-малко и от един хвърлей камък една от друга, оградени с железни пикети и ниски порутени тухлени огради. По-големите бяха превърнати надве-натри в блокове за даване под наем, а верандите им — в допълнителни стаи. В някои от предните дворчета се мъдреха алуминиеви гаражи, а една-две от сградите имаха и лъщящи алуминиеви навеси. От викториански този квартал бе западнал до едно пълно нищо и бе навлязъл в двадесетото столетие безгрижно и нехайно, но с крайно ограничени средства.

Адресът, който полицаят Манкузо търсеше, бе най-нищожната постройка на тази пресечка, като се изключат алуминиевите гаражи — истинско лилипутче от осемдесетте години. Едно измръзнало бананово дърво, почерняло и посърнало, подпряло се омаломощено на малката веранда, се готвеше да се сгромоляса, тъй както бе сторила оградата преди години. Недалеч от мъртвото дърво имаше купчинка пръст, в която бе полегнал келтски кръст от шперплат. Отпред бе паркиран плимутът модел 1946 г. — предната му броня плътно притисната към верандичката, докато задната задръстваше нахвърляните тухли, които се явяваха пътечка. С изключение на него, едва-едва крепящия се кръст и мумифицираното бананово дърво нищожното дворче бе съвсем празно. Нямаше храсти. Нямаше трева. Не се чуваше и птича песен.

Полицаят Манкузо погледна плимута и видя смачкания покрив и калника с кръгообразните вдлъбнатини, който отстоеше на десетина сантиметра от останалата ламарина. Там, дето някога се бе помещавало задното стъкло на колата, сега беше лепнат картон с надпис СВИНСКО СЪС ЗРЯЛ ФАСУЛ. Като се поспря до гробчето, той прочете избледнелия надпис върху кръста — РЕКС. После се изкачи по изядените тухлени стъпала и дочу иззад затворените кепенци гръмогласно песнопение:

Големите момичета не плачат!
Големите момичета не плачат!
Големите момичета, о, те не плаааачат!
Не, не плаааачат!
Големите момичета, о, те не плаааачат!

Докато чакаше да му отворят, полицаят Манкузо се зачете в надписа на афиша, залепен върху стъклото на вратата: «Подхлъзването на езика може кораб в морска бездна да натика». А отдолу медицинска сестра от военноморските сили притискаше пръст към устните си, които с течение на времето бяха станали кафяви.

Някои от обитателите на кварталчето вече бяха наизлезли по верандите си и гледаха и него, и мотоциклета. Щорите от отсрещната стена на улицата бавно се хлъзгаха ту нагоре, ту надолу, опитвайки се да фокусират, което показваше, че полицаят Манкузо има значителна по количество, макар и скрита от погледа му, публика, тъй като присъствието на полицейски мотоциклет в околността беше събитие, особено пък когато водачът му бе с червена брада и по бермуди. Кварталът беше беден, да, но честен. Внезапно почувствал се неловко, Манкузо позвъни отново и зае според разбиранията си изпъната, парадна стойка. Той извърна към публиката средиземноморския си профил, но наблюдателите му успяха да съзрат само дребничката фигурка, чиито шорти висяха като торба при чатала; хилаво тяло, с крака като клечки, които благодарение на официалните жартиери и смъкнатите чак до

глезените найлонови чорапи изглеждаха дваж по-голи. Публиката наблюдаваше с любопитство, но не бе дълбоко впечатлена, а някои — тези, които бяха очаквали подобен призрак рано или късно да навести миниатюрната къщурка — дори не проявиха особен интерес.

Големите момичета не плачат!
Големите момичета не плачат!

Полицаят Манкузо бясно заблъска по кепенците.

Големите момичета не плачат!
Големите момичета не плачат!

— Вкъщи са — просъска една жена през кепенците на съседната къщурка. — Мис Райли май че е в кухнята. Я заобиколи отзад. Ти ченге ли си бе, господине?

— Полицай Манкузо. В маскировка! — натъртено отвърна той.

— Така ли? — Настъпи момент на мълчание. — И за кого идеш? За синчето или за майката?

— За майката.

— Е, това е добре, че то с оня няма да се разбереш. Гледа телевизия. Това чуваш ли го? Ще се побъркам! Нервите ми се разсипаха!

Полицаят Манкузо благодари на женския глас и тръгна по усойната пътечка. В задното дворче завари мисис Райли да простира лекьосан и пожълтял чаршаф върху едно въже, прокарано през голите клони на смокиновите дръвчета.

— О, вие ли сте? — след кратък миг попита мисис Райли. Тя аха да изпищи, като съзря червенобрадия да влиза в двора. — Как я карате, мистър Манкузо? Какво казаха ония хора? — Пристъпи внимателно с кафявите плъстени мокасини по разбитата тухлена настилка. — Я да влезем вкъщи да пийнем по едно хубаво кафенце!

Кухнята беше обширна, с висок таван — най-голямата стая в къщата, и миришеше на кафе и стари вестници. Като всички други помещения и тя бе усойна; мазните тапети и кафявите дървени корнизи превръщаха в мрак и малкото светлина, която се процеждаше от пътечката. Въпреки че вътрешното обзавеждане на домовете не интересуваше полицая Манкузо, той все пак забеляза онова, което не би убягнало от погледа на всеки друг на негово място — старата печка с високата фурна и хладилника с цилиндричния мотор, който се мъдреше отгоре му. Сети се за разните електрически пържолници, миксери, разбивачки, газови абсорбери, форми за вафли, автоматични скари, които сякаш непрекъснато бръмчаха, стържеха, разбиваха, охлаждаха и печаха в кухнята на жена му Рита, и се зачуди какво ли би могла да прави мисис Райли в тази полупразна стая. Щом по телевизията се появеше реклама за някой нов уред, мисис Манкузо го купуваше,

независимо от неизясненото му приложение.

— Какво рече човекът? — Мисис Райли сложи да вари тенджерка с мляко върху «древната» си газова печка. — Колко трябва да платя? Казахте му, че съм бедна вдовичка с детенце на ръцете, нали?

— Казах му — отвърна полицаят Манкузо, като седеше с изправен гръб на стола и непрекъснато гледаше с надежда към покритата с мушама маса. — Ще имате ли нещо против, ако си поставя брадата върху масата? Тука е доста горещо и тя ме боцка по лицето.

— Разбира се, гълъбче. На`, хапни си поничка с пелте. Купих ги от Магазин стрийт. Игнациус ми вика: «Мамче, така добре ще ми дойде една поничка!» Нали разбираш? Така че отидох и му купих двайсетина. Я гледай ти, останали са даже няколко.

И тя поднесе на полицая разкъсана, мазна кутия, с която някой жестоко се бе саморазправил в желанието си да извади наведнъж всички понички. На дъното на кутията той откри две изсъхнали останки и ако се съдеше по леко овлажнените им крайчета, този някой явно беше изсмукал пелтето.

— Благодаря, мисис Райли, но така се натъпках на обяд, че…

— Колко жалко! — И тя напълни две чаши до половината с гъсто студено кафе, като ги доля догоре с врящо мляко. — На Игнациус все поничките са му в главата. Вика ми: «Мамче, обожавам ги тия понички!» — Мисис Райли допря устни до ръба на чашата и сръбна малко. — Сега е в хола и си гледа телевизия. Всеки обед каквото и да става, той сяда и гледа онова предаване, дето дечицата танцуват. — В кухнята музиката се чуваше някак по-притъпено, отколкото откъм верандата. Полицаят Манкузо си представи зелената ловджийска шапка, окъпана в синьо-бялата светлина на телевизионния екран. — Хич не му харесва, ама за нищо на света не го пропуща. Ако го чуеш само какви ги разправя за ония сироти дечица…

— Говорих с човека тая сутрин — започна той, надявайки се, че мисис Райли е изчерпала темата за сина си.

— Амиии?! — Тя сложи три лъжици захар в кафето и като придържаше лъжичката с палец, така че дръжката заплашително се устреми към окото й, сръбна още малко и попита: — И какво му каза, гълъбче?

— Казах му, че съм разследвал случая и че вие… че ти просто си се подхлъзнала на мократа улица.

— Ех, как добре звучи. И той после какво каза?

— Каза, че не искал да стига до съда. Искал веднага да се уреди въпросът.

— О, божичко! — сърдито измуча Игнациус откъм хола. — О, какво небивало оскърбление спрямо добрия вкус!

— Хич не му обръщай внимание — посъветва мисис Райли стреснатия полицай. — Като гледа телевизия, все така прави. Да се

«уреди» — това значи, че иска пари, така ли?

— И вещо лице си е наел, да оцени щетите. На`, ето я оценката.

Мисис Райли взе листа и заразглежда колоната от цифри, изписани по точки след заключението на вещото лице.

— Божке! Хиляда и двайсе долара! Какъв ужас! Че как ще ги изплатя? — Тя изтърва листа върху мушамата. — Сигурен ли си, че е вярна тая сметка?

— Да. Ангажирал е адвокат. Всичко е от честно по-честно.

— Да, ама аз откъде ще намеря хиляда долара? Ние с Игнациус имаме само социалната осигуровка на клетия ми съпруг и една нищожна пенсийка, а това хич не е много.

— Да вярвам ли на пълното извращение, на което ставам свидетел? — изрева Игнациус от хола. Ритъмът на музиката се изграждаше от пламенни там-тами, а хорът от фалцети намекваше за правене на любов през цялата нощ.

— Съжалявам — продума полицаят Манкузо, направо съкрушен от финансовите затруднения на мисис Райли.

— Ох, душко, ти не си виновен — отвърна тя навъсено. — Дано успея да ипотекирам къщата. И нищо не може да се направи, а?

— Не може, госпожа — отвърна полицаят, заслушан в приближаването на нещо, което като че ли бягаше панически.

— Всички деца, които участват в това предаване, трябва да бъдат отровени с газ! — заяви Игнациус, като нахълта в кухнята по нощница. След това забеляза госта и възкликна хладно: Я гледай ти!

— Игнациус, нали познаваш мистър Манкузо? Кажи му «Добър ден».

— Май наистина съм го виждал някъде — отвърна Игнациус и погледна към задната врата.

Полицаят Манкузо бе тъй сащисан от чудовищната бархетна нощница, че не отвърна на шеговитото подмятане.

— Игнациус, гълъбче, човекът иска повече от хиляда долара за онова, което му направих с къщата.

— Хиляда долара?! Няма да получи нито цент! Веднага ще го дадем под съд! Свържи се с адвокатите ни, майко!

— С адвокатите ни ли? Че той има оценка от вещо лице. Мистър Манкузо вика, че нищо не могло да се направи.

— Ооо! Е, тогава значи ще трябва да му платиш.

— Мога и да се съдя, ако мислиш, че ще е по-добре.

— Шофиране в пияно състояние — спокойно уточни Игнациус. — Нямаш никакви шансове.

Мисис Райли изглеждаше доста загрижена.

— Ама това са хиляда и двайсе долара бе, Игнациус!

— Сигурен съм, че ще изнамериш известно количество пари — каза той. — Остана ли малко кафе, или си дала и последното на тази

карнавална маска?

— Можем да ипотекираме къщата.

— Да я ипотекираме ли?! Разбира се, че няма да го сторим!

— А какво друго?

— Има начини — отвърна разсеяно Игнациус. — Как бих искал да не ме тревожиш с такива въпроси! И бездруго това предаване всеки път засилва потиснатостта ми. — Той помириса млякото, преди да го сипе в тенджерката. — Бих ти предложил веднага да позвъниш в млекарницата. Това мляко е доста престояло.

— Мога да взема, да речем, хиляда долара от Поземленото — прошепна тихо мисис Райли на умълчалия се полицай. — Къщата е добра гаранция. Миналата година един посредник по имотите ми предлагаше седем хиляди.

— Парадоксалното в това предаване е — говореше Игнациус, надвесен над печката, с присвито око, така че да може да грабне тенджерката веднага щом млякото кипне, — че то би трябвало да бъде пример за подражание на нашата младеж. Много бих искал да знам какво ще кажат Предците Основоположници, ако можеха да видят как се развращават тези дечица! Открай време съзнавах, че демокрацията ще доведе точно до това. — Той наля старателно млякото в канчето си с надпис «Шърли Темпъл». — На тази нация й трябва здрава ръка, преди да се е самоунищожила. Съединените американски щати се нуждаят от малко теология и геометрия, от малко вкус и благоприличие. Според мен ние се олюляваме по ръба на пропастта.

— Игнациус, утре като че ли ще ми се наложи да отида до Поземленото.

— Няма да се занимаваме с лихвари! — Игнациус бърникаше из кутията с бисквити. — Все ще се оправим някак.

— Гълъбче, могат и в затвора да ме вкарат.

— Хм-хм. Ако смяташ да ми правиш истерични сцени, ще се наложи да се върна в хола. Всъщност мисля, че точно така и ще постъпя.

Той отново се понесе на талази на талази по посока на музиката, а джапанките шумно пляскаха по ходилата на огромните му крачища.

— Как ще я карам с такъв син! Хич не го е еня за скъпата му, клета майчица. Понякога си мисля, че в затвора да ме тикнат, на него пак ще му е все едно. Камък има, а не сърце!

— Разглезила си го — отвърна полицаят Манкузо. — Жените трябва да внимават да не разглезват дечурлигата.

— Ти колко деца имаш, мистър Манкузо?

— Три. Розалия, Антоанета и Анджело младши.

— Ей, че хубаво! Бас държа, че са сладурчета и че не са като Игнациус! — Мисис Райли поклати глава. — Игнациус беше такава рожба! Не знам защо се промени. Все ми разправяше: «Обичам те, мамче!» Сега вече не го казва.

— Недей да плачеш! — Манкузо беше дълбоко развълнуван. — Ще ти направя още мъничко кафе.

— И в затвора да ме тикнат, на него пак ще му е все едно! — заподсмърча мисис Райли. Отвори фурната и извади бутилката мискет. — Искаш ли малко хубаво винце, а, мистър Манкузо?

— Не, благодаря. Работиш ли в полицията, трябва да правиш и добро впечатление. Пък и нали все трябва да си нащрек…

— Е, ако нямаш нищо против… — Въпросът беше риторичен и мисис Райли опъна яка глътка от шишето. Полицаят Манкузо сложи млякото да се вари и закръжи около печката, сякаш си беше у дома. — По някой път наистина се скапвам. Тежък е животът. Пък и колко съм се трепала, ехеее! Колко изпълнителна бях само!

— Трябва по-весело да гледаш на нещата — заключи полицаят.

— Сигурно — отвърна мисис Райли. — На някои хора им е по-тежко даже и отколкото на мен. Като на бедната ми братовчедка, да речем. Каква чудесна женица само. Всеки божи ден ходеше на черква. Бутна я един трамвай на Магазин стрийт — отивала рано-рано на проповедта за рибарите. Навънка било още тъмно.

— Лично аз никога не се отчайвам — излъга полицаят Манкузо. — Трябва напреде да се гледа. Нали разбираш? Ето, моята работа е опасна, да речем…

— Могат и да те убият!

— Понякога не успявам цял ден никого да пипна. Друг път пък арестувам не тоя, дето трябва.

— Като оня старец пред «Д. Х. Холмс». Само че грешката е моя, мистър Манкузо. Трябваше да се досетя, че Игнациус е виновен за всичко! От него какво друго да очакваш? Все му викам: «Игнациус, на`, сложи си тая, хубавата ризка. Виж само какъв пуловер съм ти купила, тури си го де!» Ама той не слуша. Въобще не иска да ме чуе с дебелата си кратуна!

— Понякога си имам неприятности и вкъщи. С тия три деца жена ми много се изнервя.

— Да, то нервите са лоша работа. Бедничката мис Ани, дето живее до нас, нея какви нерви я гонят само! Все крещи, че Игнациус вдигал шум.

— И жена ми е същата. Понякога ми се ще да се махна от къщи! Да бях някой друг, от време на време щях до козирката да се натаралянквам. Ама това между нас казано.

— Не мога, без да си пийвам по малко. Отпуска ме. Нервите там… Нали разбираш?

— Аз пък ходя да играя боулинг.

Мисис Райли се опита да си представи дребничкия полицай с голямата топка за боулинг и рече само:

— Боулинг значи, а?

— Боулингът е чудо работа, мисис Райли! Отвлича ти вниманието от всичко друго!

— О, господи! — Гласът идеше от хола. — Тези момичета вече без съмнение са проститутки! Как могат да показват такива ужаси на зрителите?!

— Ех, ако и аз си имах едно такова хоби…

— Трябва да пробваш боулинга!

— Амиии! Та аз вече съм с артрит в лакътя. Пък и годинките ми са много, та да се занимавам с разни топки. Ще взема да се сецна в кръста и…

— Една моя леля е на шейсет и пет, и внуци има, ама все играе боулинг. Дори в един отбор участва.

— Е, има и такива жени. Аз пък никога не съм била по спорта.

— Боулингът е повече от спорт! — заяви полицаят Манкузо в своя защита. — Срещаш много хора. Свестни хора. Можеш и приятелства да завържеш.

— С моя късмет само ще взема да си изтърва някоя топка връз краката. А те и без това за нищо не стават вече.

— Следващия път, като ходя, ще те викна. И леля си ще взема. Ще идем ти, аз и леля. Разбрахме ли се?

— Майко, кога е варено това кафе? — Игнациус отново връхлетя в кухнята.

— Преди около час. Защо?

— Защото определено има противен вкус!

— А на мене много добро ми се видя — рече Манкузо. — Досущ като на Френския пазар. Сложил съм още малко. Искате ли една чаша?

— Моля?! — възропта Игнациус. — Нима смяташ да забавляваш този джентълмен цял следобед? Бих искал да ти напомня, че довечера ще ходя на кино и трябва да бъда в киносалона точно в седем, за да мога да видя и анимацията. Бих предложил да започнеш да приготвяш нещо за вечеря.

— Не е зле да си тръгвам вече — каза полицаят.

— Как не те е срам, Игнациус! — обади се сърдито мисис Райли. — Ние с мистър Манкузо ей така си седиме и си сърбаме кафето, а ти цял следобед лошо се държиш! Хич не те е грижа откъде ще намеря тия пари. Хич не те е грижа дали няма да ме опандизят! Нищо не те интересува!

— Нима ще бъда подложен на нападки в собствения си дом, и то

пред един непознат с изкуствена брада?

— Сърцето ми!

— О, нима? — Игнациус се обърна към полицая: — Ще бъдете ли така любезен да си тръгнете? Само подкокоросвате майка ми.

— Мистър Манкузо не прави нищо лошо и даже толкова мило се държи.

— Аз по-добре да си вървя — обади се извинително Манкузо.

— Ще ги намеря тия пари! — викна мисис Райли. — Ще продам къщата! Под носа ти ще я продам. И ще отида в старчески дом, да знаеш!

Тя грабна края на мушамата и си избърса очите.

— Ако не си тръгнете — заплашваше Игнациус полицая, който пък си закачваше брадата, — ще извикам полиция!

— Той е полицията бе, глупак такъв!

— Това вече е пълен абсурд! — отвърна Игнациус и се понесе навън. — Отивам в стаята си!

Той затръшна вратата и грабна от пода настолния бележник. Хвърли се по гръб сред възглавниците на леглото и започна да драскоти върху пожълтелия лист. След като около половин час си дъвка косата и дъвка молива, започна да съставя един параграф.

Ако днес Хросвита бе сред нас, всички ние щяхме да се обърнем към нея за съвет и наставление. Чрез аскетизма и спокойствието на своята средновековна същност проницателният взор на тази легендарна, свята монахиня, подобна на Сибила, би ни освободил от ужасите, които се материализират пред очите ни посредством телевизията. Каква ли фантасмагория от експлодиращи електроди би се получила, ако можехме само да поставим едно срещу друго очната ябълка на тази свята жена и кинескопа, тъй сходни по форма и конструкция. Образът на въртящите се в кръг похотливи деца щеше да се разпадне на толкова много йони и молекули, че би настъпил катарзисът, до който задължително води една такава трагедия, каквато е покварата на невинните.

Мисис Райли стоеше в коридора и гледаше към надписа НЕ СМУЩАВАЙ, напечатан върху листа от бележник, залепен на вратата с доста употребяван лейкопласт.

— Игнациус, пусни ме да вляза! — простена тя.

— Да те пусна ли?! Разбира се, че няма да те пусна! В момента съм зает с един изключително кратък, но съдържателен абзац.

— Пусни ме, чуваш ли?

— Знаеш, че ти е забранено да влизаш тук!

Мисис Райли заблъска с юмруци по вратата.

— Майко, не мога да разбера какво става с теб, но подозирам, че имаш моментно умопомрачение. А и като си помисля, страхувам се да ти отворя. Може да държиш нож или бутилка вино с пречупено гърло!

— Игнациус, отвори!

— Олеле, клапата ми! Затваря се! — гръмогласно стенеше Игнациус. — Сега вече сигурно си доволна, че ми опропасти вечерта!

Мисис Райли отново се нахвърли върху небоядисаната дървена врата.

— Е, добре де, не троши вратата — най-сетне се обади синът й и след няколко секунди резето беше вдигнато.

— Игнациус, какъв е тоя боклук на пода?

— Това, което виждаш, е моята житейска философия. Все още предстои да бъде обединена в едно цяло, тъй че внимавай къде стъпваш.

— И всичките кепенци са затворени! Игнациус! Та вънка е още светло!

— В моето същество се таи нещо прустовско — обади се Игнациус от леглото, на което скоростно се беше върнал. — Ооо, коремът ми!

— Тука смърди ужасно!

— А ти какво очакваш? Човешкото тяло, когато е затворено, произвежда определени миризми, които сме склонни да забравим в този век на дезодоранти и какви ли не още извращения. Всъщност намирам, че сред атмосферата на тази стая човек се чувства удивително спокоен. Шилер се е нуждаел от мириса на гниещите в писалището му ябълки, за да твори. И аз си имам своите нужди. А освен това би могла да си припомниш, че Марк Твен предпочитал да лежи по гръб в леглото, докато съчинявал старомодните си и отегчителни брътвежи, чиято значимост днешните учени се опитват да докажат. Почитта към Марк Твен е един от корените на съвременния интелектуален застой.

— Ако знаех какво е чудо в тази стая, отдавна щях да вляза!

— Пък аз не зная защо си тук сега и откъде изведнъж тази натраплива идея да нахлуеш в моята обител. Опасявам се, че тя никога вече няма да бъде същата след травмата, нанесена й от вмешателството на един несвойствен ней дух.

— Дошла съм да си поговорим. И си дигни лицето от тия възглавници.

— Чувства се влиянието на абсурдния блюстител на закона. Изглежда, те е настроил против собственото ти чедо. Между другото, той тръгна ли си?

— Да, и аз му се извиних за твоето държане.

— Майко, стъпила си върху бележниците ми! Би ли се поотместила? И не ти ли стига, че съсипа храносмилането ми, та сега желаеш да унищожиш и плодовете на моя ум?

— Добре де, Игнациус, къде да застана? Да не искаш да легна с теб в леглото? — разсърди се мисис Райли.

— Моля те, внимавай къде стъпваш! — изкрещя Игнациус. — Боже мой, едва ли някога човек е бил така нападан, подложен буквално на обсада! Какво те докара тук в това състояние на пълна вманиаченост? И какво извършва сега насилие над моите ноздри? Нима не е зловонието на

евтиния ти мискет?

— Реших. Излизаш да си търсиш работа!

О, що за долна шега си правеше сега Фортуна с него? Арест, катастрофа, работа… Къде ли щеше да завърши този злокобен цикъл?

— Разбирам — отвърна спокойно Игнациус. — Като имам предвид, че ти по рождение си неспособна да вземеш решение от такава важност, предполагам, че онзи монголоид, блюстителят на закона, ти е втълпил тази идея.

— Ние с мистър Манкузо си поговорихме така, както си говорехме с татко ти едно време. Той винаги ми казваше какво да правя. Де да беше жив сега!

— Единственото, в което Манкузо и баща ми си приличат, е, че и двамата правят впечатление на твърде нелепи същества. Но независимо от това сегашният ти наставник очевидно е от онзи тип хора, които смятат, че всичко ще бъде наред, ако всеки работи непрестанно.

— Господин Манкузо работи много. В полицията хич не е леко…

— Сигурен съм, че издържа няколко деца, които въобще не е желаел да има, и че всяко от тях мечтае, като порасне, да стане полицай, включително и момичетата.

— Има си три сладички дечица.

— Представям си! — Игнациус започна леко да се клати. — Ууу!

— Какво правиш? Пак ли се опитваш да ме баламосваш с тая клапа? Другите си нямат клапа, само той! Аз нямам клапа, тъй ли?

— Всеки има клапа! — викна Игнациус. — Моята просто е по-развита. Опитвам се да открехна един отвор, който ти успя да запушиш. А сега, кой знае, може да се е затворил навеки!

— Мистър Манкузо каза, че можеш да ми помогнеш да платя на оня, ако поработиш. Човекът, казва, щял сигурно да се съгласи да взема парите и на вноски, тъй мисли той.

— Много мисли твоят приятел, полицаят. Ти наистина успяваш да накараш хората да проговорят, както се казва. Не съм и предполагал, че може да е толкова разговорчив, нито пък че е способен да разисква нещо чак с такова разбиране. Не си ли даваш сметка, че се опитва да съсипе нашия дом? Започна още в момента, когато направи онзи опит за брутален арест пред «Д. Х. Холмс». И въпреки че ти, майко, си доста ограничена и едва ли го съзнаваш, този човек е нашата прокоба! Той завърта колелото ни надолу!

— Колело ли? Мистър Манкузо е добър човек. Ти трябва да се радваш, че не те прибра.

— В апокалиптичните ми видения той ще бъде набучен на собствената си полицейска палка. Но както и да е, да постъпя на работа, е немислимо. В момента съм зает с моя труд и усещам, че навлизам в много плодовита фаза. Може би катастрофата е разтърсила и освободила мисълта ми. Във всеки случай днес постигнах много.

— Игнациус, трябва да платиме на човека. В затвора ли искаш да ме видиш? Няма ли да те е срам да тикнат клетата ти майчица зад решетките?

— Моля те, престани да ми говориш за затвора. Тази мисъл, изглежда, изцяло те е обладала. На теб сякаш дори ти е приятно да мислиш за това. В наше време мъченичеството е безсмислено. — Той тихичко се оригна. — Бих предложил известни икономии в този дом. И току-виж, скоро се оказало, че имаш необходимата сума.

— Всичките пари за тебе харча, за да те храня и какво ли не още!

— Напоследък намерих няколко празни бутилки вино, чието съдържание, ей богу, не съм изконсумирал аз.

— Игнациус!

— Онзи ден направих груба грешка и пуснах фурната, преди да я огледам както трябва. Когато я отворих, за да сложа замразената си пица, едва-що не бях ослепен от бутилка врящо вино, която аха, и да експлодира! Предлагам да отклониш някои от средствата, които изтичат към алкохолната индустрия.

— Засрами се, Игнациус! Няколко бутилчици мискет… А ти там с твоите джунджурии?

— Би ли дефинирала значението на думата «джунджурия»? — озъби се Игнациус.

— Всички тия книги! Грамофона! Ами тромпета, който ти купих миналия месец?

— Смятам тромпета за много добро капиталовложение, при все че нашата съседка, мис Ани, едва ли е на същото мнение. Ако отново започне да удря по кепенците ми, ще я полея с вода.

— От утре почваме да гледаме обявите във вестниците. Докарваш се и тръгваш да си търсиш работа!

— Страх ме е да попитам какво разбираш под «докарваш се». Сигурно ще бъда превърнат в абсолютно посмешище.

— Ще ти изгладя хубава бяла ризка и ще си туриш една от сладките връзчици на баща ти.

— Да вярвам ли на ушите си?! — попита Игнациус възглавницата.

— Да знаеш, че иначе ще ипотекирам къщата! Покривът над главата си ли искаш да загубиш?

— Не! Ти няма да я ипотекираш! — Той удари с огромната си лапа по дюшека. — Ще се разруши цялото чувство за сигурност, което се опитвам да си изградя! Няма да позволя една незаинтересована страна да контролира моя дом! Не бих могъл да го понеса. Само като си помисля, и ръцете ми вече се изприщват.

Той протегна лапа, за да може майка му да огледа обрива.

— И дума да не става! — продължи. — Това ще накара всичките ми скрити страхове да изплуват на повърхността и резултатът, опасявам се, ще е злокобен. Не бих искал да прекараш остатъка от живота си в грижи

по един душевноболен, заключен горе на тавана. Този дом няма да бъде ипотекиран! Все трябва да имаш скътани някъде известни средства…

— Имам сто и педесе в банката.

— О, боже мой, нима това е всичко? Не съм и предполагал, че водим толкова оскъдно съществование. Радвам се все пак, че не си довела до знанието ми този факт. Ако имах представа, че само една крачка ни дели от пълната мизерия, нервите ми отдавна да са отишли на боклука! — Игнациус почеса лапата си. — При все това трябва да призная, че алтернативата ми се вижда доста мрачна. Сериозно се съмнявам, че някой би ме наел на работа.

— Какво искаш да кажеш, чедо? Такова добро момче, с образование, и то какво…

— Работодателите съзират у мен отрицание на собствените им ценности. — Той се обърна по гръб. — Страхуват се от мен. Вероятно се досещат, че съм принуден да функционирам в столетие, което ме отвращава. Така беше дори когато работех в нюорлианската обществена библиотека.

— Игнациус, ама това е единственият път, когато си работил, откак свърши университета, пък и то беше само за две седмици.

— Точно това имам предвид — отвърна Игнациус, опитвайки се да уцели с книжно топче млечнобелия стъклен абажур на полилея.

— Трябваше само да лепиш листчета по книгите.

— Да, но аз имах свое собствено естетическо виждане относно лепенето на листчетата. Понякога успявах да залепя само три или четири на ден, но в същото време се чувствах удовлетворен от качеството на извършената работа. Библиотечната управа посрещна с ненавист моята прилежност. На тях просто им трябваше едно животно, което да лее лепило върху бестселърите им.

— Дали ще можеш да започнеш работа пак там?

— Доста се съмнявам. Навремето издумах какви ли не остроти на завеждащия методичния отдел. Отнеха ми дори читателската карта! Вероятно се досещаш каква омраза и страх вселява моят Weltanschauung[3]. — Игнациус се оригна. — Не ми се ще дори да споменавам злополучното пътуване до Батън Руж. Убеден съм, че именно този инцидент стана причина у мен да се изгради психическа бариера срещу труда.

— В университета бяха толкова добри към тебе! Признай си. Колко дълго време те оставиха да се мотаеш! Дадоха ти дори клас да учиш.

— Ооо, в основата си бе все същото. Някакъв нещастен бледолик от Мисисипи казал на декана, че водя пропапска пропаганда, което, както е известно, не отговаряше на истината. Не поддържам настоящия папа. Той изобщо не се вмества в представата ми за добрия властник. Всъщност аз съм яростен противник на релативизма в съвременния католицизъм. Независимо от това дързостта на този некомпетентен

белокож дървеняк фундаменталист накара останалите му студенти да сформират комитет, който излезе с искане да поставя оценки и им върна насъбралите се при мен съчинения и контролни. Дори устроиха малка демонстрация под прозореца на кабинета ми. Доста драматично беше. Много добре се справиха, като се има предвид колко са невежи. В разгара на демонстрацията изхвърлих всички стари писмени работи (естествено, непроверени) през прозореца, точно над главите им. Но деканът се оказа твърде ограничен, за да приеме този акт на предизвикателство към преизподнята на съвременния академизъм.

— Игнациус, това не ми го беше казал.

— Тогава не желаех да те тревожа. А освен това заявих на студентите, че в името на човешките бъднини храня най-искрената надежда всички до един да са стерилни! — Игнациус подреди възглавниците около главата си. — Естествено, не бих могъл да изчета малограмотните и погрешни схващания, извиращи от непросветените им умове. Където и да работя, все същото ще бъде.

— Можеш да си намериш добра работа. Стига само да разберат, че си магистър!

Игнациус въздъхна тежко и продължи:

— Не виждам никаква друга възможност… — Той изкриви лице в страдалческа физиономия. Нямаше смисъл да се бори с Фортуна, докато не свърши този цикъл. — Предполагам, си даваш сметка, че всичко това е заради теб. Моят труд ще се забави невероятно много. Майко, смятам, че трябва да отидеш при изповедника и да се покаеш. Обещай му, че за в бъдеще ще отбягваш широкия друм на греха и пиянството. Разкажи му за последствията от моралното си падение. Обясни му как бавиш завършването на едно монументално обвинение срещу нашето общество. Дано успее да схване величината на твоята простъпка. Ако този свещеник отговаря на моите схващания за представител на светата църква, епитимията без съмнение ще бъде доста строга. Но аз се научих да очаквам малко от съвременното духовенство.

— Вече ще бъда добричка, Игнациус. Ще видиш!

— Е, хубаво, ще си намеря някаква работа, въпреки че тя едва ли ще бъде онова, което ти наричаш добра службица. Може да ме осенят някои ценни прозрения и да се окажат от полза за моя работодател. Възможно е трудовият стаж да придаде нови измерения на моята творба. Активната ми ангажираност в системата, която критикувам, ще е интересна ирония сама по себе си. — Игнациус шумно се оригна. — Ако можеше Мирна Минкоф да види само колко ниско паднах!

— Какво прави тая? — подозрително запита мисис Райли. — Колко пари пръснах, за да те изуча, а ти да вземеш с такава да се хванеш!

— Мирна си е все още в Ню Йорк, в родното си място. В момента вероятно си прави гавра с полицията и просто ги принуждава да я арестуват в някоя демонстрация.

— Направо ме изкарваше извън нерви, като свиреше с оная китара из цялата ми къща. Ако наистина има пари, както казваш, май трябваше за нея да се ожениш. Можехте да се настаните някъде двамцата и да си направите едно хубаво бебче.

— Да вярвам ли, че от устата на собствената ми майка излизат такива гнусни мерзости?! — изрева Игнациус. — Бягай да ми приготвиш нещо за вечеря. Трябва да бъда в киното навреме. Ще дават един цирков мюзикъл, някакво прехвалено изстъпление, което от доста време искам да видя. Утре ще прегледаме обявите.

— Толкова съм горда, че най-накрая ще работиш! — разчувства се мисис Райли и целуна сина си някъде из влажните мустаци.

IV

— Я го пък това бабе! — изсумтя наум Джоунс в един момент, когато автобусът внезапно подскочи и го отхвърли към жената, седнала до него. — Мисли си, че щом съм черен, ей сега ще я изнасиля! За малко да си изсипе задника през джама! Уау! А аз никого не изнасилвам!

Той дискретно се отмести от нея, кръстоса крак връз крак и съжали, че в рейса не се пуши. Зачуди се кой ли ще е дебелакът със зелената шапка, дето се беше появил изневиделица и се разнасяше из целия град. Къде ли щеше да се мерне сега дебелогъзият му лигльо? Като някакъв призрак изникваше тоя образ!

«Ше му рекна на полцая, че на сметка съм се цанил, само и само да не се лепне пак за мене; ще му рекна и че съм попаднал на едни разбрани хора и че те от човещина ми плащат чак по двайсе долара на седмица. Той ще каже: «Много хубаво, момче. Радвам се, че се поправяш.» Аз пък ще му рекна: «Така е!» А той ще каже: «Е, сега и член на обществото, току-виж, си станал.» Ама ще си му го рекна аз: «Ами да, уредих си хем негърско бачкане, хем негърска заплата! Член съм, и още как! Негро и половина! Не скитник, просто негър.» Уау! «Че то разликата е от земята до небето!»»

Възрастната жена подръпна въженцето на звънеца и стана от мястото си, като се мъчеше съвсем съзнателно да избегне какъвто и да е контакт с анатомията на Джоунс, който състрадалчески я наблюдаваше иззад безпристрастието на тъмнозелените си очила.

— Гледай я пък тая! Мисли си, че имам сифилис плюс туберкулоза и че ей сега ще я разпоря с някой бръснач и ще й дигна чантата! Уау!

Слънчевите очила проследиха жената как слезе от автобуса и как се смеси с тълпата на спирката. Някъде най-отзад сред скупчилата се навалица се развихряше препирня. Един мъж атакуваше с вестника си друг — червенобрад и по бермуди. Тоя с брадата му се видя познат и Джоунс се почувства неловко. Най-напред фантомът «Зелената шапка», сега пък не можеше да се сети кой е този…

Извърна погледа си от прозореца в момента, в който червенобрадият

побягна, и отвори списанието «Лайф», което Дарлин му беше дала. Е, тя поне се бе държала добре с него в «Нощна веселба». Дарлин бе абонирана за «Лайф», за да се усъвършенства, и бе намекнала, че и той би могъл да се възползва. Опита се да задълбае в уводната статия за американската намеса в Далечния изток, но някъде по средата спря и се зачуди как ли подобно нещо ще помогне на Дарлин да стане танцьорка на екзотични танци, което тя непрекъснато подмяташе, когато си говореха. Започна да си разглежда рекламите, защото единствено те му бяха интересни в списанията. А в това нямаха грешка! Допадаше му рекламата на застраховки живот «Етна» — чудесен нов дом и семейството, което току-що се бе сдобило с него. А мъжете от онази на лосиона за след бръснене «Ярдли» изглеждаха свежи и богати. Ето така можеше да му помогне това списание. Искаше да изглежда, ама точно като тия мъже!

V

Когато Фортуна те завърти надолу, иди на кино и изстискай нещо повече от живота! Игнациус за малко да си каже това, но си припомни, че ходеше на кино почти всяка вечер, независимо накъде въртеше колелото си Фортуна.

Той седеше в напрежение сред мрака на «Притания» само на няколко реда от екрана, тялото му изпълваше неговото място, но се разстилаше и на съседните две седалки. На тази отдясно беше настанил палтото си, три шоколадчета и два пакета пуканки за всеки случай, с прилежно прегънати горни краища, за да се съхранят пуканките топлички и хрупкави. Довърши пакета, от който си похапваше, докато съзерцаваше унесено рекламите на филмите, включени в следващите програми. Единият обещаваше да е толкова лош, че положително след няколко дни щеше отново да го доведе в «Притания». Широкият екран се обля в ярки цветове, лъвът ревеше ли, ревеше и заглавието на тази ексцесия проблесна пред необикновените му синьо-жълтеникави очи. Лицето му застина, а пакетът с пуканки започна да се тресе. При влизането си в киното той внимателно беше закопчал двата наушника на върха на шапката си и сега пронизителните звуци на мюзикъла нападнаха оголените му уши от всичките възможни високоговорители. Слушайки музиката, той разпозна две нашумели песни, към които хранеше отявлена неприязън, и внимателно се зачете в началните надписи с надеждата да открие имената на изпълнители, които по принцип го отвращаваха.

Когато надписите свършиха и Игнациус бе вече отбелязал, че неколцина от актьорите, композиторът, режисьорът, дизайнерът на прическите и помощник-продуцентът бяха все хора, чиито творчески напъни вече нееднократно му бяха нанасяли обиди, на екрана просветна кадър, в които всички от масовката се мотаеха около една циркова

палатка. Той усърдно огледа цялата тълпа и откри главната героиня, застанала недалеч от някакъв атракцион.

— О, боже мой! — простена. — Ето я и нея!

Децата, заели по-предните редове, се обърнаха да го изгледат, но Игнациус не ги забеляза. Синьо-жълтеникавите очи следяха движенията на героинята, която весело носеше ведро с вода на, както впоследствие се оказа, своя слон.

— Очертава се да е дори по-лошо, отколкото очаквах! — добави Игнациус, щом съгледа слона.

Той допря празния пакет от пуканки до сочните си устни, наду го и зачака, а очите му искряха от отраженията на цветовете. На екрана цигулките се смесиха с боя на тимпаните. Главната героиня и Игнациус отвориха уста едновременно — тя, за да запее, а той, за да простене. Две трепереща ръце гръмко се засрещнаха в мрачината. Пликът от пуканките експлодира с трясък. Децата изпищяха.

— Какъв е тоя шум? — попита жената от щанда за сладкарски изделия управителя.

— Дошъл е и тази вечер — отвърна той, като посочи масивния силует в залата близо до екрана. Той се устреми към предните редове, където писъците ставаха все по-пронизителни. Страхът им се беше уталожил от само себе си, но сега децата участваха в състезание по надвикване. Заслушан в сопрановите изстъпления и кикота на дребосъците, Игнациус тайничко им се наслаждаваше от мрачната си «бърлога». С няколко леки заплахи управителят укроти предните редове, а сетне погледна към средата, където самотната фигура се извисяваше като гигантско чудовище над малките главички, но бе удостоен единствено с надут профил. Искрящите изпод зелената козирка очи следваха актрисата по широкия екран и влязоха заедно с нея в цирковата палатка.

Известно време Игнациус запази относително спокойствие, откликвайки от време на време с някое и друго изсумтяване на фабулата, която не търпеше никакво развитие. И изведнъж, сякаш всички актьори, участващи във филма, се накачулиха по жиците. На преден план върху един трапец стоеше самата главна героиня. Тя се полюляваше напред-назад с валсова стъпка, а в един огромен близък план лицето й разцъфна в усмивка. Игнациус внимателно огледа дали по зъбите й няма дупки или пломби. Онази изпъна единия си крак. Игнациус светкавично огледа очертанията му, като търсеше с очи структурни дефекти. Актрисата запя как трябвало да се опитваш пак и пак, докато успееш, а Игнациус потрепери в мига, в който философският замисъл на стиховете му стана ясен. Той внимателно огледа как се е заловила за трапеца с надежда, че камерата ще улови последния й скок към прахоляка, толкова далече долу.

При втория рефрен всички запяха дружно, усмихваха се и

съблазнително споменаваха все за крайния успех, като същевременно се въртяха, люлееха, отблъскваха се и се издигаха нагоре.

— О, небеса! — ревна Игнациус, който не бе в състояние повече да се владее. Пуканките се разсипаха по ризата му и се сбраха в гънките на панталоните. — Какъв ли изрод е произвел тази отврат?!

— Млъквай! — обади се някой зад него.

— Погледнете само тези хилещи се слабоумия! Ех, защо не можеха всички тия жици да се скъсат! — Игнациус разтърси последния си пакет, в който подрънваха няколко останали зрънца царевица. — Слава богу, че свърши този кадър!

Когато стана ясно, че сега пък предстои да се развихри любовна сцена, той се изтръгна от стола и се понесе към щанда за сладкарски изделия, за да си купи още пуканки, но тъкмо когато се връщаше, за да си седне, двете големи розови фигури се канеха да се целунат.

— Вероятно имат лош дъх — обяви Игнациус над главите на децата. — Не ми се ще дори да си помисля за ужасните места, в които тези усти са се врели!

— Трябва да направиш нещо — обърна се жената от щанда за сладкарски изделия към управителя. — Тая вечер е по-неудържим от когато и да било!

Управителят въздъхна и тръгна към Игнациус, който мърмореше:

— О, боже мой, езиците им положително вече са опипали всички пломби по разкапаните им зъби!

Трета глава

I

Игнациус се олюляваше по тухлената пътечка към къщи, изкачи с мъка стъпалата и позвъни. Един клон от мъртвото бананово дърво бе издъхнал и се беше свлякъл върху багажника на плимута.

— Игнациус, чедо! — възкликна мисис Райли, като отваряше вратата. — Какво се е случило? Имаш вид на умиращ!

— Клапата ми се затвори в трамвая.

— Оле божке, влизай бързичко на топло!

Игнациус окаяно се затътри към кухнята и се сгромоляса в един стол.

— Кадровикът в застрахователната компания се държа направо обидно с мен.

— И не те ли назначи?

— Разбира се, че не.

— Какво стана?

— Предпочитам да не го обсъждаме.

— А ходи ли на другите места?

— Явно е, че не съм. Нима ти се виждам в състояние да привлека вниманието на перспективния работодател? Взех съвсем правилното

решение да се прибирам час по-скоро у дома.

— Не се натежавай, гълъбче.

— Да се натежавам ли? Че аз, струва ми се, никога не се чувствам «натежал»!

— Е, хайде, гълъбче, не се заяждай. Ще си намериш ти хубава работа! Че нали едва от няколко дни търсиш? — рече майка му и го погледна. — Игнациус, ти с шапката ли беше, докато говори с човека от застрахователната компания?

— Естествено! Канцеларията му не беше отоплена както трябва. И просто не разбирам как служителите на тази компания успяват да останат живи и здрави, щом всеки ден са изложени на такъв студ! А и освен това на всички тези луминесцентни тръби, които им сваряват мозъците и ги заслепяват. Там въобще не ми хареса! Опитах се да разясня на кадровика неудобствата на помещението, но той не прояви никакъв интерес. Държеше се враждебно! — Игнациус чудовищно се оригна. — Все пак предупредих те, че така ще стане, нали? Аз съм един анахронизъм! Хората го разбират и се чувстват оскърбени.

— Горе главата, гълъбче!

— Горе главата ли? Кой вечно пръска из мозъка ти семената на подобни противоестествени премъдрости?

— Мистър Манкузо.

— О, боже мой! Как не се досетих? И той ли е образецът на човека с вдигната глава?

— Трябва да чуеш цялата история за туй как живее клетият човечец! Трябва да чуеш как оня сержант в участъка го…

— Занемей! — Игнациус захлупи едното си ухо и удари по масата с юмрук. — За него повече ни думичка не ще изслушам! Векове наред именно манкузовците са причинявали войни и са разпространявали зарази по света! И ето че злодейският дух на този човек внезапно облада и нашия дом! Той се е превърнал в твой Свенгали[4].

— Игнациус, я стига!

— Никакво «горе главата»! Оптимизмът ме отвращава! Перверзия от най-чиста проба! След грехопадението човекът във вселената е обречен на нещастие!

— Аз не съм нещастна!

— Си!

— Не, не съм!

— Охо, и още как!

— Игнациус, не съм нещастна! Иначе щях да ти кажа.

— Ако аз бях унищожил частна собственост в пияно състояние и като резултат захвърлил детето си на вълците, щях горко да се бия в гърдите и да ридая! Щях да падна на колене и да моля за прошка, докато кръв не покапеше от тях! А между впрочем, какво наказание ти наложи свещеникът за извършения грях?

— Да кажа три пъти «Аве Мария» и веднъж «Отче наш».

— И нима това е всичко? — Игнациус простена. — Призна ли му какво си сторила? Каза ли му, че си възпряла създаването на изумително прекрасно критическо произведение?

— Ходих на изповед, Игнациус! И всичко казах на отчето. А той ми вика: «Не ми се вижда ти да си виновна, чадо мое. Мене ако питаш, малко си се подхлъзнала по мократа настилка и това е.» Та рекох му аз и за тебе. Викам му: «Момченцето ми вече пет години си я пише тая историйка, а ме кори, че аз съм го спирала да си драскоти по тетрадките!» А отчето ми вика: «Така ли? Не ми се вижда туй, дето го е записал, да е много важно. Ти му кажи да се маха от къщи и да върви на работа.»

— Нищо чудно, че съвестта не ми позволява да субсидирам църквата! — Игнациус се оригна. — С камшици е трябвало да те налагат, и то там, в изповедалнята!

— Слушай, Игнациус, утре ще се опиташ някъде другаде. Колко свободни места има в тоя град! Говорихме си с мис Мари-Луиз, дето работи в «Джърман». Та тя има едно сакато братче, със слухов апарат. Нещо там недочува, нали разбираш? Та той си намерил добра работа във фирмата «Гудуил индъстрис».

— И аз ли да опитам там?

— Игнациус! Та те назначават само слепи хора и кретени, да правят метли и други такива неща.

— Уверен съм, че тези хора ще се окажат добри колеги.

— Я да хвърлим едно око на днешния вестник. Може пък да са обявили някое хубаво местенце.

— Ако утре пак ще трябва да изляза, то знай, че няма да напусна дома си толкова рано! Днес, докато бях в центъра, напълно ми липсваше чувството за ориентация.

— Та ти излезе чак на обед!

— А се оказа, че при все това не функционирам както трябва. Нощес едва преживях страданието на няколко кошмара. Събудих се целият натъртен и фъфлех.

— Чуй, чуй! Всеки ден я виждам тази обява — рече мисис Райли, като държеше вестника досами очите си. — «Спретнат, трудолюбив човек…»

— Това за «трудолюбивия човек»…

— «Спретнат, трудолюбив човек, съвестен и способен…»

— Спокоен бе, жена! Я ми го дай — изкомандва Игнациус и измъкна вестника от ръцете на майка си. — Колко жалко, че не си могла да завършиш образованието си!

— Татко ми беше толкова беден!

— Моля ти се! В момента не съм в състояние отново да изслушвам тази покъртителна история! «Спретнат, трудолюбив, съвестен и

спокоен!» Мили боже! Що за чудовище търсят? Опасявам се, че никога не ще мога да работя за концерн, използващ подобен светоглед.

— Прочети и останалото, гълъбче.

— «Чиновническа работа. 25-35 годишен. За подаване на документи: ПАНТАЛОНИ ЛИВАЙ, Индъстриъл канал енд ривър, между 8:00 ч. и 9:00 ч. всеки ден.» Ясно, това отпада. Никога не ще успея да стигна чак дотам преди девет часа.

— Раничко ще трябва да ставаш, ако ходиш на работа, миличко.

— Не, майко! — Игнациус захвърли вестника върху печката. — Твърде високо съм си настроил мерника. Не бих могъл да издържа на подобен вид работа. Мисля, че нещо от сорта на раздавач ще е далеч по-приемливо.

— Игнациус, голям мъж като тебе не може да върти педалите насамнатам и да разнася вестници!

— Ти навярно би могла да ме превозваш с колата, а аз ще пускам пресата през задното стъкло.

— Я слушай, момче — ядоса се мисис Райли. — Утре ще идеш някъде да направиш опит! Сериозно ти говоря! И най-напред ще се отбиеш на адреса от тая обява! Шикалкавиш ти, Игнациус, знам те аз!

— Хааах! — Той се прозина и изложи на показ мекия си розов език. — «Панталони Ливай» звучи почти като, ако ли не и по-зле от названията на останалите организации, с които вече осъществихме връзка. Оставам с впечатлението, че вече се рия сред дъното на трудовата борса.

— Почакай, гълъбче, ще видиш! Ти ще се наредиш добре!

— О, боже мой!

II

Полицаят Манкузо имаше добра идея, която му беше дал не някой друг, а Игнациус Райли. Беше се обадил у тях, за да пита кога ще е възможно на мисис Райли да дойде да поиграе боулинг с него и леля му. Но Игнациус бе вдигнал слушалката и беше изсъскал в нея: «Престани да издевателстваш над нас, монголоиде недни! Ако у теб имаше капка разум, щеше добре да огледаш всички бърлоги като «Нощна веселба», където нас с майчето ни обругаха и ограбиха. Аз за жалост станах жертва на едно коварно и порочно леко момиче. А отгоре на всичко собственицата е нацистка! Едва успяхме да си спасим живота! Върви разследвай тази банда и ни остави на мира, доморазсипнико безсрамни!»

След това мисис Райли бе успяла да изкопчи слушалката от ръцете на сина си.

Ех, как ще се зарадва сержантът, като научи за това заведение! Дори може да го похвали, че се е вслушал в този донос. Той се покашля, застана пред сержанта и рече:

— Попаднах на следа — едно заведение, дето се навъртат леки

момичета.

— На следа ли си попаднал? — попита онзи. — А кой те насочи към следата?

— Една позната дама.

— А тая дама откъде ги знае тия заведения? — хвана се сержантът. — Кой я е водил там?

Полицаят Манкузо не можеше да отговори «синът й». Стари рани можеха да се отворят. И защо разговорите със сержанта никога не вървяха гладко?!

— Самичка е отишла — отвърна най-накрая той, опитвайки се да се спаси някак от опасността, която вече като гилотина висеше над главата му.

— Една дама е ходила самичка на такова място?! — простена сержантът. — Добра дама, няма що! И тя самата сигурно не е далече от «леките». Изчезвай оттук, Манкузо? И ми докарай някой подозрителен! Нито един не си довел досега! И не ми пробутвай «следи» от леки женички! Върви си прегледай шкафчето! Днеска си войник! Изчезвай!

Манкузо тъжно се затътри към шкафчето, като се чудеше защо никога не може да угоди на началството. Когато той излезе, сержантът се обърна към един от оперативните работници:

— Пратете някоя вечер един-двама души в «Нощна веселба». Някоя от ония там може да е проста като гъска и като нищо да е проговорила пред Манкузо. Но не му казвайте. Не ща тоя тъпанар да си приписва заслуги. Ще си остане костюмиран, докато не ми докара някой.

— Знаеш ли, днес получихме още едно оплакване от Манкузо. Този път от жена, която твърди, че дребничък мъж със сомбреро се притискал към нея в автобуса — каза оперативният работник.

— Сериозно?! — замислено промърмори сержантът. — Още едно подобно оплакване и ще арестуваме Манкузо!

III

Мистър Гонзалес включи осветлението в малката канцелария и запали газовата печка до бюрото си. През двайсетте години служба в «Панталони Ливай» той винаги пристигаше първи сутрин.

— Като дойдох тази заран, още беше тъмно — споделяше той в редките случаи, когато мистър Ливай биваше принуден да посети «Панталони Ливай».

— Сигурно излизаш много рано от къщи.

— Тази сутрин си побъбрих отвън на стълбите с млекаря.

— О, я млъкни, Гонзалес. Взе ли ми билет до Чикаго за срещата между «Беърс» и «Пакърс»?

— Докато другите дойдат на работа, вече бях затоплил канцеларията.

— Гориш ми газта, а? Стой на студено. Ще ти се отрази добре.

— Докато бях сам, попълних две страници от главната счетоводна книга. Вижте, хванах и един плъх близо до хладилника. Той си мислеше, че още няма никой, но аз го цапардосах с преспапието.

— Я да махнеш скапания плъх! И без това тая дупка ме довежда до пълно отчаяние всеки път, когато дойда тук. Вдигни телефона и ми резервирай стая в хотел за конните състезания.

Е, критериите в «Панталони Ливай» бяха много занижени. Точността бе достатъчно основание за повишение. Мистър Гонзалес стана директор на кантората и пое контрола над малцината унили подчинени. Той така и не можеше да запомни имената на своите чиновници и машинописки. Имаше периоди, когато те сякаш постъпваха и напускаха всеки ден, с изключение на мис Трикси — осемдесетгодишната помощник-счетоводителка, която в продължение на почти половин век пишеше грешни цифри по счетоводните тефтери. И на идване, и на излизане от работа тя не сваляше зелената си целулоидна козирка, един жест, който мистър Гонзалес тълкуваше като символ на нейната преданост към «Панталони Ливай». Понякога и в неделя отиваше на черква с козирката, явно бъркайки я с шапка. Не я бе свалила дори на погребението на брат си, но снахата — по-чевръста и малко по-млада от нея, я бе дръпнала от главата й. Въпреки това мисис Ливай бе издала заповед на всяка цена да държат мис Трикси на работа.

Гонзалес позабърса бюрото си с парцал и си помисли за щастието, което му бе донесла работата в «Панталони Ливай». Всяка сутрин по времето, когато кантората все още бе студена и безлюдна, а пристанищните плъхове беснееха наоколо, той си мислеше за това. Товарните кораби се плъзгаха по реката и ревяха един срещу друг из вдигащата се мъгла, а техните тръби отекваха сред ръждясалите кантонерки. Малката печка попукваше и похъркваше, докато съставните й части се затопляха и разширяваха. Той несъзнателно се заслуша в звуците, които от двайсет години насам възвестяваха началото на работното му време, и запали първата от десетте си цигари за деня. Щом стигнете до филтъра, той угасяше цигарата и изхвърляше пепелника в кошчето. Обичаше да впечатлява мистър Ливай с излъсканото си писалище.

До него се намираше бюрото на мис Трикси с извития сгъваем капак. От полуотворените чекмеджета стърчаха стари вестници. За да не се клати, сред валмата прах под един от ъглите му бе затъкнато парче картон. Вместо мис Трикси една кафява книжна кесия, натъпкана с отпадъци и кълбо канап, заемаше работното й място. От пепелника върху бюрото се бяха посипали фасове. Това бе загадка, която мистър Гонзалес така и не успя да разреши, тъй като мис Трикси не пушеше. На няколко пъти я беше подпитвал, но не бе получил свързан отговор. Имаше нещо магнетично в работното й пространство. То сякаш привличаше всички боклуци в канцеларията и ако се случеше да липсват

писалки, очила, портмонета или запалки, те обикновено можеха да се открият някъде из бюрото й. Освен това мис Трикси трупаше всякакви телефонни указатели, като ги складираше в някое от задръстените си чекмеджета.

Гонзалес тъкмо се канеше да потърси някъде там тампона за печат, когато вратата се отвори и тя се намъкна вътре, тътрейки платненките си по дървения под. Носеше със себе си още една кесия, която явно съдържаше подобен асортимент материали плюс канап, само дето най-отгоре й стърчеше и тампонът. Вече две-три години мис Трикси мъкнеше такива кесии със себе си и понякога натрупваше по три-четири до бюрото, без да разкрива никому било за какво са й необходими, било тяхното предназначение.

— Добро утро, мис Трикси — провикна се мистър Гонзалес с жизнерадостния си тенор. — Как сме тази сутрин?

— Кой? А, здрасти, Гомес — отвърна немощно мис Трикси и се понесе към тоалетната, сякаш променяше курса си спрямо посоката на вятъра. Мис Трикси никога не заемаше вертикално положение; тя и подът винаги се срещаха под ъгъл, по-малък от деветдесет градуса.

Гонзалес се възползва от изчезването й, за да си прибере обратно тампона, но установи, че той е покрит с нещо, което на мирис и допир приличаше на мазнина от пушена сланина. Докато го бършеше, се запита колко ли от другите служители ще се появят днес. Веднъж преди около година на работа дойдоха само той и мис Трикси, но това беше, преди компанията да отпусне по пет долара месечно увеличение на заплатите. И въпреки това служителите в «Панталони Ливай» често напусnаха, без дори да му телефонират. Това бе една постоянна грижа и винаги след пристигането на мис Трикси той гледаше с упование към вратата, особено сега, когато трябваше да започне експедицията на пратките за пролетта и лятото. Ужасно се нуждаеше от още чиновници, това бе самата истина.

Внезапно съзря отвън, пред вратата, някаква зелена козирка. Да не би мис Трикси да е минала през фабриката и да е решила да се върне през главния вход? Типично в неин стил. Една сутрин отиде до тоалетната и късно същия следобед Гонзалес я намери на тавана във фабриката, заспала върху купчина плат.

Вратата се отвори и в канцеларията влезе един от най-огромните мъже, които беше виждал. Той махна зеленината си шапка и отдолу се показа гъста черна коса, наплескана плътно с вазелин така, че да залепне за черепа в стила на 20-те години. А след като и палтото му се свлече, мистър Гонзалес съзря обръчи сланина, натъпкани в тясна бяла риза и разделени по вертикала от широка вратовръзка на цветя. По мустаците явно също можеше да се открие вазелин, защото лъщяха доста ярко. Имаше невероятни синьо-жълтеникави очни, изпъстрени с възможно най-фини розови венички, наподобяващи милиметрова хартия. Гонзалес

се замоли едва ли не на глас този бегемот да е кандидат за работа. Беше зашеметен и слисан.

Игнациус се озова в една от може би най-недостопочтените кантори, в които беше влизал. Голи електрически крушки висяха на различни места от лекьосания таван и хвърляха слаба жълта светлина върху изкорубените дъски по пода. Стари кантонерки разделяха стаята на няколко кутийки, във всяка от които се кумеше по едно бюро, лакирано в особен оранжев цвят. През прашните прозорци се откриваше мрачен пейзаж към пристанище «Полънд Авеню», военната гара, Мисисипи, а в далечина — към сухите докове и покривите на Алджиър отвъд реката. Една грохнала старица влезе, куцукайки, в стаята и се блъсна в кантонерките. Атмосферата напомни на Игнациус за собствената му стая и в знак на одобрение клапата му радостно се отвори. Замоли се едва ли не на глас да го вземат на работа тук. Беше зашеметен и слисан.

— Кажете? — бодро рече издокараният мъж зад лъснатото бюро.

— Ооо, мислех, че госпожата е завеждаща — възможно най-гръмко заяви Игнациус, според когото мъжът бе единственото неприятно нещо в кантората. — Дойдох в ответ на вашата обява.

— Чудесно! На коя точно? — ентусиазира се другият. — Във вестника сме дали две, една за жена и една за мъж.

— И на коя, мислите, се отзовавам?! — изкрещя Игнациус.

— Ами… — напълно се объркa Гонзалес. — Много се извинявам! Аз така, без да мисля. Искам да кажа… Полът няма значение. Можете да се справите и с двете длъжности. Искам да кажа… Полът не е от значение за мен.

— Няма нищо — отвърна му Игнациус. Той с интерес забеляза, че старицата започва да клюма на бюрото си. Условията за работа изглеждаха прекрасни!

— Заповядайте, седнете моля! Мис Трикси ще вземе палтото и шапката ви и ще ги отнесе във ведомствения дрешник. Бихме желали в «Панталони Ливай» да се чувствате като у дома си!

— Но аз дори още не съм разговарял с вас!

— Не се притеснявайте! Сигурен съм, че ще се спогодим. Мис Трикси! Мис Трикси!

— Кой?! — кресна тя и събори препълнения пепелник на пода.

— Дайте, аз ще ви взема нещата! — Мистър Гонзалес получи плесник по ръката, щом посегна към шапката, но му разрешиха да вземе палтото. — Каква прекрасна вратовръзка! Вече рядко може да се види подобно нещо.

— Принадлежеше на покойния ми баща.

— Моите съболезнования! — рече мистър Гонзалес и сложи палтото в един стар метален шкаф, в който Игнациус съзря същата кесия като тези двете до бюрото на старицата. — А, между другото, това е мис Трикси, една от най-възрастните ни служителки. Познанството с нея без

съмнение ще ви достави удоволствие.

Мис Трикси беше заспала и побелялата й глава лежеше върху бюрото сред старите вестници.

— Дааа… — въздъхна най-накрая тя. — А, ти ли си, Гомес? Да не би вече да е станало време да си ходим?

— Мис Трикси, това е един от новите служители.

— Хубаво, едричко момче — заключи мис Трикси и извърна секретиращия си взор нагоре към Игнациус. — Охранено…

— Мис Трикси е при нас повече от петдесет години. Това ще ви даде представа за удоволствието, което нашите служители изпитват от работата в «Панталони Ливай». Тя е работила при покойния баща на мистър Ливай — много изискан възрастен джентълмен.

— Да, много изискан възрастен джентълмен — повтори мис Трикси, без изобщо да може да си спомни стария Ливай. — Той се отнасяше добре с мен. Винаги намираше блага дума.

— Благодаря ви, мис Трикси — намеси се бързо Гонзалес като конферансие, опитващо се да прекрати естрадно изпълнение, което се проваля с гръм и трясък.

— В компанията се говори, че за Великден ще ми дадат хубав варен свински бут. Дано! Съвсем забравиха пуйката ми за Деня на благодарността.

— Мис Трикси години наред е била опора на «Панталони Ливай» — каза шефът на кантората, докато древната помощник-счетоводителка продължи да си бръщолеви за пуйката.

— Колко години вече чакам да ме пенсионират и всеки път казват, че ми оставала още една. Карат те да работиш, докато душа не ти остане! — изхриптя мис Трикси. После, загубила вече интерес към пенсионирането, добави: — Добре щеше да ми дойде тая пуйка.

Тя се зае да подрежда съдържанието на една от кесиите си.

— Може ли да започнете работа още днес? — попита Гонзалес.

— Струва ми се, че не сме обсъдили въпроса относно заплатата ми и така нататък. Това не се ли практикува в днешно време? — снизходително попита Игнациус.

— Ще се занимавате с архивата, защото имаме голяма нужда от човек там, и ще получавате по шейсет долара седмично. За дните, в които отсъствате по болест и други, ще ви се удържа от седмичното възнаграждение.

— Далеч под онова, което очаквах. — Игнациус се правеше на важен. — Имам клапа, която вследствие превратностите на съдбата, току-виж, ме приковала към легло дни наред. Още няколко привлекателни институции са в надпревара да се ползват от моите услуги. Най-напред тях трябва да имам предвид.

— Но, вижте — започна поверително завеждащият. — Ето, мис Трикси получава само четирийсет долара, въпреки че има известен

трудов стаж.

— Да, доста похабена ми се вижда — отбеляза Игнациус, наблюдавайки как мис Трикси разстила съдържанието на кесията върху бюрото и как сортира отпадъците. — Не е ли попрехвърлила възрастта за пенсия?

— Шшшт! — изсъска Гонзалес. — Мисис Ливай не ни разрешава да я пенсионираме. Тя смята, че мис Трикси ще се чувства по-добре, ако поддържа активността си. Мисис Ливай е интелигентна, образована жена. Изкара и задочни курсове по психология! — Гонзалес изчака думите му да направят необходимото впечатление. — Но да се върнем към вашето положение. Имате голям късмет, че започвате със заплатата, която упоменах. Всичко това е част от програмата на «Панталони Ливай» за привличане на млади кадри. За съжаление мис Трикси е била наета преди въвеждането на програмата, а същата не действа със стара дата, следователно не я засяга.

— Не бих искал да ви разочаровам, сър, но тази заплата ми се струва недостатъчна. В момента един петролен магнат развява хилядарки пред носа ми, опитвайки се да ме съблазни, за да му стана личен секретар. Аз пък от своя страна се мъча да реша дали мога да приема материалистката философия на този човек. Но май в края на краищата ще му кажа «да».

— Ще включим и двайсет цента дневно за транспорт! — замоли се мистър Гонзалес.

— Е, това променя нещата — склони Игнациус. — Временно ще приема този пост. Трябва да си призная, че «Панталони Ливай» твърде ме привлича.

— Ах, това е чудесно! — възкликна Гонзалес. — Много ще му хареса тук, нали, мис Трикси?

Но тя бе толкова заета с отпадъците си, че не отрони и стон.

— Намирам за необичаен факта, че дори не ме попитахте за името ми — изсумтя Игнациус.

— О, боже мой! Съвсем забравих! Как се казвате?

Този ден се появи само още една служителка — стенографката. Някаква жена телефонира и си призна, че е решила да напусне и да стане безработна. А останалите изобщо не се и обадиха в «Панталони Ливай».

IV

— Я да ги махнеш тия очила! Как, по дяволите, успяваш да видиш боклука?

— Кой пък е седнал да ти гледа боклука?

— Джоунс, казах ти да махнеш цайсите!

— Те цайсите да си седят. — Джоунс халоса метлата в един от столовете на бара. — За двайсе долара на седмица… тва тука да не ти е плантация?

Лана Лий върза ластик около пачката банкноти и започна да прави купчинки от монетите, които вадеше от касата.

— Престани да блъскаш метлата в бара! — кресна тя. — По нервите ми лазиш, да те вземат мътните!

— Ако искаш да ти метат тихо, вземи си бабичка. Аз си мета по младежки.

Метлата още няколко пъти се блъсна в бара. А после заедно с облака дим тръгна из помещението.

— Да кажеш на клиентите си, че тия пепелници са да тръскат в тях и че на тоя, дето ти бачка тука, не му плащаш и минималната надница. Току-виж, почнали да гледат къде тръскат.

— Ти, момче, се радвай, че и тая възможност съм ти дала — отвърна Лана Лий. — В днешно време има сума ти безработни негри!

— Така ли? Ама сума ти негри стават и скитници, като скиват кви надници им бутат. Все си мисля, че ако си негър, по-гот е да си скитник.

— Благодари се ти, че бачкаш.

— Ааа, всяка вечер падам на колене!

Метлата се блъсна в една маса.

— Кажи, като си готов с метенето. Има да ми свършиш една малка работа.

— Работа ли? Ха! Аз пък все си мислех, че работата е да чистим и да бришем! — Джоунс избълва кълбест облак. — Та кво си измислила сега?

— Слушай, Джоунс! — Лана Лий изсипа купчинка монети в чекмеджето на касата и записа някаква цифра върху лист хартия. — Достатъчно е само да звънна в полицията и да им кажа, че си без работа. Ясно ти е, нали?

— Аз пък ще им рекна, че «Нощна веселба» си е чисто и просто бардак. Ама че в капан се хванах, като дойдох да бачкам тука! Уау! Чакай само да ми падне нещо като доказателство. Тогава как ще се разплямпам в полицията, ако знаеш…

— Затваряй си устата, ей!

— Времената се менят — заключи Джоунс и си намести очилата. — Ти негрите вече не можеш ги уплаши. Ше взема да накарам да ти се наредят пред вратата, да ти чупират клиентелата и после хоп! — в новините по телевизията. Достатъчно лайна сме яли вече, че да седне някой за двайсе долара да ти се натиска. Писна ми! Или скиториш, или бачкаш под минималната надница. Друг си намери да ти я върши работата.

— Ооо, я млъквай и приключвай с пода. Ще пратя Дарлин.

— Горкото маце! — Джоунс проучи с метлата си едно от сепаретата. — «Вода» пробутва, работа ти върши… Уау!

— Наклепай я в полицията де! Нали кара клиентите да смучат?!

— Ше почакам аз, докато тебе мога да те клепна. Дарлин ги кара да

смучат, ама ти я учиш! А и не че тя много иска, ама ти я караш! Нея шоубизнесът я блазни.

— Така ли? Тя да се радва, че с тоя неин акъл още не са я прибрали в лудницата.

— Там ще й е по-гот.

— По-гот ще й е, ако си напъне мозъка пиенето да продава и да зареже тия глупави кълчотения. Е не мога да си представя такава като нея на мойта сцена. Дарлин е от тоя десен, дето ако не си отваряш очите, отиде ти бизнесът.

Тапицираната врата се отвори с трясък и в бара се намъкна едно момче, което стържеше по пода с налчетата на циганските си ботуши.

— Крайно време беше — обърна се към него Лана.

— Нова джига си имаш, а? — Момчето изгледа Джоунс през сплъстените си къдри. — Какво стана с последния? Да не е пукнал?

— Пиленце! — мазничко възкликна Лана.

Момчето отвори кичов, ръчно украсен портфейл и подаде на Лана няколко банкноти.

— Добре ли мина всичко, Джордж? — попита го тя. — Сирачетата харесаха ли ги?

— Най-си паднаха по оная очилатата на чина. Взеха я за даскалица или бог знае за кво. Тоя път — само от нея.

— Мислиш ли, че пак ще я поискат? — полюбопитства Лана.

— Ами да. Що не? Може някоя с черна дъска и читанка. Чат ли си? Да прави там нещо с тебешира.

Лана и момчето се ухилиха един на друг.

— Ясно — отвърна Лана и му смигна.

— А бе ти стафар ли си? — провикна се момчето към Джоунс. — На такъв ми мязаш.

— Знаеш ли на какъв стафар ще ми станеш, ако от задника ти щръкне една метла тип «Нощна веселба»! — процеди през зъби Джоунс. — Метлите «Нощна веселба» са стари, готини и цепливи!

— Стига, стига! — простена Лана. — Хайде без расистки бунтове! Имам си капиталовложения да пазя.

— Ти по-добре кажи на осиротялото си аверче да си обира крушите оттука. — Джоунс издуха дим и върху двамата. — Не стига, че ти бачкам, ами и ше ме обиждат!

— Хайде, Джордж — подкани го Лана. Тя отвори шкафчето под бара и даде на Джордж пакетче, увито в амбалажна хартия. — Ето ти каквото искаше. Сега изчезвай.

Джордж й намигна и затръшна вратата.

— Тоя сирачетата ли обслужва? — попита Джоунс. — Ще ми се да ги видя аз тия сирачета. Бас държа, че УНИЦЕФ-та и хабер си няма за тях.

— Ти какви ги дрънкаш бе? — ядоса се Лана. Тя внимателно се взря

в лицето му, но очилата й попречиха да види там каквото и да било. — Няма нищо лошо в мъничко благотворителност. Хайде сега, хващай се за пода.

Надвесена над парите, които момчето й беше дало, Лана започна да издава звуци, наподобяващи заклинанията на жрица. От кораловите й устни се възнасяха към небето цифри и думи. Тя шепнеше и притворила очи, записа няколко числа върху една картонена подложка. Хубавото й тяло, което години наред само по себе си бе доходно капиталовложение, благоговейно се бе наклонило над плексигласовата повърхност на «олтара». От пепелника до лакътя й се издигаше струйка дим, като че ли тамян кадеше, виеше се нагоре заедно с молитвите над нафората, която тя вдигаше, за да открие деня, в който е бил изсечен този единствен сред останалите «жертвоприношения» сребърен долар. Гривната й издрънча, призовавайки към олтара и други, но единственият причастител в храма беше отлъчен от Вярата поради своя произход и вечно униние. На пода падна жертвоприношение — нафората, и Лана коленичи в благоговение, за да си я възвърне.

— Внимавай, ей! — извика Джоунс, оскверняващи свещения обред. — Толкова си кьопава, че изръси печалбата от сирачетата!

— Накъде се търкулна, Джоунс? — попита тя. — Я виж дали не можеш я намери.

Джоунс подпря метлата до бара да си почине и тръгна да дири монетата, присвивайки очи зад очилата и цигарения дим.

— Ама че идиотщина! — мърмореше си той, докато двамата изследваха пода. — Уау!

— Намерих я! — развълнувано възкликна Лана. — Ей я на!

— Уау! Много се радвам, браво! И гледай да не ръсиш сребърни долари по пода, че «Нощна веселба» ще вземе да фалира. Бая ще се поизпотиш, докато си покриеш огромните разходи по надниците на персонала.

— Абе ти, момченце, защо не си затвориш устата?

— Ти на кого викаш момченце?! — Джоунс хвана дръжката на метлата и енергично се устреми към «олтара». — Да не се имаш за Скарла О'Хорър[5]?

V

Игнациус се отпусна в таксито и даде на шофьора адреса на Константинопъл стрийт. Извади от джоба си канцеларска бланка от «Панталони Ливай» и в момента, когато таксито се вля в натовареното движение на авеню Сейнт Клод, започна да пише, използвайки капака на жабката вместо бюро.

Първият ми работен ден приключва и аз действително съм доста изморен. Не искам да кажа, че съм обезсърчен, потиснат или съкрушен.

За пръв път в живота си се изправям лице срещу лице със системата, при това твърдо решен да се вместя в рамките й като прикрит, така да се каже, наблюдател и критик. Убеден съм, че ако имаше повече фирми като «Панталони Ливай», работната сила в САЩ щеше да е по-пригодна да изпълни предназначението си. Никой не обезпокоява труженика, ако е очевидно, че на него може да се разчита. Мистър Гонзалес, моят «шеф», е истински кретен, но при все това е доста приятен. Изглежда безкрайно разбран — дотолкова, че да не подлага на критика изпълнението на служебните задължения на даден работник. На практика той би приел всичко (е, почти) и макар и бавноразвиващ се, в това отношение е трогателно демократичен. Например: мис Трикси — Майката Земя в нашия търговски всемир, изпепели по невнимание някои важни ордери в процеса на запалване на печката. Мистър Гонзалес се отнесе твърде толерантно към този «гаф», като се има предвид, че нашата компания напоследък получава все по и по-малко поръчки и че гореупоменатите ордери бяха поръчка от Канзас Сити на стойност някакви си петстотин (500!) долара. Но нека не забравяме, че мистър Гонзалес е получил заповед от тайнствената магнатка, от прочутата с разума и учеността си мисис Ливай, да се отнася добре с мис Трикси, като я подтиква да се чувства дейна и желана. Но той и с мен беше много любезен и ми позволи да правя с архива каквото си поискам.

В най-скоро време възнамерявам да накарам мис Трикси да проговори. Подозирам, че тази Медуза на капитализма таи в себе си ценни прозрения и може да ми предложи не една и две съдържателни опитности.

Единственото разочарование (и тук трябва да падна тъй ниско, че да използвам жаргон, за да пресъздам по-точно атмосферата, характерна за съществото, за което ще говоря) бе Глория, стенографката — млада и безсрамна уличница. В главата й се рояха какви ли не погрешни схващания и безпочвени оценки. След като тя направи една-две нагли и спонтанни забележки по отношение на моята осанка и на поведението ми, аз дръпнах мистър Гонзалес настрана, за да му кажа, че Глория има намерение да напусне без предизвестие, и то още в края на работния ден. В резултат мистър Гонзалес като че ли съвсем обезумя и взе, та незабавно уволни Глория, позволявайки си по този начин да упражни власт, което, както разбирам, рядко му се удава. Всъщност онова, дето ме накара да реагирам именно така, бе ужасният звук, който издаваха наподобяващите колове токчета на Глория. Само ако още един ден бях слушал този тропот, клапата ми завинаги щеше да се затвори. А отгоре на всичко тя бе наплескана с невероятно много грим, червило и прочие вулгарности, които предпочитам да не изреждам.

В главата ми напират какви ли не идеи относно архивата и измежду множеството празни бюра си избрах едно точно до прозореца. Малката ми газова печка беше пусната до мен с пълна сила и целия следобед си

седях и наблюдавах как кораби от какви ли не екзотични пристанища плават из студените и мрачни води на пристанището. Лекото похъркване на мис Трикси и бесните удари по пишещата машина на мистър Гонзалес приятно контрапунктираха моите размишления.

Мистър Ливай днес не се появи. Намекнаха ми, че той рядко посещава фирмата и че всъщност «се опитва да я продаде колкото се може по-бързо», да, така се изрази мистър Гонзалес. Навярно ние тримата (тримата, защото възнамерявам да накарам мистър Гонзалес да уволни останалите служители, ако те утре се явят на работа, тъй като съм сигурен, че самото наличие на твърде много хора в кантората ще ме побърка) ще съумеем да съживим замрялата търговия и да възвърнем вярата на мистър Ливай Младши в утрешния ден. Вече имам няколко възхитителни идеи и съм убеден, че именно аз в края на краищата ще накарам мистър Ливай да вложи и сърцето, и душата си в тази фирма.

Между другото, сключих и една много хитра сделка с мистър Гонзалес — убедих го, че щом съм му помогнал да спести разходите по заплатата на Глория, той би могъл да се реваншира, като ми осигури таксиметров превоз до и от службата. Пазарлъкът, който последва, опетни иначе приятния ден, но най-накрая аз постигнах онова, което исках, като разясних на човека опасността по отношение на клапата в частност и на здравето ми като цяло.

И тъй, става ясно, че дори когато Фортуна ни върти надолу, колелото й понякога запира за момент и ние се озоваваме в добър цикъл, който е част от далеч по-големия лош. Естествено, Вселената се основава на принципа за наличието на цикъл в цикъла. Аз в момента се намирам във вътрешен кръг. Естествено, възможно е да има и по-малки кръгове вътре в този…

Игнациус предаде жабката обратно във владение на шофьора и издума цял куп инструкции относно скоростта, посоката и смяната на предавките. Докато стигнат Константинопъл стрийт, в таксито вече се беше възцарило враждебно мълчание, което шофьорът наруши единствено и само за да си поиска сметката.

В момента, в който Игнациус се надигна и ядовито се измъкна от колата, той видя, че майка му се приближава откъм отсрещния край на улицата. Беше си сложила късото розово палтенце, а червената шапчица бе килната над едното й око така, че приличаше на героиня от филмовия сериал «Златотърсачките», забягнала от снимачната площадка. Игнациус в отчаяние забеляза, че бе прибавила и нов цветови нюанс, като бе забола една повехнала беладона върху ревера си. А докато тя се розовееше и червенееше по изпочупената тухлена пътечка, токчетата й проскърцваха с характерното предизвикателство на преоценена стока. Въпреки че години наред бе гледал одеждите на майка си, видът й в тази пищна екипировка винаги успяваше да всее лек ужас в клапата му.

— Ох, гълъбче! — останала без дъх, изпъшка мисис Райли, когато двамата се срещнаха при задната броня на плимута, изцяло задръстил движението по тротоара. — Случи се нещо ужасно!

— О, боже мой! Сега пък какво?!

Игнациус си рече, че вероятно се касае за нещо в семейството на майка му — група хора, които непрекъснато страдаха от всякакъв вид насилие и болежки. Старата леля например била нападната от банда хулигани, които й отмъкнали петдесет цента; братовчеда го бутнал трамвай; чичото изял развалена «целувка», а кръстникът пък пипнал кабел, повален от ураган…

— Съседката мис Ани, бедничката, тази сутрин получила леко припадъче на алеята. От нерви, чедо. Твърди, че ти си я разбудил, като си свирил на банджото…

— Нарича се лютня, а не банджо! — прогърмя Игнациус. — Тя да не би да ме взема за някой от извратените герои на Марк Твен?

— Току-що бях при нея. Отишла е в дома на сина си на Сейнт Мери стрийт.

— Ооо, при онова противно същество… — Игнациус изкачи стъпалата преди майка си. — Слава богу, че се е махнала за известно време. Сега ще мога да си свиря на лютнята, без да бъда атакуван от кресливите и анатеми.

— Отбих се в магазинчето на Лени и й купих една броеничка — от ония, дето мънистата им са пълни със светена водица.

— Мили боже! При Лени! Никога през живота си не съм виждал магазин, натъпкан с толкова религиозни шашми! Няма да се изненадам, ако след време там стане и някое чудо. Я самият Лени ще възкръсне, я…

— Мис Ани много хареса броеничката. Веднага взе молитви да реди.

— Това без съмнение й е било по-приятно, отколкото да разговаря с теб.

— Седни, чедо. Ще ти приготвя нещичко да хапнеш.

— В настъпилата около припадъка на мис Ани суматоха ти явно си забравила, че тази сутрин ме изстреля в «Панталони Ливай».

— Ой, Игнациус, и какво стана? — попита мисис Райли, като приближи запалената клечка към горелката на печката, отворена още преди няколко секунди. Получи се лека експлозия. — Божке, едва-що не се опекох!

— Вече съм служител в «Панталони Ливай»!

— Игнациус! — проплака майка му, като обгърна мазната глава в непохватната си вълнено розова прегръдка, която сплеска носа му. Сълзи избликнаха в очите й. — Толкова се гордея с тебе, сине!

— Направо съм капнал! Атмосферата в кантората е свръхнапрегната!

— Знаех си, че ще успееш!

— Благодаря за оказаното ми доверие.

— И колко ще ти плащат, гълъбче?

— Шейсет щатски долара седмично.

— Ай, че само толкова ли? Май е трябвало още някъде да се опиташ.

— Откриват се чудесни възможности за повишение, чудесна перспектива за един буден млад човек. Заплатата навярно скоро ще се промени.

— Така ли мислиш? Все пак аз си се гордея с тебе, чедо. Свали си дрешката. — Мисис Райли отвори консервата с яхния и я изсипа в тенджерата. — А има ли там симпатични момиченца?

Игнациус се сети за мис Трикси и отвърна:

— Да, намира се една.

— Мома ли е?

— Така изглежда.

Мисис Райли смигна на Игнациус и запрати палтото му върху бюфета.

— Виж, пиленце, сложих яхнийката да се затопли. Отвори си и консерва грах, а хлебчето е в хладилника. И кексче купих, ама като не мога да си спомня къде го турих? Ти го потърси из кухнята, а аз да бягам…

— Сега пък къде хукна?

— Мистър Манкузо и леля му ще ме вземат след няколко минутки. Ще идем до «Фазио» да поиграем боулинг.

— Какво?! — простена Игнациус. — Сериозно ли говориш?

— Рано ще си дойда. Казах на мистър Манкузо, че не мога да закъснявам. А и леля му си има внучета, та и тя сигурно ще иска добре да се наспинка.

— Наистина чудесно посрещане след първия ми работен ден! — гневно изрева Игнациус. — Няма да играеш боулинг! Нали имаше артрит ли, що ли? Та това е нелепо! И къде ще вечеряш?

— Ще си купя нещичко там. — Мисис Райли вече бе на път към стаята си, за да се преоблече. — Ой, пиленце, едно писъмце пристигна днеска за тебе от Ню Йорк. Турих ти го зад кутията с кафето. Ще да е от твойта Мирна, щото целият плик е мръсен и намачкан. Как може да пуща така писмата? А ти май каза, че татко й не бил беден…

— От къде на къде ще ходиш да играеш боулинг?! — изрева Игнациус. — Това е най-нелепото от всичко, което си правила досега!

Мисис Райли затръшна вратата на стаята си. Игнациус намери писмото и за да отвори плика, го накъса на парчета. Той извади отвътре програмата на някакъв летен филмов фестивал от предишната година. Писмото беше изписано на гърба на мекицоподобната програма с неравния и недодялан почерк, който се явяваше краснопис тип «Минкоф». Навикът й да пише по-често на редактори, отколкото на

приятели, личеше винаги още от обръщението:

Господа,

Какво е това странно и шокиращо писмо, което си ми написал, Игнациус? Как бих могла да се обърна към Комитета по граждански права с оскъдните доказателства, които ми предлагаш? Не мога дори да си представя за какво му е на един полицай да те арестува! Та ти все в стаята си стоиш и навярно щях да повярвам за арестуването, ако не беше писал за тази «автомобилна катастрофа». Щом и двете ти китки са строшени, как тогава успя да ми напишеш писмото?

Игнациус, нека сме искрени един към друг. Не вярвам нито думичка от онова, което току-що прочетох. Но се боя, и то за теб! Фантастната продукция по арестуването съдържа симптомите на класическата параноялна налудност! А ти, естествено, си запознат с това, че Фройд свързва параноята с хомосексуалните наклонности…

— Каква отврат! — изкрещя Игнациус.

Но дай да не задълбаваме в този аспект, тъй като ми е известно колко всеотдайно се противопоставяш на какъвто и да било секс. И въпреки това емоционалните ти тегоби са явни. След като не успя да станеш учител в Батън Руж (за което и автобусът, и какво ли не още бяха виновни — прехвърляне на вина), вероятно си преживял терзанието, съпътстващо провала. «Автомобилната катастрофа» е ново домогване за намиране на оправдание относно безсъдържателното и безплодно съществуване, което водиш. Трябва да преоткриеш себе си! Все ти повтарям и повтарям да се посветиш на съдбоносните проблеми на нашето време!

— Ауааах! — прозина се Игнациус.

Ти подсъзнателно усещаш, че трябва да се опиташ да обясниш провала си като интелектуалец и идеалист. Да обясниш защо не си се включил в критично настроените обществени движения. Освен това, едно удовлетворително полово общуване би прочистило душата и тялото ти. Та ти изпитваш огромна нужда от сексуална терапия! Опасявам се (съдейки по онова, което ми е известно от клинични случаи, подобни на твоя), че в крайна сметка ще се превърнеш в психосоматична развалина, досущ като Елизабет Б. Браунинг.

— Какво нагло безочие! — профъфли Игнациус.

Не че ти съчувствам бог знае колко. Ти си затворил душата си и за любовта, и за обществото. Аз понастоящем посвещавам всеки свободен миг на това да се съберат средства, за да могат едни приятели, изцяло

посветили се на заснемането на филм за брака между двама представители от различни раси, да доведат докрай своето смело и разтърсващо начинание. Въпреки скромния бюджет самият сценарий е пренаситен с истини, които те карат да настръхнеш, но те са поднесени в очарователна палитра и с изящна ирония. Написан е от Шмуел, когото познавам от отдавна и който ще изиграе ролята на съпруга. Из улиците на Харлем открихме и едно момиче, което ще играе съпругата. Тя е толкова естествена и тъй кипи от енергия, че веднага стана най-добрата ни приятелка. Непрестанно дискутираме расовите й проблеми, като я карам да говори дори тогава, когато тя не иска, и съм убедена, че разговорите й с мен страстно й допадат.

В сценария има и един низък подлец реакционер ирландец, който отказва да приюти под наем двамата влюбени, след като вече са се бракосъчетали. Наемодателят живее в една стаичка, подобна на утроба, по чиито стени са налепени снимки на папата и тям подобни, което ще рече, че публиката, веднага щом зърне тази стая, ще го схване що за човек е. Но все още не сме намерили кой да играе неговата роля. На теб, естествено, тя би прилегнала фантастично. Разбираш ли, Игнациус, само ако можеше да прережеш пъпната връв, с която си привързан към този прогнил град, към майка си и към леглото, ти би могъл да дойдеш тук, където те чакат ето такива предложения. Какво ще кажеш за тази роля? Не можем да ти платим много пари, но ще отседнеш при мен. За музика към филма аз вероятно ще изсвиря нещо протестно или пък нещо за настроение. Надявам се скоро да запечатаме върху филмовата лента великолепния си проект, тъй като Лиола — невероятното момиче от Харлем, започва да ни натяква за хонорар. До момента успях да изстискам около 1000 долара от баща ми, който, както обикновено, е подозрително настроен към цялото ни начинание.

Игнациус, достатъчно вече те осмивах в писмата си. Недей да ми пишеш, докато не се включиш в кипежа на нашето време. Ненавиждам страхливците!

. Минкоф

P. S. Пиши ми дали искаш да играеш ролята на наемодателя.

— Ще й дам аз да се разбере на тази безочлива уличница! — промърмори Игнациус, като запрати програмката в газовия пламък под яхнията.

Четвърта глава

I

«Панталони Ливай» се разполагаше в две постройки, слели се в едно страховито цяло. Предната бе тухлена търговска сграда от деветнадесети век, като от покрива напираха мансарди с прозорчета в стил рококо, чиито стъкла в по-голямата си част бяха изпотрошени. Третият етаж бе

запълнен от кантората, вторият — от склада, а първият — от отпадъчните материали. Долепена до тази сграда, която мистър Гонзалес наричаше «Мозъчният Център», бе фабриката — хамбарообразен прототип на хангар за самолети. Двата комина се издигаха над тенекиения й покрив под ъгъл, така че образуваха изумително голяма телевизионна антена «заешки уши», която не приемаше обнадеждаващи сигнали от външния свят, но за сметка на това от време на време изпускаше пушек в най-отблъскващи нюанси. На фона на спретнатите сиви пристанищни бараки, наредени покрай реката и канала отвъд железопътната линия, «Панталони Ливай» се гушеше като замлъкнал, окаян призив за жилищно благоустройство.

А вътре в мозъчния център кипеше дейност повече от когато и да било. Игнациус приковаваше към една подпора огромна картонена табела, върху която с вадещи очите сини готически букви бе изписано:

ОТДЕЛ ПРОУЧВАНИЯ И СПРАВКИ
И. ДЖ. РАЙЛИ — УРЕДНИК

Тази сутрин той бе пренебрегнал нанасянето на цифрите в регистъра, за да направи табелата, като за целта се беше проснал на пода заедно с картона и синята боя и педантично бе рисувал повече от час. По време на една от безцелните си обиколки из кантората мис Трикси беше стъпила върху картона, но нанесената щета се заключаваше само в малката следа от платненка върху един от ъглите. При все това според Игнациус следата седеше грозно и той така я украси, че тя се превърна в едно вълнуващо стилизирано решение на кралска лилия.

— Колко е хубаво! — възкликна мистър Гонзалес, когато Игнациус престана да удря с чука. — Привнася атмосфера в нашата кантора!

— Какво означава? — попита мис Трикси, която бе застанала точно под табелата и я разглеждаше с неистов интерес.

— Чисто и просто указателна табела — гордо отвърна Игнациус.

— Нищо не разбирам! Какво става тук? — Тя се обърна към Игнациус. — Гомес, кой е този човек?

— Мис Трикси, та вие познавате мистър Райли! Той вече цяла седмица работи при нас.

— Райли ли?! Аз мислех, че е Глория.

— Върнете се на мястото си и продължавайте с цифрите! — нареди Гонзалес. — До обяд трябва да изпратим отчета в банката.

— О, да! Трябва да изпратим отчета — съгласи се мис Трикси и затътри крака към дамската тоалетна.

— Мистър Райли, не ми се иска да ви притеснявам — предпазливо започна Гонзалес, — но забелязвам, че на бюрото ви има доста обемиста купчинка документи, които още не са заведени в архива.

— А, това ли било? Ами да, тази сутрин, когато отворих първото чекмедже, бях поздравен от един доста едричък плъх, който, както ми се

стори, поглъщаше папката «Ейбълманс Драй Гудс». Сметнах, че е по-разумно да изчакам, докато се засити. Неприятно би било да хвана чума и сетне да припиша вината на «Панталони Ливай».

— Прав сте — обезпокоен отвърна завеждащият и спретнатата му персона потрепери при мисълта за трудова злополука.

— А освен това клапата ми пак не се държеше както трябва, което ми попречи да се наведа, за да достигна по-долните чекмеджета.

— Имам нещо много подходящо за подобни случаи каза мистър Гонзалес и влезе в малкия килер на кантората, за да донесе, както си мислеше Игнациус, някакво лекарство. Но той се върна с най-малкото метално столче на колелца, което беше виждал.

— Заповядайте. Този, който преди работеше в архива, се придвижваше край по-долните чекмеджета, седнал на столчето. Опитайте и вие.

— Не съм убеден, че особената ми телесна конструкция би се нагодила лесно към подобен вид съоръжение. — Игнациус огледа ръждясалото столче, като проницателният му поглед не се отклони дори за миг от него. Открай време имаше нарушено чувство за равновесие и още от затлъстялото си детство страдаше от склонност към падания, залитания и препъвания. Докато навърши пет години и най-после се научи да върви що-годе както трябва, той все беше покрит с рани и драскотини. — Е, заради «Панталони Ливай» ще опитам.

Игнациус приклякаше все по-ниско и по-ниско, докато огромният му задник се долепи до столчето, а коленете му едва-що не допряха раменете. Когато най-накрая се курдиса на своя «полог», той приличаше на патладжан, закрепен върху кабарче.

— Тази няма да я бъде. Чувствам се ужасно неудобно.

— Опитайте все пак — лъчезарно го подкани Гонзалес.

Като се изтласкваше напред с краката, Игнациус се понесе със свито сърце покрай кантонерките, но едно от мъничките колелца се заклещи в пукнатина на пода. Столчето леко се наклони, после се преобърна и стовари Игнациус на земята.

— О, боже мой! — провикна се той. — Май си счупих гръбнака!

— Ей сегичка! — пронизително отекна измъченият тенор на завеждащия кантората. — Ще ви помогна да се изправите.

— Не смейте! Човек със счупен гръбнак не бива да се мести, ако не разполагате с носилка! Да не искате да се парализирам заради вашата некомпетентност?

— Моля ви, опитайте да станете, мистър Райли! — Гонзалес погледна към грамадата, която лежеше в краката му, и сърцето му се сви. — Аз ще ви помогна. Не мисля, че сериозно сте пострадали.

— Остави ме на мира, глупако! — простена Игнациус. — Категорично отказвам да прекарам останалата част от живота си на инвалидна количка!

Мистър Гонзалес усети, че краката му изстиват и се вцепеняват.

Тътенът от падането на Игнациус бе привлякъл мис Трикси от дамската тоалетна. Тя заобиколи кантонерките, но се препъна в планината от проснала се плът.

— Олеле, майчице! — изхлипа бабката в своята немощ. — Да не би Глория да умира, Гомес?

— Не! — отвърна рязко Гонзалес.

— Е, много се радвам — рече мис Трикси и стъпи върху една от разпънатите ръце на Игнациус.

— За бога! — прогърмя той и тутакси зае седнало положение. — И костите на ръката ми премазахте! Вече никога не ще мога да си служа с нея!

— Мис Трикси е съвсем лекичка — отбеляза шефът на кантората. — Едва ли сериозно ви е наранила.

— А откъде знаете? Тя настъпвала ли ви е някога, малоумнико?

Седнал в краката на своите колеги, Игнациус изучаваше ръката си.

— Подозирам, че днес едва ли ще мога да си служа повече с нея. Най-добре ще е веднага да си ида вкъщи и да й направя баня.

— Но картотекирането трябва да приключи! Вижте само колко сте изостанали!

— И ми говорите за картотекиране в такъв момент? Готов съм да се свържа с адвокатите си и да ги накарам да ви дадат под съд, задето ме накарахте да седна на този скверен стол!

— Ще ти помогнем да станеш, Глория! — Мис Трикси зае позиция с явни намерения за вдигане. Тя се разкрачи, раздалечавайки платненките си при пръстите, и приклекна като индонезийска танцьорка.

— Я се изправи! — озъби се Гонзалес. — Току-виж, си паднала върху него!

— Няма! — прошепнаха стиснатите й повехнали устни. — Ще помогна на Глория! Мини отсам, Гомес, и ще хванем Глория за лактите.

Игнациус безучастно наблюдаваше как мистър Гонзалес прикляка от другата му страна.

— Не разпределяте правилно тежестта си — напътствено им рече той. — Ако ще правите опит да ме вдигате, то имайте предвид, че това положение не ви дава опорна точка. Подозирам, че и тримата ще пострадаме. Предлагам да заемете изправен стоеж. Така лесно ще можете да се наведете и да ме издигнете.

— Не се тревожи, Глория — обади се мис Трикси, поклащайки ханша си напред-назад. Тя се сгромоляса върху Игнациус и отново го събори по гръб, а ръбът на целулоидната и козирка го перна през гърлото.

— Гррр! — изгъргори някъде издълбоко засегнатият орган. — Браааа!

— Глория! — изхриптя мис Трикси и погледна налятото лице, което

се намираше точно под нея. — Гомес, викай лекар!

— Мис Трикси, дръпнете се от мистър Райли! — изсъска завеждащият, както беше клекнал до двамата си подчинени.

— Брааа!

— Какво правите всичките на пода? — попита някакъв мъж, застанал на вратата. Съсухреното лице на Гонзалес застина в изражение на ужас и той изписука:

— Добро утро, мистър Ливай! Толкова ни е драго да ви видим!

— Дойдох само да проверя дали няма някакви писма за мен. Веднага заминавам обратно за крайбрежието. За какво е тази огромна табела тук? Очите ще ти извади!

— Това мистър Ливай ли е? — провикна се Игнациус откъм пода. Той не можеше да види нищо, защото наредените една до друга кантонерки му пречеха. — Брааа! Очаквах сгоден случай да се запознаем.

Като отблъсна настрана мис Трикси, която междувременно се стовари на пода, Игнациус с мъка се изправи на крака и видя спортно облечен мъж на средна възраст, хванал дръжката на вратата така, че да може да изчезне точно тъй бързо, както и се беше появил.

— Привет — небрежно подхвърли мистър Ливай. — Нов работник, а, Гонзалес?

— О, да, сър. Мистър Ливай, да ви представя мистър Райли. Много деен човек, същинска фурия. Всъщност благодарение на него успяхме да се отървем от неколцина други служители.

— Брааа!

— Да, сетих се. Името от табелката. — Мистър Ливай погледна Игнациус изпод око.

— Проявих неприсъщ за мен интерес към вашата компания — обърна се Игнациус към мистър Ливай. — Табелката, която забелязахте при влизането си, е просто първото от няколкото нововъведения, които съм запланувал. Брааа! Ще променя отношението ви към тази фирма, сър! Помнете ми думата!

— Амиии?! — Мистър Ливай огледа Игнациус с известно любопитство. — Какво ново в пощата, Гонзалес?

— Нищо особено. Пристигнаха новите ви кредитни карти. От авиокомпания «Трансглобъл» ви изпращат удостоверение за това, че са ви направили почетен пилот, тъй като сте прелетели сто часа с техни самолети. — Гонзалес отвори бюрото си и подаде пощата на мистър Ливай. — Пристигна и рекламна брошура от един хотел в Маями.

— Не е зле да започнеш да правиш резервациите за пролетните ми тренировки. Дадох ти указания за спортните лагери, нали?

— Да, сър. А, между другото, трябва да подпишете няколко писма. Написах едно и до «Ейбълманс Драй Гудс», които вечно ни създават неприятности.

— Зная. Какво искат сега тези мошеници?

— Ейбълман твърди, че крачолите на последната партида, която му изпратихме, били дълги само шейсет сантиметра. Опитвам се да изясня въпроса.

— Така ли? Е, и по-странни неща са ставали тук — рече бързо мистър Ливай. Кантората вече започваше да го потиска и затова искаше колкото се може по-бързо да се махне. — Провери най-добре при онзи майстор във фабриката, как му беше името. Слушай, я ти подпиши писмата както обикновено. Аз трябва да вървя. — Мистър Ливай отвори вратата. — И не преуморявай тези дечурлига, Гонзалес. Довиждане, мис Трикси. Съпругата ми живо се интересува от вас.

Мис Трикси седеше на пода и си връзваше едната платненка.

— Мис Трикси! — простена Гонзалес. — На вас говори мистър Ливай!

— Кой? — озъби се тя. — Нали ми каза, че се бил поминал.

— Надявам се, че ще откриете величави промени следващия път, когато се отбиете при нас — рече Игнациус. — Ще изправим на крака вашия бизнес, както се казва.

— Хубаво, хубаво. Не се притеснявайте — измърмори мистър Ливай и затръшна вратата.

— Чудесен човек! — сподели пламенно Гонзалес. Двамата с Игнациус наблюдаваха през прозореца как мистър Ливай се качва в спортната си кола. Моторът изръмжа и след няколко секунди господарят им се скри от погледа, оставяйки зад себе си само едно синкаво облаче от изгорели газове.

— Е, май трябва да се заловя с архива — заключи Игнациус, когато се усети, че гледа към една съвсем празна улица. — Ако обичате, подпишете писмата, за да мога да заведа вторите екземпляри. Е, сега вече спокойно ще мога да подходя към онова, което гризачът е оставил от папката на Ейбълман.

Докато Гонзалес с мъка се опитваше да възпроизведе подписа «Гюс Ливай», Игнациус зорко наблюдаваше.

— Мистър Райли — рече завеждащият, внимателно завъртайки капачката на евтината си писалка. — Отивам до фабриката, за да говоря с майстора. Моля ви, наглеждайте нещата тук.

Под «нещата тук», както схвана Игнациус, мистър Гонзалес имаше предвид мис Трикси, която гръмко хъркаше, все така просната на пода пред кантонерката.

— Seguro[6] — отвърна той и се усмихна. — Малко испански, за да поменем знатния ви произход.

Шефът на кантората още не бе затворил вратата, а Игнациус вече пъхаше бланка «Ливай» във високата му черна пишеща машина. Първата стъпка към успеха на «Панталони Ливай» бе да се поставят на мястото им онези, които злословеха по неин адрес. И за да оцелее сред

джунглата на съвременния комерсиализъм, «Панталони Ливай» трябваше да стане по-нападателна и авторитарна. И Игнациус започна да печата първата крачка в това направление.

До «Ейбълманс Драй Гудс»
Канзас Сити, щат Мисури
САЩ
Мистър Ай. Ейбълман, монголоид, ескуайър;

Получихме по пощата нелепите ви забележки относно нашите панталони и както незабавно стана ясно, те разкриха единствено и само това, че ви липсва каквато и да било връзка с действителността. Стига да бяхте малко по-вменяем, щяхте да разберете, че оскърбилите ви панталони са изпратени в този им вид с ясното съзнание за тяхната непригодност, що се отнася до дължината на крачолите им.

Защо, защо? — нечленоразделно мърморите вие, който не сте в състояние със застойното си и опустошено съзнание да приемете нови идеи за търговско стимулиране.

Панталоните ви бяха изпратени:

1. С цел да бъде проверена вашата инициативност. (Мъдрият и буден търговски усет би превърнал три четвъртите мъжки панталони в стожер на мъжката мода. Но явно проучванията ви в сферите реклама и маркетинг доста куцат.) И:

2. С цел да бъде проверено дали отговаряте на необходимите изисквания, които предявяване към пласьорите на нашата висококачествена продукция. (Преданите ни и надеждни пласьори са в състояние да продадат всякакви панталони, независимо от това колко противна са моделът и изработката, щом последните носят марката «Ливай». Но вие очевидно най-вероломно ни изменихте.)

Занапред не бихме искали да ни досаждате с подобни отегчителни прошения. Молим ви в писмата си да отразявате единствено желаните заявки. Ние сме дейна и отрупана с поръчки организация, на чиято работа ненужното обезпокояване и безочието могат единствено да навредят. Сър, позволите ли си още веднъж да ни притеснявате, то възможно е да изпитате болката от камшика, който ще изплющи връз жалките ви плещи.

Разгневено ваш
Гюс Ливай, директор

Унесъл се щастливо в размисъл за това как хората разбират от дума единствено когато се сблъскат с могъществото и силата, Игнациус подправи подписа на Ливай върху листа, използвайки писалката на шефа, скъса писмото, написано от Гонзалес до Ейбълман, и пусна своето в кутията за изходящата кореспонденция. След което внимателно мина на пръсти покрай дребното и неподвижно тяло на мис Трикси, стигна обратно до архива, взе купчината все още необработени материали и я

изхвърли в коша за боклук.

II

— Хей, мис Лий! Оня дебелак със зелената шапка да е идвал пак?

— Не, слава богу. Ето заради такива типове може да ти отиде капиталовложението.

— А кога ли пак ще кацне тука онова твое приятелче, малкото сираче? Уау! Ще ми се да разбера аз кво става там с тия сираци. Хващам се на бас, че те са първите осиротели, от които и полицията ще се заинтересува.

— Казах ти, че им пращам разни работи. Едно добро дело никому не носи вреда, а даже и хубаво ти става.

— Че как иначе — добро дело, ама като за «Нощна веселба», щом толкова мангизи плащат за онова, дето получават.

— Ти не ги мисли сираците, а помисли за пода. И без това ядове колкото си щеш. Дарлин иска да танцува. Ти искаш повишение. А и де само това да беше… — Лана се замисли за цивилните ченгета, които изведнъж започнаха да се навъртат в бара късно вечер. — Не върви бизнесът, това е.

— Ъхъ, че то се вижда. Ще си пукна от глад в тоя бардак.

— Я кажи бе, Джоунс, ти скоро мяркал ли си се в участъка? — попита предпазливо Лана, като се чудеше не съществува ли и вариантът Джоунс да е подшушнал нещо на ченгетата. Въпреки ниската заплата той май щеше да се окаже таралеж в гащите.

— Не, не сме се мяркали около полицейските ни дружки. Чакам аз солидно доказателство! — Джоунс избълва нещо като буреносен облак. — Чакаме разкрития по делото «сираци». Уау!

Лана присви кораловите си устни и се зачуди кой ли беше пуснал полицията по тази следа.

III

Мисис Райли още не можеше да повярва, че й се беше случило подобно нещо. Нямаше телевизия. Нямаше оплаквания. Банята беше празна. Дори хлебарките като че ли се бяха изселили. Седна си тя до кухненската маса, сръбна си мъничко мискет и издуха малкото хлебарче, тръгнало да пресича масата. Дребничкото му телце отхвръкна и изчезна, а мисис Райли едва чуто промълви:

— До скоро виждане, гълъбче!

Наля си още един пръст вино и за пръв път си даде сметка, че и къщата мирише някак по-различно. Уж същата си беше миризмата, но особените «аромати» на сина й, които винаги й напомняха за мухлясали торбички чай, сякаш се бяха изпарили. Тя надигна чашата и се зачуди дали и «Панталони Ливай» са започнали да вонят на употребявани чаени

листенца.

Мисис Райли внезапно си припомни онази ужасна вечер, когато тя и мъжът й бяха отишли в кино «Притания» да гледат Кларк Гейбъл и Джийн Харлоу във филма «Червената пустиня». В горещината и бъркотията, последвали завръщането им у дома, кротичкият мистър Райли се бе опитал непохватно да й подскаже нещо за желанията си и Игнациус биде заченат. Клетичкият мистър Райли! Не стъпи в кино до края на живота си.

Мисис Райли въздъхна и погледна към пода, за да види дали хлебарчето е все още живо и здраво и дали не е някъде наоколо. Беше в толкова добро настроение, че никому не можеше да стори нищо лошо. Но докато оглеждаше линолеума, телефонът в тясното вестибюлче иззвъня. Мисис Райли запуши бутилката и я прибра в студената фурна на печката.

— Ало — промърмори тя в слушалката.

— Ти ли си, Айрини? — запита дрезгав женски глас. — Какво правиш, душко? Санта Баталия се обажда.

— Как си, пиленце?

— Направо съм съсипана! Току-що отворих петдесетина стриди в задния двор — отвърна й Санта Баталия с гранитния си баритон. — Да блъскаш със сатъра по тия тухли, не е леко, казвам ти.

— Аз и не бих се хванала с такова нещо — призна си мисис Райли.

— Е, какво пък толкова. Мама ме караше, да й отварям стриди още като бях малка. Имаше сергийка за морски лакомства недалече от пазара «Лаутънншлегър». Клетата ми майчица! Току-що се бе преселила. Две английски думи на кръст не можеше да върже. А аз толкова мъничка бях, ама отварях стридите. И хич не си мисли, душко, че съм се учила. Стоях си там, при стридите, и ги млатех направо върху тротоара. А от време на време мама се нахвърляше отгоре ми и почваше тя да ме млати за нещо. Все врява се вдигаше около нашата сергийка.

— Та майка ти значи била много нервозна, а?

— Клетичката! Представяш ли си я, стоеше там и в мраз, и в пек, нахлупила едно шапче за слънце, и в повечето случаи дори не схващаше какво й говорят! Не беше леко едно време, Айрини, не беше леко, котенце.

— Е, това хубаво го каза — съгласи се мисис Райли. — Какво само преживяхме ние на Дофин стрийт! Баща ми беше много беден. По дилижансите работеше, но после излязоха автомобилите и той взе, че си заклещи ръката в един. Колко седмици я карахме на фасул и оризец, ако знаеш…

— Аз пък от фасул получавам газове.

— И аз така, ама ти за какво ми се обади, миличка?

— О, да, едва не забравих. Помниш ли оная вечер, като ходихме да играем боулинг?

— Във вторник ли?

— Не бе, май сряда беше. Както и да е, оная вечер — когато Анджело го арестуваха и той не можа да дойде.

— Срамота! Полицията да арестува един от своите хора!

— Така си е. Ох, клетичкият Анджело! Какъв сладур е само! А какви ядове си има в участъка, ако знаеш… — Санта се изкашля дрезгаво в слушалката. — Абе вечерта, когато ти ме взе с колата и двете отидохме самички. А тая сутрин, като купувах стридите на рибния пазар, при мене идва един старец и ми вика: «Ти снощи не беше ли на боулинга?» А аз му викам: «Да, господине, аз често ходя там.» А той продължава: «То и аз бях там с дъщеря ми и мъжа й и те видях с една дама, такава една с червеникава коса.» Питам го: «Имате предвид дамата с къносаната коса, нали? Това е приятелката ми, мисис Райли. Уча я да играе боулинг.» И това беше всичко, Айрини. Килна си леко шапката и си тръгна от пазара.

— Чудно, кой ли ще е тоя? — рече мисис Райли с нескрит интерес. — Странна работа… А как изглеждаше, душко?

— Симпатяга, ама малко старичък. И преди съм го виждала из квартала да води на черква едни дечурлига. Сигурно са му внучета.

— Я гледай ти! Кой ли пък ще седне за мене да разпитва?

— Де да знам, пиленце, ама ти внимавай! Хвърлил ти е око, да

знаеш!

— Олеле, Санта! Виж ме каква съм стара!

— Я се чуй само! Още си си хубавичка, Айрини. Колко мъже са те взели на мерник в боулинга, ако знаеш!

— Ооо, я стига, моля те…

— Истина е, котенце, не те лъжа! Толкова време вече като си се лепнала за тоя твой син, та…

— Игнациус вика, че добре се справял в «Панталони Ливай» — отвърна отбранително мисис Райли. — А и аз не ща с никакви дядковци да се забърквам.

— Е, не е чак толкова стар де — леко се засегна Санта. — Слушай, Айрини, тая вечер с Анджело ще минем да те вземем някъде около седем.

— Чудя се, гълъбче. Игнациус ми разправя, че трябвало повече да се навъртам вкъщи.

— А защо да си седиш вкъщи бе, момиче? Анджело вика, че синът ти бил вече голям мъж.

— Игнациус ми казва, че го било страх, като го оставям самичък вечер. Вика ми, че от крадците го било страх.

— Тогава вземи и него. Хем Анджело ще го научи да играе.

— Ай, ай, ай! Игнациус хич не е спортен тип — бързо рече мисис Райли.

— Ама ти ще дойдеш, нали?

— Е, добре — съгласи се най-накрая мисис Райли. — Пък и от раздвижванията май ми става по-добре на лакътя. Ще му кажа на Игнациус да си се заключи в стаята.

— Така де — отсече Санта. — Никой няма да го изяде.

— То от нас и така, и така няма какво да се открадне. Чудя се, откъде ли му хрумват на Игнациус такива работи?

— Ние с Анджело ще минем някъде към седем.

— Добре. И знаеш ли, душке, я поразпитай на рибния пазар кой е все пак оня старец…

IV

Вила «Ливай» бе разположена сред боровите дървета на едно малко възвишение край сивите води на залива Сейнт Луис. Отвън тя беше образец на елегантна простота, а отвътре — успешен опит за цялостно отърсване от простотата, т.е. това бе една утроба, в която през цялата година се поддържаше температура 21° С; утроба, свързана с климатичната инсталация посредством «пъпна връв» от тръби и отдушници, които безшумно изпълваха помещенията с пречистен и освежен бриз от Мексиканския залив и издишваха въглеродния двуокис, дима от цигарите и тягостната атмосфера, в която живееше семейство Ливай. Основните съоръжения на величественото, даряващо живот

устройство туптяха някъде из акустично обработените вътрешности на вилата подобно на инструктор от Червения кръст, подаващ ритъма в час по изкуствено дишане: «Вдишване на чист въздух, издишване на мръсен въздух, вдишване на…»

Вилата бе изпълнена със сладострастно удобство, както вероятно е и в женската утроба. Столовете при най-лекия допир потъваха с няколко сантиметра; дунапренът и пухът отстъпваха малодушно при натиск. Четината на килимите от найлон и акрил гъделичкаше глезените на всеки, който бе така любезен да стъпи върху тях. Отстрани на бара се намираше нещо наподобяващо ключ за избирателната скала на радиоапарат, при чието завъртане целият дом се изпълваше с толкова ярка или толкова приглушена светлина, колкото бе нужно, за да е в съзвучие с настроението. Из цялата къща, недалеч един от друг, бяха разположени фотьойли, маса за масаж, автоматизиран тренажор за упражнения, чиито многобройни сегменти помушкваха тялото хем нежно, хем подканящо. Вила «Ливай» (както беше означено върху табелката на пътя) бе един истински Кеанаду[7] за сетивата; зад стените, които го отделяха от околния свят, можеше да се намери за всекиго по нещо.

Мистър и мисис Ливай, които се оценяваха взаимно като единствените неудовлетворителни предмети в къщата, седяха пред телевизора и наблюдаваха как цветовете се наслагват върху екрана.

— Цялото лице на Пери Комо е зелено — продума мисис Ливай с нескривана враждебност. — Прилича на труп! Ще трябва отново да занесеш телевизора на поправка.

— Нали тази седмица го взех от Ню Орлиънс — отвърна мистър Ливай, като подухваше черните косми на гърдите си, които се подаваха от триъгълното деколте на кадифения халат. Току-що си беше направил сауна и явно искаше напълно да се изсуши. Дори при наличието на климатична инсталация и парно отопление човек никога не може да е сигурен, че…

— Ами тогава върни го. Нямам намерение да ослепея от този изпочупен телевизор!

— О, я млъквай! Пери Комо си изглежда съвсем добре.

— Не изглежда добре! Я виж какви са му зелени устните!

— Това е от грима.

— Да не искаш да кажеш, че са му сложили зелено червило?

— Знам ли ги какво правят…

— То е видно, че не знаеш! — заключи мисис Ливай, обърна изпод морскосините клепачи очи към съпруга си, потънал някъде сред възглавниците на дивана, тапициран с жълта изкуствена материя, и съзря само парченце кадифе и джапанка, нахлузена на върха на един космат крак.

— Не ми досаждай — каза той. — Върви да си играеш

упражненията.

— Не мога тази вечер. Днес си направих косата.

Тя докосна здраво навитите си платиненоруси къдрици.

— Фризьорката ми каза, че трябва да си купя и перука.

— Перука пък за какъв дявол? Виж се само колко коса имаш.

— Искам черна перука! Така ще мога да променям личността си.

— Та ти и без това си чернокоса! Защо не си оставиш естествения цвят и не си купиш руса перука?

— И през ум дори не ми е минавало.

— Прокарай го тогава през ума си и не говори, ако обичаш. Уморен съм. Днес, като слязох до града, се отбих и до компанията. А това винаги ме потиска.

— Какво ново там?

— Нищо, абсолютно нищо.

— Така си и мислех — въздъхна мисис Ливай. — Запрати по дяволите цялата търговия на баща си. Това е трагедията на твоя живот.

— Мили боже, кому е потрябвала тази престаряла фабрика? Никой не носи вече панталони, каквито се произвеждат там. За всичко е виновен именно баща ми. Когато през тридесетте години дошли на мода бастите, за нищо на света не се отказал от панталоните с гладка предница. Бил Хенри Форд в шивашката индустрия. А когато гладките предници се върнаха през петдесетте, той започна да прави басти. Да беше видяла само Гонзалес на какво вика «новата ни лятна линия»! Приличат на балонестите панталони, които носят клоуните в цирка! А платът — и за пачавра не става.

— Когато се оженихме, ти беше моят идол, Гюс. Мислех, че си предприемчив. Ти наистина можеше да въздигнеш «Панталони Ливай»! Дори кантора в Ню Йорк можеше да си откриеш! Всичко ти бе поднесено на табла, но ти му видя сметката!

— О, я стига глупости! Да не би лошо да живееш?

— Баща ти имаше характер! Уважавах го.

— Баща ми беше дребнав и тесногръд човек, един мъничък тиранин. Когато бях млад, проявявах известен интерес към фирмата. И то не малък. Но той го унищожи чрез тиранията си. «Панталони Ливай» си е негова компания, какво ме засяга мен? Да върви по дяволите! Отхвърляше всяка моя добра идея само за да ми покаже, че той е бащата, а аз — синът. Ако кажех: «Басти», той казваше: «Никакви басти! И дума да не става!» А кажех ли: «Дай да опитаме някои от новите синтетични материи», той казваше: «Синтетика само през трупа ми!»

— Започнал е с търговийка в едно фургонче. А виж какво чудо е постигнал! При това начало ти можеше да направиш така, че «Панталони Ливай» да се прочуе из цялата страна!

— Повярвай ми, страната ни е извадила голям късмет. Цялото си детство прекарах в тези панталони. Но както и да е, омръзна ми вече да

те слушам. Точка!

— Добре, да замълчим. Виж, устните на Комо порозовяха… Знаеш ли, за Сузън и Сандра ти никога не си бил въплъщение на бащината личност.

— Последния път, когато Сандра си беше у дома, тя си отвори чантата, за да извади цигара, и на пода, точно в краката ми, падна едно пакетче презервативи.

— Нали точно това се опитвам да ти кажа! Не успя да станеш идол за тях! И нищо чудно, че са на кръстопът. Аз поне се постарах…

— Слушай, я да не ги обсъждаме. Те са си далеч, в колежа, и поне имаме късмет, че не знаем точно какво става с тях. Като им омръзне, ще си хванат по някой нещастник, ще се омъжат и вече всичко ще бъде наред.

— А какъв дядо ще бъдеш ти тогава?

— Откъде да знам? Остави ме на мира! Иди да си играеш упражненията или си направи подводен масаж. Филмът ми харесва.

— Как може да ти харесва, като лицата им са толкова безцветни?

— Хайде да не започваме отначало.

— Ще отидем ли в Маями следващия месец?

— Може би. А може и окончателно да се пренесем там.

— И да зарежем всичко, което притежаваме?

— Да зарежем какво? Шведската ти стена може да се монтира и в микробусче.

— А компанията?

— От нея повече пари не могат да се изкарат. Сега му е времето да я продадем.

— Добре, че баща ти се помина! Само ако беше доживял това! — Мисис Ливай отправи към джапанката един изпълнен с трагизъм поглед. — И сега сигурно ще прекарваш цялото си време на шампионатите по бейзбол, по конните или автомобилните състезания. Трагедия, Гюс… Истинска трагедия!

— Не се мъчи да правиш от «Панталони Ливай» велика пиеса на Артър Милър!

— Слава богу, че ме има мен, за да те държа под око! Слава богу, че аз поне се интересувам от компанията! Как е мис Трикси? Надявам се, че си общува с всички и работи добре.

— Жива е все още и това говори прекалено много.

— Аз поне от нея се интересувам. Иначе ехе откога да си я изхвърлил!

— Жената отдавна трябваше да се пенсионира.

— Казах ти, това ще я съсипе! Трябва да я накараме да се почувства желана и обичана. Та пред нея се открива такава възможност за психическо подмладяване! Някой ден искам да я доведеш. Ще ми се истински да поработя върху нея.

— Да водя тая дъртофелница?! Ти луда ли си? Не искам тука да ми хърка нещо, напомнящо за «Панталони Ливай»! Цялото ти канапе ще опикае! Играй си с нея, но от разстояние.

— Типично в твой стил! — въздъхна мисис Ливай. — И аз не знам как съм издържала тази безсърдечност толкова години!

— Нали вече ти позволих да я оставиш в кантората, където, предполагам, по цял ден къса нервите на Гонзалес? Когато отидох тази сутрин, всички бяха на земята. Само не ме питай какво са правили. Всичко може да са правили… — Мистър Ливай подсвирна през зъби. — Гонзалес както винаги витае някъде из облаците, но трябва обезателно да видиш новия образ, който работи там. Просто се чудя откъде са го намерили. На очите си не ще повярваш, казвам ти! Направо ме е страх да си помисля какво ли правят тия трима палячовци в кантората по цял ден. Истинско чудо е, че все още нищо не се е случило!

V

Игнациус бе взел решение да не ходи в кино «Притания». Там въртяха някаква нашумяла шведска драма за човек, който изгубва душата си, и той нямаше особено желание да я гледа. Налагаше се да поговори с управителя как е възможно да се включва в програмата подобна досада.

Пусна резето на вратата си и се запита кога ли ще се върне майка му. Внезапно тя бе започнала да излиза буквално всяка вечер. Но в момента други неща му бяха на главата. Като отвори бюрото си, той погледна към купчинката статии, които бе написал някога, когато следеше къде какво се печата. За интелектуалните списания бяха предназначени «Боеций — портрет» и «В защита на Хросвита — за онези, които твърдят, че тя е съществувала». За списанията за дома и семейството бе написал: «Смъртта на Рекс» и «Децата — надежда на човечеството», а като опит да съкруши неделните притурки — «Предизвикателството на херметизацията» и «Опасността на осемцилиндровите автомобили», «Въздържанието, най-надежден метод за контрол върху раждаемостта» и «Ню Орлиънс — град с романтични и културни традиции». И докато преглеждаше старите ръкописи, той се зачуди защо все пак не бе изпратил нито една от тези статии, всяка от които бе посвоему великолепна.

В момента обаче Игнациус разполагаше с един нов, изключително доходоносен проект. Той бързо разчисти бюрото, помитайки виртуозно, с един замах на лапите си, статиите и бележниците, които се стовариха на пода. Постави пред себе си нова папка с пружинка и бавно написа с червен маркер върху грапавата ѝ корица «Дневникът на един млад труженик, или Избавен от леността». Щом свърши, разпечата чисто новия пакет листове за писма и ги постави в папката. После проби с един молив дупки на няколко бланки от «Панталони Ливай», които съдържаха

тук-там по някоя бележка, и ги постави най-отпред. Взе химикалката с надпис «Панталони Ливай» и започна да пише върху първия лист:

Уважаеми читателю,

Книгите са безсмъртните чеда, въстанали срещу отците си.

Платон

Както вече констатирах, уважаеми читателю, аз привиквам към трескавото темпо на канцеларския живот — нещо, в което винаги съм се съмнявал. Никой не може да отрече, разбира се, че през краткия си творчески път в «Панталони Ливай» аз успях да внедря известни методи за пестене на общественополезен труд. Онези от вас, които са колеги чиновници и разлистват този проникновен дневник по време на кратката си почивка, биха могли да си вземат бележки за някои от моите нововъведения. Освен това препоръчвам тези си наблюдения на офицери и на финансови магнати.

Така се получи, че започнах да пристигам в кантората с един час по-късно, отколкото трябваше. Вследствие на което в момента на пристигането си се чувствам значително по-свеж и отпочинал, а и съумявам да избягна отблъскващия първи час на работния ден, през който моите все още вяли стави и мудно действащо тяло превръщат всяка дреболия в епитимия. И както констатирам, онова, което върша след по-късно пристигане на работа, се отличава с далеч по-високо качество.

Нововъведението ми по отношение на регистрационната система за момента се налага да остане в тайна поради революционното му естество и тъй като трябва да се уверя какво всъщност ще излезе от него. На теория то е великолепно! При все това ще отбележа, че тъничките и пожълтели листа в папките крият риск от пожар. По-характерна, макар и неуниверсална черта на моите папки е, че те, изглежда, са убежище на някои паразити. Бубонната чума била бич на средновековието, но аз съм убеден, че да се заразиш от нея през нашето отвратително столетие, би било просто нелепо.

Днес кантората ни най-после бе удостоена с присъствието на нашия господар и повелител, мистър Г. Ливай. Ако трябва да бъда съвсем искрен, ще споделя, че той ми се стори доста нехаен и равнодушен. Насочих вниманието му към табелата (О, да, читателю, тя най-сетне биде изписана и окачена, а една рисунка, подобна на кралска лилия, я прави сега дори още по-впечатляваща), но и тя не успя достатъчно да го заинтересува. Престоят му бе кратък и ни най-малко делови, но кои сме ние, та да поставяме под съмнение постъпките на тези стожери на търговията, чиито прищевки направляват цялата ни нация? След време ще узнае той за моята привързаност, за всеотдайността ми към неговата фирма! А личният ми пример от своя страна не е изключено да го накара отново да повярва в «Панталони Ливай».

Ла Трикси все още таи дълбоко в себе си това, което знае, доказвайки по този начин, че е дори по-мъдра, отколкото я мислех. Подозирам, че тя знае твърде много и че апатията й е само фасада, зад която се крие ненавистта й към «Панталони Ливай». Значително по-свързано говори, когато става дума за пенсиониране. Забелязах, че са й необходими чифт бели чорапки, тъй като сегашните й са доста посивели. Навярно в близко бъдеще ще я даря със спортни, поемащи влагата изделия и този ми жест, току-виж, я трогнал и предразположил към разговор. Шапката ми, струва ми се, доста й харесва, тъй като започна да я предпочита вместо целулоидната си козирка.

Както вече съм споменавал из предишните си свезки, аз ревностно подражавах на поета Милтън, като прекарвах младостта си в уединение, размисъл и усвояване на знания, за да овладея занаята на перото като него, но разрушителната необузданост на майка ми най-безцеремонно ме запрати сред широкия свят, при все че същността ми още не е окончателно оформена. Следователно аз още съм в процес на адаптация към напрежението на труженическия начин на живот. Щом организмът ми привикне към каторгата, ще предприема гигантска крачка напред — ще посетя фабриката, сиреч неспирно туптящото сърце на «Панталони Ливай». Много свистене и бучене съм чул през дверите й аз, но настоящото ми, някак омаломощено състояние ме възпира за момента да извърша слизането в този пъкъл. От време на време някой от работниците се домъква в кантората, за да се оплаче неграмотно от известна нередност (обикновено от пиянството на майстора — хроничен алкохолик). Веднъж да си възвърна равновесието, аз ще посетя тези хора, тъй като храня дълбоки и трайни убеждения по отношение на социалните промени. Сигурен съм, че ще съумея да направя нещо, за да им помогна. Не мога да понасям онези, които се държат като страхливци пред лицето на обществената несправедливост. Аз съм радетел за смелото и всеотдайно посвещаване на проблемите на нашето време.

Светска забележка: Многократно се опитвах да избягам от действителността, търсейки убежище в кино «Притания», притеглян от магнетичната сила на една цветна отврат, на едни филмирани изтърсачета — тотално оскърбление спрямо всяко разбиране за вкус и благоприличие, на безбройни количества ролки с перверзии и богохулства, които стъписаха недоумяващия ми взор, шокираха девственото ми съзнание и допринесоха щото клапата ми тутакси да се затвори.

Понастоящем майка ми общува с някакви нежелателни елементи, които се опитват да я превърнат в нещо като спортистка. Това са изродени представители на човешкия род, които, запращайки топката в боулинга, запращат сами себе си в забвението. Понякога тъй горко страдам от цялото това безумие, което трябва да понасям у дома, че с мъка се насилвам да продължа своята процъфтяваща кариера.

Здравна забележка: Днес подиробед, когато мистър Гонзалес ме помоли да му попълня една колонка с цифри, клапата ми с гръм и трясък се затвори. Като забеляза до какво състояние ме доведе това, което бе поискал, той тактично попълни цифричките сам. Постарах се да не правя сцени, но клапата се оказа по-силна от мен. Между другото, този шеф на кантората може да се окаже и голям досадник.

Доскоро

Дарил, ваш млад труженик

Игнациус прочете с удоволствие това, което току-що бе написал. «Дневникът» предлагаше какви ли не възможности. Можеше да се каже, че е актуален и насъщен, че е истинско свидетелство за проблемите на младия човек. Най-сетне затвори папката и започна да обмисля как да отговори на Мирна, предприемайки безпощадна и яростна атака срещу личността и светогледа й. Но по-добре щеше да е да изчака до посещението си във фабриката, тоест докато разбереше какви възможности за социални промени щяха да се открият там. Една такава дръзка постъпка трябваше да бъде подготвена както подобава; той можеше да се окаже в състояние да направи нещо за работниците, а това щеше да накара Мирна да изглежда като реакционерка в полето на обществената работа. Трябваше да докаже превъзходството си пред тази нагла уличница!

Той взе лютнята и реши да потърси минутка отмора в песента. Масивният му език описа кръг около мустаците в подготовка и като започна да подрънква, той запя.

— Млъквай?! — изкрещя мис Ани иззад спуснатите си кепенци.

— Как смееш?! — отвърна й Игнациус, като отвори с трясък своите и впери поглед накъм хладната, потънала в мрак пътека. — Я веднага отвори кепенците! Как се осмеляваш да се прикриваш там зад тях?!

Той гневно се завтече към кухнята, помъкна една тенджера вода и се втурна обратно в стаята си. Но точно когато аха да лисне водата към все още неоткрехнатите кепенци на мис Ани, дочу как на улицата се затръшна вратата на кола. По пътечката се приближаваха някакви хора. Игнациус затвори кепенците, угаси лампата и чу майка си да говори с някого. Полицаят Манкузо каза нещо на минаване под прозореца му, след което дрезгавият женски глас заключи:

— Айрини, май няма опасност. Никаква лампичка не свети. Сигурно е отишъл на кино.

Игнациус намъкна шлифера си и хукна през вестибюла към входа, докато те влизаха в кухнята. Слезе по стъпалата и видя белия рамблер на полицая, паркиран пред дома им. Наведе се с огромно усилие и пъхна пръста си във вентила на една от гумите; не го извади оттам, докато свистенето не престана и гумата не се разплеска по тухлената настилка. След което тръгна по пътечката, широка точно колкото да побере обема

му, към задната част на къщата.

Кухнята светеше, а през затворения прозорец се чуваше как свири евтиното радио на майка му. Игнациус тихо изкачи задните стълби и погледна през изпоцапаното стъкло на страничната врата. Майка му и полицаят Манкузо бяха седнали край масата, застлана с един разтворен вестник «Таймс». Полицаят изглеждаше по-угнетен от когато и да било, но мисис Райли потропваше с единия си крак по линолеума и свенливо се усмихваше към гледката, която се откриваше посред кухнята. Набита жена със сива къдрава коса танцуваше по линолеума самичка, като клатеше провисналите си гърди, поприбрани от бялата й блуза. Обувките за боулинг тропаха енергично по пода, като понасяха насам-натам люлеещата се гръд и завъртаха бедрата напред-назад помежду масата и печката.

— Значи това била лелята на полицая Манкузо! Само той може да има такова чучело за леля! — изсумтя Игнациус.

— Аййй! — весело изписка мисис Райли. — Санта!

— Гледайте, дечица! — викна сивокосата, подобно на рефер, и тресейки се, започна да се свлича все по-ниско и по-ниско, докато стигна почти до земята.

— О, боже мой! — прошепна Игнациус на вятъра.

— Ще ти се заметне някоя жила мари, жено! — изсмя се мисис Райли. — Или пода ще вземеш да ми пробиеш!

— Я стига толкоз, лельо Санта — обади се навъсено полицаят Манкузо.

— Няма стига, няма! Та нали сега дойдохме! — отвърна тя, изправяйки се в ритъма на музиката. — Кой викаше, че бабите не могат да танцуват, а?

Разперила ръце, тя полетя по пистата от линолеум.

— Леле божке! — възкликна мисис Райли и се изкикоти, накланяйки шишето с уиски към чашата си. — Ами ако Игнациус си дойде и види това?

— Да върви по дяволите!

— Санта! — стъписа се мисис Райли.

Шокирана е, отбеляза Игнациус, но и мъничко доволна.

— Веднага престанете там! — писна през кепенците мис Ани.

— Тая пък коя е? — попита Санта мисис Райли.

— Престанете или ще се обадя в полицията! — изфъфли мис Ани.

— Моля ви се, стига толкоз! — нервно се примоли полицаят Манкузо.

Пета глава

I

Зад бара Дарлин доливаше вода в наполовина пълните бутилки с алкохол.

— Ей, Дарлин! Я чуй тая дивотия — изкомандва Лана Лий, като сгъна вестника и го притисна с един пепелник, за да не се обръща. — «Фрида Клъб, Бети Бампър и Лиз Стийл, живущи на Сейнт Питър стрийт №796, бяха арестувани снощи в «Ел Кабай» по обвинение в неприлично държане и нарушаване на обществения ред. Според полицаите, взели участие в ареста, инцидентът е започнал, когато неидентифициран мъж направил предложение на една от жените. Двете й приятелки го нападнали и той избягал. Лиз Стийл запратила по бармана стол, а другите две заплашвали клиентите с високите столчета от бара и с изпочупени бирени бутилки. Посетителите твърдят, че избягалият мъж бил с обувки за боулинг.» Какво ще кажеш, а? Е такива ни развалят квартала! Честно момче прави опит да се сближи с една от тия лесбийки, а те се опитват да го претрепят. Колко хубаво и почтено беше кварталчето едно време… А сега — само педерасти и лесбийки! И нищо чудно, че бизнесът запада. Лесбийки не мога да понасям! Не мога и това си е!

— А тук при нас нощно време идват само цивилни — рече Дарлин. — Що не пуснат цивилните подир такива мацки?

— Заведението ми почти се е превърнало в полицейски участък! Правя, струвам и накрая какво излиза — благотворителен спектакъл за сдружението «Полицейско милосърдие»! — Лана беше отвратена. — Колкото щеш свободни места и само няколко ченгета, които си подават сигнали! А аз половината от времето си трябва тебе, умнице, да те гледам, да не вземеш да им пробутваш пиене.

— Добре де, Лана — заоправдава се Дарлин. — Как да ги различавам? За мене всички мъже са еднакви. — Тя се изсекна. — Гледам да си изкарам хляба!

— Дарлин, ченгето по очите му ще го познаеш. Те са страшно самоуверени. Доста време съм вече в тоя бизнес и знам всичките им мръсни ченгесарски номера. Белязаните банкноти, маскировката… Ако не можеш да познаеш по очите, парите гледай. Целите са изпонадраскани с молив.

— А как да им видя парите? Толкова е тъмно тука, че и очите им едва-едва ги виждам.

— Ммм-да. Значи трябва да ти измислим нещо. Не ми се ще да киснеш по столовете на бара. Току-виж, си се опитала да предложиш двойно мартини на шефа на полицията!

— Пусни ме тогава да танцувам на сцената! Знам един страхотен танц…

— О, я да мълчиш! — викна й Лана. Ако Джоунс узнаеше, че вечер има полиция в заведението, тогава сбогом и на преоценения чистач. — Слушай сега, Дарлин, няма да казваш на Джоунс, че изневиделица цялата полиция е взела да ни се мъкне тука вечер. Нали знаеш какви са чернокожите на тема «ченгетата»? Може да се уплаши и да напусне, пък

аз нали се мъча да му помогна да не се скита по улиците…

— Добре — обеща Дарлин. — Ама аз вече никакви пари не мога да изкарам, защото все ме е страх, че тоя на съседния стол е полицай. А знаеш ли какво ни трябва тук, за да изкарваме пари?

— Какво? — троснато попита Лана.

— Трябва ни животинче.

— Каквооо?! Господи боже!

— Няма да чистя на никакви животни! — обади се Джоунс, като звучно удряше парцала в краката на столовете.

— Ела насам и мини тук под тези столчета! — викна след него Лана.

— Така ли? Уау! Значи сме пропуснали нещо, а? Хей!

— Погледни във вестника, Лана — продължи Дарлин. — Почти половината заведения на нашата улица си имат животинки.

Лана разгърна вестника и през пушилката, изпусната от Джоунс, започна да разглежда рекламите на баровете.

— Я колко отворена била тая Дарлин! Сигурно ти се ще да станеш и управителка на бара, а?

— Не, госпожо.

— Добре, но запомни какво си казала — рече Лана и проследи с пръст рекламите. — Гледай: змия в бара на Джери, гълъби в «104», малко тигърче, шимпанзе…

— И народът точно там отива — прекъсна я Дарлин. — В тоя бизнес човек трябва да е в крак с модата.

— Благодаря за съвета. И тъй като идеята е твоя, някакви предложения?

— Предлагам единодушно да се изгласуваме против превръщането на бара в зоологическа градина.

— Търкай си пода!

— Може да използваме мойто какаду — каза Дарлин. — Репетирам с него един бомбастичен танц. И птичето е толкова умничко! Трябва да го чуеш само как говори!

— В баровете за негри гонят женските пиленца например.

— Дай възможност на птичето да опита! — замоли се Дарлин.

— Уаууу! — провикна се Джоунс. — Глей само — приятелчето ти, сиракът, пристигна. Време е за благотворителности!

Джордж се мъкнеше откъм вратата, облечен в размъкнат червен пуловер, бели дънки и бежови заострени ботуши. По двете му китки с химикалка бяха «татуирани» кинжали.

— Извинявай, Джордж, но днеска нямам нищо за сираците — бързо каза Лана.

— Видя ли сега? Твоите сираци най-добре да се обърнат към УНИЦЕФ-та — рече Джоунс и изстреля малко дим по посока на кинжалите. — На нас нещо ни е трудно да плащаме заплатите, та благотворението оттук трябва да започне.

— Е? — обади се Джордж.

— Сиропиталищата днес май са пълни с хулиганчета — отбеляза Дарлин. — На твое място, Лана, нищичко не бих им дала. Мене ако питаш, тоя е страхотен изнудвач. И е сирак, колкото аз съм английската кралица!

— Я ела — обърна се Лана и изведе Джордж на улицата.

— Кво става бе? — попита той.

— Не мога да говоря пред тия смотаняци — обясни му Лана. — Новият чистач не е като предишния. Откак те мярна тоя умник, все за сирачетата пита. Не ми вдъхва доверие. Пък и вече си имам неприятности с ченгетата.

— Вземи си друг. Колкото щеш ги има.

— За това, дето му плащам, и кьорав ескимос не мога да намеря. Сдобих се с него почти като при сезонно намаление. А и той си мисли, че ако напусне, ще го натопя за скитничество. Чиста печалбица си е това, Джордж. А в моя бизнес трябва да си отваряш очите на четири за изгодната сделка. Не е ли така?

— Ами аз?

— Тоя Джоунс ходи да обядва между дванайсе и дванайсе и половина. Ти идвай значи към един без петнайсе.

— А кво ще правя с пакетите по цял следобед? До три часа ще са ми вързани ръцете. Не ща да ги разнасям нагоре-надолу.

— Давай ги на гардероб на автогарата. Аз съм съгласна. Само гледай да са на сигурно място. Ще се видим утре.

Лана се върна в бара.

— Дано да си го чупила това хлапе — рече Дарлин. — Някой трябва да го наклевети него!

— Уау!

— Хайде бе, Лана. Дай да се опитаме с мойто птиче. Грешка нямаме!

— Едно време киванистите[8] обичаха да влязат в заведение и да позяпат някоя готина мацка как леко се разкършва. Сега пък трябвало да има и животинка! Знаете ли какво му е на народа? Всички са превъртели! Не е леко да си изкарваш честно хляба в днешно време. — Лана си запали цигара и гледаше да не остане по-назад с облаците от Джоунс. — Добре. Ще й направиме прослушване на птицата. Положително ще се чувствам по-спокойно, като си на сцената с пилето, отколкото на бара с ченгетата. Донеси да го видим тона проклето пернато.

II

Гонзалес седеше до малката си печица, заслушан в шума на реката, а спокойната му душица се рееше из някаква нирвана, там, високо над двете антени на «Панталони Ливай». Подсъзнателно усещаше

топуркането на плъховете, миризмата на стара хартия и дърво и онова налудничаво чувство, което извикваха у него торбестите му панталони «Ливай». Той изпусна тънка струйчица филтриран дим и като добър стрелец насочи пепелта от цигарата си точно към центъра на пепелника. Случило се беше невъзможното: животът в «Панталони Ливай» бе станал дори още по-приятен. Благодарение на мистър Райли. Коя ли милостива орисница бе спуснала Игнациус Дж. Райли върху износените и прогнили стъпала на «Панталони Ливай»?

Работеше за четирима. Под сръчните му ръце архивът сякаш се топеше. И беше тъй любезен към мис Трикси; търкания в кантората почти нямаше. Гонзалес бе затрогнат от онова, на което стана свидетел вчера следобед — паднал на колене, мистър Райли сменяше чорапките на мис Трикси. Душа човек бе той! Е, и отчасти клапа, разбира се. Но постоянните му приказки за нея не се търпяха. Това бе единственият му недостатък.

Завеждащият щастливо се огледа наоколо — навсякъде се виждаха плодовете от работата на мистър Райли. Върху бюрото на мис Трикси бе закрепена огромна табела с надпис: МИС ТРИКСИ, а в един от ъглите й с цветен молив бе изрисувана старомодна китка. На неговото бюро имаше друга табела: СЕНЬОР ГОНЗАЛЕС, която бе украсена с кръста за храброст на крал Алфонсо. Върху една от колоните бе закован кръст, съставен от няколко части, две от които гласяха: ДОМАТЕН СОС «ЛИБИ» и ЖЕЛЕ «КРАФТ» и бяха подготвени, според думите на мистър Райли, за боядисване в кафяво на черни резки, които да загатват дървесните линии. Върху кантонерките, в няколко празни кутии от сладолед, вече никнеха бобови филизчета. Пурпурночервените пердета от монашеско сукно до прозореца на мистър Райли създаваха атмосфера на размисъл в кантората. През тях слънцето хвърляше кърваво сияние върху почти еднометровата статуя на св. Антоний, поставена недалеч от боклукчийско кошче.

Работник като мистър Райли едва ли се беше раждал досега. Каква всеотдайност! Какъв интерес към работата! Той дори възнамеряваше веднага щом клапата му позволеше, да посети фабриката, за да провери как могат да се подобрят условията там. Другите служители винаги се бяха отнасяли немарливо и с равнодушие.

Вратата бавно се отвори и на прага се появи мис Трикси, предшествана от една огромна кесия.

— Мис Трикси! — отбеляза Гонзалес с най-строгия според възможностите си глас.

— Кой?! — неистово извика тя.

Сетне сведе поглед надолу към парцаливата си нощница и бархетния пеньоар.

— Ох, божичко! — изфъфли тя. — Вярно, че навънка ми беше малко хладно.

— Веднага си вървете вкъщи!

— Студено е бе, Гомес.

— Съжалявам, но в такъв вид не може да останете в «Панталони Ливай».

— Пенсионираш ли ме?

— Не! — проскърца гласът на Гонзалес. — Просто искам да се върнете у дома и да се преоблечете. Живеете на съседната пресечка, така че побързайте.

Мис Трикси се потътри обратно и затръшна вратата след себе си. След мъничко се върна, взе кесията, която бе оставила на пода, и пак затръшна вратата.

Когато Игнациус пристигна с един час закъснение, тя още не се беше върнала. Гонзалес слушаше как тежките и бавни стъпки на мистър Райли отекваха по стълбите. Вратата широко се разтвори и се появи чудесният Игнациус Дж. Райли, преметнал около врата си карирана кърпа с размерите на шал и затъкнал единия й край в палтото.

— Добро утро, сър! — величествено рече той.

— Добро утро — отвърна му Гонзалес със задоволство. — Добре ли пътувахте насам?

— Общо взето, да. Подозирам, че шофьорът имаше скрити състезателни заложби. Непрекъснато трябваше да го предупреждавам. Стигна се дотам, че се разделихме с известна доза враждебност и от двете страни. Къде е представителката на нежния пол тази сутрин?

— Наложи се да я отпратя вкъщи, защото дойде на работа по нощница.

Игнациус се начумери:

— Не разбирам защо сте я отпратили, като се има предвид, че тук не държим на условностите. Ние сме едно голямо семейство. Дано само да не сте наскърбили душата й! — Той наля чаша леденостудена вода от хладилника, за да полее бобчетата си. — Не бива да се изненадвате, ако някоя заран и аз дойда по пижама. Намирам, че подобно облекло е доста удобно.

— Естествено, аз нямам намерение да ви се налагам какво да обличате — рече разтревожено Гонзалес.

— Дано да е така. Защото ние с мис Трикси не ще можем да го понесем.

Гонзалес се правеше, че търси нещо из бюрото си, за да избегне строгия поглед, който Игнациус бе приковал в него.

— Ще довърша кръста — заяви Игнациус най-накрая, като извади две еднолитрови кутии боя от провисналите като торби джобове на палтото си.

— Чудесно!

— Най-важното сега е кръстът. Нанасянето на данните по азбучен ред, архивата, всичко това ще чака, докато завърша този проект. А след

като това стане, ще посетя фабриката. Имам предчувствието, че тези хора изгарят от нуждата да срещнат някой, който състрадателно да ги изслуша, да срещнат всеотдайния душеприказчик. Възможно е аз пък да успея да им помогна.

— Разбира се. Вие сам най-добре знаете как да постъпите.

— И не ми трябват ничии съвети! — Игнациус впери поглед в шефа на кантората. — Изглежда, най-сетне клапата ми ще позволи едно посещение на фабриката. Не бива да пропускам тази възможност. Изчакам ли, може да се затвори за седмици наред.

— В такъв случай идете във фабриката още днес — ентусиазирано предложи шефът на кантората.

Гонзалес погледна към Игнациус в очакване на някакъв отговор, но не бе удостоен с такъв. Онзи напъха палтото, кърпата и шапката си в една от кантонерките и се зае с кръста. Към единайсет часа той вече най-старателно полагаше първия пласт боя с малка акварелна четчица. Мис Трикси продължаваше да отсъства безпричинно.

По обед Гонзалес вдигна погледа си от купчинката материали, върху които работеше, и каза:

— Чудя се, къде ли може да е мис Трикси?

— Вероятно сте потъпкали творческия й план — отвърна ледено Игнациус. В момента той мацаше с четчицата разръфаните краища на картона. — Все пак, навярно ще се появи за обед. Вчера обещах да й донеса сандвичи с лънчън мийт. Открих, че мис Трикси го смята за изключително вкусен деликатес. И на вас бих предложил, но се безпокоя, че едва-едва ще стигнат за нас двамата.

— А, няма нищо… — Гонзалес успя да изкара на устните си една помръкнала усмивка и впери поглед в Игнациус, който отваряше мазната си кафеникава кесия. — Налага се да работя и през обедната почивка, за да мога да завърша описите и отчетите.

— Да, така и трябва. Не бива да допускаме «Панталони Ливай» да изостава в борба, в която само по-пригодните оцеляват.

Игнациус отхапа от първия си сандвич така, че го разполови, и доволно започна да дъвче.

— Дано все пак мис Трикси се появи — рече той, след като погълна сандвича и избълва една серия оригвания, които отекнаха така, като че бяха причинили разпадането на храносмилателната му система. — Опасявам се, че клапата ми не ще понесе месото.

И докато отделяше със зъби плънката на втория сандвич от хляба, влезе самата мис Трикси. Зелената целулоидна козирка сочеше към тила й.

— Ето я и нея — извести Игнациус през голямото листо маруля, което висеше от устните му.

— Ах, да — обади се немощно Гонзалес. — Мис Трикси…

— Знаех си, че месото ще активизира способностите й. Насам,

Майко Търговийо!

Мис Трикси се блъсна в статуята на св. Антоний.

— Глория, цяла сутрин си мислех, че имам да правя нещо — рече тя, сграбчи сандвича като хищник и го отнесе на бюрото си. Очарован, Игнациус наблюдаваше сложния комплекс от венци, език и устни, привеждан в действие от всяка хапка сандвич.

— Много дълго се преобличахте — обърна се шефът на кантората към мис Трикси, като отбеляза с горчивина, че новият й тоалет не е кой знае колко по-представителен от нощницата и пеньоара.

— Кой? — попита мис Трикси, като изплези език, оставайки с отворена уста, пълна със сдъвкано месо и хляб.

— Казвам, че много дълго се преобличахте.

— Аз ли? Че нали излязох преди малко.

— Я престанете да я тормозите! — ядосано разпореди Игнациус.

— Закъснението й е неоправдано. Живее там някъде около кея — обясни шефът и продължи да се занимава с документацията.

— Хареса ли ви? — обърна се Игнациус към мис Трикси, когато изчезна и последното кривене на устата й.

Тя кимна и усърдно се зае с втория сандвич. Но когато най-сетне го бе преполовила, внезапно тежко се отпусна на стола си.

— Ох, преядох, Глория. Много вкусно беше.

— Мистър Гонзалес, искате ли парчето сандвич, което мис Трикси не може да довърши?

— Не, благодаря ви.

— Не би било зле да го хапнете. В противен случай плъховете ще ни връхлетят.

— Така де, Гомес, изяж го — обади се мие Трикси и запрати мазния и наръфан сандвич точно върху документите на бюрото му.

— Видя ли какво направи сега, изкуфяла слабоумнице? — простена Гонзалес. — Мисис Ливай да върви по дяволите! Та това е отчетът за банката!

— Как се осмелявате да нападате личността на благородната мисис Ливай! — прогърмя гласът на Игнациус. — Аз ще ви наклеветя, сър!

— Цял час подготвям този отчет, а вижте тя какво направи!

— Искам си шунката за Великден! — озъби се мис Трикси. — А какво стана с пуйката, която ми обещахте за Деня на благодарността? Напуснах чудесната си работа като касиерка в кино, за да дойда тук. А сега сигурно ще си умра в таз кантора. Държа да кажа, че към работниците тук се отнасят безчестно. Още сега се пенсионирам!

— Защо не идете да си измиете ръцете? — попита я Гонзалес.

— Добра идея, Гомес — отвърна тя и се затътри към дамската тоалетна.

Игнациус се чувстваше ощетен. Беше се надявал поне да има сцена. И докато шефът на кантората преписваше отчета, той поднови работата

си по кръста. Най-напред обаче се наложи да вдигне мис Трикси, която веднага след завръщането си коленичи под него и взе да се моли точно на мястото, където Игнациус бе стоял, за да боядисва. Тя непрекъснато се мотаеше около него, отдалечавайки се само за да запечата няколкото плика, които Гонзалес и подаде, да посети тоалетната неведнъж и дваж или пък за да подремне. Единствено шефът на кантората вдигаше шум с пишещата и със сметачната машина, шум, който според Игнациус бе леко разсейващ. Към един и половина кръстът бе почти готов. Липсваха единствено малките златни букви за надписа БОГ И ТЪРГОВИЯТА, които Игнациус смяташе да положи в самата му основа. След като и мотото вече бе на място, той се обърна назад и рече на мис Трикси:

— Готов е.

— О. Глория! Колко е красив! — искрено възкликна мис Трикси. — Гледай, Гомес!

— Много е хубав — отрони Гонзалес, като оглеждаше кръста с уморените си очи.

— А сега — към архива! — рече Игнациус делово. — Сетне — във фабриката. Не мога да търпя социалната неправда!

— Да, трябва да отидете до фабриката, докато клапата ви все още действа — добави шефът на кантората.

Игнациус мина зад картотеката, взе насъбралите се, незаведени материали и ги изхвърли в коша за боклук. А като видя, че шефът седи на бюрото, закрил очите си с ръце, той издърпа първото чекмедже, обърна го и изсипа подреденото по азбучен ред съдържание също в коша.

След това се понесе към вратата на фабриката, профучавайки покрай мис Трикси, която отново беше коленичила пред кръста.

III

Полицаят Манкузо бе решил да поработи и през нощта, опитвайки се да арестува някого, когото и да било. Той изпрати леля си, след като излязоха от боулинга, и се отби сам в един бар, да види дали пък няма да изскочи нещо. И наистина нещо изскочи, но това бяха три жени, които го нападнаха. Влизайки в участъка за среща със сержанта, който го бе повикал, той опипа бинтованата си глава.

— Какво ти се е случило, Манкузо? — викна сержантът още щом зърна бинтовете.

— Паднах.

— Типично в твой стил! Ако поне малко си разбираше от работата, щеше да обикаляш баровете и да ни осведомяваш за такива като тия трите, дето снощи ги докарахме тука.

— Тъй вярно!

— Не знам коя курва те е осведомила за тая «Нощна веселба», но нашите хора са там всяка вечер и досега нищо не се е появило.

— Ами аз мислех…

— Млък! Пускаш ни по фалшива следа. А нали знаеш какво им се пада на такива, дето ни пускат по фалшива следа?

— Не.

— Пращаме ги в клозета на автогарата!

— Слушам, сър!

— По осем часа на ден ще висиш в кабинките, само и само да ми доведеш някой!

— Добре.

— Не ми викай «добре», а «слушам, сър»! А сега марш оттук и върви да си прегледаш гардеробчето! Днеска ще си фермер!

IV

Игнациус отвори «Дневникът на един млад труженик» на първия празен лист и машинално щракна с химикалката така, че да се подаде пълнителят й. Но пълнителят на фирмената химикалка «Панталони Ливай» отказа да се подчини и се прибра обратно в пластмасовия си цилиндър. Игнациус щракна по-силно, но пълнителят отново непослушно се скри от погледа. Вбесен, той счупи химикалката на две в ръба на бюрото и грабна един от моливите, разхвърляни по пода. Опипа с него восъка, който бе затикнал в ушите си, и започна да се съсредоточава, вслушвайки се в шумотевицата, причинена от приготовленията на майка му, преди да отиде да играе боулинг. Стъпките й отекваха из банята в стакато, което, както беше убеден, означаваше, че тя се опитва да приключи наведнъж с няколко фази на тоалета си. А сетне последваха звуците, към които с течение на годините той бе привикнал, тъй като се чуваха винаги когато майка му се канеше да излиза — цопването на четката й за коса в клозетната чиния, тропването на кутийката й с пудра, която падаше на пода, и внезапните възклицания вследствие на бъркотията и създалия се хаос.

— Ай! — извика майка му по едно време.

Игнациус реши, че приглушените трясъци, които от време на време долитаха откъм банята, го дразнят и се замоли да приключат колкото се може по-бързо. Най-после я чу, че угаси лампата. Майка му почука на вратата.

— Игнациус, пиленце, аз тръгвам.

— Добре — отвърна ледено синът й.

— Отвори вратата, душко, и ела да си ме цункаш за довиждане.

— Майко, доста съм зает в момента.

— Не се дръж така, Игнациус. Отвори!

— Бягай при твойте приятели, ако обичаш.

— Ех, Игнациус!

— Нужно ли е да ме разсейваш по всякакъв възможен начин? Работя над нещо, пред което се откриват и кинематографични

възможности. Нещо, което обещава огромен касов успех.

Мисис Райли изрита вратата с обувката за боулинг.

— Опитваш се да съсипеш нелепите обувки, които бяха закупени с моите надници, изкарани с пот на чело, тъй ли?

— Ъъъ? Какво каза, душко?

Игнациус изскубна молива от ухото си и отвори вратата. Кестенявата коса на майка му бе вдигната високо над челото й, а бузите й бяха покрити с руж, енергично нанесен чак до очите. Един гигантски облак пудра се бе слетял и бе забелил лицето, роклята и няколко от небрежните кестеняви кичури на мисис Райли.

— О, боже мой! — възкликна Игнациус. — Цялата ти рокличка е в пудра, което навярно е едно от предложенията за разкрасяване на мисис Баталия.

— Игнациус, защо все по Санта гледаш да чукнеш?

— Нея, струва ми се, вече доста са я чукнали в живота. По-скоро отдолу, отколкото отгоре. Но приближи ли се някога към мен, посоката мигом ще бъде променена!

— Игнациус!

— Освен това, тя все отпраща мисълта ми към вулгаризма «чукам».

— Засрами се! Санта си има внучета!

— Слава богу, че непристойните крясъци на мис Ани въдвориха покоя миналата вечер! Никога през живота си не бях виждал такава безсрамна оргия! И то в собствената ми кухня! Ако този човек въобще беше някакъв пазител на закона, то щеше да арестува на място тъй наречената си «леля».

— И Анджело не закачай. Знаеш ли колко му е тежко на клетото момче? Санта разправя, че цял ден стоял в една кабинка в клозета на автогарата.

— О, боже мой! Да вярвам ли на ушите си? Моля те, заминавай при двамата си мафиоти и ме остави на мира.

— Не късай сърцето на бедната си майчица по тоя начин!

— Бедна?! Бедна ли каза? Сега, когато доларите буквално се леят в този дом вследствие на моята съсипия?

— Я не започвай пак, Игнациус. Само двайсе долара получих от тебе тая седмица, и то едва-що не паднах на колене да ги изпрося. А я гледай ти какви али бали купуваш! Виж само кинокамерата, дето я домъкна днес!

— Тя съвсем скоро ще влезе в употреба. А хармониката беше доста евтина.

— Така никога няма да се изплатиме на човека!

— Това не ме засяга. Аз не кормувам.

— Така си е, не те засяга! Тебе нищо никога не те засяга!

— Отдавна трябваше да свикна с мисълта, че всеки път, когато отварям вратата на стаята си, аз буквално отварям капака на кутията на

Пандора. А дали мисис Баталия не предпочита да чакаш нея и покварения й племенник на тротоара, така че нито една от безценните минутки за боулинг да не бъде пропиляна? — От устата на Игнациус изригна газът, насъбрал се от купчината шоколадови сладкиши и запрян от клапата. — Дай ми мъничко покой! Не стига ли, че по цял ден се тормозя в службата? Бях останал с впечатлението, че съм ти описал както трябва ужасите, на които всекидневно съм подлаган.

— Ти знаеш, че си те обичкам, душко — заподсмърча мисис Райли. — Хайде бъди добро момче и ела да ме цункаш за довиждане.

Игнациус се наведе и лекичко я млясна по бузата.

— О, боже мой! — изпъшка той, изплювайки известна доза пудра. — Сега цяла нощ в устата ми ще скърца!

— Много пудра ли съм си сложила?

— Не, колкото трябва. Всъщност ти нали имаше артрит или бог знае какво там? Как е възможно да играеш боулинг?

— Убедих се вече, че раздвижването ме облекчава. По-добре се чувствам.

Откъм улицата се чу клаксон.

— Твоят приятел явно е избягал от клозета — изсумтя Игнациус. — Какво друго може да се очаква от него, освен да виси по автогарите! Той положително обича да наблюдава как ужасите, наречени «експресни автобуси», пристигат и заминават. В рамките на неговия светоглед автобусът положително фигурира като нещо хубаво. А това от само себе си показва колко е изостанал умствено.

— Няма да закъснявам, пиленце — рече мисис Райли, докато затваряше портичката.

— Положително някой ще ме нападне и ще ме малтретира! — изкрещя Игнациус.

След като залости вратата на стаята си, той сграби едно празно шише от мастило и отвори кепенците. Подаде глава и погледна към улицата, където мъничкият бял рамблер, паркирал до тротоара, се открояваше в полумрака. А после с все сила запрати шишето и чу как то се стовари върху покрива на колата, откъдето отекваха дори по-внушителни звукови ефекти от онези, които бе очаквал.

— Хей! — чу как изкрещя Санта Баталия, докато безшумно затваряше кепенците. Със злорадо задоволство Игнациус отново отвори папката и взе химикалката.

Уважаеми читателю,

«Великият писател е приятел и благодетел за своите читатели.»

Т. Б. Маколи[9]

Изтече още един работен ден, любезни мой читателю. Както те известих преди, аз успях да положи патина, така да се каже, върху размирието и лудостта, царящи в нашата кантора. Всички маловажни

дейности постепенно биват прекратявани. Понастоящем усилено украсявам кипящия от живот кошер на канцеларските пчелици (три на брой). Аналогията с трите пчели ме навежда на мисълта за трите «п»-та, които най-точно характеризират дейността ми като чиновник: прогонвай, ползувай и поразкрасявай. Но има също така и три «п»-та, които най-точно характеризират дейността на палячото, който ръководи кантората ни: примамвай, проси, повреждай, похабявай, притеснявай, пропускай, пакости, побърквай, претоварвай, празнодумствай. (Безпокоя се, че в неговия случай мога да продължа да изреждам до безкрайност.) Стигнах до заключението, че шефът на нашата кантора служи единствено и само на целите на умопомрачението и възпрепятстването. Ако не беше той, ние с другата чиновничка, La Dama del Commercio, щяхме да си съжителстваме в мир и доволство, изпълнявайки задълженията си в атмосфера на взаимно уважение. Убеден съм, че неговите тиранистични методи отчасти са породили желанието на мис Трикси да се пенсионира.

Най-сетне мога да опиша и нашата фабрика. Днес следобед, изпълнен с удовлетворение от това, че съм завършил кръста (Да! Той е готов и придава на кантората ни тъй необходимото й духовно измерение!), аз се отправих на посещение към трещящата, бръмчаща и свистяща фабрика.

Онова, което погледът ми срещна най-напред, бе както непреодолимо привличащо, така и отблъскващо. Компанията «Панталони Ливай» е съхранила за потомствата вида на първите експлоататорски предприятия. Ако беше възможно Смитсоновият институт, тази торба за късметчета, натъпкана с всевъзможни национални боклуци, да запечата във вакуум фабриката на «Панталони Ливай» и да я пренесе в столицата на Съединените американски щати заедно с работниците, замразени на работните им места, посетителите на този съмнителен музей щяха да се понадрискат в ярките си туристически одежди. Тази гледка обединява най-лошото от «Чичо Томовата колиба» и «Метрополис» на Фриц Ланг. Това е една механизирана негърска робия, представяща напредъка, който негрите са постигнали от брането на памука до ушиването му. Ако се намираха на еволюционния стадий на брането, щяха поне да са на чист въздух, което пък щеше да се отрази благотворно върху здравето им. Щяха да пеят песни и да ядат дини (както, предполагам, би трябвало да правят, когато се сбират на групи al fresco[10]). Това възбуди непоклатимите ми и дълбоки убеждения по отношение на социалната неправда. А клапата ми също така откликна с най-искрен вопъл на негодувание.

(Във връзка с дините би трябвало да спомена, за да не вземе някоя професионална организация за граждански права да се засегне, че аз лично никога не съм наблюдавал американските народни обичаи. Възможно е и да греша. Но ще кажа само, че днес хората посягат към

памука с една ръка, докато с другата притискат транзистора до ухото си, така че той да бълва в тъпанчетата им съобщения за коли на старо и сешоари, за прически «Царска корона» и за вино «Гало», а от устата им висят ментолови цигари с филтър, като по този начин те заплашват цялото памуково поле с опожаряване.) При все че живея на брега на река Мисисипи (Тази река е прославена чрез отвратителни песни и стихове, като преобладаващият мотив е този, който се мъчи да я изкара нещо като заместител на бащината фигура. Докато всъщност река Мисисипи е коварна и зловеща водна маса, чиито водовъртежи и течения всяка година вземат множество човешки жертви. Ей богу, не познавам никой, който би се осмелил дори крака да си натопи в замърсените и кафеникави води, кипящи от канализационни нечистотии, промишлени отпадъци и смъртоносни инсектициди. Дори рибите измират. Следователно Мисисипи като олицетворение на Отче-Господи-Мойсей-Татенце-Фалус-Най-миличък наши, е една крайно несъстоятелна тема, подхваната първо, както се досещам, от онзи отегчителен измамник Марк Твен. Но тази неспособност да се осъществи връзка с действителността е характерна за почти цялото американско «изкуство». Всяко съответствие между американското изкуство и американската природа е напълно случайно и се дължи само на това, че нацията ни като цяло е откъсната от действителността. Това е една от причините, поради които аз винаги съм бил принуден да съществувам на ръба на обществото, запратен в онова преддверие на ада, в което се помещават единствено хората, които мигом разпознават действителността, щом се допрат до нея.), аз никога не съм виждал как вирее памукът и нямам ни най-малко желание тепърва да го сторя. Единствената в живота ми екскурзия извън пределите на Ню Орлиънс ме понесе през вихъра и ме запрати във вътрешността на безнадеждността, наречен Батън Руж. В някои от бъдещите си писания, в някоя ретроспектива, вероятно ще разкажа за странстването през блатата, за пътуването през пустинята, от което се завърнах физически, психически и душевно съкрушен. От друга страна, Ню Орлиънс е едно удобно поселище, отличаващо се с безчувственост и застойност, които смятат за безвредни. Поне климатът е мек, освен това тук, в града полумесец, аз съм сигурен, че не ще изгубя покрива над главата си, нито пък плодовия тоник, който изпълва стомаха ми, при все че някои райони на Северна Африка (Танжер и др.) от време на време са възбуждали моя интерес. Пътуването с параход обаче вероятно би ме изтощило, а определено не съм чак толкова извратен, та да се кача на самолет, дори и да можех да си позволя подобно нещо. Експресните автобуси са достатъчно силна заплаха, за да ме накарат да се примиря с моето статукво. Как бих искал да ги ликвидират! Струва ми се, че височината им е в пълен разрез със законите за движение по магистралите, особено като се има предвид минаването им през затворени пространства от рода на тунели и др. подобни. Навярно някои

от вас, уважаеми читатели, някой със заложби в областта на правото, ще съумее да изрови необходимата клауза от паметта си. Да, тези ужасни автобуси наистина трябва да бъдат премахнати! Самото съзнание, че грохотът им отеква там някъде сред непрогледната нощ, ме изпълва с безпределна загриженост.

Фабриката е огромна, подобна на хамбар постройка, в която се помещават тонове плат, кроячни маси, обемисти шевни машини и пещи, осигуряващи парата за гладене. Като цяло въздействието й е, бих казал, сюрреалистично, особено когато видите как се щурат насам-натам вея les africaines[11], за да си вършат работата сред този механизиран декор. Налага се да призная, че иронията тук направо грабна въоръжението ми. Мина ми през ум нещо от Джоузеф Конрад, макар че тогава не можах да се сетя какво точно. Навярно се оприличих на Курц от «Сърцето на мрака», когато, далеч от канторите на търговските компании в Европа, той се възправя лице срещу лице с безмерния ужас. Спомням си, че се видях с тропическа каска, с бели памучни бричове, а лицето ми загадъчно прозираше иззад воала на мрежата против комари.

През тези мразовити дни пещите поддържат помещението доста топло и дори напечено, но през лятото, предполагам, работниците отново се радват на климата, в който са живели техните предци — тропическа жега, донякъде подсилена от огромните съоръжения, които поглъщат въглища и произвеждат пара. Както разбирам, напоследък фабриката не работи с пълния си капацитет и дори забелязах, че само едно от въпросните съоръжения действаше, като в него горяха не само въглища, а и нещо, което много приличаше на кроячна маса. Освен това забелязах, че по време на престоя ми там само един чифт панталони биде напълно завършен, но работниците се мотаеха насам-натам, стискайки в ръцете си всевъзможни парчетии плат. От погледа ми не убягна и това, че една женица гладеше бебешки дрешки, а друга бележеше изумителни успехи в съединяването на някакви отрязъци от тъмносив атлаз на една от огромните шевни машини. Тя, изглежда, доизкусуряваше някаква доста колоритна, но явно и развратна вечерна рокля. Признавам, че се възхитих от сръчността, с която развърташе плата насам-натам, подлагайки го под ударите на гигантската електрическа игла. Тази женица на вид беше способна работничка и следователно бе дваж по-жалко, че не разходваше таланта си за създаването на чифт панталони… панталони «Ливай». Във фабриката явно съществуват и професионално-етични проблеми.

Напразно търсих мистър Палермо, главния майстор във фабриката, винаги с бутилка под ръка, както доказват многобройните контузии, които е преживял в резултат от падания помежду кроячните маси и шевните машини. Той може би вече отпиваше на големи глътки втечнения си обяд в някоя от множеството механи из околността — на всеки ъгъл в този квартал има по една кръчма, което показва, че

заплатите тук са безкрайно ниски. В райони, където положението е направо плачевно, на всяка пресечка има по три-четири пивници.

В своята наивност аз реших, че скверната джазова музика, която се носеше от високоговорителите по стените на фабриката, е една от причините за равнодушието сред работниците. Психика, подложена на бомбардировка от подобни ритми, естествено започва да се разпада и да атрофира. Съзнавайки това, открих къде се намира копчето, контролиращо притока на тази музика, и я изключих. Това ми деяние доведе до доста гръмки и дръзко дебелашки възгласи на протест от страна на работническия колектив, който започна да ми отправя и враждебни погледи. Е, аз отново пуснах музиката, радушно се усмихнах и започнах мило да им махам, опитвайки се да спечеля тяхното доверие и да покажа, че осъзнавам грешката си. (Огромните им облещени очи вече ме заклеймяваха. Ще се наложи да се боря, за да им покажа почти психотичната си решимост да им помогна.)

Непрекъснатото слушане на музика очевидно е развило у тях първосигнален отклик спрямо шума, подобен на описания от Павлов, който те вярват, че е равнозначен на удоволствие. Тъй като съм прекарал безброй часове от живота си пред телевизионния екран, наблюдавайки как онези опустошени дечица танцуват в ритъма на подобна музика, аз познавам добре телесния спазъм, който тя би трябвало да предизвиква, и се опитах, според закостенелите си възможности, да предложа една подобна гледка, за да усмиря напълно труженици. И трябва да призная, че тялото ми се задвижи с изненадваща гъвкавост. Не съм лишен от вродено чувство за ритъм; предците ми ясно са се друсали доста успешно сред пустошта. Като избягвах да гледам работниците в очите, аз се затътрих към един от високоговорителите, застанах под него и взех да се кълча и да крещя безумно: «Хайде! Давай! Давай, скъпа; хайде и ти! Чуй какво ти викам! Уау!» И разбрах, че отново се издигнах в очите им, защото неколцина започнаха да ме сочат и да се смеят. Затова и аз се разсмях — да им покажа, че споделям чудесното им настроение. De Casibus Virorum Illustrium! За падението на великите мъже! И тогава се сгромолясах! Разбирайте ме буквално. Обезсилен от спираловидните движения (особено в областта на коленете), внушителният ми организъм най-сетне се разбунтува и аз рухнах на пода в момента, когато се опитвах напълно безсмислено да изпълня една от безумно извратените стъпки, които толкова пъти бях гледал по телевизията. Работниците доста се загрижиха и много учтиво ми помогнаха да стана, като ми се усмихваха възможно най-приятелски. И аз разбрах, че вече не е нужно да се безпокоя за моята faux pas[12] относно спирането на музиката.

Въпреки всичко онова, на което са подложени, негрите в по-голямата си част са приятни хора. Вярно е, че съм имал малко допирни точки с тях, тъй като общувам или с равни на себе си, или с никого, и

тъй като нямам равни, не общувам с никого. А при разговора с някои от работниците (всички те горяха от желание да си приказват с мен) установих, че заплатите им са дори по-малки от тази на мис Трикси.

В известен смисъл винаги съм усещал известно родство с цветнокожото население, тъй като тяхното положение е досущ като моето — и те, и аз съществуваме извън сърцевината на американското общество. Моето изгнание, разбира се, е доброволно. Но мнозина негри съвсем явно желаят да се включат в листата на американската буржоазия. Не мога да си обясня защо, но трябва да призная, че това им желание ме кара да подлагам на съмнение ценностната им система. Щом обаче те копнеят да се присъединят към буржоазията, това ни най-малко не е моя работа. Нека сами подпишат смъртната си присъда. Лично аз желязно ще се намеся, усетя ли само, че някой прави опит да ми помогне да се издигна до среден буржоа. Искам да кажа, че ще предприема железни мерки по отношение на умопомрачения тип, който би се опитал да ме въздига. Намесата ми ще се изрази под формата на множество протестни демонстрации плюс традиционните знамена и плакати, на които ще пише: «Смърт на буржоазията!» и «Буржоазията да си върви!» Не бих имал нищо против и една мъничка, ръчно направена бомба или, да речем, две. Освен това изрично ще отбягвам сядане до представители на средната буржоазия в закусвалните и обществения транспорт, отстоявайки по този начин присъщите почтеност и величие на моята особа. Но ако някой бял среден буржоа допусне съдбоносната грешка да седне до мен, то аз положително ще го наложа здравата по главата и раменете с едната от могъщите си десници, а с другата сръчно ще подхвърля бомбата си в някой минаващ автобус, претъпкан с бели средни буржоа. И съм убеден, че независимо от това колко ще трае обсадата ми — месец или година, веднага щом пресметнат щетите от кланетата и унищожената частна собственост, абсолютно всички ще ме оставят на мира.

Възхищавам се от ужаса, който негрите са в състояние да всеят в душите на някои представители на белия пролетариат, и бих желал (това е моя интимна изповед) и аз да притежавам възможността да тероризирам по подобен начин. Негърът ужасява просто защото е негър, докато аз трябва да сплашвам малко повече, за да получа същия резултат. Навярно е трябвало да се родя негър. Имам чувството, че щях да бъда доста огромен и ужасяващ, и непрекъснато щях да притискам в обществения транспорт дебелия си крак към съсухрените бедра на възрастните бели дами и да изтръгвам не един и два панически писъка от тях. Освен това, ако бях негър, нямаше да бъда подлаган на натиск от страна на майка ми да си търся работа, защото хубавите служби просто щяха да бъдат недостъпни за мен. А самата ми майка, съсипана стара негърка, щеше да е твърде грохнала от дългите години нископлатено домашно слугиносване, за да ходи да играе боулинг по нощите. Двамата

можехме да си живеем мирно и тихо без никакви емоции в някоя плесенясала барака из бедняшките квартали, изпълнени с приятното съзнание, че сме нежелани и че борбата е безсмислена.

Все пак не бих желал да ставам свидетел на такъв ужасен спектакъл — негри, домогващи се нагоре, към средата, и смятам това за чудовищно оскърбление спрямо човешката им природа. Но забелязвам, че започвам да говоря като Биърд и Парингтън[13] и скоро съвсем ще забравя за «Панталони Ливай» — търговската муза за този мой труд. За в бъдеще смятам да се заема с работата над една обществена история на САЩ, изхождайки от настоящата си изгодна позиция: ако се окаже, че «Дневникът на един млад труженик» има успех по книжарниците, аз ще издълбая с перото си и портрет на нашата нация. За това е необходим критичният поглед на един напълно неангажиран наблюдател като Вашия труженик и в папките си вече разполагам със забележителна колекция от записки и бележки, които подлагат на оценка и очертават с размах картината на нашето съвремие.

А сега, понесени от крилата на прозата, трябва бързо да се върнем при фабриката и нейните обитатели, станали повод за това малко длъжко отклонение. Та както ви разказвах, те ме вдигнаха от пода, след като моето изпълнение и последвалото сгромолясване станаха поводи за техните силни другарски чувства. Аз сърдечно им благодарих, а те междувременно ме заразпитваха най-загрижено с типичния си акцент от XVII век за това в какво състояние се намирам. Нищо не ме болеше и тъй като гордостта е смъртен грях, който аз съм убеден, че по принцип избягвам, то значи нищо не беше наранено.

Сетне ги разпитах за фабриката, защото това бе целта, стояща в основата на моето посещение. Те горяха от желание да разговарят с мен, но, изглежда, аз като човек дори повече ги интересувах. Очевидно отегчителните часове сред кроячните маси правят посетителя двойно по-желан. Побъбрихме си непринудено, при все че работниците обикновено отговаряха уклончиво, когато ставаше дума за работата им. Всъщност те се интересуваха от мен повече от всичко друго. Любопитството им не ме отегчаваше и аз палаво парирах всичките им въпроси, които накрая взеха да стават прекалено интимни. Някои от работниците, които се бяха влачили в кантората, зададоха въпроси, насочени предимно към кръста и останалата налична украса, а една екзалтирана женица поиска позволение (което, естествено, й беше дадено) от време на време да събира колежките си под кръста, за да пеят негърски песни. (Спиричуълите, както и непоносимите калвинистки химни от XIX в., ме отвращават, но бях готов да страдам и да подложа тъпанчетата си на атаки, щом някоя и друга песен щеше да ощастливи тези труженици.) Когато ги попитах за заплатите, установих, че пликчето със седмичната им надница съдържа по-малко от 30 (тридесет) долара. Твърдо мога да заявя, че човек заслужава повече дори само за това, че пет дни седмично

прекарва в една фабрика, особено пък когато тя е като «Панталони Ливай» — с прокапал покрив, заплашващ всеки момент да се срути. И кой знае?… Тези хорица, вместо да се мотаят из «Панталони Ливай», биха могли да се занимават с далеч по-подходящи работи, като например да композират джаз или да измислят нови танци, или с някоя друга от дейностите, които им се удават с изумителна лекота. Не е никак чудно, че във фабриката цари такова равнодушие. И все пак непонятно е как една и съща гръд (тази на «Панталони Ливай») може да побере такива несъвместимости като тегобата на поточна линия и трескавия кипеж на нашата кантора! Ако аз се числях към фабричните работници (а както споменах по-горе, вероятно щях да бъда огромен и страховит), отдавна да съм щурмувал кантората, за да си изискам увеличение на заплатата.

Тук трябва да направя пояснение. Някога, като студент, при едно от случайните си посещения в университета се натъкнах в бюфета на момиче от по-долните курсове — гръмогласно и нагло същество от Бронкс, някоя си Мирна Минкоф. Тази веща в публичните събрания особа бе привлечена към масата, над която аз председателствах благодарение на неповторимостта и магнетизма на собствената ми личност. И когато в течение на разговора блеснаха великолепието и оригиналността на моя светоглед, тази хубостница тръгна да ме напада по всички линии, дори по едно време започна и доста поривисто да ме рита под масата. Аз я запленявах и същевременно смущавах, или казано накратко — не бях лъжица за нейната уста. Ограничеността на интереси, царяща в нюйоркските гета, не я бе подготвила за сблъсък с неотразимостта на Вашия Млад Труженик. Мирна беше убедена, така да се каже, в това, че всички, които живеят на юг или на запад от река Хъдсън, са неграмотни каубои или дори нещо по-лошо — бели протестанти, т.е. хора, които като общност са достигнали съвършенство в невежеството, жестокостта и изтезанията. (Не бих искал особено да се застъпвам за белите протестанти, които и на мен самия не ми допадат.)

Грубото държане на Мирна скоро прогони от масата онези, които ме бяха наобиколили, и двамата с нея останахме сами с разгорещените си слова и вледененото кафе. Когато се оказа, че не споделям брътвежите й, които по звучност наподобяваха магарешкия рев, тя ми заяви, че явно съм антисемит. Логиката и бе съчетание от полуистини и клишета, а светогледът — смесица от погрешни схващания, взети сякаш от някаква история на нашия народ, написана от перспективата на тунел в метрото. Тя се зарови в огромната си черна торба и изсипа върху главата ми (едва ли не буквално) омазнени екземпляри на «Човекът и масите», «Сега!», «Срутените барикади», «Вълнението», «Преломът» и всевъзможни манифести и брошури на различни организации, в които най-активно членуваше: «Студентите за свободата», «Младежта за секса», «Черните мюсюлмани», «Децата за смесените бракове», «Съвети на бялото гражданство». Мирна, така да се каже, се беше включила изцяло в

обществения живот. Аз, от друга страна, като по-зрял и по-мъдър, изцяло се бях изключил от него.

Доста парички беше изсмукала от баща си, за да замине да учи в университет и да види как е там. Но за нещастие намери мен. Травмата, нанесена от първата ни среща, подхрани присъщия и на двама ни мазохизъм и способства за започването на нещо като връзка (платоническа). Мирна определено беше мазохистка. Тя се чувстваше щастлива единствено когато зъбите на някое полицейско куче потъваха в черното й акробатическо трико или когато я влачеха за нозете надолу по стълбите на Сената след някое заседание. Трябва да призная — открай време я подозирам, че проявяваше към мен интерес в сферата на чувствата; моето непоклатимо становище по отношение на секса възбуждаше любопитството й, в известен смисъл аз станах поредният набелязан обект. Но при все това осуетих всеки неин опит за нападение срещу монолитната крепост на моето тяло и разум. И след като дори поотделно доста смущавахме останалите ученици, то като двойка ние два пъти повече объркВахме захилените южняшки малоумници, съставляващи по-голямата част от студентското присъствие. Както разбрах, клюките, които се носеха по наш адрес, ни правеха главните действащи лица в неизказано покварени и потайни любовни авантюри.

Лечебното предписание на Мирна за всички заболявания от дюстабана до депресията беше секс. Тя проповядваше тази си философия на две южняшки хубавелки, които бе приютила под крилото си, за да коригира забавеното им умствено развитие, и резултатът беше потресаващ. Като се вслушваше в съветите на Мирна и с пламенната подкрепа на различни младежи, едната от тези две глупави любовчийки получи нервно разстройство, а другата направи неуспешен опит да си прежеже вените със строшена бутилка от кока-кола. Мирна обясни, че първо на първо момичетата били големи реакционерки, и с нов прилив на енергия започна да призовава към секс във всяка класна стая и пицария и едва-що не беше изнасилена от портиера в сградата на факултета по обществени науки. А междувременно аз пък се опитах да я насоча по правия път.

След няколко срока Мирна изчезна от университета, като заяви с присъщата си наглост: «Тук не могат да ме научат на нищо ново!» Нямаше го вече черното трико, нямаше я сплъстената грива, нямаше я чудовищната торба и студентското градче със засадените край сградите палмички отново заживя в обичайната си летаргия и пиянство. Оттогава на няколко пъти съм се виждал с тази освободена от всякакви предразсъдъци уличница, тъй като от време на време тя предприема нещо като «инспекционна обиколка» из Юга и в крайна сметка винаги се отбива в Ню Орлиънс, за да ми отправя словоизлияния и да се опитва да ме прелъсти с вледеняващите затворнически, побойнически и гангстерски песни, които дрънка на китарата си. Мирна е много искрена,

но за съжаление е и много нагла.

Когато се видяхме след последната й «инспекционна обиколка», тя беше доста раздърпана. Отбила се из селата на Юга да учи негрите на народните песни, които сама била усвоила в Конгресната библиотека. Но те, както изглежда, предпочитали по-съвременните ритми и пуснали транзисторите си силно и с явно незачитане точно когато Мирна започнала едно от печалните си погребални песнопения. Но докато негрите се опитали да я пренебрегнат, белите проявили огромен интерес към нея. Цели орди изроди бедняци я прогонвали от селата, насичали гумите на колата й, шибали я с камшик през ръцете. Копои я гонили, говеда я ръгали, полицейски кучета я преследвали, сачми от пушка лекичко я първали тук-там. А на нея всичко това й доставяло огромно удоволствие и тя с гордост ми показа (и ще добавя, при отсъствието на всякакво чувство за приличие) следи от кучешки зъби върху най-горната част на бедрото си. Слисаните ми и недоумяващи очи забелязаха, че този път тя е с тъмни чорапи, а не по трико. Кръвта ми обаче не благоволи да кипне.

Редовно си пишем и обичайната тема в писмата на Мирна е да ме убеждава, че трябвало да участвам в лежащи, нападателни, седящи и какви ли не още демонстрации. Но тъй като не се храня по закусвални, а и не плувам, пренебрегнах съвета й. Друга тема са непрекъснатите й приканвания да отпътувам за Манхатън, така че двамата с нея да развеем знамето на нашата обща обърканост сред този център на механизираните ужаси. Ако някога се почувствам наистина добре, то ще предприема това пътуване. В този момент малката и миризлива хубостница Минкоф вероятно е в някой тунел, дълбоко под улиците на Бронкс, и префучава с метрото, връщайки се от протестно събрание, забързана към някаква оргия с народна музика или към нещо още по-лошо. Властите без съмнение някой ден ще я задържат просто затова че е такава, каквато е. В крайна сметка затворът ще осмисли живота й и ще тури край на нейната фрустрация.

Последното й писмо бе по-безочливо и по-нагло от когато и да било. Сетих се за Мирна, докато оглеждах условията в «Панталони Ливай» (те са далеч под нормално допустимите), защото с нея човек трябва да се оправя на принципа «Каквото повикало, такова се обадило». Твърде дълго се отдавах на милтъновско уединение и размисъл. Време е сърцато да се включа в нашето общество — с жар и плам, а не с досадната пасивност, присъща на школата за социални действия на Мирна Минкоф.

Ще станете свидетели на смела, дръзка и настъпателна решителност от страна на автора; решителност, която разкрива войнственост, дълбочина на порива и сила, неподозирани за нежната му натура. Утре подробно ще опиша своя ответ към всички мирнаминкофци от този свят. Между другото, резултатът може би ще унищожи мистър Гонзалес (да се

разбира в буквалния смисъл на думата) като сила в «Панталони Ливай». Трябва да се разправим с този злодей! Някоя от влиятелните организации за граждански права без съмнение ще ме отрупа с лаври.

Почти непоносима болка пронизва вече пръстите ми вследствие на преизобилните ми писания. Ще трябва да оставя молива — този мотор на истината, и да накисна осакатените си длани в малко топла вода. Причина за тази разточителна диатриба е ревностната ми преданост към каузата на справедливостта и чувствам, че цикълът «Ливай», включен в по-големия цикъл на моя живот, стремително набъбва към нови висоти и успехи.

Здравна забележка: Ръце — осакатени; клапа — временно отворена (наполовина).

Светска забележка: Днес — нищо ново; майка ми отново излезе и приличаше на куртизанка; навярно ще ви бъде интересно да узнаете, че един от нейните съмишленици доказа какъв безнадежден случай е, като разкри фетишизираната си привързаност към експресните автобуси.

За нашето дело във фабриката смятам да се помоля на св. Мартин де Порес — светията, покровител на мулатите. А тъй като призовават духа му и в борбата срещу плъховете, той навярно ще ни окаже помощ и в кантората.

Доскоро

Гари, ваш войнствен млад труженик

V

Доктор Талк запали цигара «Бенсън енд Хеджес» и продължи да гледа през прозореца на кабинета си в сградата на факултета по обществени науки. В мрака навън блещукаха светлините от стаите, на вечерните курсове в съседните сгради. Цяла вечер бе обръщал бюрото си наопаки, за да намери бележките си за легендарните британски монарси, които някога бе извадил набързо от една доста кратка студия върху британската история, напечатана в джобно издание. Трябваше утре да изнесе лекцията, а вече наближаваше осем и половина. Доктор Талк се славеше като лектор с гъвкав и саркастичен ум и с лесно смилаемите си обобщения, които го правеха обичан сред студентките и му помагаха да прикрие липсата на каквито и да било познания по принцип и върху британската история в частност.

Но дори самият той съзнаваше, че репутацията му на светски и словоохотлив човек нямаше да го спаси, ако се окажеше в невъзможност да си припомни каквото и да било за Лир и Артур, освен факта, че първият е имал няколко деца. Талк остави цигарата си в пепелника и отново се залови с най-долното чекмедже. На дъното му имаше купчина стари листове, които не бе прегледал кой знае колко обстойно при първото преравяне. Той ги постави в скута си и като ги запрелиства един по един, установи, че както и предполагаше, това бяха предимно

съчинения, които не бе върнал обратно и които се бяха насъбирали тук повече от пет години. Погледът му попадна върху един грапав пожълтял лист от бележник, върху който с червен молив бе написано:

Пълното ви невежество в областта на онова, което тръбите, че преподавате, заслужава смъртно наказание! Едва ли сте чували, че св. Касиан от Имола е загинал, когато собствените му ученици го намушкали с перата си. Неговата достойна за един мъченик смърт го направила светец, покровител на учителите.

Моли го за прошка ти, заблудени глупако, ти, тенисоапелиращи, ти, голфоиграещи, коктейлопресушаващи псевдопеданте, тъй като наистина се нуждаеш от небесен покровител! При все че твоите дни са преброени, не ще да паднеш като мъченик, тъй като не изповядваш никаква свещена кауза, а ще умреш като истинско магаре, каквото си и в действителност!

ЗОРО

На последния ред беше изрисуван меч.

— Интересно, какво ли стана с него? — рече на глас доктор Талк.

Шеста глава

I

Странноприемницата на Мати се намираше на едно ъгълче в квартал «Каролтън», където, след като в продължение на десетина километра река Мисисипи и авеню Сейнт Чарлс се бяха движили успоредно, те най-сетне се засрещаха и авенюто свършваше. Та тук се образуваше един ъгъл — булевардът и трамвайните релси съставляваха едното му рамо, а реката, дигата и жп релсите — другото. Вътре в ъгъла се помещаваше самостоятелно кварталче. Въздухът бе наситен с тежката и задушлива миризма от фабриката за спиртни напитки на брега и по време на горещите летни следобеди, когато вятърът духнеше откъм реката, човек имаше чувството, че всеки момент ще се задуши. Кварталчето се бе появило случайно преди около един век, но и днес не можеше да се похвали с градски вид. След като другите улици пресечаха Сейнт Чарлс и навлезеха тук, асфалтът постепенно започваше да преминава в паваж. Това бе всъщност едно малко провинциално градче, което притежаваше дори няколко обора; един изолиран микрокосмос под формата на селце сред големия град.

Странноприемницата на Мати не се различаваше от съседните сгради — тя беше ниска, небоядисана, а и стените й не бяха кой знае колко отвесни. Леко се бе килнала надясно, сякаш се навеждаше към жп линиите и реката. Но фасадата й бе направо неуязвима — облицована с тенекиени реклами на различни видове бира, цигари и безалкохолни напитки. Дори табелката с менюто на вратата рекламираше някакъв вид хляб. Това заведение беше нещо средно между кръчма и бакалница, като

бакалският асортимент се състоеше главно от ограничен подбор хранителни стоки, безалкохолни напитки и консерви. До бара стоеше голям хладилник, който съхраняваше няколко килограма осолено месо и салам. Нямаше и никакъв Мати; кроткият, тъмен, с цвят на кафе с мляко собственик — мистър Уотсън, бе единственият господар на оскъдния асортимент.

— Лошото идва, като не успееш да си фанеш занаят — разправяше Джоунс на мистър Уотсън. Той се беше разположил на един дървен стол и бе наврял под него краката си, подобно на щипки за лед, готови всеки момент да вдигнат стола и нагло да го отнесат пред старческите очи на собственика. — Малко нещо да можех да правя, нямаше да й търкам пода на тая дърта брантия.

— Бъди разумен — вяло му отвърна мистър Уотсън. — И се дръж добре е жената.

— Кво? Ай-ааа! Ти нищо не разбираш бе! Аз бачкам заедно с една птица! Ти щеше ли да бачкаш с птица, а? — Джоунс пусна струйка дим над бара. — Виж кво, радвам се, че на момичето му дават път да се покаже. Отдавна се трепе тя за тая дърта гад. Заслужила си го е. Ама бас държа, че птицата изкарва повече от мене. Уау!

— Мирувай, Джоунс.

— Уау! Ама ти вярно си бил много смотан — добави Джоунс. — А и нямаш кой да ти търка пода. Що? Я кажи де.

— Не си навличай беля на главата.

— Бе ти точно като оная дъртофелница ги плямпаш. Колко жалко само, че не се познавате! Ше си падне по тебе и ше ти каже: «Ей, момче, ти май си от едновремешните тъпи негри, дето цял живот ги търся.» Ше ти каже и: «Ей, какъв сладур си само! Я да ми лакираш пода и да ми боядисаш стените, а? Толкова си сладък! Я да ми изтъркаш кенефа и да ми лъснеш обувките, а?» А ти ше й речеш: «Да, госпожо. Слушам, госпожо. Мирувам си аз.» Ше има да ти се пръска задникът, значи ше падаш от полилеите, като бършеш прах, а току-виж, се домъкнала и още някоя курва, нейна приятелка, за да сравнят цените. Лий ше ти запрати някое петаче в краката и ше ти кресне: «Хей, момче! Това, дето го вършиш, на нищо не прилича! Дай си ми петачето, преди да съм повикала полицията!» Ай-ааа!

— А не ти ли каза жената, че ще извика полиция, ако й създаваш неприятности?

— Бе знае тя слабото ми място. Хей! Ама аз си мисля, че тая Лий има вземане-даване с полицията. Все за някакъв приятел от ония ми разправя. И за това, дето кръчмето й било толкова изискано, че кракът на полицай не бил стъпвал в него. — Джоунс издуха един буреносен облак над бара. — Ама прави тя нещо с оня боклук, сирака! Щом някой като Лий каже «добро дело», веднага ти замирисва на гнило. А и ми стана ясно, че има тук нещо, щото изведнъж главният сирак съвсем престана

да се мярка — много въпроси съм задавал. Пфю! Да знаеш как ми се ще да разбера кво става. Писна ми да се мотам из тоя капан, дето ми плащат по двайсе долара седмично, и да бачкам с птица, колкото орел голяма! И аз искам да направя нещо бе, човек. Уау! Да си имам и климатична инсталация, и цветен телевизор, пък и да си седя и да си къркам нещо, ама да не е бира.

— Искаш ли още една?

Джоунс изгледа стареца през слънчевите очила и каза:

— Мъчиш се да ми продадеш още бира, а? На мене, дето си бъхтам задника за двайсе долара на седмица, а? Пък аз викам, че е крайно време да ми пуснеш една безплатно, като изкарваш толкова мангизи от консерви и от безалкохолните, дето ги продаваш на бедничките чернокожи. С тях синчето си и в колеж изпрати.

— Той вече е учител — гордо рече мистър Уотсън, докато отваряше бирата.

— Ей, да му се ненадяваш! Уау! А аз най-много две години да съм учил. Майка ми переше дрехите на чуждите хора и като я няма по цял ден, кой да ти опява за училище, а? От сутрин до вечер гуми по улиците търкалях. Аз търкалям, майка ми пере и никой не учи. Мама му стара! Кой на днешно време пита можеш ли да търкаляш гуми, че да те вземе на работа? И ето ме сега — и заплатата ми заплата, и с пиле бачкам, а шефката ми май продава испанска муха на сираците. Ай-ааа!

— Е, ако условията са толкова лоши.

— «Толкова лоши», а? Та това си е модерно робство бе! Напуснеш ли, ще те наклепат, че си скитник. Останеш ли, «заплатата ти е заплата», ама надницата и до най-ниската възможна не се доближава!

— Ще ти кажа какво да направиш — рече поверително мистър Уотсън, като се наведе и подаде през бара бирата на Джоунс. Един друг човек се беше поприсамчил, за да ги слуша, и мълчаливо следеше разговора им вече няколко минути. — Направи някакво саботажче! Само така ще се измъкнеш от тоя капан.

— Как така «саботажче»?!

— Не се ли сещаш бе, момче? — прошепна мистър Уотсън. — Например щом на слугинята не й плащат както трябва, и тя слага, «без да иска», много люто в супата или пък пазачът на паркинга натиска порязко спирачката там, дето е разляно масло, и забива колата в оградата.

— Уау! — възкликна Джоунс. — Или например на някое момче от супермаркета му се разтреперват ръцете и то изпуска една дузина яйца на пода, като не му плащат, дето бачка в извънработно време, а? Хей!

— Е, сега го схвана.

— А ние сме запланували гигантски саботаж — наруши тишината другият човек на бара. — Голяма демонстрация готвиме там, дето бачкам.

— Така ли? — попита Джоунс. — Къде?

— В «Панталони Ливай». При нас във фабриката идва един огромен бял и вика, че ще пусне атомна бомба над компанията.

— Бе вие май нещо повече от саботаж ще правите — заключи Джоунс. — На мене на война ми намирисва.

— Бъди кротък и зачитай хората — рече на непознатия мистър Уотсън.

А оня почна да се киска, та чак сълзи му изскочиха на очите и каза:

— Разправя, че се молел за мулатите и за всички гадове по света!

— За гадовете ли? Уау! Бе тоя май е съвсем откачен!

— Много даже му сече пипето — опита да се защити непознатият. — А е и религиозен. Направил си е огромен кръст в кантората.

— Уау!

— И ни вика: «Вие, хора, щяхте да сте къде-къде по-добре в средните векове. Трябва да си намерите оръдие, стрели и да й пуснете една атомна бомба на тая фабрика.» — Човекът пак се разсмя. — Че и кво друго да правим там? А ако знаете само колко е гот да го слушаш как примляква с огромните мустаци! Той ще ни поведе на голяма демонстрация и вика, че в сравнение с нея всички други ще приличат на женски седенки.

— Сигурно, и ми се чини, че ще ви поведе право към пандиза — каза Джоунс и позакри бара с още малко дим. — Това ще е само някоя бяла откачалка.

— Че е чешит, чешит е — призна другият. — Ама нали в кантората работи, пък и шефът, мистър Гонзалес, вика, че много му сечало пипето. И го оставя да си прави квото иска. Даже го оставя да идва във фабриката, когато му е кеф. Много от нашите са готови да излязат с него. А той вика, че има позволение лично от мистър Ливай да прави демонстрация и че мистър Ливай се е навил, само и само да се отърве от Гонзалес. Кой знае? Може и надниците да ни дигнат. А и мистър Гонзалес вече го е шубе от него.

— Я кажи бе, мъжки, как изглежда тоя хитрец, дето ще ви спасява? — полюбопитства Джоунс.

— Огромен и дебел, с ловджийска шапка, дето не я сваля по цял ден.

Очите на Джоунс аха, и да изхвръкнат иззад очилата.

— А ловджийската шапка зелена ли е? Зелена е, нали?

— Да. А ти откъде знаеш?

— Уау! — възкликна Джоунс. — Вие, хора, яко сте я загазили. Полицията вече го търси тоя изрод. Той една вечер и в «Нощна веселба» дойде и почна да разправя на оная мацка Дарлин за някакъв си рейс.

— Брей, я гледай ти — обади се другият. — Той и на нас ни ги разправя за рейса, че веднъж влязъл с него направо в джигера на мрака.

— Само той ще е. Я да стоите настрана от него. Полицията го търси. Горките вие черните, всичките ще ви набутат в пандиза! Уау!

— Ще взема да го питам — рече мъжът. — Не ща аз пандизчии да ме мъкнат по демонстрации.

II

Както обикновено Гонзалес пристигна рано в «Панталони Ливай». Символично, с една и съща клечка, запали малката печица и филтърната си цигара — двете факли, които бележеха началото на новия работен ден. А после се унесе в ранно утринни размишления. Предишния ден мистър Райли бе прибавил нови щрихи в кантората. По протежение на тавана, свързали електрическите крушки, се климбуцаха бледоморави, сиви и жълтокафеникави ленти от разтегателна хартия. Кръстът, табелите и лентите напомняха на завеждащия кантората коледна украса и леко го разчувстваха. С радост извърна поглед към мястото, което се обитаваше от мистър Райли, и забеляза бобчетата, които така поривисто растяха, че извитите им надолу стъбълца вече се провираха през дръжките на чекмеджетата. Гонзалес се зачуди как успяваше служителят да води архивата, без да накърни целостта на нежните израстъчета. Потънал в размисъл над тази чиновническа загадка, той се стресна, когато мистър Райли връхлетя като торпедо през вратата.

— Добро утро, сър! — отсече Игнациус, а забрадката шал напето се развиваше, сякаш бе семеен флаг на мобилизиран шотландски род. През рамо бе преметнал евтина кинокамера, а под мишница носеше един вързоп, който се оказа чаршаф, навит на топка.

— Днес доста подранихте, мистър Райли.

— Какво имате предвид? Аз винаги пристигам по това време!

— Е, разбира се — отвърна хрисимо Гонзалес.

— Или мислите, че предумишлено съм подранил?

— Не. Аз…

— Кажете го открито, сър. Защо сте тъй чудато подозрителен? Параноята буквално проблясва в очите ви.

— Какво казахте, мистър Райли?

— Чухте ме какво казах — отвърна Игнациус и се затътри към фабриката.

Гонзалес направи опит да се съвземе, но го смутиха някакви звуци, наподобяващи възгласи, които се носеха откъм фабриката. Сигурно, рече си той, някой от работниците е станал баща или пък е спечелил от лотарията. А щом работниците не го безпокояха, и той бе готов да им отвръща със същото. За него те бяха само част от «телесната същност» на «Панталони Ливай», която нямаше нищо общо с «мозъчния център». Не му бяха поверени, та да се притеснява — те бяха под пиянския надзор на мистър Палермо. Завеждащият възнамеряваше веднага щом набереше необходимата смелост, възможно най-тактично да смъмри мистър Райли за огромното количество време, което прекарваше във фабриката. Пък и напоследък мистър Райли бе станал някак хладен и неприветлив, а

Гонзалес се ужасяваше от мисълта за сблъсък с него. Краката му се вцепениха, като си представи как ако една от мечешките лапи се стовареше отвесно върху главата му, щеше да го забие като кол в пода на кантората, а от този под всичко можеше да се очаква.

Четирима работници бяха обгърнали гигантските бутове шунка, сиреч бедрата на Игнациус, и с огромни усилия го издигаха към една от кроячните маси. А над главите на носачите си той ревеше напътствия, сякаш ръководеше товаренето на възможно най-рядка и скъпоценна стока.

— Дай нагоре и надясно! А така! Нагоре! Нагоре! Внимавайте! Бавно! Здраво ли държите?

— Да — отвърна му един от онези, които го издигаха.

— Не ми изглежда да е много здраво. Моля ви! Изпадам в състояние на тотално безпокойство!

Работниците наблюдаваха с интерес как носачите залитат напред-назад под скъпоценния товар.

— А сега назад! — нервно се провикна Игнациус. — Назад, докато масата не дойде точно под мен!

— Не се тревожи, мистър Райли — едва-едва простена един от носачите. — Насочили сме те към масата.

— Което въобще не е така — отвърна му Игнациус, а туловището му се сблъска с една колона. — Ох, боже мой! Изкълчихте ми рамото!

Останалите работници нададоха вой.

— Хей, я да внимавате с мистър Райли! — викна някой. — Ще вземете да му пръснете черепа бе!

— Моля ви се! — проплака Игнациус. — Помогнете! След малко вероятно ще представлявам една безформена купчина кости.

— Гледай, мистър Райли — рече задъхано един от носачите. — Масата сега е, ама точно под тебе!

— Вероятно ще ме изтърсят в някоя от пещите, преди да свърши това злощастно изпитание! Имам чувството, че щеше да е далеч по-разумно, ако бях отправил призива си към множеството от равнището на пода.

— Стъпи си на краката, мистър Райли! Масата е точно под тебе!

— Бааавно! — изкомандва той, като предпазливо насочи надолу големия палец на крака си. — Я гледай, май така изглежда. Добре тогава. Може да отпуснете захвата около тялото ми, но само когато вече съм се закрепил.

Най-сетне Игнациус бе във вертикално положение спрямо дългата маса и придържаше смачкания на топка чаршаф около таза си, за да прикрие от публиката факта, че по време на вдигането и пренасянето му някак си се беше повъзбудил.

— Приятели! — започна той величествено и вдигна ръката, която не придържаше чаршафа. — Ето че удари и нашият час. Надявам се, че

никой от вас не е забравил да донесе бойното си снаряжение. — От скупчилите се около кроячната маса не последва ни потвърждение, ни отказ. — Имам предвид сопите, веригите, палките и тъй нататък. — Като се кикотеха в един глас, работниците размахаха колове от огради, пръстове от метли, вериги за велосипеди и тухли. — Боже мой! Та вие наистина сте събрали един достолепен и разнолик арсенал! Опустошителната сила на нападението ни навярно ще надмине моите очаквания. Но не бива да забравяме, че колкото по-категоричен е ударът, толкоз по-категоричен ще е резултатът. И така, моят бегъл оглед на снаряжението ви потвърждава увереността ми в предстоящия успех на днешната ни акция. След себе си трябва да оставим една разградена, една плячкосана фабрика, на име «Панталони Ливай». Да отвърнем на огъня с огън!

— Кво вика тоя? — попита един работник.

— След малко ще нападнем кантората и по този начин ще изненадаме врага в момент, когато сетивата му са все още под въздействието на ранно утринната омара.

— Хей! Извинявай, мистър Райли — провикна се един от тълпата, — ама някой каза, че си имаш неприятности с полицията. Вярно ли е, а?

Сред работниците се надигна вълна от тревога и безпокойство.

— Какво?! — викна Игнациус. — Кой ви наговори тези клевети? Измислици от начало до край! Без съмнение някой фанатик, някой смахнат янки, а може би дори Гонзалес е пуснал този низък слух. Как смеете, сър! Вие всички трябва да проумеете, че делото ни има много врагове!

Докато работниците бурно аплодираха, Игнациус се чудеше как ли е научил този за неуспешния опит на монголоида Манкузо да го арестува. Навярно е бил сред тълпата пред универсалния магазин. Пък и полицаят беше на всяка манджа мерудия. Но както и да е, положението, изглежда, бе спасено.

— А най-отпред ще носим това! — прогърмя гласът на Игнациус над секващите аплодисменти. С драматичен жест той отметна чаршафа от тазобедрените си части и го развя. Сред жълтите петна с червен молив и огромни печатни букви бе изписана думата НАПРЕД. А отдолу, в синьо, с претенциозен шрифт — АКЦИЯ ЗА МАВРИТАНСКО ДОСТОЙНСТВО.

— Божичко! Кой ли е спал на тази дрипа! — отрони екзалтираната певица на спиричуъли, която щеше да ръководи хора.

Още неколцина от бъдещите бунтовници изразиха подобно любопитство, но с по-изразителна и образна терминология.

— Тишина! — викна Игнациус и единият му крак гръмовержно се стовари върху масата. — Моля! Две по-внушителни жени ще носят този флаг, докато ние влизаме с маршова стъпка в кантората.

— Това не го пипам — отвърна му една от жените.

— Занемейте! — гневно изрева Игнациус. — Започвам да си мисля, че не сте достойни за подобна кауза. Съвсем видно е, че не сте готови на безкористни жертви!

— Ама защо да го мъкнем тоя дрипав чаршаф? — попита някой. — Аз си мислех, че това ще е демонстрация за надниците.

— Чаршаф ли?! Какъв чаршаф? — отвърна му Игнациус. — Държа пред очите ви най-доблестното от всички знамена, олицетворение на нашата цел, израз на онова, за което се борим! — Работниците още по-задълбочено разгледаха петната. — Втурнете ли се в кантората като стадо, то значи не сте участвали в нищо повече от някакъв си бунт. А флагът придава форма и облик на това възбуждение. В подобни деяния има и малко геометрия, и ритуал, който трябва да се съблюдава. Вие там, двете. Вземете го, вдигнете ръцете си високо, развейте го с чест и гордост, и така нататък.

Двете жени, които Игнациус посочи, плахо заситниха към кроячната маса, хванаха гнусливо знамето с два пръста и го издигнаха помежду си, сякаш бе плащът на прокажен.

— Дори е по-внушително, отколкото си го представях! — възкликна Игнациус.

— Я да го не вееш това около мен ма, жено! — рече някой и предизвика нова вълна от кикот сред тълпата.

Игнациус включи кинокамерата и я насочи към знамето и работниците.

— Ако обичате, размахайте отново сопите и камъните!

Работниците с въодушевление се подчиниха. На Мирна щеше да й преседне еспресото, като видеше това.

— Сега малко по-настървено! Размахвайте оръжията свирепо! Правете разни физиономии! Викайте! Ако искате, можете и да подскачате.

Всички се смееха и следваха напътствията му. Всички, с изключение на двете жени, които унило държаха знамето.

В кантората мистър Гонзалес наблюдаваше как мис Трикси се блъска в рамката на вратата, влизайки за работа. В същото време се чудеше какво ли означават тези ненадейни, мощни викове, които идеха откъм фабриката.

Игнациус продължи да снима тази сцена още минута-две, след което проследи с камерата една колона чак до тавана, с цел да се получи нещо като операторско търсене, говорещо за вдъхновение. Завист щеше да гризе оная смрадла Мирна! В горния край на колоната камерата взе на фокус няколко квадратни метра от ръждясалата повърхност на фабричния таван. После връчи камерата на един работник и разпореди да го снимат. Докато работникът насочваше към него обектива, Игнациус се начумери и вдигна юмрук; останалите се забавляваха лудешки.

— А сега — започна Игнациус добронамерено, след като си взе камерата и я изключи — хайде да обуздаем бунтовническите пориви и да обмислим стратегията си. Тези две жени ще вървят отпред със знамето. Непосредствено след тях — хорът с подходящо народно или религиозно песнопение. Какво точно ще определи неговата отговорничка. Оставям на вас да изберете, тъй като не съм наясно с музикалните ви склонности, при все че много ми се щеше да имаме достатъчно време, та да ви посветя в прелестите на някой мадригал. Предлагам все пак да изберете някоя по-въздействаща мелодия. Останалите ще образуват бойната дружина. Аз пък ще заснема целия този ансамбъл с камерата си, за да документирам това паметно събитие. В бъдеще не е изключено всеки от нас да реализира допълнителни приходи от наема, който ще получаваме, предоставяйки филма на студентски организации или тям подобни ужасни общности. И запомнете следното: първия път трябва да сме мирни и разумни. Като влезем в канцеларията, двете жени ще занесат знамето при шефа на кантората, а хорът ще се сбере около кръста. Дружината ще остане на заден план, докато не ни потрябва. Но тъй като имаме работа със самия Гонзалес, предполагам, че тя ще бъде призована под тревога. Ако той не откликне на вълнуващия ни спектакъл, аз ще извикам: «Атака!» Това ще е сигналът за яростното ви постъпление. Има ли въпроси?

Някой рече: «Ама това са дивотии!» — но Игнациус не го удостои с внимание. Всички замлъкнаха в блажено очакване. Мнозина бяха доволни, че ще настъпи някаква промяна. Главният майстор, мистър Палермо, за миг се появи, клатушкайки се пиянски между две от пещите, а после пак изчезна.

— Очевидно планът на битката е ясен — заключи Игнациус, когато не последваха запитвания. — Моля, двете жени със знамето да заемат мястото си тук, до вратата. Сега хорът, ако обичате, а след него — дружината!

Работниците чевръсто се наредиха, като се усмихваха и се побутваха с бойните си принадлежности.

— Чудесно! Вече може и да запеете.

Жената, певица на спиричуъли, свирна с един камертон и хорът запя в унес:

О, Христе, бъди до мен
и аз ще съм възторгнат всеки ден.

— Ей богу, звучи наистина вълнуващо! — заключи Игнациус и извика: — Напред!

Строят се подчини толкова бързо, че преди Игнациус да разпореди каквото и да било друго, знамето вече бе напуснало фабриката и се изкачваше по стълбите към кантората.

— Стой! — изкрещя Игнациус. — Някой да ми помогне да сляза от

тази маса!

О, господи, ти мой другар бъди
сега и чак до сетните ми дни.
Вземи ти моята ръка
и ще се утеша.
Когато зная, че до мен вървиш
и че ми слова шептиш,
то нищичко не ме безпокои,
макар че може би навън вали,
когато съм с Христа.

— Спри! — развика се неистово Игнациус, като видя как и последната редица на дружината се изнизва през вратата. — Върни се незабавно!

Вратата се затвори. Той коленичи, подпря се с ръце и започна да лази към ръба на масата. После се позавърна и след продължително маневриране с крайниците успя да седне на ръба и като забеляза, че краката му висят само на няколко сантиметра от пода, реши да рискува и да скочи. Но между отделянето от масата и приземяването камерата се изхлузи от рамото му, стовари се на цимента и изпука като на строшено. Филмовите й вътрешности се изсипаха на пода. Игнациус прибра филма, натисна копчето, което я привеждаше в действие, но нищо не се случи.

О, Исусе, моля те, ти промисли
откуп от затвора, дет ме пратиха, да се плати.
Ти си, който дава
смисъл да се преживява.

— Какво пеят тези изроди? — попита той празната фабрика, като се мъчеше да натъпче метър по метър филмовата лента в джоба си.

Нивга ти не нараняваш;
нивга, нивга ти не изоставяш.
Нивга аз не съгрешавам,
враговете обезкуражавам.
Веч Христос е мой!

Като влачеше подире си размотания филм, Игнациус се понесе към вратата и влезе в канцеларията. Двете жени, с каменни изражения, излагаха опаката страна на лекьосания чаршаф пред объркания Гонзалес. Притворили очи, хористите унесено натрапваха песнопението си на околните. Игнациус се провря през бойната дружина, която добронамерено се мотаеше из покрайнините на сцената, и се озова пред бюрото на завеждащия кантората.

Мис Трикси го съгледа и попита:

— Какво става, Глория? Какво търсят тук всички работници от фабриката?

— Бягайте, докато все още може, мис Трикси! — тържествено и сериозно й отвърна той.

О, Исусе, ти покой ми дай,
прогони далече всеки полицай.

— Не те чувам — проплака мис Трикси и го сграбчи за ръката. — Това е шоу, в което всички се маскират като негри, нали?

— Марш да развяваш съсухрените си телеса на тоалетната! — свирепо изкрещя Игнациус.

Мис Трикси се затътри навън.

— Е? — обърна се Игнациус към Гонзалес, като размести двете жени така, че завеждащият да може да види какво всъщност е написано върху лицевата страна на чаршафа.

— Какво означава това? — запита Гонзалес, докато четеше надписите по знамето.

— Отказвате ли да помогнете на тези хора?

— Да им помогна ли? — уплашено попита завеждащият. — Какво имате предвид, мистър Райли?

— Имам предвид, че носите вина за прегрешения спрямо обществото!

— Моля?! — Долната устна на Гонзалес започна да трепери.

— Атака! — изрева Игнациус. — Този човек е лишен от каквото и да е милосърдие!

— Ти не му даде думичка да каже — отбеляза едната от недоволните преносителки на чаршафа. — Я остави и мистър Гонзалес да каже нещо!

— Атака! Атака! — отново изрева Игнациус, дори още по-яростно този път. Синьо-жълтеникавите му очи хвърляха мълнии и аха, да изскочат от орбитите си.

Някой запрати без особен ентусиазъм верига по кантонерките, тя изсвистя и събори бобчетата по земята.

— Видяхте ли сега какво направихте?! — възропта Игнациус. — Кой ви каза да поваляте тези посаждения?

— Ти изкрещя «атака» — отвърна притежателят на велосипедната верига.

— Спрете незабавно! — изрева Игнациус към друг един, който безучастно разсичаше с джобно ножче от горе на долу табелата ОТДЕЛ ПРОУЧВАНИЯ И СПРАВКИ — И. ДЖ. РАЙЛИ, УРЕДНИК. — Какво правите бе, хора?

— Ами нали изкрещя «атака» — обадиха се няколко гласа.

— Прекратете тази отвратителна песен! — кресна Игнациус към

хора. — Такива нечувани сквернословия никога досега не са изтезавали слуха ми!

Хористите замлъкнаха, но изглеждаха обидени.

— Не разбирам какво правите — обърна се завеждащият към Игнациус.

— О, занемей, двуличнико, монголоиде!

— Ние се връщаме във фабриката — сърдито отвърна екзалтираната отговорничка на хора. — Ти не си стока. Че те търси полицията — търси те, това е ясно вече.

— Така си е — присъединиха се още неколцина.

— Моля, почакайте малко — замоли се Игнациус. — Някой трябва да нападне Гонзалес. — Той огледа бойната дружина. — Този с тухлата! Ела тук и го чукни малко по главата.

— С това никой няма да удрям — отвърна онзи. — А полицейското ти досие сигурно е километрично.

Двете жени запратиха с погнуса чаршафа на пода и тръгнаха след хора, който вече се изнизваше през вратата.

— Къде хукнахте така?! — избоботи Игнациус, като се давеше от бяс и лиги.

Без да кажат нито дума, бойците последваха хористите и двете знаменоски. Игнациус забърза, кандилкайки се подир тях, сграбчи едного за ръката, но онзи се извърна, замахна към него сякаш да пропъди комар и каза:

— Доста ядове си имаме и без да ни пъхат в пандиза.

— Върнете се! Не сме свършили! Ако искате, може да се заемете с мис Трикси! — бясно крещеше Игнациус подире им, но процесията продължи безмълвно и решително надолу по стълбите в посока към фабриката. Най-накрая, зад последния радетел за мавританско достойнство, вратата се затвори.

III

Полицаят Манкузо погледна часовника си. Цели осем часа беше седял в тоалетната на автогарата. Време бе да върне костюма в участъка и да си иде вкъщи. През целия ден никого не беше арестувал, а отгоре на това май беше и настинал. Студено и влажно бе в кабинката. Той кихна и се опита да отвори вратата, но тя не поддаде. Разклати я, забърника несръчно из ключалката, но се оказа, че тя е заяла. След още малко тропане и блъскане извика: «Помощ!»

IV

— Значи така, Игнациус, уволниха те!

— Моля те, майко, вече съм на края на силите си. — Игнациус пъхна под мустаците си бутилката тоник и звучно и с бълбукане я засмука. — Ако смяташ сега да ми опяваш, те и съвсем могат да ме напуснат.

— Такава дребна канцеларска службица и да не можеш да се задържиш на нея! При цялото си образование!

— Мразеха ме и ме презираха — рече синът й и с обидено изражение изгледа кафявите стени на кухнята. Извади с пукот езика си от гърлото на бутилката и се оригна на плодов тоник. — В края на краищата поне стана ясно, че Мирна Минкоф е виновна за всичко. Нали знаеш какви неприятности създава…

— Мирна Минкоф ли? Я не ми пробутвай тия дивотии! Момичето е в Ню Йорк! Знам си те аз! Какви ли си ги надробил в «Панталони Ливай»!

— Превъзходството ми ги смущаваше.

— Я ми подай вестника. Ще прегледам обявите.

— Възможно ли е това? — прогърмя Игнациус. — Нима отново ще ме запокитят в бездната? Очевидно ти си проиграла на боулинг цялото си човешко състрадание. Ще трябва поне една седмица да бъда на легло под постоянни грижи, преди да мога пак да се изправя на крака.

— Добре, че спомена леглото. Какво стана с чаршафчето ти, а?

— Ей богу, и хабер си нямам. Навярно са го откраднали. Предупредих те, че има апаши.

— Значи мислиш, че някой се е вмъкнал вкъщи само за да открадне един от лекьосаните ти чаршафи?

— Ако малко по-съзнателно си гледаше прането, описанието на чаршафа щеше да е някак по-различно.

— Добре. Подай ми вестника.

— Нима действително ще правиш опит да четеш на глас? Съмнявам се, че в този момент организмът ми ще понесе подобна травма. При все това, зачел съм се в една много интересна статия за мекотелите в научната рубрика.

Мисис Райли грабна вестника и в ръцете на сина й останаха само две малки парченца.

— Майко! Дали тази отвратителна изява на неприлично държане не е един от плодовете на дружбата ти с боулингиращите сицилианци?

— Млъкни, Игнациус! — подвикна майка му, докато чевръсто ровеше страниците с обяви. — Утре заран отиваш и се качваш на трамвая с птиците!

— Ъъъ? — обади се рязко Игнациус. Чудеше се какво ли би могъл да напише сега на Мирна. Филмът, изглежда, бе съсипан, а да се излага на хартия злополучната акция, не бе възможно. — Та какво каза, ненагледна ми майчице?

— Казах, че се мяташ на трамвая! — кресна мисис Райли.

— Това звучи добре.

— Когато се върнеш, да си назначен на нова работа!

— Фортуна явно е решила пак да завърти надолу.

— Какво?

— Нищо…

V

Мисис Ливай се беше проснала по очи на автоматизирания тренажор, чиито сегменти леко подръчкваха закръгленото й тяло, като натискаха и мачкаха меката бяла плът, подобно на нежен фурнаджия. Беше го обгърнала отдолу с ръце и се държеше здраво.

— Ооох! — простена тя с явно задоволство, като леко захапа сегмента, който беше под лицето й.

— Я го изключи това — прозвуча гласът на мъжа й някъде зад нея.

— Какво? — Мисис Ливай повдигна глава и се огледа унесено. — Ти защо си тук? Мислех, че ще останеш в града, докато свършат състезанията.

— Промених решението си, ако не възразяваш.

— Естествено, че не възразявам. Прави каквото искаш. Недей да чакаш инструкции от мен. Забавлявай се. Изобщо не ме интересува.

— Прощавай! Не исках да прекъсвам заниманията ти с тренажора.

— Ако нямаш нищо против, нека да не го намесваме.

— Извинявам се, ако съм казал нещо лошо по негов адрес.

— Просто не го намесвай. Това е всичко. Опитвам се да бъда мила. И не започвай да спориш, ако обичаш.

— Пусни го пак това проклето чудо и млъкни! Ще взема един душ.

— Виждаш ли? Вдигаш много шум за нищо. И не изкарвай върху мен комплексите си за вина.

— Каква вина? Какво съм направил?

— Много добре знаеш, Гюс. Много добре знаеш как пропиля живота си. Такъв чудесен бизнес — и всичко на вятъра! При възможност да работиш в национален мащаб. Кръвта и потта на баща ти, поднесени на табличка!

— Ъххх!

— Един разрастващ се концерн се сгромоляса!

— Слушай, имам ужасно главоболие точно защото днеска се опитах да спася този бизнес. Затова и не отидох на състезанията.

След като почти трийсет и пет години бе воювал с баща си, мистър Ливай твърдо бе решил, че до края на живота си няма да се оставя да го тормозят. Но всеки ден, който прекарваше във вила «Ливай», той бе подлаган на тормоз от жена си просто защото тя негодуваше срещу нежеланието му да се остави на «Панталони Ливай». А като стоеше настрана от компанията, той още повече се тормозеше, защото в нея все нещо не вървеше. Тормозът щеше да е далеч по-малък и положението значително по-просто, ако се захванеше истински и ако работеше по осем часа като директор. Но той получаваше киселини от самото име «Панталони Ливай». Веднага правеше асоциация с баща си.

— И какво стана, Гюс? Няколко писъмца ли подписа?

— Уволних един.

— Сериозно?! Страшна работа! Кого? Някой от огнярите ли?

— Помниш, че ти разправях за онзи изкукал дебелак, когото изродът Гонзалес назначи, нали?

— О, него ли… — Мисис Ливай се обърна по гръб на тренажора.

— Трябваше да видиш какво е направил там! От тавана висят книжни ленти. Посред кантората е забит огромен кръст. А днес, още с

влизането ми, започна да се оплаква, че някой от фабриката е съборил бобчетата му на пода.

— Бобчетата ли?! Да не си мисли, че «Панталони Ливай» е зеленчукова градина?

— Един господ знае какво му се върти в главата! Искаше да уволня този, дето му е съборил боба, и другия, който му разрязал табелата. Твърдеше, че работниците били банда грубияни, които не го уважавали, и че го дебнели, за да го ликвидират. Отидох във фабриката да намеря Палермо, който, разбира се, не беше там, и какво да видя! Всеки работник с тухла или верига. Всички развълнувани до краен предел и ми съобщават, че Райли, така се казва въпросният кретен, ги накарал да донесат тези боклуци, за да нападнат кантората и да пребият Гонзалес.

— Какво?!

— Наговорил им, че били ниско платени и жестоко експлоатирани.

— И мисля, че е прав — прекъсна го мисис Ливай. — Точно вчера прочетох нещо по този повод в писмото от Сузън и Сандра. Приятелчетата им в колежа заявили, че като ги слушат какво разправят за баща си, той им напомнял за плантатор, който живее на гърба на робите. Децата са силно развълнувани. Възнамерявах да ти го кажа, но си имах толкова неприятности с новата фризьорка, че просто ми е изхвърчало от ума. Пишат, че ако не повишиш заплатите на клетите хорица, те вече няма да се върнат вкъщи.

— За какво се мислят тези двете?

— За твои дъщери, ако си го забравил. Те чисто и просто искат да те уважават. И казват, че ако държиш отново да ги видиш, трябва да подобриш условията в «Панталони Ливай».

— Откъде изведнъж този интерес към цветнокожите? Свършиха ли се вече младите мъже?

— Ето че пак нападаш децата! Не разбираш ли какво имам предвид? Точно затова и аз не мога да те уважавам. Ако едната ти дъщеря беше кон, а другата — бейзболист, тогава грижите ти край нямаше да имат!

— Ако едната беше кон, а другата — бейзболист, щяхме да сме къде-къде по-добре. Поне пари щяха да изкарват.

— Много съжалявам — започна мисис Ливай и отново включи тренажора, — но не мога да слушам повече такива думи. И без това отдавна не храня никакви илюзии. Но едва ли ще намеря сили да им пиша за това.

Мистър Ливай бе виждал писмата на жена си — прочувствени, ирационални, обработващи съзнанието «уводни статии», способни да превърнат Патрик Хенри[14] в член на партията на торите, писма, които караха дъщерите му да кипят от ненавист към баща си заради неизброимите му простъпки по отношение на майка им. А сега, приписвайки му ролята на куклуксклановец, уволняващ млад поборник, мисис Ливай без съмнение щеше да излее куп пламенни нападки.

Материалът, който й се предлагаше, бе просто великолепен!

— Онзи беше пълен психо — отрони мистър Ливай.

— За теб истинският характер и психозата са равнозначни, а честността е комплекс. Това вече сме го чували.

— Слушай, вероятно нямаше да го уволня, ако едни от работниците не беше споменал, че този, изкукалият, е търсен от полицията. Това ме накара светкавично да взема решение. Достатъчно главоболия си имам с компанията и без да назначавам изкукали престъпници.

— Я не ми ги пробутвай такива! Всъщност то е съвсем естествено. За теб един поборник и идеалист винаги ще бъде битник и престъпник. При теб това е и начин да се предпазиш от тях. Но ти благодаря, че го сподели с мен. То ще подсили реалистичните краски в писмото ми.

— До ден-днешен никого не съм уволнявал — отвърна мистър Ливай. — Но няма да държа на работа един издирван от полицията тип. Може ние да загазим.

— Моля ти се — замахна предупредително мисис Ливай. — Този млад идеалист навярно именно сега ще загази някъде. Това ще покруси сърцата на децата, както вече е покрусено моето. Аз съм жена със силен характер, жена чиста и изтънчена. А това никога не ти е допадало. Но самото съжителство с теб принизява тези ми качества. Ти караш всичко да изглежда тъй пошло… включително и аз. Толкова много загрубях…

— Значи и теб съм провалил, а?

— Едно време бях нежна и любеща девойка, и какви надежди хранех! Децата го знаят. Мислех, че ще направиш от «Панталони Ливай» предприятие с национална известност! — Главата на мисис Ливай се заклатушка нагоре-надолу. — А сега какво? Една дребна разоряваща се компанийка с неколцина купувачи. Дъщерите ти не хранят никакви илюзии. Аз не храня никакви илюзии. Младежът, когото си уволнил, също не храни илюзии.

— Да посегна на живота си ли искаш?

— Сам ще решиш. Ти винаги сам решаваш. Аз съществувам единствено за твое удоволствие. Поредната стара спортна кола… Използвай ме, когато пожелаеш… Не ме е грижа…

— О, я млъкни! Никой за нищо не желае да те използва.

— Виждаш ли? Ти винаги нападаш. Това е в резултат на неувереността, на комплекса за вина и на враждебността ти. Ако се гордееше със себе си и с отношението си към другите, щеше да си мил. Мис Трикси е поредното доказателство. Виж само какво направи с нея!

— На тази женица никога нищо не съм правил.

— Ами точно за това говоря. Тя е сама, живее в страх…

— Тя е с единия крак в гроба.

— Откакто заминаха Сузън и Сандра, и аз развих комплекс за вина. Какво правя? Какво стана с плановете ми? А уж съм жена с интереси, с идеали… — Мисис Ливай въздъхна. — Чувствам се толкова ненужна!

Затворил си ме в клетка сред стотици вещи, които не удовлетворяват истинската ми същност. — Самохвалството отстъпи място на студенината, която, изглежда, се прокрадна и в погледа към мъжа й. — Доведи мис Трикси и няма да напиша това писмо.

— Моля?! Не ща да ми стъпва тук тази изкуфяла вещица! Какво стана с твоя бридж клуб? Последния път, когато не им писа писмо, получи нова рокля. Поискай същото. Ще ти купя цял вечерен тоалет.

— Това, че поддържам активността й, не е достатъчно. Тя се нуждае от помощ, и то лично аз трябва да й я окажа.

— Нали вече ти беше морско свинче в задочния курс? Защо не я оставиш на мира? И позволи най-накрая на Гонзалес да я пенсионира.

— Направиш ли това, ще я убиеш. Тогава тя наистина ще се почувства непотребна. На съвестта ти ще тежи един живот!

— О, боже!

— Като си помисля само за собствената ми майка. Всяка зима е на плаж в Сан Хуан. По бикини, с тен. Танци, плуване, веселба! Дори и гаджета.

— Изпада в прединфарктно състояние всеки път, когато я повали някоя вълна. А това, което не пропилее в казиното, го пръска по лекаря си в «Хилтън».

— Не обичаш майка ми, защото прозря твоите минуси. И беше права. За лекар, за човек с идеали трябваше да се омъжа! — Мисис Ливай тъжно поклати глава. — Но това вече няма значение за мен. Страданието само укрепи силите ми.

— А колко ли ще страдаш, ако някой вземе, та издърпа жиците на проклетия ти тренажор?

— Казах вече! — ядоса се мисис Ливай. — Не намесвай тренажора! Явно е, че враждебността ти взема връх. Вслушай се в съвета ми, Гюс. Запиши си час при психоаналитика, който помогна на Лени, когато бижутерийният му магазин беше на червено. Той излекува Лени от комплекса му, задето продава молитвени броеници. Лени се кълне в него. Сега е подписал договор с група монахини, които препродават броениците в около четирийсет католически училища из целия град. Печели добре. Лени е щастлив. Сестрите са щастливи. Децата сияят от щастие.

— Звучи чудесно.

— Лени започна да предлага и чудесна колекция от статуетки и други религиозни пособия.

— Значи положително е щастлив.

— Да, щастлив е. И ти ще се почувстваш така. Иди при лекаря, преди да е станало твърде късно, Гюс. Трябва да се излекуваш — заради децата. Мен ме остави…

— Едва ли ще мога.

— Ти си един дълбоко объркан човек. А ето и Сандра е много по-

щастлива, откакто започна да ходи на психоаналитик. При някакъв лекар от колежа. Той й помогнал.

— Не ще и питане.

— Но положението й отново може да се влоши, когато разбере как си постъпил с онзи млад активист. Убедена съм, че децата окончателно и безвъзвратно ще се обърнат срещу теб. Те са тъй нежни и състрадателни, досущ като мен, преди да ме докараш до това оскотяване…

— Оскотяване ли?!

— Моля те. Нито думичка сарказъм! — предупреди жестът на пръстите с морскосините нокти откъм клатушкащия се и ондулиращ тренажор. — Ще получа ли мис Трикси, или децата да получат писмото?

— Ще я получиш — рече в заключение мистър Ливай. — Сигурно и нея ще се опиташ да климбуцаш на това чудо и нищо чудно да й счупиш я крак, я…

— Не намесвай тренажора!

Седма глава

I

Компанията «Разносна търговия с райска стока» се помещаваше в бивша авторемонтна работилница, в мрачния приземен етаж на иначе неизползвана учрежденска постройка на Пойдрас стрийт. Вратите на гаража обикновено стояха отворени и по този начин предлагаха на минувачите големи дози парлива миризма на кипнали кренвирши, горчица, а също и на цимент, просмукан от автомобилните смазки и масла, които дълги години се бяха отцеждали и капали от разните хармъни и хипмобайли. Мощната воня на «Райската стока» понякога караше озадачените и замаяни минувачи да заничат през отворената врата на мрачния гараж и погледите им се заковаваха върху цяла ескадра огромни тенекиени хотдози, възкачени на велосипедни гуми. Това едва ли можеше да се нарече колекция от превозни съоръжения. Някои от тях бяха доста поочукани. Един беше тъй смачкан и полегнал настрана, че единственото му колело бе застанало хоризонтално над него — свидетелство за пътнотранспортно произшествие.

Сред забързалите се в ранния следобед покрай «Разносна търговия с райска стока» пешеходци бавно се поклащаше една страховита фигура. Това бе Игнациус. Той спря пред тесния гараж, подуши изпаренията и огромната сетивна наслада, която те му доставиха, накара подаващите се от ноздрите му космици тутакси да започнат да анализират, каталогизират, категоризират и класифицират миризмите на кренвирши, горчица и смазочни материали. Вдъхна дълбоко и се запита дали не усети и по-изисканото, нежно ухание на хлебчета. Погледна белите ръкавички, т.е. стрелките на часовника си «Мики Маус», и разбра, че е обядвал само преди час. Но привлекателните аромати предизвикаха обилно слюноотделяне.

Той влезе в гаража и се огледа. В ъгъла един старец вареше кренвирши в огромен ресторантски казан, в сравнение с който газовата печка, на която бе положен, изглеждаше като мъниче.

— Простете, сър! — провикна се Игнациус. — Извършват ли се тук продажби и на дребно?

Сълзящите очи на стареца се обърнаха към внушителния посетител.

— Какво искаш?

— Бих желал един от вашите хотдози. Доста апетитни са на мирис. Та се чудех ще бъде ли възможно да закупя един-едничък.

— Разбира се.

— А ще може ли сам да си го избера? — попита Игнациус, като надникна в казана. Кренвиршите клокочеха и се мятаха нагоре-надолу из кипящата вода, подобно на увеличени и изкуствено оцветени чехълчета. Дробовете му се изпълниха с пикантния, стипчив аромат. — Нека си представим, че съм в луксозен ресторант и че това е басейнчето с раците.

— На` ти вилица — рече старецът и му подаде някакво разкривено и ръждясало подобие на харпун. — И си пази ръцете от водата. Като киселина е. Виж само на какво е направила вилицата.

— Олеле! Доста поналютват — обърна се Игнациус към стареца след първата хапка. — Какви ли са съставките им?

— Гума, зърно, карантия… Знам ли? Лично аз не ги и близвам.

— Странно, но просто те привличат — отбеляза Игнациус и се покашля, за да си прочисти гърлото. — Още отвън си рекох: да, носните ми власинки разпознаха нещо уникално.

Игнациус дъвчеше дивашки, но с блаженство, оглеждаше белега върху носа на стареца и слушаше свирукането му.

— Не чувам ли мелодия на щрайх от Скарлати? — най-сетне попита той.

— Мислех, че си свиркам «Пуйка в сламата».

— Тъй много се надявах, че сте запознат с творчеството на Скарлати! Той бе последният истински музикант — заключи Игнациус и възобнови яростната атака срещу дългия хотдог. — С очевидните си музикални заложби сте могли да се захванете с нещо по-значимо.

Игнациус продължи да дъвче, а старецът продължи да си подсвирква фалшиво. По едно време Игнациус пак продума:

— Вероятно сте останали с впечатлението, че «Пуйка в сламата» е значително творение на американския дух. Но ще трябва да ви разочаровам. Това е една дисонансна мерзост.

— И какво значение има?

— Огромно, сър! — развика се Игнациус. — Преклонението пред мерзости като «Пуйка в сламата» е в основата на съвременната дилема!

— Бе ти откъде се взе? Какво искаш?

— Имате ли мнение за обществото, което приема «Пуйка в сламата» за един от стожерите на своята култура?

— Кой го мисли това?

— Всички! Най-вече народните певци и третокласните учители. Нечистоплътните студенти и прогимназистите я пеят като заклинание! — Игнациус се оригна. — Убеден съм, че ще хапна още една от тези вкуснотии.

След четвъртия хотдог Игнациус прокара знаменития си розов език около устата и мустаците и се обърна към стареца: — Отдавна не си спомням да съм се чувствал така удовлетворен. Какъв късмет, че попаднах тук! А ми предстои ден, изпълнен бог знае с какви ужасни! Понастоящем съм безработен и ме изстреляха да диря работа. Със същия успех можех да тръгна да диря и Христовия потир. Вече цяла седмица се щурам из центъра. Ясно е, че не съм достатъчно извратен, за да покрия стандартите на съвременния работодател.

— Не ти се усмихва щастието, а?

— Как да ви кажа, тази седмица се отзовах само на две обяви. Има дни, в които докато стигна Канал стрийт, и вече съм напълно омаломощен. Превъзмогвам тези мигове, ако успея да се завлека до някое кино. Всъщност вече изгледах филмите, които дават в центъра, и тъй като всички са до такава степен оскърбителни, че заслужават запрещение навеки, идната седмица се очертава да бъде особено безинтересна.

Старецът погледна към Игнациус, после към огромния казан, към газовата печка, към изпомачканите си колички и най-накрая рече:

— Веднага мога да те наема.

— Благодаря ви много — отвърна снизходително Игнациус, — но не бих могъл да работя тук. Този гараж е невероятно влажен, а аз, освен към множество други заболявания, съм предразположен и към такива на дихателните пътища.

— Няма да работиш тук синко, навън ще разнасяш.

— Какво?! — прогърмя Игнациус. — От сутрин до вечер да стоя на дъжда и снега?!

— Не вали сняг тъдява.

— Вали, макар и рядко. Вероятно тъкмо като затикам някоя количка, и ще завали. И без съмнение ще ме намерят замръзнал в канавка, ледени висулки ще се климбуцат от всички отвори на тялото ми, а бездомните котки ще се завират в мен, за да поемат топлинката и от последния ми дъх. Не, благодаря ви, сър. Налага се да тръгвам. Май имах някакъв ангажимент.

Игнациус погледна разсеяно малкия си часовник и установи, че той пак е спрял.

— Поне за мъничко — замоли се старикът. — Един ден само опитай, а? Страшно ми трябват продавачи!

— Един ден ли? — попита Игнациус в недоумение. — Цял ден?! Не мога да пилея ценното си време. Къде ли не трябва да ходя и с кого ли не

трябва да се срещам.

— Добре тогава — обади се старикът твърдо. — Плати ми един долар за сандвичите.

— Не искам да ви плаша, но май се налага да ме черпите. Било вие, било гаражът или който и да е там. Снощи онази детективка майка ми открила в джобовете ми няколко билета за кино с откъсната контрола и днес ми даде само пари за път.

— Ще извикам полиция!

— О, боже мой!

— Плащай! Плащай или ей сега прибягвам до закона!

Старецът сграби дългата вилица и чевръсто опря двата й проядени зъба в гърлото на Игнациус.

— Увреждате вносния ми шал!

— Давай парите си за път!

— Не мога да вървя пеша чак до Константинопъл стрийт.

— Вземи такси. Все някой у вас ще плати на шофьора, като стигнеш.

— Сериозно ли мислите, че майка ми ще повярва, като й кажа, че някакъв старец ме е нападнал и ми е обрал стотинките?

— Няма да се оставя пак да ме ограбят! — разпени се старикът и окъпа Игнациус в слюнки. — Винаги така става при търговията с кренвирши! Все някой ще прецака продавача на хотдог или бензинджията! Никой не ни бръсне за слива!

— Твърдението ви е съвсем невярно, сър. Няма друг, който повече да уважава продавачите на хотдог от мен. Те извършват една от малкото смислени услуги в нашето общество. Да ограбиш продавач на хотдог, е деяние символично. Кражбата е продиктувана не от алчност, а по-скоро от желанието да принизиш продавача.

— Затваряй си тлъстите джуки и плащай!

— Доста непреклонен сте за възрастта си. Но и аз няма да вървя пеша до другия край на града. По-скоро ще се оставя да умра от ръждясалата вилица.

— Добре, приятелче, сега ме чуй. Ще се спазарим с теб. Ще побуташ една от количките около час и ще бъдем квит.

— Не трябва ли да разполагам с медицинско или нещо подобно, издадено от Министерството на здравеопазването? Може да имам нещо под ноктите си, което да действа омаломощаващо на човешкия организъм. А между другото, всичките си продавачи ли наемате по този начин? Подобна практика едва ли е в крак със съвременните изисквания. Имам чувството, че ме отвличат в упоено състояние. Опасявам се да попитам как уволнявате служителите си.

— Повече да не си се опитал да грабиш от продавач на хотдог!

— Вие току-що демонстрирахте желанието си. Всъщност те бяха две: да прободете гърлото и шала ми. Надявам се, че сте готов да

заплатите за последния. Такива вече няма. Произведен е в една малка фабрика в Англия, която впоследствие била унищожена от немската авиация. По него време се говорело, че тя умишлено е била изпратена да участва в тази акция, за да съкруши британския боен дух, тъй като германците видели в един конфискуван кинопреглед същия шал около врата на Чърчил. Доколкото знам, вероятно именно това е шалът на Чърчил от кинопрегледа. А днес цената им се обозначава с четири цифри. Освен това може да се увива и около главата. Ето така.

— Май за един час няма да навредиш бог знае колко на «Разносна търговия с райска стока» — обади се най-сетне старецът, след като доста дълго беше наблюдавал Игнациус да показва как шалът може да се използва като индианска препаска, бохча, шотландска поличка, превръзка за счупена ръка или забрадка.

— Ако алтернативата е затвор или пронизана адамова ябълка, с радост ще потикам малко някоя от вашите колички. Но не мога да прогнозирам колко надалеч ще стигна.

— Не ме разбирай криво, синко. Аз не съм лош човек, ама много ми стана вече. Десет години се опитвам да направя от «Разносната търговия» достойно за уважение предприятие, но това никак не е лесно. Хората гледат с презрение на всеки, който продава хотдог. Мислят, че от тоя бизнес кърат само нехранимайковците. Пък и трудно се намира почтен продавач. А намеря ли такъв, щом излезе на улицата, хулиганите не пропускат да му видят сметката. Защо ли бог ме е натоварил с такова непосилно бреме?

— Неведоми са пътищата господни.

— Може и така да е, но не го разбирам.

— Писанията на Боеций могат да ви наведат на някои прозрения.

— Всеки ден чета във вестника какво пишат отец Келър и Били Греъм[15].

— О, боже мой! — разпени се Игнациус. — Нищо чудно, че сте на този хал.

— Ето — рече старецът и отвори един метален шкаф близо до печката. — Облечи се.

Той извади нещо подобно на бяла престилка и го подаде на Игнациус.

— Какво е това? — попита Игнациус и щастлива усмивка озари лицето му. — Прилича на академична тога!

Той я навлече през глава. С престилката върху палтото приличаше на яйце от динозавър, готово да се излюпи.

— Стегни я с коланчето в кръста.

— Това, естествено, не ще направя. Подобни одеяния трябва свободно да се диплят около човешката фигура, при все че тази предоставя възможност за твърде ограничено маневриране. Убеден ли сте, че не ви се намира някоя в по-голям размер? А и при по-щателен

оглед забелязвам, че е доста пожълтяла около маншетите. Освен това се надявам, че петната по гърдите не са от кръв, а от кетчуп. Но да не би все пак онзи, който последен я е носил, да е бил наръган с нож от хулигани?

— Ето, сложи си и тая шапчица. — Старецът подаде на Игнациус малък правоъгълник от белезникава хартия.

— Книжни шапки пък съвсем не нося. Моята, бих казал, е отлична, а и далеч по-здравословна.

— Не бива да си с ловджийска шапка! Книжната е част от униформата на «Разносна търговия с райска стока».

— Няма да сложа книжна шапка! Не възнамерявам да се помина от пневмония, докато изпълнявам онова, което изисквате от мен! Забийте вилицата си и в най-жизненоважните ми органи, ако желаете, но шапката няма да сложа! По-добре смърт, отколкото безчестие и болест!

— Добре де, остави я — въздъхна старецът. — Ела, вземи тази количка.

— Да не мислите, че ще изляза на улицата да ме гледат с тази мерзост? — попита с гняв Игнациус, като приглаждаше престилката си. — Дайте ми онази, лъскавата, с белите гуми.

— Добре де, добре — раздразнено отвърна старецът. Той отвори капака на кладенчето на количката и започна бавно да прехвърля с вилицата кренвирши от големия казан в него. — Слагам ти дванайсе кренвирша. — Той отвори съседния капак. — А тук слагам плика с хлебчетата. Разбра ли? — Затвори капака и открехна една малка вратичка, изрязана отстрани на блестящата червена тенекия. — Тука се слага една малка кутийка с течност, която поддържа кренвиршите топли.

— О, боже! — възкликна с уважение Игнациус. — Та тези колички са като китайските загадки! Подозирам, че непрекъснато ще отварям точно онова, което май не трябва.

Старецът открехна друга вратичка, този път от обратната страна на хотдога.

— А там какво има, картечница ли?

— Тук слагаме горчицата и кетчупа.

— Е, впускам се храбро в това начинание, при все че е възможно още на първия ъгъл да продам някому кутийката с течност, която поддържа кренвиршите топли.

Старецът изтика количката до вратата на гаража и рече:

— Хайде, приятелче, на слука.

— Благодаря ви много — отвърна Игнациус и подкара тенекиения хотдог по тротоара. — Връщам се точно след един час.

— Свали количката от тротоара!

— Надявам се, не смятате, че трябва да се включа в уличното движение?

— Могат и да те арестуват затова, че караш по тротоара.

— Чудесно — провикна се Игнациус. — Ако полицията ме проследи, възможно е да попречи да бъда ограбен!

Като си пробиваше път през натовареното пешеходно движение, което се плъзгаше покрай тенекиения хотдог като вълни покрай носа на кораб, Игнациус се отдалечаваше от главната квартира на «Разносна търговия с райска стока». По-добре така да си прекарва времето, отколкото да се среща с разни кадровици, а и през последните няколко дни някои от тях се държаха с неприкрита злоба. И след като кината сега бяха недостъпни поради финансови затруднения, щеше да се наложи да се шляе без цел, но с отегчение из центъра на града, докато от гледна точка на времето станеше безопасно да се прибере вкъщи. Хората по улицата го заглеждаха, но никой не купуваше. Затова като стигна докъм средата на пресечката, Игнациус се развика:

— Хотдог! Хотдози от рая!

— Слез на платното бе, момче! — някъде изотзад се провикна старецът.

Игнациус зави зад ъгъла и паркира до една сграда. Отвори различните капаци и вратички, направи си един хотдог и стръвно го излапа. Цяла седмица вече майка му беше бясна, отказваше да му купува тоник, блъскаше по вратата, когато той се опитваше да пише, и заплашваше, че ще продаде къщата и ще отиде в старчески дом. Тя бе обрисувала на Игнациус неустрашимостта на полицая Манкузо, който, независимо от нищожния си шанс за успех, се борел, за да остане на работа, желаел да работи и стоически понасял целия тормоз и заточението си в тоалетната на автогарата. Положението на полицая Манкузо напомни на Игнациус за Боеций, когото императорът хвърлил в затвора, преди да го убие. За да усмири майка си и да разведри атмосферата вкъщи, той и беше дал «Утехата на философията» — английски превод на творбата, която Боеций написал по време на несправедливото си изгнание, като й препоръча да я предложи и на полицая, така че да я чете, докато си седи в кабинката на тоалетната. «Тази книга ни учи да приемаме онова, което не сме в състояние да променим. Тя описва окаяното положение на справедливия човек в едно несправедливо общество и е опорен камък на цялата средновековна мисъл. Несъмнено ще помогне на твоя полицай в кризисното му състояние» — бе казал Игнациус великодушно. «Тъй ли? — зарадвано бе възкликнала майка му. — Такава душичка си ми ти! Клетият Анджело така ще се зарадва!» Подаръкът за полицая Манкузо донесе (макар и за един ден) примирие на Константинопъл стрийт.

Приключил с първия хотдог, Игнациус си направи още един и го изяде, като размишляваше и за останалите добрини, които можеха да поотложат започването на работа. Петнадесет минути по-късно забеляза, че количеството кренвирши в кладенчето видимо е намаляло, и взе решение в полза на въздържанието за настоящия момент. Той бавно

забута количката надолу по улицата с призива: «Хотдог!»

Джордж, който се шляеше по Каронделет с един куп пакети, увити в обикновена амбалажна хартия, чу този възглас и се насочи към колосалния продавач.

— Ей, чакай! Дай един.

Игнациус неприветливо изгледа момчето, препречило пътя на количката. Клапата му възропта срещу пъпките, срещу навъсеното лице, което сякаш висеше закачено на дългата, добре омазнена коса, срещу цигарата зад ухото, срещу светлосиньото яке, ботушите и тесните панталони, които нагло се издуваха при чатала, в пълен разрез със законите на теологията и геометрията.

— Извинявай — изсумтя Игнациус, — но са ми останали само няколко кренвирша и трябва да ги запазя. Махни се от пътя ми, ако обичаш.

— Да ги запазиш ли? За кого?

— Това не е твоя работа, безпризорнико. Защо не си на училище? Казвам ти най-учтиво: престани да ме тормозиш. Пък и нямам да ти върна.

— Аз имам точно двайсе и пет цента — подсмихнаха се тънките устни.

— И кренвирши не мога да ти продам! Ясно ли е, сър?

— Кво ти става бе, приятел?

— Какво ми става ли? На мен?! А на теб какво ти става? Нима не е напълно противоестествено да ти се яде хотдог толкова рано подир обед? Съвестта не ще ми позволи да ти продам. Погледни си само отвратителната кожа на лицето! Ти сега растеш и трябва до пренасищане да тъпчеш в организма си зеленчуци, портокалов сок, цели самуни пшеничен хляб, спанак и тям подобни. Аз от своя страна не ще стана съучастник в невъздържанието на един малолетен.

— Кви ми ги дрънкаш бе? Я давай тука един хотдог! Гладен съм! Не съм обядвал.

— Няма! — изрева Игнациус така гневно, че минувачите се облещиха. — А сега се махай оттук, преди да съм те прегазил.

Джордж отвори капака, където бяха хлебчетата, и възкликна:

— Я виж колко много имало! Направи ми сандвич.

— Помощ! — викна Игнациус, който внезапно си припомни, че старецът го бе предупредил за обири. — Крадат ми хлебчетата! Полиция!

Той тикна количката назад и я блъсна в слабините на Джордж.

— Оох! Внимавай бе, идиот!

— Помощ! Крадец!

— Млъкни бе! — изръмжа Джордж и затръшна вратичката. — Слушай, тикво, тебе трябва да те затворят!

— Моля?! — изкрещя Игнациус. — Що за безочие!

— Дебела, откачена тиква! — повиши тон Джордж и се затътри напред, а налчетата му застъргаха по тротоара. — И кой ли ще хапне нещо, дето си го пипал с тия тиквени ръце!

— Как смееш да нареждаш такива скверности по мой адрес?! Някой да хване това момче! — изрева бясно Игнациус, но Джордж се изгуби сред вълната пешеходци. — Няма ли един свестен човек, който да залови този малолетен престъпник, това непрокопсано недорасло изчадие? Къде му беше уважението? Това гаменче трябва да бъде бито с камшици до припадък!

Една жена от събралата се около количката кренвирш група се обади:

— Какъв ужас! Откъде ли ги намират такива продавачи?

— Нехранимайковци! Всичките са нехранимайковци — добави друг.

— От виното ще да е. Мен ако питате, то ги е побъркало. Такива като него не бива на улицата да ги пущат.

— Нима параноята ми става неконтролируема — обърна се Игнациус към групата — или вие, монголоиди недни, действително говорите за мен?

— Оставете го на мира — рече някой. — Вижте му очите само.

— Какво им е на очите ми? — гневно възропта Игнациус.

— Я да се махаме оттук.

— Ако обичате — отвърна той. Устните му потрепваха и си приготви още един хотдог, за да успокои вибриращата се нервна система. Треперещите му ръце поднесоха «тестото», в което стърчеше червеникавата «пластмаса», към устата и след две хапки от хотдога нямаше и помен. Усилените дъвкателни движения масажираха пулсиращите му слепоочия. Като натъпка и последната трошица, той се почувства далеч по-спокоен.

Грабна отново дръжката и като се влачеше едва-едва, забута количката по Каронделет стрийт. Верен на решението си само да заобиколи квартала, той зави отново на следващия ъгъл и се спря пред зацапаната гранитна стена на «Голиър Хол», за да изяде още две от райските хотдогчета, преди да премине финалната отсечка от пътешествието си. Когато зави и покрай последния ъгъл и съзря табелата «Разносна търговия с райска стока», увиснала далеч не успоредно над тротоара на Пойдрас стрийт, той препусна в нещо като забавен тръс и влетя запъхтян през вратата на гаража.

— Помощ! — жалостиво простена Игнациус, като блъсна тенекиения хотдог в ниския праг.

— Какво се е случило бе, момче? Нали цял час трябваше да изкараш?

— И двамата имаме късмет, че въобще успях да се завърна! Те нанесоха поредния си удар!

— Кой?!

— Престъпният синдикат или и аз не ги знам как се казват. Погледнете ръцете ми! — Игнациус тикаше двете лапи в лицето на стареца. — Цялата ми нервна система ей сегичка ще въстане против това, че й нанесоха подобна травма! Не ми обръщайте внимание, ако внезапно изпадна в състояние на шок.

— Какво се е случило, дявол го взел?!

— Член на най-масовата нелегална организация за малолетни ме хвана в засада на Каронделет стрийт.

— Ограбиха ли те? — с вълнение попита старецът.

— И то най-брутално. Опряха един огромен и ръждясал револвер в слепоочието ми. По-точно, притиснаха го тъй силно, че кръвта в цялата лява половина на главата ми престана да циркулира за известно време.

— На Каронделет стрийт по това време на деня? И никой ли не се намеси?

— Никой, разбира се! Хората поощряват подобни постъпки. Навярно извличат известно удоволствие, като гледат как клетият, сражаващ се продавач бива унижен на обществено място. А вероятно са изпитали и уважение към начинанието на момчето.

— То как изглеждаше?

Като хиляди други младежи. Пъпки, прическа «помпадур», трета сливица и стандартната юношеска екипировка. Възможно е да е имало и нещо друго, като, да речем, родилно петно или вода в коляното от многото игра на футбол, но наистина не мога да си спомня. След като револверът биде забит в главата ми, аз припаднах от спиране на кръвообращението в мозъка и от уплаха. А докато безжизнено съм лежал на тротоара, той явно е претършувал количката.

— Колко пари задигна?

— Пари ли? Пари не бяха похитени. За щастие такива нямаше, тъй като не бях успял да продам нито една от тези вкуснотии. Откраднаха хотдозите! Да, но очевидно не всичките. Като се посъвзех, аз проверих в количката. Мисля, че там все още има един-два.

— Такова нещо досега не бях чувал!

— Навярно е бил много гладен. Навярно подрастващият му организъм е имал крещяща нужда от насищане с известни витамини. Човешкото стремление към храна е приблизително равно на стремежа към полово общуване. Щом при изнасилванията се използува оръжие, защо то да не се използува и при кражбите на хотдози? Не виждам нищо необичайно.

— Само глупости говориш.

— Аз ли? Този инцидент е социологически обоснован. Вината изцяло принадлежи на обществото, в което живеем. Младежът, докаран до състояние на лудост от съблазните на телевизионните предавания и от сладострастната периодика, явно си е общувал с

традиционномислещи девойченца, които са отказали да вземат участие в програмите, плод на развинтеното му сексуално въображение. Следователно незадоволените му плътски желания са търсили сублимация в храната. За жалост жертвата бях аз. Но трябва да благодарим богу, че това момче е потърсило отдушник именно в храната. В противен случай още там, на място, щях да бъда изнасилен!

— Само четири е оставил — рече старецът, зареял поглед в кладенчето на тенекиения хотдог. — Копелето му недно! Как ли е успяло да ги отнесе?

— Ей богу, не зная — отвърна Игнациус, а след това добави възмутено: — Когато дойдох на себе си, намерих капака на количката отворен. И естествено, никой не ми помогна да стана на крака! Бялата престилка ме правеше белязан — продавач, тоест парий.

— А защо не вземеш да опиташ пак?

— Какво?! Нима сериозно смятате, че в сегашното си състояние отново ще поема по улиците, за да си прося отново да ме ограбят? Твърдо съм решил да връча десетте си цента в ръцете на трамвайния кондуктор. А остатъка от деня възнамерявам да прекарам в гореща вана, като по този начин се опитам да възвърна нормалния си облик.

— Тогава ха утре пак да дойдеш и да опиташ, а? — попита с надежда старецът. — Наистина ми трябват продавачи.

Игнациус прекара известно време в размисъл относно предложението, като внимателно оглеждаше белега върху носа на стареца и шумно се оригваше. Поне щеше да работи. А това пък щеше да удовлетвори майка му. Работата не беше свързана с надзор или тормоз. Той се изкашля, оригна се и по този начин тури край на размишлението:

— Ако все още функционирам утре заран, то вероятно ще се върна. Не мога да предвидя по кое време точно ще пристигна, но във всеки случай мисля, че можете да ме очаквате.

— Чудесно, синко! — зарадва се старецът. — Викай ми мистър Клайд.

— Така и ще ви наричам — каза Игнациус и облиза една троха, появила се в крайчеца на устата му. — Между другото, мистър Клайд, възнамерявам да се прибера с престилката, за да докажа на майка си, че съм започнал работа. Разбирате ли, тя страшно много пие и се налага непрестанно да я уверявам по някакъв начин, че притокът на средства, вследствие на моя труд, не ще бъде прекратен, тоест че не са застрашени доставките на спиртни напитки. Животът ми е доста мрачен. Вероятно някой ден ще ви го опиша и в детайли. За момента обаче държа да споделя с вас някои неща по отношение на клапата ми.

— Клапа ли?!

— Да.

II

Без да вижда нищо, Джоунс разхождаше по тезгяха една гъба. За пръв път от толкова време насам Лана Лий бе отишла на пазар, но преди да тръгне, шумно и предупредително заключи касата. След като понамокри бара, Джоунс запрати гъбата обратно в кофата, седна в едно сепаре и направи опит да разгледа последния «Лайф», който Дарлин му беше дала. Запали цигара, но от облака дим списанието съвсем престана да се вижда. Най-доброто осветление за четене в «Нощна веселба» беше малката лампа на касата, така че Джоунс отиде до бара и я запали. И тъкмо бе започнал да разглежда снимките от коктейла на «Сийграм», когато Лана Лий влезе в заведението.

— Знаех си, че не трябва да те оставя тук сам — рече тя, докато вадеше от чантата си кутийка тебеширн и я слагаше в шкафчето под бара. — Какво правиш с касата ми, дяволите да те вземат? Я почвай пода!

— Него вече го свърших. Специалист по подовете ше ставам. Нали миението и брисането ни е в кръвта на нас, брикетите, та ми иде отръки. Все едно че кльопам или дишам. Бас държа, че бутнеш ли в ръцете на едногодишно негърче метлата, ще си съдере задника от метене! Уау!

Джоунс пак се вторачи в рекламата, а Лана Лий заключи шкафчето. После се загледа в калните бразди по пода, които те караха да си мислиш, че Джоунс не е мел, а по-скоро е орал, защото ивиците чист под се редуваха с купчинки кал. Лана не знаеше, но точно в това се състоеше коварният саботаж на Джоунс. А за в бъдеще той имаше далеч по-големи планове.

— Ей, ти! Я само погледни пода!

Джоунс колебливо погледна иззад слънчевите очила и успя да види самото нищо.

— Уау! Много ти е готин пода! Айааа! В «Нощна веселба» всичко е първа класа!

— А тоя боклук виждаш ли го?

— За двайсе долара седмично нищо не е. Ше почне да изчезва, когато доларите станат педесе-шейсе.

— Щом ти плащам, искам да вършиш работа! — ядоса се Лана.

— Виж кво, ти пробвала ли си да живееш с надница като мойта? Брикетите да не си купуват яденето и дрехите по цени като за тях? Какви си ги мислиш, а? Седи си тя тука и си играе с молива! Уау! Знаеш ли как си купуват цигарите при нас? По два цента едната, щото не могат да си купят цял пакет! Да не им е лесно, а? Да имаш да вземаш! И да не мислиш, че те будалкам? Ама ми писна вече — или се скиториш по улиците, или едва-едва я креташ с такава надница!

— А кой те прибра от улицата и ти даде работа, когато ченгетата аха, и да те пъхнат в пандиза заради скиторенето? Помисли си и по тоя въпрос някой път, когато тъпееш зад скапаните си цайси.

— Тъпея, а? Дрън-дрън! Да тъпееш, май не значи да чистиш тоя

шибан бардак. Чистя и бриша лайната на кьоркютук пияните ти клиенти! Ама аз ги съжалявам тия хорица; влизат тука и си викат, ей сега ще се позабавляваме! Не знаят, че ако не пукнат от смертелна капчица в пиячката, то положително в леда ги чака трипер, ей! А като говориш за пари, май може и малко повече да пуснеш, щом приятелчето от приюта престана да се навърта. Като кръцна благотворенията, що не ми буташ малко от паричките за УНИЦЕФ-та?

Лана не отвърна нищо. Тя прикачи касовата бележка от кутията с тебешири към счетоводния тефтер, за да я включи в списъка на всичко, което се надяваше да бъде приспаднато по описа, съпътстващ данъчната декларация за общия доход. Беше купила на старо и един географски глобус. И неговата касова бележка попадна в чекмеджето. Сега й трябваше само една книга. Следващия път като се видеше с Джордж, щеше да му каже да й донесе. Сигурно му се намираше някоя от времето, преди да го изритат от гимназията.

На Лана все пак й бе отнело известно време, за да насъбере тази защитна маскировка. Докато нощем идваха цивилните, от тревоги и работа не й оставаше минутка, за да се заеме с проекта на Джордж. Налице бе и главният проблем — Дарлин, най-несигурният момент в цялостната й защита срещу цивилната полиция. Но ето че те си отидоха точно така ненадейно, както и дойдоха. Лана беше усетила всеки един от тях още с влизането му и тъй като предвидливо разкара Дарлин от бара и я прати да тренира с птицата, беше ясно, че полицаите няма с какво да се захванат. Освен това се погрижи никой да не им обръща внимание. Да, много трябва да си препатил, за да можеш веднага да разпознаеш едно ченге. Но ако можеш да го направиш, ще си спестиш доста неприятности.

Само две неща трябваше да бъдат уредени. Едното беше книгата. Щом я искаше с книга, Джордж можеше и сам да й я достави. Лана не възнамеряваше да купува книга, та било то и на старо. А другото бе отново да върне Дарлин на бара, тъй като полицаите вече си бяха обрали крушите. На такива като нея бе по-изгодно да плащаш на процент, отколкото да им броиш заплата. А като видя какво правят Дарлин и птицата на сцената, тя реши, че засега «Нощна веселба» спокойно можеше да мине и без циркаджилъци.

— Къде е Дарлин? — обърна се Лана към Джоунс. — Искам да й съобщя нещо за нея и за птицата.

— Обади се и каза, че ще се весне следобед по някое време да порепетира — заяви Джоунс на рекламата, която старателно изучаваше. — Първо щяла да занесе пилето на ветеринар, щото вика, че му капела перушината.

— Нима?

Лана започна да обмисля композицията с глобуса, тебешира и книгата. Щом щяха да падат парички, значи трябваше да се пипа

изтънко и с финес. Представи си няколко варианта, които обединяваха изящното и циничното. Не биваше да е съвсем разголена. Важното бе хлапетата да я харесат.

— Ето ни и нас! — провикна се Дарлин откъм вратата. Грейнала от щастие, тя връхлетя в бара по панталони и късичко двуредно сако, понесла кафез, заметнат с парцал.

— Само не се кани да оставаш — обади се Лана. — Имам новини за тебе и твоя приятел.

Дарлин курдиса кафеза върху бара, отметна парцала и отдолу цъфна едно огромно, розово, болно от кожна туберкулоза какаду, което имаше вид на кола, минала през ръцете на не един и двама собственици. Гребенът му клюмна и то кресна ужасяващо: «Ооо!»

— Хайде, махай го, Дарлин. И от тази вечер — пак на бара.

— О, Лана! — простена Дарлин. — Ама защо така?! Репетициите добре вървяха! Почакай само да си доизгладим номера. Страхотен удар ще бъде!

— Честно казано, Дарлин, шубе ме е от тебе и от тая птица!

— Гледай, Лана! — Дарлин съблече сакото и отдолу се показаха халки, закачени за блузката и панталоните й с безопасни. — Виждаш ли ги тия? Точно те ще изшлайфат номера. Тренирахме и у дома. Това е новият момент! Папагалът чуква с клюна си халките и дрехите ми сами падат. А тия сега са само за репетицията. Когато си ушия новото костюмче, халките ще са на телени копчета, така че щракне ли ги с клюна, те ще се разтварят. Казвам ти, Лана, това ще е страхотна сензация!

— Слушай, Дарлин! Къде-къде по-добре си беше, когато това чудо само подхвръкваше около тебе или каквото и да правеше там…

— Но сега истински ще участва! И ще направи…

— Да, ще направи циците ти на решето! Само нещо такова ми трябва и да долети някоя линейка, та всичките клиенти да избягат и да ми отиде капиталовложението. Или да му скимне на тоя звяр да хвръкне из публиката и да избоде на някого очите! А, не! Честно казано, никакво доверие ви нямам, ни на тебе, ни на него. Безопасността преди всичко!

— Ооох, Лана! — Дарлин беше съкрушена. — Дай ни възможност де! Тъкмо взе да се получава!

— Не! Хайде, чупка! И го разкарай от бара, преди да се е изсрал там! — Лана покри клетката с парцала. — Стига с тия еди-какви си обяснения, ами си кацни на бара тихо и кротко.

— Пък аз си викам, че само ако обясня на еди-кого си еди-какво си, то еди-кой си ще си глътне езика и ще офейка като едното нищо.

Джоунс вдигна глава от рекламата и реши да се обади:

— Не може да се чете от «казвам ти, дъще, сещай се, снахо» и това си е! Бреей… Та кое е това «еди-какво си» и кой е тоя «еди-кой си»?

— Слизай от бара, пандизчия неден, и се хващай за парцала!

— Птичето летеше ли, летеше из «Нощна веселба», трениpаше ли, трениpаше… — ухили се Джоунс иззад облачето си. — Мама му стара, що не го оставиш да си пробва късмета! Няма и с него да се гавриш като с негър я!

— Така си е! — най-чистосърдечно се съгласи Дарлин.

— Щом икономисахме благотворенията за сирачетата и не бутнахме нищо от тях на чистача, значи можем да пуснем нещичко на едно сирото момиче, дето едва-едва крета на процент. Ами да я! — Джоунс бе гледал как папагалът пърха по сцената, докато Дарлин прави отчаяни опити да танцува. По-смахнато представление не беше виждал, следователно комбинацията Дарлин плюс птица си беше явен саботаж. — Може би тук-таме трябва да се пипне, тук-таме да бутне малко джиджи-биджи, иначе грешка няма. Айааа!

— Чу ли? — обърна се Дарлин към Лана. — А Джоунс разбира. От черните само ритъм искай!

— Уау!

— Не че държа да плаша някои хора с разни историйки…

— О, я млъквай! — кресна Лана.

Джоунс покри и двете с дим и рече:

— Та викам ти, Дарлин и това пиле са много така… необичайни. Уау! Да знаеш колко нови клиенти ще ти докарат! Че кой друг бар пуска боен орел на сцената?

— Ама вие, мухльовци такива, какво искате да кажете? Че някой ще го интересува тая птица?!

— И таз добра! Иска ли питане? Белите вечно кътkат разни папагали и канарчета! Ти чакай само веднъж да се научат ква птица им предлага «Нощна веселба»! Отпреде пиколо ще ти трябва. Тузарите ше идват тука, от мене да го знаеш! Уау! — Джоунс издуха застрашителен облак, който аха, и да избухне. — Дарлин и пилето само трябва да пипнат някои местенца. Абе, мама му стара! Това момиче прави първи крачки в шоубизнеса. Трябва да й се даде възможност!

— Ами така си е я! — подкрепи го Дарлин. — Нали това са първите ми стъпки в шоубизнеса! Трябва да ми се даде възможност!

— Мълчи, слабоумнице! Значи си мислиш, че можеш да накараш тая птица да те съблече?!

— Да, госпожо! — ентусиазира се Дарлин. — И направо изневиделица ми хрумна! Седя си вкъщи, гледам го как си играе на халките и си викам: «Бе Дарлин, що не си туриш по дрехите някоя и друга?»

— Затваряй си плювалника! — кресна Лана. — Добре, да видим какво може да направи.

— Е те това е приказка! Уау! И който не щеш, и той ше дойде да ги гледа!

III

— Санта, пиленце, извинявай, ама просто трябваше да ти звънна.

— Какво се е случило, Айрини, душко? — обади се прочувственият жабешки баритон на мисис Баталия.

— За Игнациус…

— Какво е направил тоя път? Кажи на Санта, муце.

— Ей сегичка! Само да видя още ли се кисне във ваната… — Мисис Райли се ослуша обезпокоена, защото от банята се носеха страхотни плясъци. През олющената врата се промъкна едно гръмко изпръхтяване, наподобяващо рев на кит, и нахлу във вестибюла. — Всичко е наред. Още си е там. Санта, теб не мога да те лъжа. Сърцето ми направо е разбито!

— Ай!

— Само преди час Игнациус се върна вкъщи, облечен като касапин!

— Ами чудесно! Значи си е намерил работа дебелият нехранимайко.

— Но не в месарница бе, пиленце — продължи мисис Райли, а гласът й потреперваше от мъка. — Сега ще продава хотдози с една количка!

— Сериозно?! — изкряка Санта. — Хотдогчета? Ама не по улиците, нали?

— Напротив, пиленце, по улиците, като истински нехранимайко…

— Точно така, момичето ми. Нехранимайко. Дори по-лошо. Ако четеш полицейските известия по вестниците, ще видиш, че всичките са бандити и скитници.

— Какъв ужас!

— Някой трябва яката да го нашляпа твоето момче!

— Връща се днеска и още от вратата кара да позная що за работа си е намерил. И аз, Санта, първото, което ми дойде… Казвам му: «Касапин», нали така?

— Естествено!

— А той най-безочливо ми вика: «Студено… Познай пак!» И така, цели пет минути, докато не останаха служби, дето се носят такива бели дрехи. Най-накрая той ми вика: «Нито веднъж не налучка! Ще продавам хотдог!» Едва-що не умрях, Санта! Едва-що не тупнах там, в кухнята на пода! И колко по-добре щеше да е, ако си бях строшила главицата на линолеума!

— Това нямаше да го затрогне…

— Нямаше ами!

— Такъв като него — никога…

— Пет пари не дава той за клетата си майчина! — продължи мисис Райли. — И забележи, при цялото това образование! Да продава кренвирши на улицата посред бял ден!

— А ти какво му рече, моето момиче?

— Нищо не му казах. Докато успея да си отворя устата, той хукна към банята. И още си стои там, заключил се е вътре и плиска ли, плиска вода къде ли не…

— Стой така, Айрини, че са ми дали едно от внучетата да го гледам днеска — рече Санта и кресна на някой от другия край на линията. — Марш от печката, Чармен! Марш да си играеш на тротоара, че зъбките ще ти избия!

Детето отговори нещо.

— Божичко! — продължи Санта, но този път към мисис Райли. — Много са сладки тия дечурлига, но понякога, знам ли? Чармен! Марш навънка да си играеш с колелото, че главичката ще ти откъсна! Стой така, Айрини!

Мисис Райли чу как Санта остави слушалката, как изпищя дете и се затръшна врата, след което Санта се обади:

— Ой, божке! Казвам ти, Айрини, ти му говориш на това дете, а то не чува! Спагети искам да й сготвя, а тя все ми бърка в тенджерата! Монахините в училището би трябвало по-често да я шляпат. Нали го знаеш Анджело? Да беше видяла как го пердашеха, като беше малък! Веднъж една го беше запратила право в черната дъска! И ето защо Анджело сега е толкова внимателен, пък и такъв сладур!

— Сестрите направо се бяха влюбили в Игнациус. Какво миличко детенце беше само! Печелеше всичките свети картинки, дето ги дават, когато някой много знае.

— Трябвало е по главата да го бият!

— И като ми ги носеше вкъщи… — заподсмърча мисис Райли. — Можех ли да си помисля, че дотук ще стигне — да продава хотдог посред бял ден! — Тя се закашля нервно и поривисто в слушалката. — А Анджело как я кара, муце?

— Жена му, Рита, ми звънна преди малко да ми каже, че той положително ще й се върне с пневмония, задето виси по цял ден в клозета. Истина ти казвам, Айрини, тоя Анджело е станал бял като призрак! Ченгетата явно не се държат с момчето както подобава! А той все за полицията говори, направо я обича! Като завърши училището, направо да си помислиш, че се е дипломирал от Айвъри Лийг[16]. Толкова се гордееше!

— Да бе, зле изглежда, клетото момче! — съгласи се мисис Райли. — И лоша кашлица го мъчи! Е, може и малко по-добре да се почувства, като прочете онова, дето Игнациус ми е дал за него. Вика ми, че било не литература, а чисто вдъхновение!

— Ами?! Не му вярвам аз на това «вдъхновение», щом Игнациус го дава. Сто на сто само мръсотии ще пише вътре!

— Представи си някои познат да го види с количката!

— Не се срамувай, душко. Ти не си виновна, че се е пръкнал такова келеме! — изсумтя Санта. — Мъж ти трябва в тая къща, та да го оправи

веднъж завинаги! И ще го намеря аз оня мил дядко, дето питаше за тебе.

— Не ща мили дядковци. Добро дете ми трябва!

— Ти не се тревожи. Всичко остави на Санта. Ще уредим нещата. Онзи от рибния пазар казва, че не му знае името, ама аз ще го науча. И знаеш ли, май го видях да се разхожда по Сейнт Фердинанд стрийт.

— А пита ли за мене?

— Е, Айрини, та аз не успях да говоря с него! И знам ли го същият ли беше?

— Видя ли сега? И дядката не го е грижа!

— Не говори така, моето момиче. Ще попитам в бирарията, пък и в неделя на литургията ще ида. Ще науча аз как се казва.

— Тоя дядка и пет пари не дава за мен.

— Айрини, няма да ти навреди, ако ви срещнем.

— Достатъчно главоболия си имам с Игнациус. Позор ти казвам, Санта, позор! Ами я си представи, че съседката, мис Ани, го вили с количката? Тя и без това все се кани да ни наковлади пред полицията за нарушаване на обществения ред. По цял ден шпионира иззад кепенците отсреща!

— Ти хората не ги мисли, Айрини — посъветва я Санта. — И тия на нашата улица имат мръсни устенца. Можеш ли да се оправиш с такива като тях, значи с никого проблеми нямаш. Проклети са, ей богу! Ни повече, ни по-малко! А има една, дето ако не престане да ги плещи по мой адрес, ще я гази мечката, да го знаеш! Някой ми каза, че ми викала «веселата вдовица». Е, не го вземам много навътре, но добре ще я подредя аз нея! Все си мисля, че кръшка с някакъв от пристанището, ама де да видим. Като напиша на мъжа й едно анонимно писъмце, ще се оправи тя, и още как!

— Зная, зная, захарче. Нали ти разправях, че като момиче живеех на Дофин стрийт. Какви анонимки получаваше баща ми… и то за мене, представяш ли си? Ама проклети, ей! Само братовчедка ми, оная нещастница — старата мома, ги пишеше.

— Коя братовчедка, викаш? — полюбопитства Санта. Миналото на всичките роднини на Айрини Райли бе тъй обагрено в моравочервено, че винаги си заслужаваше човек да чуе още нещо.

— Абе оная, дето си изсипа цяла тенджера вряла вода върху ръката. Пък и тя така и така си мязаше на попарена, нали разбираш? Все я гледах, че пише нещо на кухненската маса. И сигурно за мене ще е писала, защото много ми завиждаше, когато започнахме да излизаме с мистър Райли.

— Че то така стават тия работи — заключи Санта. Тая, попарената, беше скучна фигура сред вълнуващите родственици на Айрини. Гласът й задращи жизнерадостно в мембраната. — Ще взема да направя една забава и ще поканя тебе и Анджело с жена му, ако тя реши да дойде.

— Ай, колко мило, Санта, но хич не ми е до забави напоследък.

— Няма да е зле да се поразтушиш, моето момиче. Успея ли да разбера кой е оня дядко, и него ще поканя. И вие, двамката, ще можете да си потанцувате…

— Е, ако го видиш, душко, я вземи и му речи: «Мисис Райли ти праща много здраве!»

А в банята Игнациус лежеше отпуснат във възтоплата вода, побутваше с пръст пластмасовата сапунерка напред-назад и току надаваше ухо да чуе какво приказка майка му по телефона. От време на време натискаше сапунерката така, че да се напълни с вода и да потъне, опипваше дъното на ваната, за да я открие, изсипваше водата и отново я пускаше да си плува. Синьо-жълтеникавите му очи не се отделяха от един голям плик, сложен върху капака на клозетната чиния. От известно време той се опитваше да вземе решение да го отвори ли, или да не го отваря. Травмата, причинена от намирането на нова работа, бе повлияла отрицателно на клапата му и той изчакваше да види дали топлата вода, в която се бе цамбурнал подобно на розовичък хипопотам, ще окаже някакво успокоително въздействие върху организма. И тогава веднага щеше да нападне плика. «Разносната търговия» май предлагаше приятни условия за работа. Щеше да прекарва работното си време паркиран някъде край реката и да трупа записки за «Дневника». У мистър Клайд Игнациус съзираше нещо бащинско, което му допадаше, а старият, наплашен и помъдрял властелин на хотдога бе добре дошъл нов герой.

Най-после, когато се почувства отчасти успокоен и отпочинал, надигна мокрото си туловище и докопа плика.

— Защо ли е трябвало да го слага в такъв плик? — ядосано попита на глас, докато се взираше в кръглия печат и надпис «Пощенска станция ОБСЕРВАТОРИЯТА, Ню Йорк». — Съдържанието положително е писано с креда или с нещо още по-калпаво!

Той разкъса дебелия кафеникав плик, като го намокри, без да иска, и измъкна отвътре сгънат афиш, на който с големи букви бе написано:

ЛЕКЦИЯ! ЛЕКЦИЯ!

М. Минкоф ще дискутира открито темата:

«Секс и политика; освободеното еротично начало — оръжие срещу реакцията»

28 т.м., четвъртък, начало 20:00 часа.

СЪЮЗ НА МЛАДИТЕ ЕВРЕИ — ГРАНД КЪНКОРС

Вход: 1.00 долар — ИЛИ — Подпис под петиция «Минкоф», която неумолимо настоява за ПОВЕЧЕ И ПО-УДОВЛЕТВОРИТЕЛЕН СЕКС ЗА ВСИЧКИ, а за малцинствата — ударна програма! (Петицията ще бъде изпратена във Вашингтон.) Подпишете незабавно и спасете Америка от половото невежество, въздържанието и страха! Убедена ли сте, че желаете да подкрепите това дръзко и жизненонеобходимо движение?!

— О, боже мой! — процеди Игнациус през мокрите си мустаци. — Вече и на обществени места ли й позволяват да говори? И какво означава заглавието на това нелепо писание? — Той още веднъж, и то с озлобление, прочете афиша. — Във всеки случай убеден съм, че ще говори дръзко. Малко извратено е от моя страна, но не бих се отказал да послушам тая кучка как бръщолеви, и то пред аудитория. Що се отнася до нарушението на приличието и добрия тон, този път тя е надминала и себе си!

Следвайки изрисуваната на ръка стрелка, съпътствана от «ОБЪРНИ» в долния край на афиша, Игнациус го завъртя и се зачете в онова, което Мирна беше написала на обратната страна!

Господа,

Какво става, Игнациус? Отдавна не си се обаждал. Впрочем не те виня, че не ми пишеш. Аз май попрекалих в последното си писмо, но то е, защото бях обезпокоена от налудната ти фантазия, чиито корени най-вероятно са разположени е твоето нездраво отношение към секса. Много добре знаеш, че още от първата ми среща аз задавам сондиращи въпроси, за да си изясня какви точно са сексуалните ти наклонности. Моето единствено желание бе да помогна да откриеш свой собствен начин за изразяване и удовлетворение чрез един естествен и животворен оргазъм. Храня уважение към твоя разум и винаги съм приемала ексцентричните ти склонности, и именно затова копнея да видя, че достигаш безметежната извисеност, която настъпва при създаване на идеалното умствено-сексуално равновесие. (Един истински, взривителен оргазъм ще очисти твоята същност и ще те изведе от тлението!) Само недей да ми се сърдиш за писмото!

Ще ти разясня афиша малко по-нататък, защото си мисля, че би желал да разбереш как се стигна до тази дръзка и вълнуваща лекция. Но най-напред се налага да те известя, че се отказахме от филма, така че ако си възнамерявал да играеш ролята на наемодателя, избий си го от главата. Основна причина се оказа липсата на средства. Не можех да изстискам повече нито един сребърник от баща си и Лиола, находката от Харлем, се настрои доста враждебно заради хонорара (или по-скоро затова, че такъв нямаше да има) и в крайна сметка пусна една-две забележки, които ми се сториха леко антисемитски. А и кому е нужно момиче, което не е убедено дотолкова, че безплатно да отдаде труда си, щом това е от полза за нейната нация? Самюъл пък взе решение да стане лесничей в щата Монтана, тъй като възнамерява да пише драматическа алегория, ситуирана сред непрогледните гори («Невежество и порядки»), и желае да усети листака. Доколкото го познавам, не се съмнявам в две неща: в това, че ще се провали като лесничей, но пък алегорията му ще бъде предизвикателна и спорна, изпълнена с неудобни истини. Желая му успех. Той няма грешка!

Но да се върна към лекцията. Като че ли най-сетне открих подиум, от който да изповядвам своята философия и т.н. Всичко стана малко странно. Преди няколко седмици бях на едно събиране, което мои приятели устроиха в чест на едно момче без грешка, което току-що се бе завърнало от Израел. Той наистина беше невероятен! Ама сериозно!

Игнациус изпусна малко «райски газ».

Часове наред пя народните балади, които научил там; знаменателни песни, пълно потвърждение на теорията ми, че музиката поначало трябва да е средство за социален протест и начин на изказ. Ние го слушахме в захлас, все искахме още и още. Сетне всички започнахме да разговаряме на много и най-различни нива и аз споделих с него онова, което по принцип ми е на сърцето.

— Хааа-хм! — могъщо се прозина Игнациус.

Той ме попита: «Защо таиш всичко това у себе си, Мирна? Защо не го споделиш с хората?» А аз му обясних, че често говоря на нашите дискусии, както и пред моя кръжок за групова терапия. Разказах му и за писмата си до един редактор, които бяха отпечатани в «Нова демокрация», «Човекът и масите» и «Сега!».

— Я да излизаш от ваната бе, момче! — Игнациус се сепна от виковете, които майка му отправяше от другата страна на вратата.

— А защо? — попита той. — Ти ли ще я използуваш?

— Не!

— Тогава, моля те, върви си.

— Много дълго се заседя там.

— Престани, ако обичаш! Опитвам се да прочета едно писмо.

— Писмо ли? Кой ти писа?

— Драгоценната ми приятелка, мис Минкоф.

— Последното, което ми каза, беше, че заради нея са те уволнили от «Панталони Ливай».

— Да, така е. Но не трябва да забравяш, че не е изключено това да е била завоалирана услуга. Новата ми работа може да се окаже доста подходяща.

— Ужас! — натъжи се мисис Райли. — Най-напред те уволниха от една мизерна чиновническа службица във фабрика, сега пък продаваш кренвирши по улиците! Едно ще ти река, Игнациус: дано само оня с хотдозите не вземе да те уволни. Знаеш ли какво каза Санта?

— Каквото и да е казала, то без съмнение е било крайно дълбокомислено и язвително. Макар че иначе бръщолевенията й се схващат едва-едва, и то като скверни нападки спрямо родния език.

— Тя каза, че някой трябва да те понашляпа.

— Звучи доста грамотно за нейните уста.

— А какво прави сега тая Мирна? — даде път на подозренията си мисис Райли. — И по какъв случай така се е разписала? Да се окъпе, това й трябва на нея.

— Психиката на Мирна е в състояние да понесе водата само ако я приема през устата.

— Какво?

— Престани да подвикваш като рибарка и се разкарай оттук, моля те. Не си ли сложила някоя бутилчица мискет да се пече във фурната? Остави ме на мира. Много ми е нервно.

— Нервно ли? Цял час киснеш в горещата вода.

— Вече трудно може да се каже, че е гореща.

— Тогаз излизай от ваната!

— А защо е толкова наложително да изляза от ваната? Майко, аз наистина не те разбирам! Нима не се намира нищо, което ти, като домакиня, да изгаряш от желание да сториш? Тази сутрин забелязах, че вестибюлът е покрит с валма от мъх, големи колкото бейзболни топки. Почисти този дом! Обади се на «точно време» да си свериш часовника! Направи нещо! Легни да си подремнеш! Доста залиняла ми се виждаш напоследък.

— И си е така, момче. Разби ти сърцето на клетата си майчица! А какво ще правиш, ако взема, та се затрия?

— Не възнамерявам да участвам в този идиотски разговор. Можеш да го продължиш като монолог, ако желаеш. И на по-тих глас, защото трябва да се съсредоточа над новите оскърбления, които Мирна Минкоф е скалъпила в това писмо.

— Не издържам вече, Игнациус. Утре-другиден ще ме тресне някой удар и ще ме намериш просната в кухнята! Да, момче, ще видиш! И ще останеш сам-самичък на света. А след туй ще паднеш на колене и горко ще молиш бога да ти прости, че така си мъчил милата си, клета майчица!

Но от банята не долетя и стон. Мисис Райли очакваше да чуе поне как водата се разплисква или как прошумолява хартия, но вратата на банята все едно че бе врата на гробница. След една-две минути безплодно очакване тя й обърна гръб и се устреми към печката. А Игнациус, щом чу да се отваря вратата на фурната, отново се зачете в писмото.

Той каза: «С този глас, с характера си ти трябва често да се появяваш пред хората.» Това момче наистина бе удивително! Хем мозъкът му сечеше като бръснач, хем беше истински мъж. Такъв джентълмен и толкова деликатен, направо да не можеш да повярваш! (Особено след като човек е общувал със Самюъл, който бе предан на делото и неустрашим, но доста гръмогласен, пък и малко дръвник си падаше.) Никога не съм срещала по-самоотвержен човек в борбата с

реакционните идеи и предразсъдъците от този певец на народни песни! Най-добрият му приятел, както сам каза, бил негър абстракционист и създавал великолепни протестни цапаници, изпълнени с предизвикателство, а понякога дори нарязвал с ножа платното си на лентички. Връчи ми и един блестящ памфлет, който описва в подробности как папата се опитва да натрупа ядрен арсенал. Този памфлет ми отвори очите и аз веднага го препратих на редактора на «Нова демокрация», за да го подпомогна в борбата му срещу църквата. Това момче беше написало и нещо грандиозно срещу белите англосаксонски протестанти. Изразяваше омразата си към тях. Искам да кажа, акълът му сечеше не на шега.

На следващия ден той ми се обади. Дали съм щяла да имам нещо против да изнеса лекция пред групата за социални промени, която възнамерявал да образува някъде си в Бруклин? Бях покорена! В този свят на максимата «око за око, зъб за зъб» е такава радост да срещнеш приятел… ама искрен и истински приятел… или поне така си мислех. Казано с две думи, установих, и то от опит, че и при лекциите е както в шоубизнеса — кушетката и т.н. Разбираш ли какво искам да кажа?

— Да вярвам ли на това нечувано оскърбление спрямо добрия тон, което е пред очите ми? — запита Игнациус плаващата сапунерка. — Това момиче няма срама!

Това беше поредното напомняне, че някои хора ценят тялото ми повече, отколкото моя интелект.

— Аааах! — въздъхна Игнациус.

Откровено казано, ще ми се да го разоблича този уж «народен певец», който сега сигурно търси да вплете в мрежата си някоя друга млада активистка. Една моя позната подочула, че «народният певец» всъщност бил баптист от щата Алабама. Какъв мошеник само! Та след това аз попроучих памфлета, който той ми даде, и открих, че е бил отпечатан от ку-клукс-клан. Това ще ти даде известна представа за идеологическите тънкости, с които се сблъскваме в днешно време. На мен той ми прозвуча като един добър либерален памфлет! И сега ще трябва да се унижа и да пиша на редактора на «Нова демокрация», за да го известя, че памфлетът, макар и предизвикателен, не е написан от когото трябва. А белите англосаксонски протестанти нанесоха контраудар и този път ме свариха неподготвена. Тази случка ми напомни как веднъж в парка «По» мислех, че храня катеричка, която взе, че се оказа плъх, макар на пръв поглед винаги да можеше да мине и за катеричка. Човек се учи, докато е жив! Този измамник ми подсказа една идея. Човек винаги може да научи нещо от нищожествата. Реших да попитам евреите дали някоя вечер ще ми отпуснат залата. След известно

време ми отговориха утвърдително. Публиката тук, в Бронкс, без съмнение е тесногръда, но ако лекциите ми са на ниво, някой ден може да ме ангажират и за залата, в която мислители като Норман Мейлър и Симор Крим излагат своите възгледи. За опит пари не вземат.

Искрено се надявам, че работиш върху личностовите си проблеми, Игнациус. Параноята задълбочава ли се? Убедена съм, първопричината за нея е в това, че все се залостваш в стаята си, че си започнал да гледаш с подозрение на заобикалящия те свят. Така и не разбрах защо настоя да си останеш там, при алигаторите. И независимо от това, че разсъдъкът ти плаче за обстоен клиничен преглед, ти имаш ум, който би могъл да се разрасне и да процъфти тук, в Ню Йорк. А какво става сега? Ти пречиш и на своя разум, и на себе си. Когато те видях последния път, на връщане от Мисисипи за Ню Йорк, ти беше направо в ужасно състояние. И вероятно, както си живуркаш в тая стара съборетина в компанията единствено на майка си, вече съвсем си деградирал. Нима природният инстинкт у теб не е надал вик за освобождение? Една красива и съдържателна любовна връзка ще те преобрази, Игнациус. В това съм убедена! Тежки едипови окови са овладели психиката ти и те унищожават!

Не се и залъгвам, че социално-политическите ти възгледи са станали по-прогресивни. Нима изостави проекта си да сформираш политическа партия и да излъчиш кандидат за президентските избори, избран от бога? Спомням си, че когато най-сетне се запознахме и аз разобличих политическото ти безразличие, ти ми излезе с тази идея. Разбрах, че това е реакционен план, но поне показваше, че у теб се заражда известна политическа съзнателност. Моля те, напиши ми нещо по този въпрос, тъй като това изключително много ме интересува. Трипартийна система ни трябва в нашата страна и аз мисля, че фашистите набират сили ден след ден. А тази Партия на богоизбраните е нещо като проект за организиране на изтърсаците от обществото, които именно ще са в основата на фашисткия подем.

Е, аз да привършвам. Дано лекцията има успех. За теб посланието, залегнало в основата й, би било от особена полза. Между другото, ако подтикнеш някога Движението на богоизбраните към живот, аз мога да ти помогна при организирането на филиал тук, на местна почва. И моля те, Игнациус, измъкни се от къщи и навлез в света около теб. Тревожа се за бъдещето ти. Ти открай време си един от моите най-важни проекти. И много бих искала да науча нещо за сегашното ти душевно състояние, така че, моля те, вдигни се от възглавниците и пиши!

М. Минкоф

След известно време, повил сбръчканата си розовичка кожа в една стара бархетна роба, която се крепеше на безопасна игла около бедрата, Игнациус вече седеше зад бюрото и пълнеше автоматичната си писалка.

А във вестибюла майка му разговаряше с някой друг по телефона и се жалваше:

— И последния цент от застраховката, която ни остави клетата му баба, дадох, за да го изуча. Какъв ужас! Толкова пари на вятъра!

Игнациус се оригна и отвори чекмеджето, за да потърси листове за писма, каквито би трябвало все още да има там, но вместо тях си намери онова йо-йо[17], дето беше купил от филипинеца, който ги продаваше из квартала преди няколко месеца. От едната му страна имаше палмичка, която филипинецът беше гравирал според желанието на Игнациус. Дръпна конеца, той страшно бързо се разви и макаричката шеметно се устреми към пода, затъркаля се и се спря в една купчина листа от настолен бележник и стари списания под леглото. Игнациус пусна горния край на конеца и отново бръкна в чекмеджето, където откри една бланка на «Панталони Ливай».

Възлюблена ми, Мирна!

Получих оскърбителното ти известие. Нима наистина мислиш, че ме интересуват лишените от какъвто и да е вкус твои сблъсъци с подобни полухора като народните певци? Във всяко от писмата откривам намеци за разюздания личен живот, който водиш. Умолявам те да се придържаш към теми, които подлежат на обсъждане и т.н., защото по този начин поне ще избегнеш безсрамието и наглостта. При все това смятам, че символиката с катеричката и плъха, катеричко-плъха или плъхо-катеричката, бе поучителна и, бих казал, дори отлична.

В непрогледната вечер, когато ще изнасяш съмнителната си лекция, единственият ти слушател вероятно ще е някой отчаян, самотен и престарял библиотекар, който е видял, че прозорците на залата са осветени, и е влязъл с надеждата, че ще се избави от студа и ужасите на душевната си преизподня. Единствено неговата фигура ще седи прегърбена пред подиума, докато твоят носов глас кънти сред празните столове и с нарастващо ожесточение стоварва огорчение, оборкване и сексуални намеци върху плешивия череп на жалкия окаяник, когото вече ще си зашеметила тъй, че човечецът аха, и да изпадне в истерия… и тогава, веднъж влязъл в залата, той без съмнение ще реши да се разголи и ще размаха отчаяно сгърчения си орган като кривак срещу зловещите думи, които се сипят ли, сипят върху главата му. Ако аз бях на твое място, незабавно щях да се откажа от тази лекция! Убеден съм, че управата ще приеме оттеглянето ти с най-голяма радост, особено пък ако са имали възможността да видят безвкусния афиш, който без съмнение вече е разлепен по всяка телефонна будка в Бронкс.

Никой не е искал от теб да коментираш личния си живот, но онова, което си написала, разкрива потресающа липса на вкус и каквото и да било приличие.

А в действителност животът ми претърпя метаморфоза:

понастоящем аз съм жизненоважна частица от търговията с хранителни стоки и следователно съвсем не без основание се съмнявам, че за в бъдеще ще мога да отделям време да ти пиша.

Със заетост

Игнациус

Осма глава

I

— Остави я на мира — рече мистър Ливай. — Виж, та тя си дреме!

— Да я оставя ли? — Мисис Ливай подпря мис Трикси на дивана, тапициран с жълта изкуствена материя. — А не разбираш ли, че именно това е трагичното в живота на нещастната женица? Винаги са я оставяли на мира. Тя се нуждае от някого! Нуждае се от обич!

— Ай-ай-ай…

Мисис Ливай бе жена с интереси, жена с идеали. С течение на годините тя безрезервно се беше посветила на бриджа, африканските теменужки, на Сузън и Сандра, на голфа, Маями, Фани Хърст и Хемингуей, на задочното обучение и фризьорките, на слънцето, деликатесите и състезателните танци, а в последните години — и на мис Трикси. Досега винаги се беше налагало да се занимава с мис Трикси от разстояние, което не удовлетворяваше изискванията, упоменати в програмата на задочния курс по психология, където на държавния изпит се беше провалила с гръм и трясък. Бяха отказали да й пишат дори «удовлетворителен». Но относно уволнението на младия идеалист бе направила успешен импас и ето че сега сбръчканата плът, козирката, платненките и всичко останало, което съставляваше мис Трикси, се намираше пред нея. Мистър Гонзалес с радост беше пуснал помощник счетоводителката в безсрочен отпуск.

— Мис Трикси! — напевно се обади мисис Ливай. — Събудете се!

Онази отвори очи и изхриптя:

— Пенсионираха ли ме?

— Не, съкровище.

— Какво?! — озъби се мис Трикси. — Рекох си, че са ме пенсионирали!

— Мис Трикси, вие се мислите за грохнала и стара, а това е много лошо.

— Кой?

— Вие.

— Така си е то. Много съм грохнала.

— Нима не разбирате? — продължи мисис Ливай. — Та всичко това е илюзорно! Психоза на тема «възраст». А все още сте толкова привлекателна жена! Нужно е само да си речете: «Все още съм привлекателна. Аз съм много привлекателна жена!»

Мис Трикси изпусна някакъв стон, подобен на грухтене, право в

покритата с лак коса на мисис Ливай.

— Много ви моля, оставете я на мира, доктор Фройд! — ядоса се мистър Ливай и вдигна очи от спортното списание. — Бих предпочел едва ли не Сузън и Сандра да са тук, та с тях да си играеш. А какво стана с групичката ви за каналета?

— Не се обаждай, неудачнико. Как мога да играя каналета, когато една психопатка е в беда?

— Психопатка ли? Най-обикновена престаряла изкуфелница! На трийсет бензиностанции трябваше да спирам, докато стигнем дотук. Най-накрая ми писна да излизам от колата, за да й показвам коя е мъжката и коя дамската тоалетна, и я оставих сама да си избира къде да влиза. Открих и система. Заложих мислено известна сума и по закона за средното аритметично се оказа, че в петдесет на сто от случаите печеля, а в останалите петдесет — губя.

— Моля ти се, престани! — разпореди се мисис Ливай. — Повече нито думичка, разбра ли? Съвсем в твоя стил. Да я оставиш, с разстройство, да се оплете като пиле в кълчища!

— Лорънс Уелк още ли не се е появил на екрана? — внезапно попита мис Трикси.

— Още не, скъпа. Успокойте се!

— Ама нали е събота!

— Ще се появи, не се безпокойте. А сега ми разкажете какви сънища сънувате.

— Точно сега не си спомням.

— Е, напрегнете се де! — настоя мисис Ливай, като направи някаква отметка в тефтерчето си с позлатения автоматичен молив. — Трябва да опитате да си припомните, мис Трикси! Разсъдъкът ви се е деформирал, скъпа моя! Та вие сте като осакатена!

— Може да съм стара, ама не съм саката! — развика се мис Трикси.

— Видя ли, Флорънс Найтингейл[18]? Само я раздразни — обади се мистър Ливай. — С помощта на всичко, което знаеш за психоанализата, ще видиш сметката и на малкото, което е останало в главата й. А на нея й се иска просто да се пенсионира и да се наспи.

— Своя живот ти вече съсипа! Недей и с нея да постъпваш така. Точно тя не бива да се пенсионира! А да направи нещо, че да се почувства желана, обичана, незаменима…

— Включвай си проклетия тренажор и я остави да си подремне!

— Смятам, че се разбрахме да оставим тренажора настрана.

— Остави я на мира! И мене също! Върви да се яхнеш на велоергометъра!

— Тихо, моля! — изкряска мис Трикси и потри очи.

— Пред нея трябва да си говорим мило един на друг — прошепна мисис Ливай. — Гръмогласието и препирните само още повече ще подровят почвата под краката й.

— Аз съм «за». Млъкни и разкарай това престаряло и изкукало джезве кокали от «гимнастическото» ни салонче!

— Точно така. Ти както винаги мислиш за себе си. Ех, ако можеше баща ти да те зърне днес! — Морскосините й клепки се попривдигнаха в знак на ужас. — Прояден от молците плейбой, който само за кефа си мисли!

— За кефа си ли?

— Я да млъкнете вие там! — закани се, мис Трикси. — Какво нещастие, че ме довлякохте тука, така де! А колко по-хубаво си беше при Гомес! Хубаво и тихо! И ако това е нещо като първоаприлски номер, хич не ми е смешен. — Тя изгледа мистър Ливай с протеклия си поглед. — Ти си оня кучи син, дето уволни Глория, нали? Клетичката Глория! Най-миличкото същество, с което съм работила в кантората!

— О, не! — въздъхна мисис Ливай и се обърна към съпруга си. — Значи си уволнил един-единствен човек, така ли? Ами тази Глория? Едно същество се държи с мис Трикси като с човек, като с приятел! Ти знаеше ли го това? Поинтересува ли се? О, не! «Панталони Ливай» може и на Марс да хвръкнат, какво те интересува теб? И един ден на връщане от хиподрума минаваш оттам и изритваш Глория на улицата!

— Глория ли?! Никаква Глория не съм уволнявал!

— Уволни я! Уволни я! — наду гайдата мис Трикси. — Със собствените си очи видях! А клетичката Глория беше самата благост! Спомням си как ми даде чорапки и «лънчън мийт».

— Чорапки и «лънчън мийт» ли! — възкликна мистър Ливай и подсвирна. — О, боже!

— Точно така! — развика се мисис Ливай. — Присмивай се на това низвергнато създание! Само не ми казвай какво още си направил в «Панталони Ливай», защото не ще мога да го понеса. Не, не бива да разказвам на дечицата за Глория. Едва ли ще разберат какво е това сърце, което носиш в гърдите си, защото са толкова невинни!

— По-добре хич и не се захващай да им разправяш за Глория — ядоса се мистър Ливай. — И ако тия дивотии продължат още малко, да знаеш, че набързо ще излетиш при майка си в Сан Хуан, за да се посмеете, да поплувате и да си потанцувате!

— Заплашваш ли ме?

— Млъкнете де! — озъби се вече на висок глас мис Трикси. — Още сега, начаса, искам да се върна в «Панталони Ливай».

— Видя ли? — обърна се мисис Ливай към съпруга си. — Видя ли какво желание за работа? А ти искаш да я сломиш, като я пенсионираш! Моля те, Гюс, иди на лекар. Много зле ще свършиш!

Мис Трикси вече вдигаше от пода кесията, която бе взела със себе си като личен багаж.

— Хайде, мис Трикси — подвикна мистър Ливай, сякаш призоваваше домашната си котка. — Да се качваме в колата.

— Хвала тебе, боже! — въздъхна мис Трикси.

— Махни ръцете си от нея! — прогърмя гласът на мисис Ливай, на което съпругът й отвърна:

— Та аз дори още не съм станал!

Мисис Ливай отново накара мис Трикси да седне на дивана и рече:

— Хайде, останете де! Вие се нуждаете от помощ!

— Но не и от вас! — изхриптя мис Трикси. — Пуснете ме!

— Пусни я!

— Моля те! — предупредително вдигна пухкавата си, обсипана с пръстени ръчица мисис Ливай. — Не се тревожи за това низвергнато създание, което съм взела под крилото си. За мен също не се тревожи. А дъщерите си можеш съвсем да ги забравиш. Качвай се в спортната кола и тръгвай! Следобед има регата. Ето, погледни — платната на лодките се виждат през панорамния прозорец, който аз поставих с пари, припечелени с труд и пот от баща ти.

— Ще ви дам аз да се разберете! — ръмжеше от дивана мис Трикси. — Не се тревожете! Ще видите вие!

Тя се опита да стане, но мисис Ливай я беше приковала към жълтата тапицерия.

II

Простудата се засилваше все повече и повече; всяко покашляне причиняваше тъпа болка в дробовете му, която продължаваше да го мъчи далеч след като кашлицата бе раздрала гърлото и гръдния му кош. Полицаят Манкузо избърса лигите от устата си и направи опит да очисти гърлото си от храчките. През един от следобедите бе преживял такъв тежък пристъп на клаустрофобия, че едва-що не бе припаднал в кабинката. Но сега май наистина щеше да се просне на мозайката, защото беше като замаян от простудата. За миг затвори очи и опря главата си на едната стена. Пред спуснатите му клепачи започнаха да се носят сини и червени облаци. Да, трябваше да пипне някой тип, и то преди треската да се влоши дотам, че да се наложи сержантът всеки ден да го донася и отнася от кабинката. Открай време хранеше надеждата, че в полицията ще пожъне много слава, но какво славно имаше в това, да си умреш от пневмония в клозета на една автогара? Даже родните щяха да му се присмеят. А какво щяха да обяснят дечицата на другарчетата си в училище?

Полицаят Манкузо сведе очи към плочките на пода, но те нещо не бяха на фокус. Обзе го паника. Вгледа се още по-съсредоточено и забеляза, че мъглявината се дължи единствено на влагата, която като сивкав слой покриваше почти всяка повърхност в тоалетната. Погледът му отново попадна върху «Утехата на философията», разтворена в скута му, и той отгърна поредната омекнала и влажна страница. Книгата го потискаше още повече. Онзи, който я бе написал, щял да бъде подложен

на мъчения от самия владетел. В предговора се казваше така. И през цялото време, докато я е писал, е знаел, че тъй или иначе, ще му видят сметката! На Манкузо му стана жал и се почувства задължен да прочете докрай това, което човекът бе написал. Беше стигнал едва някъде до двайсетата страница и вече започваше да се пита дали тоя Боеций не е комарджия. Все говореше за орис, за шансове, за колелото на съдбата. Но същественото в случая бе това, че от тази книга едва ли щеше да му просветне пред очите.

След няколко изречения мисълта му започна да се рее. Той погледна през пролуката, тъй като винаги оставяше вратата на кабинката лекичко открехната, за да гледа кой използва писоарите, клозетите и кутията със салфетки. Из клозетите витаеше май същото онова момче, което виждаше всеки ден. Проследи с поглед ботушките, които се движеха напред-назад между клозетите и кошчето за употребените салфетки. Момчето се подпря на една от кабинките и започна да пише нещо върху дланта си с химикалка. Тука май има нещо, рече си полицаят Манкузо.

Той излезе от кабинката и се завтече към момчето. И както си кашлюкаше, дори се опита да бъде любезен:

— А бе, приятелче, какво си пишеш по ръката?

Джордж изгледа монокъла и брадата, която стигаше някъде до лакътя на онзи, и отвърна:

— Омитай се оттука, че ако ти натреса един!

— И полицията може да извикаш, ако искаш — рече с насмешка полицаят Манкузо.

— Не ща — отвърна Джордж. — Просто изчезвай. Никому нищо лошо не правя.

— Ама те е шубе от полицията, а?

Джордж вече се чудеше що за смотаняк е тоя. И на него му хлопаше дъската като на продавача на хотдог.

— Слушай бе, кретен, я изчезвай! Не ща никакво вземане-даване с ченгетата!

— Не щеш, а? — попита полицаят Манкузо и засия от щастие.

— Не ща, а и шольо като тебе едва ли е приритал да го пипнат — отвърна Джордж, като гледаше сълзящото зад монокъла око и навлажнената под брадицата уста.

— Арестуван си! — изкашлюка полковник Манкузо.

— Кво?! Абе ти съвсем си превъртял!

— Полицай Манкузо. Замаскиран! — Пред пъпките на Джордж блесна полицейската значка. — Тръгвай с мене!

— За кво ме арестуваш бе? Аз просто си стоя тука! — нервно запротестира Джордж. — Нищо не съм направил! Кви ги вършиш ти?!

— Заподозрян си!

— В кво съм заподозрян… — паникьоса се Джордж.

— Аха! — разпени се Манкузо. — Напълни гащите, а?

Той понечи да сграбчи ръката на Джордж, за да му сложи белезници, но онзи грабна «Утехата на философията», която полицаят стискаше под мишница, и я запрати по главата му. Игнациус беше закупил голямото, луксозно и с ограничен тираж издание на английския превод и всичките петнайсет долара, които то струваше, се стовариха върху Манкузо, сякаш това не беше книга, а гигантски речник. Той се наведе да вдигне от земята монокъла, който междувременно бе паднал. Когато отново се изправи, видя как момчето бързо-бързо се изнизва през вратата на тоалетната с книгата в ръка. Щеше му се да го подгони, но главата му страхотно пулсираше. Върна се в кабинката си за кратък отдих, но го обзе още по-силно отчаяние. А какво обяснение щеше да даде на мисис Райли за книгата?

В чакалнята на автогарата Джордж отвори колкото можеше по-бързо касетката и измъкна обвитите в амбалажна хартия пакети, които беше оставил там на съхранение. Без да затваря вратичката, той излетя навън и запрепуска звънко по Канал стрийт към търговската част на града, като хвърляше по един поглед през рамо, за да види дали монокълът и брадата не са по петите му. Но зад него не се виждаше никаква брада.

Ама че лош късмет! Тоя таен агент цял следобед ще го търси и ще кръстосва автогарата. Ами утре? Там вече не беше безопасно; автогарата беше непристъпна.

— Мамка й мръсна на тая мис Лий! — изруга Джордж на глас. Все още вървеше колкото можеше по-бързо. Ако оная не беше толкова стисната, това нямаше да се случи. Можеше да уволни чистача-кука и тогава Джордж щеше както по-рано да си прибира пакетите в два часа. А какво стана сега? Едва-що не го арестуваха! И всичко това, защото трябваше да оставя стоката на автогарата, защото беше вързан с нея за по два часа всеки следобед. Къде можеше да се съхранява такова нещо? Пък и уморително беше да мъкнеш всичко със себе си цял следобед! А като майка ти не излиза от къщи, и там дори не можеш да отидеш…

— Стисната кучка, ей! — измърмори Джордж. Понамести пакетите, за да ги стисне още по-здраво под мишница, и забеляза, че освен тях носи и книгата, която беше взел от тайния агент. Кражба, и то от ченге! Хубава работа, няма що! Мис Лий му беше поръчала да й занесе книга.

Джордж огледа заглавието — «Утехата на философията». Е, сега имаше и книга.

III

Санта Баталия загреба от картофената салата, за да я опита, старателно облиза лъжицата с език и прилежно я постави на една салфетка до самата купа. И както си подцъкваше с език, за да измъкне парченцата лук и магданоз, загнездили се между зъбите й, тя се обърна към снимката на майка си, поставена върху полицата над камината:

— Акъла ще им взема! Никой не прави картофената салата като Санта!

Гостната в общи линии беше готова за забавата. Върху вехтия радиошкаф се мъдреха две половинки «Ърли таймс» и картонена опаковка с шест бутилчици «Севън-ъп». Грамофонът, който бе заела от племенницата, бе положен върху измития линолеум в центъра на стаята, а кабелът му се издигаше към полилея, където всъщност беше включен. Два гигантски плика с пържени картофки се мъдреха от двете страни на червения плюшен диван. Беше сгънала походното легло, а на един тенекиен поднос върху покривката отгоре му бе поставила едно отворено бурканче с маслини, от което стърчеше вилица.

Внезапно Санта взе снимката от полицата. На нея се виждаше жена от отдавна отминала епоха, жена с враждебно изражение на лицето, облечена в черна рокля и черни чорапи, застанала посред тъмна пътека с настилка от черупки на морски охлюви.

— Клетата ми майчица! — разчувства се тя и млясна една влажна целувка върху снимката. Мазните петна по стъклото показваха, че тези прочувствени изблици не са рядкост. — Не ти е било леко и на тебе, душко! — Двете въгленчета сякаш се оживиха — очите на сицилианката засвяткаха кръвнишки към Санта. — Ех, майчице, една-единствена снимчица си имам аз от тебе, и то — застанала на някаква си там пътека! Срамота!

Няма справедливост на тоя свят! Санта въздъхна и пльосна снимката върху полицата на камината сред фруктиерата с восъчните плодове, букетчето хартиени цинии, статуетката на Дева Мария и тази на Младенеца. После отиде обратно в кухнята, за да донесе лед и един от кухненските столове. Върна се с малка хладилна чанта за пикник, в която беше турила леда, домъкна и стола и се зае да наглася най-хубавата си пластмасова чашка пред портретчето на майка си върху полицата. Приликата със самата нея я накара да сграби снимката и отново да я разцелува, а кубчето лед в устата й изтрака по стъклото.

— Всеки ден казвам по една молитва и за тебе, душко — смотолеви Санта, като се мъчеше да задържи кубчето върху езика си. — Бъди спокойна — и свещичка съм ти запалила в «Сейнт Оуд».

Някой похлопа по кепенците. В бързината Санта захлупи снимката

по очи.

— Айрини! — писна тя, като отвори вратата и видя мисис Райли колебливо да пристъпя по стълбите, а племенникът, полицаят Манкузо, да стои на тротоара. — Влизай бе, муце! Каква си ми хубавка!

— Благодаря, пиленце — отвърна мисис Райли. — Ей, бях забравила колко си далече! С Анджело близо час се возихме в колата!

— Много сатръстфания… — предложи ново обяснение Манкузо.

— Чуй го само как боботи! — възкликна Санта. — Боже, боже! Анджело, да им кажеш в участъка да те махнат от клозета! Къде е Рита?

— Не й се итфало. Клафата я поляла.

— Ами да, нищо чудно — по цял ден вкъщи с тия дечурлига… — продължи Санта с разбиране. — Ей, Анджело, това момиче трябва да излиза бе! Какво й става напоследък?

— Нерфи — отвърна Анджело с тъга. — Нерфите нещо са я стекнали.

— Лоша работа са нервите — съгласи се мисис Райли. — Знаеш ли какво станало, Санта? Анджело изгубил книгата, дето му я даде Игнациус. Ужас! Не че ми е за книгата, ама дано само Игнациус не се научи, че тогава каква патаклама ни чака!

Мисис Райли допря пръст към устните си, за да покаже, че това с книгата завинаги трябва да си остане между тях.

— Е, хайде, давай си палтенцето, момичето ми — въодушеви се Санта и едва-що не разкъса вехтото тъмночервено вълнено палто на мисис Райли. Тя твърдо бе решила призракът на Игнациус Дж. Райли да не витае на нейната забава, както това се беше случвало през вечерите, когато бяха ходили на боулинг.

— Колко ти е хубаво тука, Санта! — почтително рече мисис Райли. — Чистичко…

— Да, ама за гостната искам нов линолеум да си купя. А ти туряла ли си някога от хартиените завески, пиленце? Не ми се виждат много лоши. И ако знаеш само какви видях в «Мезон бланш»!

— Веднъж бях взела едни чудесни за стаята на Игнациус, но той ги смъкна от прозореца и ги накъса. Каза, че му приличали на изтърсаци. Ужас!

— Всеки е вкуса си — заключи бързо Санта.

— Игнациус не знае, че съм тука тая вечер. Казах му, че отивам на молитва.

— Анджело, я да налееш нещо на Айрини. А ти си сипни малко уиски — много помага при простуда! В кухнята имам и малко кола.

— На Игнациус пък и молитвите не му се нравят. И той не знае какво харесва. На мене лично вече до гуша ми дойде от него, нищо, че ми е чедо…

— Каква картофена салата съм направила, ако знаеш! А и дядото ми каза, че много я обича.

— Само ако можеше да видиш какви огромни престилки ми дава за пране! И все ме учи как да ги пера! Като че рекламира прах за пране по телевизията. Игнациус толкова много се вживява в това тикане на количката из центъра!

— Виж го Анджело, душко! Налива ни по нещо да си пийнем!

— Да ти се намира аспирин, пиленце?

— Ей, Айрини! Каква си ми такава клека, и то на моята забава? Я пийни нещо! Чакай само дядото да дойде. Как ще си прекараме, ей! Слушай, вие с него може да си потанцувате ето тука, пред самия грамофон.

— Да танцувам ли? С никакъв дядка не ми се танцува. А освен това краката ми целите отекоха, докато днеска гладех ония престилки.

— Как така ще го разочароваш, Айрини! Ех, ако можеше да го видиш, като го поканих пред самата черква! Горкичкият! Бас държа, че никой никъде не го кани.

— Искаше да дойде, а?

— Дали е искал ли? Попита ме костюм ли трябва да си тури!

— А ти какво му рече, пиленце?

— «Каквото искате си облечете, господине.» Така му казах.

— Е, и не си сгрешила. — Мисис Райли сведе очи към зеленината си рокля от тафта. — Игнациус ме попита защо отивам с дневна рокля на молитва. Сега си седи в стаята и пише ли, пише глупости. Питам го аз: «За какво пишеш, а, момчето ми?» А той ми вика: «За това какво е да продаваш хотдог.» Ужас! Та на кой му се чете такова нещо? А знаеш ли колко пари донесе днеска вкъщи? Четири долара! Как ще му се изплатя на оня човек?

— Гледай, гледай! Анджело и ледче ни е сложил!

Мисис Райли взе пластмасовата чашка от Анджело и на две глътки я преполови.

— Откъде тоя чудесен «хай-зяй»[19], гълъбче?

— Какво, какво? — не разбра Санта.

— Тоя грамофон бе, дето си го турила на пода.

— На племенницата ми е. Съкровището на леля! Едва завърши гимназията «Сейнт Оуд» и вече си намери чудесна работа — продавачка стана.

— Виждаш ли? — развълнува се мисис Райли. — И сигурно е къде-къде по-добре от Игнациус!

— Анджело! — възкликна Санта. — За бога, престани да кашляш де! Бягай да си полегнеш, докато дойде дядото.

— Клетичкият Анджело! — обади се мисис Райли, след като полицаят вече беше напуснал стаята. — Какво сладко момче е само! И какви добри приятелчета сте ми вие двамата! А като си помисля, че се запознахме, когато искаше да арестува Игнациус…

— Чудя се, защо ли го няма още дядото?

— Може и да не дойде, Санта. — Мисис Райли привърши питието си. — Ако нямаш нищо против, миличка, ще си налея още малко. Тия мои проблеми…

— Сипвай, сипвай, душко! Аз пък ще ти отнеса палтенцето в кухнята и тъкмо ще видя какво става с Анджело. Ама вие и двамата с него сте едни веселяци — само за забава! Дано и дядкото не вземе да падне, та да си строши краката някъде по пътя!

Щом Санта излезе, мисис Райли си напълни чашата с уиски и капна вътре малко «Севън-ъп». Взе лъжицата, опита картофената салата, облиза я до блясък и отново я постави върху салфетката. Съседите, които обитаваха другата половина от къщата, започваха да «разиграват» нещо, което наподобяваше гражданска война. И както си подпийваше от чашата, мисис Райли долепи ухо до стената с надеждата, че ще успее да схване нещо от необузданите крясъци.

— Анджело взема някакво лекарство за кашлица — осведоми я Санта, като се върна в гостната.

— Дебели са ви стените, душко — заключи мисис Райли, която така и не можа да разбере за какво се карат онези оттатък. — Ех, ако можеше ние с Игнациус да живеем тук! Тогава мис Ани нямаше да има от какво да се оплаква.

— Къде се изгуби тоя дядко бе? — Санта зададе въпроса на кепенците.

— Сигурно няма да дойде.

— Сигурно е забравил.

— На тия години е така, пиленце.

— Не е чак толкова стар, Айрини!

— А на колко е?

— Май някъде към седемдесетте.

— Вярно, че не е много стар. Клетата ми леля Маргарит — оная, нали се сещаш, дето хлапетата я бяха напердашили, за да й вземат някакви си педесе цента от портмонето, та тя наближава вече осемдесетте. — Мисис Райли видя дъното и на тая чаша. — Може да е отишъл да изгледа някое хубаво филмче, кой знае? Санта, ще имаш ли нещо против да си налея още едно?

— Айрини! Под масата ще паднеш, ей! Пък и да знаеш, пияници аз няма да запознавам с тоя мил човечец.

— Съвсем мъничко ще си налея. Нещо много ме друсат нервите тая вечер.

Мисис Райли си ливна едно огромно количество уиски в чашата и както сядаше, буквално смаза една от торбите с пържени картофки.

— О, господи, сега пък какво направих?

— Направи картофките на пюре, какво друго — малко троснато отвърна Санта.

— Ай, целите на трошки са станали! — заключи мисис Райли, като

измъкна торбата изпод себе си и започна да разглежда сплескания целофан. — Колко ли стана вече, Санта? Игнациус каза, че тая вечер крадците стопроцентово ще ни нападнат, та по-раншко да се връщам.

— Ти пък, Айрини! Нали току-що дойде!

— Право да ти кажа, Санта, мене май не ми се ще да се запознавам с тоя дядко.

— Малко късно ми го казваш.

— Добре де, ама какво ще правиме ние с него? — съучастнически я попита мисис Райли.

— Успокой се, Айрини! Ти и мене ме изнерви. Вече съжалявам, дето те поканих! — Санта измъкна за малко чашата от ръцете на мисис Райли. — А сега ме чуй: артритът те мъчеше, и още как. А боулингът помогна. Нали така? Носът не си подаваше навън — все вкъщи с оня лудия, додето Санта не се намеси. Нали така? А сега, съкровище, от Санта следното да знаеш: както е тръгнало, сам-саминка ще си останеш, а и Игнациус ще ти се тръсне на ръцете. А оня дядко, чини ми се, и парички има. Пък и те харесва. — Санта изгледа мисис Райли право в очите. — Та той може и борча да ти изплати!

— Амиии?! — На мисис Райли това и през ум не й беше минало. Дядкото внезапно придоби известно очарование за нея. — Но дали при него всичко е наред?

— А как иначе? — ядоса се Санта. — Мислиш, че искам да събера приятелката си с мошеник, тъй ли?

Някой лекичко потропа на входната врата.

— Ой, бас държа, че това е той! — въодушеви се Санта.

— Кажи му, че е трябвало да си вървя, пиленце.

— А откъде ще излезеш, Айрини? Та той, човекът, е отпред, на входа!

— Отпред ли?

— Я да ида да погледна.

Санта отвори вратата.

— Хей, мистър Робишо! — провикна се тя в мрака към някого, когото мисис Райли не можеше да види. — Ние ви чакаме и приятелката ми, мисис Райли, току няма-няма, пък попита случило ли ви се е нещо, що ли? Е, хайде, влизайте и не стойте на студа.

— Да, мис Баталия, съжалявам, че така позакъснях, но трябваше да водя внученцата тука, из квартала. Разнасят броенички за църковната лотария наместо сестрите.

— Знам, знам — рече Санта. — Оня ден си взех от едно детенце. Пък и какви са хубави тия броенички! Една позната миналата година спечели мотор за скутер на църковната лотария.

Мисис Райли не помръдваше върху дивана, вперила поглед в чашата така, сякаш току-що бе видяла вътре хлебарка.

— Айрини! — провикна се Санта. — Какво правиш, моето момиче?

Я да поздравиш мистър Робишо!

Мисис Райли вдигна очи и тутакси позна стареца, когото полицаят Манкузо беше арестувал пред «Д. Х. Холмс».

— Много ми е драго — смотолеви тя към чашата си.

— Може би мис Райли не си спомня — обърна се мистър Робишо към Санта, целият сияещ, — но ние се познаваме отпреди.

— Значи сте стари приятелчета, а? — жизнерадостно възкликна Санта. — Ей, че малък бил светът!

— Аз… аз… — отрони мисис Райли и гласът й измъчено притрепери.

— Нали си спомняте? — обърна се към нея мистър Робишо. — В центъра, пред «Холмс». Оня полицай се опита синчето ви да арестува, но не можа и вместо него мен ме замъкна в участъка.

Очите на Санта така се ококориха, че аха, и да изхвръкнат.

— О, да — отвърна мисис Райли. — Започвам малко по малко да си спомням.

— Не вие бяхте виновна, мис Райли, а полицията! Те всичките са банда комуниси!

— По-тихичко — предупреди го мисис Райли, — че в тая къща стените са като от хартия! — Тя помръдна леко и събори с лакът празната чаша, която бе поставила на облегалката. — Оле, божке! Санта, май трябва да кажеш на Анджело да вземе да си бяга, а? Аз ще си хвана такси. И му кажи отзад да мине — по-лесно ще му бъде. Нали така?

— Разбирам, пиленце, разбирам — отвърна Санта и се обърна към Айрини. — Слушайте… Когато ни видяхте с приятелката ми на боулинга, с нас нямаше мъже, нали?

— Сами си бяхте.

— А това не беше ли оная вечер, когато Анджело го арестуваха? — прошепна мисис Райли.

— Да, Айрини! Нали ти дойде и ме взе с колата! И помниш ли как точно пред боулинга цялата ти броня се откачи и падна?

— Ами да! И аз я турих на задната седалка. Заради Игнациус изпотроших колата — такива ми ги надума, че направо из нерви ме изкара!

— Ааа, не — обади се мистър Робишо. — На тоя свят едно не мога да понасям — някой да е смотан неудачник или урсузлия.

— На мен пък ако някой ми направи мръсно — поде Санта, — винаги се опитвам и другата буза да обърна. Разбирате, предполагам? В Библията пише, че така трябва! Нали, Айрини?

— Тъй, тъй, гълъбче — съгласи се с половин уста мисис Райли. — Скъпа Санта, а да ти се намират аспиринчета?

— Айрини! — смъмри я Санта. — Мистър Робишо, я да предположим, че срещнете полицая, който ви е завел в участъка…

— Дано никога вече не го видя! — развълнува се мистър Робишо. —

Мръсен комунис е той!

— Добре де, само да предположим. Няма ли да му простите и после все едно че нищо не е било?

— Санта! — прекъсна я мисис Райли. — Май ще трябва да отида в кухнята да видя дали нямаш аспирини.

— Опозори ме той! — обърна се мистър Робишо към Санта. — Цялото ми семейство научи! Полицаите се обадиха на дъщеря ми!

— О, това нищо не е — рече Санта. — Че то било днес, било утре, всеки го прибират. Нея виждате ли я? — Санта вдигна снимката, която лежеше с лице върху полицата, и я показа на двамата си гости. — Клетата ми, ненагледна майчина! Полицаите четири пъти я арестуваха затова, че създавала безредици на пазара «Лаутъншлегър»! — Тя направи пауза, за да подмокри стъклото с поредната целувка. — И смятате ли, че я беше грижа? Пет пари не даваше!

— Това майчицата ти ли е? — заинтересува се мисис Райли. — Не й е било леко, ей! Майчиното тегло не е леко, от мене да го знаете!

— Та какво казвах — продължи Санта. — Ако ме арестуват, няма бог знае колко да го преживявам. Тежка работа е полицейската професия. Понякога допускат грешки. Ама нали и те са хора?…

— Аз открай време съм си била почтена гражданка — рече мисис Райли. — Ще ида да си изплакна чашката.

— Я сядай, Айрини! И ни остави да си побъбрим с мистър Робишо.

Мисис Райли отиде до вехтия радиошкаф и си наля чаша «Ърли таймс».

— Тоя полицай Манкузо няма никога да го забравя! — не спираше мистър Робишо.

— Манкузо ли? — попита Санта страшно изненадана. — Много от моите роднини носят туй име! Даже един работи и в полицията. А и освен това сега е тук.

— Все ми се струва, че Игнациус ме вика… Я по-добре да си вървя.

— Да те вика ли? — учуди се Санта. — Как така, Айрини? Та той е на десет километра оттук! Я гледай, даже не сме налели на мистър Робишо нещо да си пийне. Сипи му, коте, аз ще ида да повикам Анджело. — Мисис Райли гледаше гневно към чашата с надеждата, че вътре ще се появи ако не хлебарка, то поне муха. — Дай си палтото, мистър Робишо. А приятелите как ти викат?

— Клод.

— На мене пък ми викат Санта, а на тази там — Айрини. Айрини, кажи «приятно ми е» де!

— Приятно ми е — машинално промърмори мисис Райли.

— И да сте се сприятелили, докато се върна, ей! — разпореди Санта и изчезна в другата стая.

— Как е вашето чудесно едричко момченце? — наруши настъпилото мълчание мистър Робишо.

— Кое?

— Синчето ви.

— А, той ли? Ами добре е. — Мисис Райли отново мислено се пренесе на Константинопъл стрийт, където бе оставила Игнациус в стаята си да пише и да мърмори нещо за Мирна Минкоф. Беше го чула през вратата да казва сам на себе си: «С камшици трябва да я налагат, докато не предаде богу дух!»

Отново настъпи дълбока тишина, нарушавана само от време на време от звучните посръбвания на мисис Райли.

— Искате ли малко пържени картофки? — най-накрая попита тя, защото откри, че мълчанието още повече я притеснява.

— Да, май че искам.

— Ами те са точно в торбичката до вас! — Мисис Райли наблюдаваше как мистър Робишо отваря целофанената опаковка. И лицето, и габардиненият му сив костюм излъчваха спретнатия вид на нещо току-що изгладено. — Може би трябва да помогна на Санта… Току-виж, е паднала и…

— Та тя излезе преди няма и минутка. Ще се върне.

— Тия подове са толкова опасни — заключи мисис Райли, след като внимателно проучи лъснатия линолеум. — Човек може да се подхлъзне и току-виж, си разцепил главата!

— В тоя живот много трябва да се внимава.

— Така е. Що се отнася до мен, аз винаги внимавам.

— Аз също. Вложеното внимание, да ви кажа, се самоизплаща.

— Така си е то! Игнациус оня ден същото го каза — излъга мисис Райли. — Вика ми: «Майче, вложеното внимание винаги се самоизплаща, нали?» А аз му викам: «Точно така е, сине. И ти много да внимаваш!»

— Добър съвет!

— Аз Игнациус все си го съветвам. Все гледам да му помогна.

— Добра майка сте вие, то се вижда! Много пъти съм ви срещал по центъра с него и все си казвах: «Какво чудесно едричко момченце!» Личен момък.

— Все гледам да съм му от полза. Викам му: «Игнациус, и да внимаваш, сине! Гледай да не паднеш, че я ще си разбиеш главата, я ръката ще си строшиш!» — Мисис Райли засмука едно от кубчетата лед. — Аз го научих да се пази! Открай време ми е благодарен за това.

— И на добро сте го научили, така си е.

— Казвам му на Игнациус, викам: «И да внимаваш, като пресичаш улицата, сине!»

— Айрини, от уличното движение човек много трябва да се пази. Имаш ли нещо против да си говориме на «ти»?

— Не, а ти не се притеснявай.

— Айрини е красиво име.

— Така ли мислиш? А Игнациус вика, че не му харесва. — Мисис Райли се прекръсти и гаврътна останалото в чашата. — Не ми е леко на мене, мистър Робишо. Не го крия.

— Наричай ме Клод.

— Тежък е моят кръст, бог ми е свидетел! Искаш ли да ти сипя нещичко?

— Да, благодаря. Ама да не е много силно, че аз не съм голям пияч.

— О, господи! — подсмръкна мисис Райли и напълни двете чаши с уиски досами ръба. — Само като си помисля за всичките си теглила! Някой път май ще трябва добре да си поплача!

И още недовършила, мисис Райли звучно зарида, а сълзите неудържимо закапаха от очите й.

— Е, хайде, не плачи де — замоли се мистър Робишо, напълно объркан от явно трагичния обрат, който поемаше вечерта.

— Трябва да направя нещичко! Трябва да се обадя на властите да дойдат и да го приберат това момче! — хлипаше мисис Райли. Тя направи кратка пауза, за да отпие огромна глътка «Ърли таймс». — Може и в изправителен дом да го пратят, кой знае?

— А не беше ли къде трийсет годинки?

— Сърцето ми направо е разбито!

— И не пишеше ли нещо?

— Глупости някакви, които никой никога няма да погледне. А сега с тая Мирна само си пишат ругатни един на друг! Игнациус ми вика, че добре щял да я подреди нея. Ужас! Клетичката Мирна!

Мистър Робишо, на когото така и не му хрумваше какво да отвърне, попита:

— Защо не заведеш някой свещеник да му поговори?

— Свещеник ли? — ридаеше мисис Райли. — Игнациус няма да го послуша. Та той нарича енорийския свещеник еретик! Как само се кара, като умря кучето… — Мистър Робишо не можа да измисли нищо, за да отвърне и на това озадачаващо твърдение. — Ужасно беше! Мислех, че ще ме отлъчат от църквата! Не зная откъде му хрумват такива идеи на туй момче! И колко хубаво, че клетият му татко се помина! И неговото сърце щеше да разбие с количката за кренвирши!

— Каква количка?

— Бута по улиците една количка с хотдог.

— О, значи си е намерил работа?

— Работа?! — изхълца мисис Райли. — В квартала всички си шушукат. Съседката милион въпроси ми задава! Цялата Константинопъл стрийт го одумва! А като си помисля колко пари пръснах, за да го изуча! И знаеш ли, все си мислех, че децата са ни утехата на старини! А Игнациус с какво ме утешава?

— Твойто момче май се е учило повече, отколкото е нужно — уведоми я мистър Робишо. — А в тия колежи е пълно с комуниси!

— Ами?! — попита с интерес мисис Райли и изтри очите си с полите на зелената тафтена рокля, без да осъзнава, че по този начин показва на мистър Робишо големите бримки по коленете си. — Може би точно там е бедата при Игнациус. И точно като комунисите: и той тормози майка си!

— Питай го някои път какво мисли за демокрацията.

— На всяка цена! — засия мисис Райли. — Току-виж, пък взел, че се стреснал!

— Той не бива да ти създава главоболия. Какъв благ характер имаш! Това го ценя аз у една жена. Като те познах в боулинга, викам си: «Дано някой ден се запознаем с нея!»

— Сериозно?!

— Възхитих се от твойта сила, като защитаваше момчето пред мръсното ченге; а сега още повече — като знам, че вкъщи си имаш неприятности с него. Храброст се иска за това.

— Ех, защо не позволих на Анджело да го прибере! Всичко останало щях да си спестя. Игнациус щеше да кротува на топличко в пандиза!

— Кой е тоя Анджело?

— Ето на! Като си нямам мярка на устата… Та какво казах, Клод?

— Ами нещо за Анджело.

— Господи, я да видя добре ли е Санта. Клетичката… Може на печката да се е изгорила. Че тя вечно се изгаря! Хич не внимава с огъня!

— Ако се беше изгорила, щеше да пищи.

— Санта ли? Никога! Много е храбра, ще знаеш, много. И думичка няма да продума. То ще е от силната й италианска кръв.

— Всемогъщи боже! — извика мистър Робишо и скочи на крака. — Това е той!

— Какво?! — паникьоса се мисис Райли и като се огледа, съзря Анджело и Санта на вратата. — Нали виждаш, Санта? Знаех си, че така ще стане! Господи, нервите ми за нищо не стават вече! Вкъщи трябваше да си остана!

— Ако не беше някакво си мръсно ченге, зъбките ти щях да избия! — кресна мистър Робишо.

— Еее, успокой се, Клод — спокойно се обади Санта. — Анджело нищо лошо не е искал да ти направи.

— Съсипа ме той, тоя комунис!

Полицаят Манкузо се тресеше целият от кашлицата, а имаше и доста умърлушен вид. Просто се чудеше какво ли ужасно нещо ще последва.

— О, господи! Я по-добре да си вървя — отчая се мисис Райли. — Хич не ми е до сбивания сега, а сетне и във вестниците ще вземат да ни изпишат. Тогаз Игнациус вече ще ликува.

— Ти защо ме доведе тука?! — Бесът на Робишо се насочи към

Санта. — Какво значи това?

— Санта, пиленце, искаш ли да ми повикаш едно такси?

— Ооо, я млъквай, Айрини! — сопна й се Санта. — Слушай, Клод. Анджело вика, че съжалява, дето те е арестувал.

— Това нищо не значи! Късно е вече да се съжалява! Пред внучетата ме опозори той!

— Недей да му се сърдиш на Анджело! — замоли се мисис Райли. — Игнациус беше виновен за всичко. Плът и кръв ми е той, ама, ей богу, много странно се облича. Анджело трябваше да вземе и да го арестува.

— Така ами — добави Санта. — Слушай какво ти казва Айрини, Клод. И гледай само да не стъпиш върху грамофончето на клетото ми племенниченце.

— Ако Игнациус се беше държал с Анджело като хората, това изобщо нямаше да стане — обясни мисис Райли на своята публика. — Виж го само как страшно е настинал, горкичкият ми! Да не мислиш, че на него му е леко, Клод?

— Ти му кажи, мойто момиче — рече Санта. — Анджело я пипна тая простуда точно защото те арестува тебе, Клод. — Тя размаха късия си показалец към мистър Робишо, сякаш леко го кореше. — Сега го бутнаха в един клозет. А после като едното нищо и от полицията ще го изгонят.

Полицаят Манкузо натъжено се прокашля.

— Бе аз май се поразвълнувах…

— Не тряпфаше та те арестуфам — едва-едва продума Анджело, — ама се ятосах.

— Аз съм виновна за всичко — обади се мисис Райли, — защото се застъпих за Игнациус! Ех, защо не те оставих да го прибереш на топло! — Мисис Райли обърна бялото си напудрено лице към мистър Робишо. — Ти не го познаваш Игнациус, където и да отиде, все неприятности създава!

— Някой трябва да му прасне един в носа на него! — ентусиазирано рече Санта.

— Някой трябва да му прасне един и през устата! — добави мисис Райли.

— Абе някой трябва яко да го напердаши! — рече Санта. — А сега хайде, давайте веднага да се сдобряваме.

— Ами добре — съгласи се Робишо. Той пое синьо белезникавата ръка на Анджело и едва-едва се здрависа с него.

— Ех, че е хубаво така! — зарадва се мисис Райли. — Ела да седнеш на дивана, Клод, а Санта ще пусне оня «хай-зяй», дето е на ненагледното и племенниченце.

Докато Санта слагаше една плоча на Фатс Домино, Анджело, който подсмърчаше и изглеждаше леко смутен, седна върху кухненския стол, срещу мисис Райли и мистър Робишо.

— Ех, че ни е хубаво така! — успя да надвика оглушителното пиано и бас китарата сияещата мисис Райли. — Санта, пиленце, искаш ли да го понамалиш, а?

Страховитият ритъм беше леко намален по сила.

— И така — викна към гостите си Санта, — докато донеса чинийки за чудесната картофена салата, всички да са се сприятелили. Ей, Айрини! Клод! Хайде де! Я ставайте малко да се поразтъпчете!

Катраненочерните очи я изпроводиха свъсено от полицата на камината, докато тя весело потропваше с крака на излизане от стаята. Тримата гости, залети от тътнежите на грамофона, мълчаливо изучаваха розовите стени и букетите цветя по линолеума. По едно време мисис Райли внезапно се провикна към двамата мъже:

— Ей, знаете ли, когато тръгвах, Игнациус беше пуснал водата да тече във ваната и бас държа, че е забравил да я спре! — И тъй като никой не й отвърна, добави: — Майчиното тегло не е леко…

Девета глава
I

— Райли, от Съвета по здравеопазването се оплакаха от тебе.

— О, това ли било? Съдейки по изражението на лицето ви, си рекох, че сте получили епилептичен припадък — отвърна Игнациус на мистър Клайд, докато усилено дъвчеше един хотдог и сбутваше количката в гаража. — Страх ме е дори да предположа от какво естество е оплакването или пък каква е първопричината за него. Уведомявам ви, че винаги съм бил самата чистоплътност! Хигиенните ми навици са безупречни. И тъй като не съм преносител на социални заболявания, не виждам какво биха могли да прихванат от мен вашите хотдози, тъй като те всичко останало вече си го имат. Погледнете ноктите ми!

— Я да не ми пробутваш дивотиите си бе, дебела тикво! — Мистър Клайд не удостои с внимание лапите, които Игнациус бе протегнал за проверка. — Само от няколко дена си на работа. Има хора, дето години наред работят при мен и не са имали неприятности със Съвета.

— Те без съмнение са по-изпечени лисици от мен.

— Пратили са един да те наблюдава.

— О! — лекичко възкликна Игнациус и направи пауза, за да сдъвче връхчето на хотдога, което стърчеше от устата му като крайчец на дебела пура. — Значи ето кой бил този очеваден израстък на чиновничеството. Да, приличаше на пипало на бюрокрацията. Държавните служители винаги се разпознават по това, че там, където при други хора се наблюдава лице, при тях се шири пустош.

— Ти да мълчиш, мърляч неден! Плати ли за това, което току-що изяде?

— Ами… индиректно. Може да го приспаднете от мизерната ми надница. — Игнациус наблюдаваше как мистър Клайд драскоти някакви

цифри по тефтерчето си. — Я ми кажете, какво прастаро санитарно табу съм престъпил? Защото подозирам, че това ще да е някаква фалшификация от страна на инспектора.

— Съветът уведомява, че продавач номер седем, сиреч ти, е бил видян…

— Ето каква била работата! О, трижди благословена ми седмичке! Да, виновен съм по този пункт. Ето че вече и това са ми лепнали! Досещах се аз, че по ирония на съдбата седмата количка ще се окаже злощастна! Искам друга, и то колкото се може по-бързо! Очевидно бутам по улиците нещо, което ми е на кутсуз. Убеден съм, че ако бъде подменена, ще имам къде-къде по-голям успех! Нова количка — нов късмет!

— Ти ще ме изслушаш ли бе?

— Да, но само ако много се налага. При все това, навярно би трябвало да ви предупредя, че всеки момент ще се строполя от потиснатост и пълно униние. Филмът, който гледах снощи, беше един изнурителен плажен мюзикъл за юноши. Едва-що не припаднах при кадъра, в който пееха върху един сърф. И не ми стигаше това, ами снощи сънувах и два кошмара, единият от които бе с участието на междуградски експресен автобус. В другия пък играеше една моя познайница. Беше изпълнен с жестокости и цинизми. Разкажа ли ви го, без съмнение ще ви уплаша.

— Видели са те да вземаш котка от канавката на Сейнт Джоузеф стрийт.

— Това ли е най-силният им коз? Каква нелепа измислица! — рече Игнациус и с едно замятане на езика натъпка и последната видима хапчица хотдог в устата си.

— А ти какво си правил на Сейнт Джоузеф стрийт? Там има само складове и скели. Хора по Сейнт Джоузеф стрийт няма! Тя дори не ни е в маршрута!

— Е, това не съм го знаел. Обезсилен, едва-едва успях да се добера дотам, за да отдъхна малко. А от време на време се вясваше и по някой минувач. Но за наша жалост като че не бяха настроени на вълна «хотдог».

— Значи си бил там, а? Какво чудно тогава, че нищо не продаваш! А и сигурно си играл с оная проклета котка!

— Като стана дума за това, спомням си, че видях там домашни животинчета.

— Значи си играл с котката!

— Не, аз не съм играл с котката! Само я взех, за да я погаля. Много ми се понрави — като пухче беше. Предложих й един хотдог. Но тя просто отказа да го изяде. Явно беше с вкус и усет към благоприличието.

— Ама ти разбираш ли какво сериозно нарушение е това бе, тлъста маймуно?

— Не, безпокоя се, че ни най-малко не разбирам! — ядоса се Игнациус. — Явно някои смятат, че котката обезателно е била нечиста. А това откъде ни е известно? Котките се хигиенизират неимоверно много, като непрекъснато се лижат, щом заподозрат, че върху им се е появило нещо мръсно, колкото и малко да е то! А този инспектор вероятно е с предубеждение по отношение на котките. И на това животно дори не му се дава никаква възможност да се защити…

— Не говорим за тая котка! — изрече мистър Клайд с такава жар, че Игнациус видя моравите вени да пулсират около побледнелия белег на носа му. — Говорим за тебе!

— Ооо, не ще и съмнение, че АЗ съм чист. Но това вече го обсъдихме. Просто исках да се отнесете към котето както подобава. Сър, нима ще ме тормозите безспир? Ето, днес нервите ми ги грози пълна разруха! А когато преди миг проверявахте ноктите ми, дано да сте видели и страховитото потръпване на самите ми ръце. Особено неприятно ще ми бъде, ако се наложи да съдя «Разносна търговия с райска стока», за да заплаща на психиатър. Навярно не ви е известно, но аз не съм включен в никаква програма за профилактични прегледи. «Разносна търговия», като учреждение от палеолита, едва ли ще се замисли да предложи на служителите си подобни благодеяния. Откровено казано, сър, неудовлетворението ми от условията за работа в тази толкова ниско паднала фирма все повече нараства!

— Защо? Какво има?

— Да, наистина, какво ли има?! А отгоре на всичко нямам и чувството, че ме ценят тук.

— Е, поне идваш всеки ден. Това не мога да го отрека.

— А то е само защото ако се осмеля да си остана вкъщи, ще бъда бит с препечена бутилка вино, докато не изпадна в несвяст. Като отварям вратата, имам чувството, че влизам като нежелан гост в клетката на лъвица. Майка ми става все по-зла и все повече започва да ме оскърбява.

— Знаеш ли, Райли, не ми се ще да те уволнявам — рече бащински мистър Клайд. Той вече бе изслушал с жал житието и битието на продавача Райли: за вечно пияната му майка, за щетите, които трябвало да плаща, за грозящата ги сиромашия, както и за похотливите й приятели. — Ще ти измислим нов маршрут и ще ти дадем още една възможност. А и някои търговски трикове умеем, дето може и да ти помогнат.

— Изпратете описанието на новия маршрут в психиатричното отделение на болницата за бедняци и безпризорни. Любвеобилните монахини и лекарите вероятно ще ми помогнат да го разшифровам помежду електрошоковете.

— А сега млъкни.

— Ето, сам виждате! Та вие вече унищожихте моята инициатива —

оригна се Игнациус. — Е, надявам се поне, че сте избрали живописен маршрут, за предпочитание из някоя от парковите зони, които изобилстват с удобни поседища за страдащи от умора и подкосяване на краката. Когато станах тази сутрин, коленете ми не издържаха. За щастие навреме сграбих таблата на леглото, иначе щях да се сгромолясам на пода с натрошена бедрена кост. А глезените ми явно всеки момент ще се изсипят без остатък в хавлиените ми чорапи.

Игнациус закуцука около мистър Клайд, за да онагледи това, а ботушите му за сафари се затътриха по омасления цимент.

— Престани бе, мърляч неден! Да не си сакат!

— Все още не напълно. Но някои дребни костици и сухожилия вече веят бялото знаме и викат: «Предавам се!» Физическите ми механизми, изглежда, се готвят да обявят временно преустановяване на работата. Ето, храносмилателната ми система почти престана да функционира. Вероятно някаква тъкан се е разраснала точно над пилорната ми клапа, като по този начин я е запечатала вовеки веков.

— Ще те пратя из Френския квартал.

— Какво?! — прогърмя Игнациус. — Нима мислите, че ще бродя из това свърталище на порока? Не, за Квартала и дума да не става! Психиката ми ще бъде поломена от тази атмосфера! А освен това улиците там са много тесни и опасни. Съвсем лесно може да стана жертва на уличното движение или да бъда приплескан о някоя сграда.

— Приемай или да ти видя гърба, тлъста свиньо! Това ти е последната възможност!

— Нима? Оооо, моля ви да не получавате поредния припадък, защото може да се катурнете в казана с кренвирши и да се попарите. Щом настоявате, ще трябва май да бутам своя хотдог сред Содом и Гомор.

— Добре, значи се разбрахме. Щом дойдеш утре, ще ти доверя някои хитрини.

— Не мога да ви обещая, че много хотдози ще бъдат продадени в Квартала. Навярно всеки миг ще трябва да бъде посветен на опазването на честта ми от злодеите, които обитават там.

— Тебе те интересуват туристите в квартала.

— Което е още по-лошо. Единствено дегенерати ходят по екскурзии. Аз например само веднъж съм напускал този град. Между другото, разказвал ли съм ви за странстванията си до Батън Руж, които понастоящем имам предвид?! Извън очертанията на града ни чакат какви ли не ужаси.

— Не си. Но не ща и да те слушам.

— Е, толкова по-зле за вас. Може би след травмиращия разказ за това пътуване щяхте да стигнете до някои безценни прозрения. При все това обаче аз се радвам, че не желаете да слушате за него. Психологическите и символичните тънкости, които то открива, така и не

ще бъдат схванати от психика, оформена в «Разносна търговия с райска стока». За щастие съм описал всичко черно на бяло и някой ден по-проницателните читатели ще успеят да си извлекат поука от пребиваването ми в блатата, от бездънното ми спускане към сърцето на пределния ужас…

— Райли, слушай сега…

— В преразказа си аз попаднах на особено подходящо сравнение — оприличих експресния междуградски автобус на влакче за лупинги в някой сюрреалистичен лунапарк.

— Млъкни бе! — викна мистър Клайд и заплашително размаха вилицата. — Да видиме какво си направил днес. Колко продаде?

— О, боже мой! — въздъхна Игнациус. — Знаех си, че рано или късно ще се стигне до това!

Двамата спориха относно печалбата цели няколко минути. Всъщност Игнациус бе прекарал сутринта приседнал на Ийдс Плаца с поглед, устремен към пристанището, в драскането на някакви бележки относно историята на корабоплаването и Марко Поло. Междувременно беше обмислял как точно да сразi Мирна Минкоф, но не бе стигнал до удовлетворително решение. Най-много надежди възлагаше на следния план: да заеме от библиотеката книга с описание на боеприпасите, да изработи една бомба и да й я изпрати по пощата, загъната в най-обикновена хартия. Но не след дълго се сети, че му бяха отнели читателската карта. Следобедът така и беше пропилян в занимания с котката. Игнациус се беше опитал да я сгащи в долапчето за хлебчетата и да си я отнесе вкъщи, но тя бе успяла да избяга.

— Струва ми се, че бихте могли да си позволите разточителството да продавате на собствените си служители с известно намаление — подчерта той, след като ревизията показа, че след приспадане цената на хотдозите, които бе изял, щеше да занесе вкъщи долар и двайсет и пет цента — ни повече, ни по-малко. — Не трябва да забравяме, че вече станах най-редовният ви клиент.

Мистър Клайд забоде вилицата в шала на продавача Райли, разпореди му незабавно да напусне гаража и го заплаши, че ако утре рано не започне работа във Френския квартал, ще бъде уволнен.

Игнациус мрачно се заклимбуца към тролея, качи се и така поривисто започна да изпуска «райски» газ, че макар и да нямаше къде да се разминеш, никой не желаеше да седне до него.

Когато влезе в кухнята, майка му го поздрави с падане на колене и с думите: «О, боже, кажи защо си ми дал този непосилен кръст да нося! Какво ти сторих, божке? Кажи де! Дай ми знак! Не съм била лошава!»

— Незабавно престани да богохулстваш! — развика се Игнациус, а мисис Райли въпросително гледаше тавана и търсеше отговор сред пукнатините и наслоилата се мръсотия. — Как само ме посрещат, след като цял ден съм водил обезсърчително сражение по улиците на този

дивашки град, само и само за да просъществувам!

— Какво ти е това по ръцете?

Игнациус погледна към драскотините, които бе получил при опитите си да накара котката да остане в долапчето за хлебчета.

— Водих апокалиптична битка с една изгладняла проститутка — оригна се той. — Ако не бяха висшепоставените ми телеса, тя щеше да опустоши количката. Но в крайна сметка остави плячката и понакуцвайки, се отдалечи в раздърпаната си премяна.

— Игнациус! — нададе изпълнен с трагизъм вик мисис Райли. — Какво става с тебе — от ден на ден по-лошо! Защо така?

— Извади си бутилката от фурната. Навярно вече е втасала.

Мисис Райли изгледа лукаво сина си и запита:

— Игнациус, бе ти сигурен ли си, че не си комунис?

— О, боже! — провикна се той. — В тази рушаща се постройка всеки ден съм подложен на маккартистки лов на вещици! Не! Казах ти го и преди — не съм другар съратник! И от къде на къде ти хрумна подобно нещо?

— В един вестник прочетох, че в колежите било пълно с комуниси.

— За щастие не съм попадал на такива. Ако се бяха изпречили на пътя ми, щяха да бъдат бити до предпоследно издихание. Нима смяташ, че искам да живея в комуна с хора като твоята позната Баталия, да мия улици, да ломя камъни, с други думи, да се отдам на занимания, тъй характерни за обитателите на подобни поселища? Аз копнея за добра и силна монархия, с почтен крал, крал с вкус, с познания по теология и геометрия и с богат вътрешен живот!

— Крал? Крал ли искаш?

— Ооо, я престани да бръщолевиш.

— Досега не съм чувала на някой да му се иска крал.

— Моля те! — Игнациус стовари лапата си върху мушамата, с която бе покрита кухненската маса. — Помети верандата, върви на гости у мис Ани или да търкаляш топки за боулинг, обади се на онази сводница Баталия! Остави ме на мира! Попаднал съм в много тежък цикъл.

— Какво е това «цикъл»?

— Не престанеш ли да ме тормозиш, ще изсуровакам предния капак на потрошения ти плимут с бутилката от фурната, да знаеш!

— Да се бие на улицата с едно клетичко девойче — отрони тъжно мисис Райли. — Ужас! И точно пред количката с хотдог! Игнациус, мисля, че трябва да отидеш на лекар.

— Отивам да гледам телевизия! — Ядоса се синът й. — Всеки момент ще започне детското.

— Почакай мъничко, момче! — Мисис Райли се вдигна от пода и извади от джоба на жилетката си малък плик от амбалажна хартия. — Вземи, днеска пристигна.

— Охо! — възкликна Игнациус с явен интерес. — Навярно вече си

наизустила съдържанието му.

— Накисни си ръцете в мивката, че да промиеш раните.

— Те могат да почакат! — Игнациус разкъса плика. — Видно е, че Мирна Минкоф отвръща на посланието ми с, бих казал, безумна бързина. Ей богу, доста зверски я нахоках.

Мисис Райли седна, преметна крак връз крак, а вехтите й лачени обувки без токове, нахлузени върху бели къси чорапки, се заклатушкаха тъжно насам-натам, докато синьо-жълтеникавите очи на сина й сканираха разгърнатия бакалски плик, върху който бе написано писмото.

Господа,

Е, Игнациус, най-после получих писъмце от теб. Но налудничаво, да — напълно налудничаво. Не ща дори да споменавам за бланката с надпис «Панталони Ливай». Това по твоему сигурно е някаква антисемитска шегичка. Добре, че поне по тази линия не търпя нападки. Не съм и предполагала, че ще паднеш толкова ниско! Но… животът учи.

Коментарът относно лекцията ми показва най-дребнава завист — нещо, което не съм очаквала от човек, който твърди, че е безпристрастен и с широки разбирания. А лекцията вече възбуди интереса на неколцина самоотвержени люде. Един от онези, които обещаха да дойдат (като доведат и някои свои интелигентни приятели), е всъщност прекрасният човек, с когото се запознах веднъж по време на най-голямата навалица в метрото. Той се казва Онга, изпратен е от Кения като студент на разменни начала в Нюйоркския университет, където пише дисертация върху френските символисти от XIX век. На теб, естествено, нито ще ти допадне, нито ще ти се понрави една толкова интелигентна и самоотвержена личност като Онга. Часове наред мога да го слушам как говори. За разлика от теб той е много сериозен и никога не пробутва нищо псевдо. Думите му са наситени със съдържание. Онга е естествен и жизнен! Той е мъжествен и агресивен. Разцепва действителността и докрай съдира воалите, които я покриват.

— О, боже мой! — ревна Игнациус. — Тази хубостница е била изнасилена от кенийски терорист!

— Какво, какво? — подозрително попита мисис Райли.

— Върви да пуснеш телевизора, за да загрее — разсеяно се разпореди Игнациус и продължи гневно да чете писмото.

И както вече си разбрал, той въобще не прилича на теб. Освен това е музикант и скулптор и запълва всяка свободна минутка с овеществено и осмислено занимание, с творчество и усет. Скулптурите му са така изпълнени с живот и одухотворено присъствие, че напускат ограниченията на формата и те завладяват.

От писмото ти поне разбрах, че си жив, ако твоето може да се нарече «живот». А какви бяха тези лъжи относно участието ти в

«търговията с хранителни стоки»? Дали не са нападки спрямо професията на баща ми, който снабдява ресторантите с продукти? И така да е, пак не можеш да ме уязвиш, защото години наред ние с него сме в идеологическо разногласие. Игнациус, нека погледнем истината в очите. Откакто те видях за последен път, ти не си направил нищо; само лежиш и плесенясваш в стаята си. Враждебното отношение към лекцията ми е ярък израз на твоето чувство за провал, за неосъщественост и на психическата ти импотентност.

— Тази шафрантия трябва да я нанижат върху члена на някой крайно одарен жребец! — вбесено промърмори Игнациус.

— Какво, какво каза, момче?

Игнациус, ако продължаваш така, съвсем ще се разбрицаш! Трябва да направиш нещо! Дори отдаването на доброволен труд в някоя болница ще те изтръгне от твоята апатия, а и едва ли ще окаже влияние върху клапата и тям подобните й. Поне един час дневно излизай от къщата утроба! Разхождай се, Игнациус! Наблюдавай дърветата и птичките! Осъзнай, че навсякъде около теб кипи живот! Клапата ти се затваря, защото си мисли, че живее в мъртъв организъм. Игнациус, отвори сърцето си и тя ще се отвори!

Ако имаш сексуални халюцинации, опиши ми ги подробно в следващото си писмо. Може би ще успея да ги разтълкувам и да ти помогна да преодолееш психосексуалната криза, която преживяваш. Още в колежа ти бях казала, че те чака подобна психотична фаза. Сигурно ще ти е интересно да узнаеш как съвсем наскоро прочетох в «Обществен прелом», че щатът Луизиана е на първо място по неграмотност в САЩ. Излез изпод тази кал, преди да е станало твърде късно. Наистина не ти се сърдя за онова, което си писал за лекцията ми. Напълно разбирам как се чувстваш, Игнациус. Участниците в моя кръжок по групова терапия следят състоянието ти с интерес (разказах им всичко, стъпка по стъпка, като започнах с налудната продукция и продължих с коментар относно произхода ти) и всички ти стискат палци. Ако не бях толкова заета с тази лекция, веднага щях да предприема отдавна просрочената инспекционна обиколка и лично да дойда да те видя. Дръж се, докато се срещнем отново!

М. Минкоф

Игнациус бясно запрегъва, после смачка на топка амбалажната хартия и я запрати в кофата за боклук. Мисис Райли изгледа почервенялото лице на сина си и запита:

— Какво иска това момиче? Как я кара тя?

— Мирна се кани да чука някакво нещастно негърче. На обществено място!

— Ужас! С чудесни приятели се събираш, Игнациус, няма що! А на

негрите и без това не им е леко, момче. Хич не им е леко! Тежко се живее, Игнациус. Сам ще разбереш!

— Много ти благодаря — отвърна делово Игнациус.

— Знаеш ли я оная, старата негърка, дето продава бонбони пред гробищата? Ай, ай, Игнациус! Колко ми е жал за нея! Оня ден я виждам облечена в едно късичко палтенце, цялото на дупки, а навънка не беше никак топло. Та аз й викам, викам й: «Ей, пиленце, ще умреш от студ, както си облякла туй късичко палтенце, цялото на дупки!» А тя ми вика…

— Моля те! — бясно изкрещя Игнациус. — Не съм в настроение за диалектически празнословия!

— Игнациус, изслушай ме. Тая женица е за окайване, ей! Тя вика: «Не ме е еня, миличка, свикнала съм му аз на студа!» Каква храброст, а? — Мисис Райли погледна разчувствана Игнациус, като очакваше поне кимване в знак на съгласие, но получи само подигравателна усмивчица изпод мустак. — Какви неща стават! Е, Игнациус, ти вече сигурно се сещаш какво направих. Дадох й четвърт долар и рекох: «Ето, гълъбче, купи някоя дрънкулка на внученцата си.»

— Какво? — избухна синът й. — Ето къде отивали приходите ни! Аз стигнах едва ли не до просия, а тя пръска ли, пръска парите ни по мошеници! Дрехите на тази жена са уловка! На гробището е заела чудесна позиция, привлича много хора! И без съмнение печели десет пъти повече от мен!

— Игнациус! Та тя е толкова съсипана! — отрони тъжно мисис Райли. — Ех, ако беше храбър като нея…

— Ясно. Сега пък ме сравняват с дегенерирала дърта мошеничка! И което е по-лошо — сравнението не е в моя полза. Дори собствената ми майка си позволява да ме клевети, и то как! — Игнациус стовари лапата си върху мушамата. — До гуша ми дойде! Отивам в хола да гледам детското. А ти между две глътки вино ми донеси нещо за хапване. Клапата ми надава писъци и трябва да я позаситим.

— Млъкнете там! — кресна през кепенците мис Ани, а в това време Игнациус, целият омотан в престилката си, връхлетя в хола, като размишляваше над най-значимия проблем — организирането на нова атака срещу безочието на онази хубостница. Нападението по линия на гражданските права се беше провалило поради отстъпление във фланга. А не можеше да няма възможност за нападение в областта на политиката или секса. За предпочитане — в политиката. Напълно естествено вниманието му изцяло се насочи към стратегията.

II

Лана Лий седеше на едно от столчетата край бара, кръстосала крака в жълтеникавокафявите си велурени панталони; мускулестите й бутове приковаваха столчето към пода и му налагаха да я поддържа в идеално

изправено положение. Щом лекичко помръднеше, яките мускули под скулите й се оживяваха, сякаш за да предотвратят накланянето или залитането макар и със сантиметър. Седалищните пък обгръщаха възглавничката на столчето и така здраво я държаха, че тя не смееше да се отпусне. Дългите години практика и употреба бяха направили задника й необикновено подвижен и ловък.

Тялото и винаги я беше удивлявало. Беше го получила безплатно, а от друга страна, нищо, за което бе броила пари, не й бе помогнало толкова в живота. В редките моменти, когато Лана Лий ставаше сантиментална или даже религиозна, благодареше богу за добрината му да създаде тяло, което да й бъде и другар. Тя се отплащаше за този дар, като полагаше за него колосални грижи, безупречно обслужване и поддръжка, отдадени с безпристрастното съвършенство на висококвалифициран механик.

Днес беше генералната репетиция на Дарлин с новия костюм. Преди няколко минути тя пристигна с огромен кашон дрехи и изчезна някъде отзад. Лана огледа приспособлението на сцената. Дърводелецът беше издялкал една стойка, която приличаше на закачалка за шапки, но на мястото на куките имаше големи халки, прикрепени към върха, а още три висяха на вериги, на различна височина. Това, което Лана беше видяла от изпълнението, не й бе вдъхнало доверие, но Дарлин твърдеше, че костюмът ще превърне спектакъла в същинска прелест. Общо взето, Лана нямаше от какво да се оплаче — дори бе доволна, че се бе оставила ония двамата да я убедят да позволи на Дарлин да играе. Представлението не й струваше много, пък и трябваше да признае, че пилето доста си го биваше — беше опитен професионален изпълнител, който дори компенсираше недостатъците на човешкото присъствие. Останалите барове по улицата можеха колкото си искат да печелят от тигри, от шимпанзета и от змии. Паричките, които птицата щеше да донесе на «Нощна веселба», бяха в кърпа вързани, а онова, което Лана бе научила за един определен аспект на човешката природа, й подсказваше, че те нямаше да са никак малко.

— Хайде, Лана, ние сме готови! — обади се иззад кулисите Дарлин.

Лана се обърна към Джоунс, който така метеше из сепаретата, че целите ги беше покрил с цигарен дим и прах, и разпореди:

— Слагай плочата!

— Много жалим! Плочи слагаме веднага щом пуснеш трийсетака седмично. Уау!

— Остави метлата и се заеми с грамофона, преди да съм се обадила в участъка! — викна му Лана.

— Ти слизай оттам и се заемай с грамофона, преди аз да дрънна в участъка, за да им кажа на ония търтеи в полицията да потърсят приятелчето ти сираче, дето изчезна. Уау!

Лана се вгледа в лицето на Джоунс, но очите му не се виждаха от

пушека и слънчевите очила.

— Това пък какво беше?

— Ти на един сирак само сифлис ще му дадеш даром. Уау! И хич не ми го пробутвай посрания си грамофон. Само да открия нещо аз, веднага в полицията се обаждам! Писна ми да се трепя в тоя бардак, дето не само че не ти дават минималната надница, ами и все те заплашват!

— Ей, котенца, кво стана с музиката? — прокънтя енергичният гласец на Дарлин.

— А какво можеш да докажеш пред ченгетата? — попита Лана.

— Я гледай! Значи има нещо калпаво със сирачетата, а? Уау! Открай време си го знаех! Чуй, решиш ли да се обаждаш в полицията за мене, веднага им се обаждам и аз за тебе. Голямо дрънкане на телефони ще падне в градското, ей! Уау! А сега ме остави на мира да си чистим и да си бришем. Пускането на плочи хич не е за негри — сложна работа е това! Току-виж, съм ти строшил машинката.

— Много ми се иска да видя как един пандизчия и скитник като тебе ще накара ченгетата да му повярват, най-вече пък като им кажа как ми бъркаш в касата!

— Кво става там? — попита Дарлин иззад малката завеска.

— В едно нещо бъркам аз тука — в кофата с парцала!

— Ама мойта дума ще е срещу твойта! Полицаите вече са те бройнали. Трябва само някоя стара приятелка, като мен, да им подшушне нещичко за теб. И на кого, мислиш, ще повярват? — Лана изгледа Джоунс и прие мълчанието за отговор на въпроса си. — А сега — марш при грамофона!

Джоунс захвърли метлата в сепарето и сложи плочата «Бродник в рая».

— Хайде, внимание всички! Ето ни и нас! — провикна се Дарлин и изтопурка на сцената с какадуто на ръка. Беше облечена във вечерна рокля от оранжева коприна с дълбоко деколте, а най-отгоре на главата ѝ, върху отметнатата назад коса, се мъдреше огромна изкуствена орхидея. Направи няколко недодялани, уж похотливи стъпки към стойката, а в това време какадуто нестабилно се климбуцаше върху ръката ѝ. Като се придържаше за върха на стойката, тя гротескно се опита да съблазни пръта със задника си, а от устните ѝ се отрони и въздишка: «Ооох!»

Какадуто беше положено върху най-долната халка и започна с помощта на клюна и ноктите си да се катери към следващата. Докато птицата се изкачи на нивото на талията ѝ, Дарлин топуркаше около стойката и се бъхтеше о нея, сякаш обхванатата от необуздана лудост. После обърна към птицата халката, зашита отстрани на роклята ѝ. Какадуто клъвна халката с клюна си и роклята ѝ се разтвори.

— Ооох! — пак въздъхна Дарлин и затопурка към ръба на малката сцена, за да покаже на публиката бельото, което се подаваше отдолу. — Ох! Ооох!

— Уау!

— Стоп! Стоп! — викна Лана, скочи от столчето и спря грамофона.

— Ама какво има? — запита я обидено Дарлин.

— Гадно е, това има! Облечена си като проститутка! Аз искам прилично, изтънчено представление в моя бар. Клиентелата ми е почтена, глупачко!

— Уау!

— На курва приличаш в тая оранжева рокля! И какви са тия звуци, дето ги издаваш като някоя пачавра? Мязаш на пияна нимфоманка, която припада насред улицата!

— Но, Лана…

— Пилето си е добре. Ти си гадна! — Лана пъхна цигара помежду кораловите си устни и я запали. — Трябва пак да обмислим целия номер. Приличаш на развалина! Аз тоя бизнес го познавам. Стриптийзът е обида за жената. А на тия скапаняци, дето идват тука, няма да им се гледа как обиждат една уличница!

— Ехей! — Джоунс насочи облака към Лана Лий. — Пък ти май каза, че тука идват все почтени, изискани хора…

— Млък! — изкомандва Лана. — Слушай внимателно, Дарлин. Всеки може да обиди една уличница. Тия мижитурки искат да гледат как обиждат една сладка и чиста девственица, как я разсъбличат. За бога, напъни си мозъка, Дарлин! Ти трябва да изглеждаш непорочно! Искам да приличаш на почтено, изискано момиче, което се стряска, щом птицата почне да кълве по дрехите му и да го разсъблича.

— Кой казва, че не съм изискана? — ядоса се Дарлин.

— Добре де. Изискана си. Но тогава бъди изискана и на мойта сцена. По дяволите, това ще превърне изпълнението ти в драма!

— Уау! «Нощна веселба» само ще пипне някой «Оскар» за тва кълчотене. А и на пилето ще му дадат един!

— Хващай се с пода!

— Веднага, Скарла О'Хорър!

— Я чакай малко — викна Лана, и то така, както викат режисьорите в музикалните филми. Театралната страна на професията й — игра, позиране, създаване на драматична ситуация и режисиране на изпълненията, открай време й доставяше голямо удоволствие. — Ясно!

— Кое е ясно? — попита Дарлин.

— Замисълът, малоумнице — отвърна Лана, като държеше цигарата пред устните си и говореше срещу й, сякаш тя беше режисьорски мегафон. — Представи си изпълнението така: ти си южняшка хубавелка, сладичка девица от стария Юг, която си има папагалче в старата плантация.

— Я, това ми харесва! — оживи се Дарлин.

— Че как няма да ти харесва! Слушай внимателно. — Мислите на Лана започнаха да текат с невероятна бързина. Това щеше да е

театралният й шедьовър. Папагалът бе родена «звезда»! — Ще ти ушием една огромна рокля, каквито са носели по времето на плантациите — кринолин, дантели… Голяма шапка. Чадърче. Много изискано трябва да излезе! Косата ти се спуска на къдрици до раменете. Връщаш се от голям бал, където един куп южняшки джентълмени са искали да те опипат, докато са си похапвали пържено пиле и глиганска глава. Но ти всичките си ги отблъснала. Защо? Защото, по дяволите, ти си дама! Излизаш на сцената. Балът е свършил, но ти си запазила своята чест. Взела си папагалчето, за да му кажеш «лека нощ», и му шептиш: «Толкова красавци имаше на бала, пиленце, но аз запазих своята чест.» А след това тая проклета птица започва да кълве по роклята ти. Ти си изумена, изненадана, невинна! Но и твърде изтънчена, за да я пропъдиш. Разбра ли?

— Страхотен шик!

— Страхотна драма! — поправи я Лана. — Хайде, давай да опитаме. Маестро, музика!

— Уау! То стана досущ като по плантациите! — Джоунс хързули игличката по първите няколко бразди на плочата. — Така съм се гипсирал, че и устата не смея да си отворя, като сте такива стиснати в тоя бардак.

Дарлин застана от свито по-свито на сцената, сбърчи устните си като кокошо дупе и рече:

— Толкова му беше красив на тоя красавец, пиленце, че…

— Стоп! — кресна Лана.

— Остави ме да се опитам! — замоли се Дарлин. — За пръв път ми е! Упражнявах се да бъда екзотична, а не да съм актриса!

— Една реплика не можеш да запомниш!

— Нервите й са се поопънали в «Нощна веселба». — Джоунс заоблачи предната част на сцената. — При малки надници и големи сплашваници така става. И с пилето така ще стане, да, съвсем скоро ще почне да кряка, да дере с нокти и току-виж, тупнало от стойката! Уау!

— Нали Дарлин ти е приятелка? Виждам, че все списания ти дава — ядоса се Лана. От тоя Джоунс намазаната й с лосион кожа започваше да се обрива. — Това представление е главно твоя идея, Джоунс. Убеден ли си, че искаш да се покаже на сцената?

— Е, че как! Нали все някой трябва да се поиздигне тука! Пък и номера си го бива. Ше домъкне много зяпачи, а аз ще получа повишение, ей! — Джоунс се ухили и долната част на лицето му просветна като жълтеникав полумесец. — Всичките ми надежди на тва пиле се крепят!

На Лана й беше хрумнало нещо, което щеше да е от полза на заведението, но в ущърб на Джоунс. И без това го бе оставила да стигне твърде далече.

— Добре — обърна се към него Лана. — Сега ме слушай, Джоунс. Нали искаш да помогнеш на Дарлин? И мислиш, че номера й си го бива,

а? Спомням си как веднъж каза, че Дарлин и пилето ще докарат толкова много клиенти, че и портиер ще ми трябва даже. Е, портиера вече си го имаме. Това си ти.

— Хей! Да не мислиш, че ще стоя тука посред нощите за няма и минимална надница!

— Ще дойдеш на премиерата и ще стоиш отвън — добави Лана с равен глас. — Отвън, на тротоара. Ще ти вземем костюм под наем. Истински портиер от стария Юг. И ще приканваш хората да влизат. Разбра ли? Не искам да има нито едно празно местенце, докато играят приятелката ти и пилето.

— Мама му стара! Напускам тоя скапан бар! Може да изкараш на сцената Скарла О'Хорър и с ловен орел, но с работника от полето, който ще стои отпред, не ти се урежда!

— Явно в участъка ще получат известно донесение.

— А може да получат и някое сирашко донесение.

— Едва ли.

Джоунс знаеше, че тя има право. Помълча, помълча и току рече:

— Добре. Ше дойда на премиерата. Ше вкарам вътре няколко души. Ще ти вкарам вътре няколко души, ама такива, че после завинаги да затвориш заведението! Като оня дебелогъзия със зеленото шапе.

— Чудно, къде ли се дяна? — попита Дарлин.

— Ти да мълчиш! Я да чуя репликите! — кресна й Лана. — Нали приятелят ти иска да играеш! Той ще ти помогне, Дарлин. Покажи му колко те бива.

Дарлин се покашля и леко и внимателно произнесе:

— Толкова красавци в кюпа, пиленце, пък аз все още си пазя честта…

Лана сграби и Дарлин, и папагала, изтласка ги от сцената и ги изхвърли право на улицата. Джоунс дочу откъслеци от спора, който се водеше с крясъци, последваха умолителни ридания, а най-накрая нечия ръка зашлеви нечие лице.

Той мина зад бара, за да си налее чаша вода, и се унесе в размисъл за някакъв саботаж, който веднъж завинаги да довърши Лана Лий. Отвън какадуто грачеше, а пък Дарлин ридаеше:

— Аз не съм актриса, Лана! Нали вече ти го казах!

Поглеждайки за миг надолу, Джоунс забеляза, че Лана Лий в залисията е забравила да затвори вратичката на малкото шкафче под бара. Цял следобед вниманието й беше ангажирано от генералната репетиция на Дарлин. Джоунс коленичи и за първи път, откакто беше в «Нощна веселба», свали слънчевите очила. Очите му най-напред трябваше да се нагодят към по-ярката, но все пак слаба светлина, която падаше върху спечената мръсотия отзад. Погледна в шкафчето и съзря десетина внимателно подредени и завити в амбалажна хартия пакета. В един от ъглите бяха струпани глобус, кутия тебешири и голяма, скъпа на

вид книга.

Той не желаеше да саботира откритието си и затова не взе нищо от сандъка. С орловия си поглед и копойския си нос Лана Лий веднага щеше да забележи. Джоунс се замисли за момент, после взе молива от касата и ръката му започна да изписва съвсем ситно адреса на «Нощна веселба» отстрани на всеки един пакет. Подобно на писъмце в бутилка, адресът можеше да срещне отклик, да речем, у утвърден, професионален саботьор. Един адрес върху пакетче, обвито в амбалажна хартия, е улика, подобно на пръстов отпечатък върху пистолет, рече си Джоунс. Тоест нещо, чието място изобщо не е там. Той подреди внимателно пакетите и изправи купчинката, като възвърна първоначалната й симетрия. След това постави молива върху касата и си допи водата. Огледа вратата на шкафчето и реши, че тя е отворена точно под такъв ъгъл, под какъвто я беше намерил.

Джоунс излезе иззад бара и тъкмо започваше безцелно да размахва парцала, когато Лана, Дарлин и птицата влетяха в бара като някаква малка, буйна банда. Орхидеята на Дарлин едва-едва се крепеше, а няколкото пера на папагала бяха разрошени. Лана Лий обаче все още беше доста спретната и създаваше впечатлението, че е минал силен циклон, който като по чудо не е засегнал единствено нея.

— Хайде да те чуем, Дарлин — рече Лана, като я сграбчи за раменете. — Какво, по дяволите, трябваше да кажеш?

— Уау! Какъв разбран режисьор си, ей! Ако снимаше филми, половината артисти щяха да пуклясат.

— Ти млъквай и започвай пода! — разпореди Лана и леко поразтърси Дарлин. — Кажи го както трябва, глупачке!

Дарлин въздъхна обезверено и изрече:

— Толкова много краставици имаше на тоя бал, ама аз запазих своята чест.

III

Полицаят Манкузо се опря до бюрото на сержанта и прохъхри:

— Тряпфа та ме махнете от тая тупка! Фече не мока та тишам.

— Какво?! — Сержантът огледа изпитата фигура, застанала пред него, сълзящите, зачервени очи зад бифокалните стъкла и сухите устни, които се подаваха изпод бялата козя брадичка. — Какво ти е, Манкузо? Защо не стоиш изправен като мъж? Настинал бил. Който служи в полицията, не настива! Който служи в полицията, е силен!

Полицаят Манкузо се изкашля и понамокри брадичката.

— Никого не си арестувал на автогарата. А помниш ли какво ти казах? Ще останеш там, докато не ми доведеш някой!

— Разполяфам се от пнефмония.

— Вземай хапчета против простуда. Изчезвай оттука и ми докарай някой!

— Леля ми фика, че остана ли там, ще си умра като етното нищо.

— Леля ти ли? Дърт мъж, да слуша леля си! Мили боже! С какви хора се събираш бе, Манкузо? Със стари дами, които ходят на стриптийз, с лели… Да не си член на някое женско дружество или нещо от сорта? Мирно! — Сержантът отново огледа окаяната фигура, която се тресеше от отзвучаващия пристъп на бясна кашлица. Не му се щеше да носи отговорността за смъртен случай. По-добре да даде на Манкузо изпитателен срок и да го изрита от полицията. — Добре, не се връщай на автогарата. Тръгвай пак по улиците да те понапече малко слънце. Но слушай внимателно: давам ти две седмици. Не ми ли доведеш някой дотогава, изчезваш от полицията! Разбра ли, Манкузо?

Полицаят кимна и подсмръкна.

— Ще се опитам. Ще товета някой.

— Престани да се надвесваш над мен! — викна сержантът. — Не ща и мен да ме прихване! Мирно! Вън! Върви да пиеш хапчета и портокалов сок! Мили боже!

— Ще товета някой — прохъхри полицаят Манкузо, този път дори още по-неубедително от предишния. А после бавно се понесе навън в новата си маскировка — връх на подигравките от страна на сержанта. Беше облечен като Дядо Мраз, но с бейзболна шапка на главата.

IV

Игнациус не обърна никакво внимание на това, че майка му блъска с юмруци по вратата и ридае във вестибюла, задето бе донесъл вкъщи само петдесет цента надница. Като помете с ръка настолния бележник, йо-йо-то и гумената ръкавица от бюрото, той разгърна «Дневника» и започна да пише:

Скъпи ми читателю!

«Хубавата книга е драгоценният живец на божественото вдъхновение, спасен от забвение и съхранен за живот вечен.»

Милтън

Извратеният (и доста опасен, струва ми се) мозък на Клайд изнамери нови средства да обезсили, бих казал, несъкрушимата ми същност. В началото си мислех, че в лицето на този цар на кренвиршите и могол на месото съм намерил втори баща. Но презрението и завистта му към мен нарастват с всеки изминал ден, като без съмнение в крайна сметка всецяло ще го обсебят и ще унищожат разсъдъка му. Величието на моята физика, сложният свят на мирозрението ми, благоприличието и вкусът, живо свързани с осанката ми, изяществото, с което функционирам сред калта на съвременния свят — всички те, взети заедно, объркват, но и поразяват Клайд. Сега той ме захвърли да работя във Френския квартал — район, който приютява всички пороци, замислени от човека в мигове на най-развихрена извратеност, в това

число и няколко съвременни варианта, станали възможни благодарение на чудесата в науката. Не ще и съмнение, че Кварталът не се различава особено от Сохо и някои области в Северна Африка. На обитателите му, ощастливени от типично американската «упоритост» и «професионализъм», понастоящем вероятно се напрягат да догонят и надминат по разнообразие и размах на въображението порочните забавления, присъщи на обитателите на всички други зони на човешка деградация по света.

Очевидно е, че район като Френския квартал не предлага подходящо обкръжение за порядъчния, целомъдрен, благоразумен и чувствителен млад труженик. Дали Едисон, Форд и Рокфелер е трябвало да се борят с подобни зли стихии?

Но злодейският мозък на Клайд не се задоволи с толкова елементарно унижение. Тъй като уж обслужвам онези, които Клайд нарича «туристи», аз бях нагизден и с нещо като униформа.

Ако съдим по клиентелата през този първи ден по новия маршрут, «туристите» май са същите скитащи се вагабонти, на които продавах и в търговската част на града. Те без съмнение са се дотътрили до Квартала в състояние на ступор, причинен от употребата на «Стерно»[20], и по този начин, според изкуфелия Клайд, вече минават за «туристи». Чудя се дали той някога е имал възможност да зърне дегенератите, скитниците и отрепките, които купуват и явно се препитават от продуктите на «Разносна търговия с райска стока». Очевидно е, че сред останалите продавачи — напълно смачкани и едва кретащи бродници, чиито имена са нещо от сорта на Мъжки, Готин, Върховен, Кинта и Шефа, от една страна, и клиентите — от друга, за мен няма мърдане от това преддверие на ада, пълно с изгубени души. При все това, самият факт, че са претърпели гръмките си неуспехи в нашето столетие, им придава известна одухотвореност. Откъде да знаем, може би те, тези прекършени клетници, са светците на нашата епоха — благонравни, съкрушени стари негърки с жълтокафеникави очи, изтерзани скитници от пустошите в Тексас и Оклахома, и разорени изполичари, които искат да намерят рая в гъмжащите от гризачи градски блокове с квартири под наем.

Все пак се надявам, че не ще се наложи да разчитам на хотдозите, за да преживявам, когато и при мен настъпи старческото слабоумие. Моите писания вероятно ще ми донесат известни средства. А ако се наложи, винаги мога да обърна взор към лекционните зали и да последвам примера на тази ужасна М. Минкоф, чиито набези спрямо добрия вкус и благоприличието вече ви описах най-подробно, драги читатели, като имах за цел да разчистя молозите от невежество и сквернословия, които разпръсква из множеството лекционни зали в цялата страна. Дано все пак се намери човек на място сред първата аудитория, пред която тя ще говори, та да я събори от подиума и да понашиба с камшик ерогенните й зони. Независимо от духовните преимущества, които навярно крият,

градските бордеи не се и доближават до изискванията ми за физическо удобство и не без основание се съмнявам, че солидната ми, добре сложена фигура ще се нагоди да спи по уличките и под мостовете. Определено предпочитам да вися по пейките в парка. С други думи, самите ми обеми ме предпазват да не затъна твърде много в структурата на нашата цивилизация. (Едно нека да е ясно — не съм убеден, че обезателно трябва да паднеш до дъното, за да можеш да видиш обективно обществото, което те заобикаля. Вместо да се движи вертикално надолу, човек може да се измести по хоризонталата встрани до една точка на необходима изолация, където не е задължително да липсва минимумът личностни удобства. Аз там и бях — досами крайчеца на днешното ни време, когато пагубната невъздържаност на майка ми, както ви е известно, ме катапултира в трескавото ежедневие на съвременното съществуване. С ръка на сърцето ще заявя, че оттогава насам нещата вървят все по` и по на зле. Условията се промениха. Минкоф, коравосърдечната ми възлюблена, се обърна против мен. Дори собствената ми майка, двигателната сила, тласнала ме към гибел, започна да хапе ръката, която й дава да яде. Цикълът клони все повече и повече към заник. О, Фортуна! О, ти, непостоянна!) Аз собствено установих, че липсата на храна и удобства, вместо да облагородява духа, по-скоро терзае човешката психика и насочва всички възвишени подбуди единствено към подсигуряването на нещичко за хапване. При все че притежавам богата душевност, аз се нуждая и от малко храна, пък и от удобства.

Но да се върнем към темата на деня — отмъщението на Клайд. Продавачът, който преди мен е обхождал Френския квартал, е носел пиратски одежди, дето едва ли бихте могли да си представите — гърчав реверанс на «Разносна търговия с райска стока» към фолклора и историята на Ню Орлиънс, клайдовски опит да се свърже хотдогът с креолските легенди. Той и мен застави да ги пробвам в гаража. Костюмът, естествено, бе ушит по туберкулозните, недоразвити очертания на предишния продавач, тъй че колкото и да го разтягах и дърпах, колкото и да издишвах и да правех опити да се натъпча в него, пак не успях да го нахлузя върху мускулестото си тяло. И така, стигна се до нещо като компромис. Завързах около шапката си червената сатенена пиратска кърпа. Завинтих златната обеца — огромна пазарна новост под формата на халка, в долната част на лявата си ушна мида. Черната пластмасова сабя закрепих с безопасна игла към бялата си престилка. Не особено внушителен пират, ще кажете вие. Но още щом се видях в огледалото, просто нямаше как да не призная, че съм направо драматично прелестен. Размахах пластмасовата сабя към Клайд и се провикнах: «Разжалван си, адмирале!» Трябваше да се досетя, че това ще бъде прекалено за прозаичния му, кренвиршоподобен мозък. Той доста много се уплаши и се нахвърли върху ми с харпунообразната си вилица.

Започнахме да се мятаме из гаража подобно на двама юначаги от изключително некадърно направен исторически филм, а вилицата и сабята с гръм и трясък се стоварваха една връз друга. Разбирайки, че пластмасовото ми оръжие въобще не може да се мери с дългата вилица, овладяна от един умопомрачен Матусала[21], разбирайки, че виждам най-лошата страна от същността на Клайд, аз се опитах да прекратя нашето дуелче. Издигнах глас и го подканих с умиротворителни слова, започнах да го увещавам и най-накрая се предадох. Но Клайд продължи да атакува; явно пиратските одежди ми стояха тъй добре, щото успяха да го убедят, че отново сме сред романтичния Ню Орлиънс в доброто старо време, когато господата са разрешавали въпросите, свързани с хотдоговата чест, от двадесет стъпки разстояние. Именно тогава някъде, сред сложната плетеница от гънки, в моя мозък проблесна една мисъл. Знам, че Клайд всъщност се опитваше да ме убие. Щеше да разполага и с идеално оправдание — самозащита. Сега му бях на мушката. За мое щастие паднах на пода. В отстъплението си се сблъсках заднишком с една от количките, вечно колебливото ми равновесие ме напусна и се строполих. И въпреки че доста болезнено фраснах главата си в количката, аз успях да се провикна откъм пода от мило по-мило: «Вие печелите, сър!» А сетне мълчаливо въздадох хвала на прескъпата ми Фортуна, задето ме бе измъкнала от лапите на смърт от убождане с ръждясала вилица.

Без да губя време, аз изтиках количката си от гаража и се упътих към Френския квартал. Полукостюмът ми заслужи одобрението на мнозина пешеходци. Сабята ме потупваше отстрани, обецата се поклащаше на ушната ми мида, червеното шалче така искреше на слънцето, че можеше да привлече и бик, а аз вървях през града с решителност, с благодарност, че съм още жив, въоръжавайки се със смелост срещу ужасите, които ме очакваха в Квартала. Не една и две гръмки молитви се въздигнаха от целомъдрените ми розови устни — някои от тях благодарствени, а други — просителни. Помолих се на св. Матюрин, покровител на епилептиците и лудите (той, между другото, е и покровител на клоуните), да помогне на мистър Клайд. От свое име се обърнах със смирение към св. Медерик Отшелника, покровител на страдащите от храносмилателни смущения. Размишлявайки относно това как преди малко се бях озовал с единия крак в гроба, аз се сетих за майка си, тъй като открай време съм се питал какво ли ще направи тя, ако погина, заплащайки за нейните постъпки. Представям си и погребението — евтино и парцаливо сборище в мазето на някое посредствено погребално бюро. Попревъртяла от скръб, тя вероятно ще сграби тялото ми от ковчега и пиянски ще завие: «Не ми го вземай! Защо ли най-прелестните цветове биват обрулени и падат от стеблото?», а от зачервените й очи ще извират парещи сълзи. Погребението вероятно ще се изроди в цирково зрелище, в което майка ми непрестанно ще муши с

пръстите си в двете дупки на врата ми, издълбани от ръждясалата вилица на мистър Клайд, и с нешколуван омировски плач ще сипе ругатни и призиви за мъст. Сигурен съм, че ще се получи нещо като спектакъл. Но тъй като майка ми ще се развихри и като режисьор, то имплицитната трагедия бързо ще премине в мелодрама. Ще изтръгне бялата лилия от безжизнените ми пръсти, ще я разкъса по средата и ще започне да нарежда към тълпата от опечалени, доброжелатели, свещеници и зяпачи: «Каквато беше тази лилийка, такъв ми беше и Игнациус! Сега и тя, и той са похитени и прекършени!» И запращайки лилията обратно в ковчега, тъй като няма да успее да се прицели както трябва, ще ме зашлеви с нея право през мъртвешки бялото лице.

За майка си пуснах една молитвичка да отлети право при св. Зита от Лука, прекарала живота си в слугиносване и аскетизъм. Дано тя й помогне да се пребори с алкохолизма и нощните гуляи.

Укрепен от богомолската си интерлюдия, аз се заслушах в звука, който издаваше сабята, когато ме потупваше отстрани. Стори ми се, че тя е оръжие в ръцете на морала, оръжие, което ме пришпорва към Френския квартал и с всяко тупкане нашепва: «Кураж, Игнациус! Страховит, мълниеносен меч имаш в ръцете си!» Започвах да се чувствам малко като кръстоносец…

Най-сетне пресякох Канал стрийт, като се правех, че не забелязвам вниманието, с което ме удостояваше всеки минувач. Тесните улички на квартала ме очакваха. Един скитник изказа прошение за хотдог. Аз го отпратих и продължих да крача напред. За жалост краката ми не можеха да се придвижват в унисон с душата. Всичките ми тъкани от глезените надолу ридаеха за спокойствие и почивка, затова запрях количката до тротоара и приседнах. Балконите на старите сгради висяха над главата ми подобно на черни клони от алегорична гора, обиталище на злото. Съвсем символично край мен профуча един автобус «Желание» и дизеловият му пушек едва-що не ме задуши. За миг затворих очи, за да се унеса в размисъл, от който да почерпя сили, но май съм се унесъл в дрямка, защото си спомням как брутално ме събуди един полицай, като ме ръгаше в ребрата с върха на обувката си. Навярно някакъв произвеждан от организма ми мускус особено допада на представителите на властта. Кой друг би бил подкачен от полицай, докато най-невинно чака майка си пред универсален магазин? Кой друг би бил подложен на шпионаж и доноси, че е прибрал едно немощно и безпризорно коте от канавката? Подобно на изпаднала проститутка в действие, аз като че ли привличам котерия от полицаи и санитарни органи. Този свят някой ден ще ме погуби под най-нелеп претекст. Аз чисто и просто чакам деня, когато ще ме замъкнат в тъмница с климатична инсталация и ще ме оставят там под флуоресцентните лампи и звукоизолирания таван, за да платя, задето съм се подиграл с всичко мило и драго на латексовите им сърца.

Изправяйки се в пълния си ръст, който сам по себе си е грандиозно зрелище, гледах изотгоре наглия полицай и го сразих с думи, които за щастие той не успя да разбере. А подир това забутах количката все по` и по-навътре в Квартала. Беше ранен следобед и затова по улиците щъкаха малцина. Предположих, че обитателите на този район все още са в постелите и се възстановяват след непочтените си деяния от предишната вечер. Без съмнение мнозина се нуждаеха от медицинска помощ, от по един-два шева на разкъсано отверстие или пречупен полов член. Не можех дори да си представя колко ли изтощени и покварени очи са вперени похотливо в мен иззад спуснатите кепенци. Опитах се да не мисля за това. Вече започвах да се чувствам като изключително сочна пържола в месарницата. Никой обаче не нададе прелъстителни вопли иззад кепенците. Обитателите, чиито сърца биеха до пръсване в тези мрачни апартаменти, явно бяха по-изтънчени съблазнители. Рекох си, че поне някоя бележчица ще припърха в краката ми. От един прозорец излетя консервена кутия от замразен портокалов сок, която профуча на сантиметри от мен. Наведох се и я вдигнах, за да видя дали в празния алуминиев цилиндър не е сдиплено писъмце или нещо подобно, но в ръката ми се изсипа единствено лепкавата утайка от концентрираната течност. Дали това не беше някакво скверно послание? Докато размислях по въпроса и не откъсвах очи от прозореца, от който бе запратена консервата, към количката се приближи един застарял скитник и се замоли за хотдог. Аз заядливо му продадох един и опечален заключих, че работата както винаги ми попречва именно в решителния момент.

Естествено, прозорецът, от който бе изстреляна консервата, беше затворен. Приближих се още малко и се вгледах в кепенците за някакъв знак. Докато минавах, от не една и две сгради прозвуча бесен смях. Очевидно бе, че блудните им обитатели се забавляват, увлечени в някакви скверни развлечения. И аз се опитах, да затворя девствените си уши пред техния противен кикот.

По улиците, навирили маниерно фотоапаратите, се шляеха група туристи, а проблясващите им очила искряха като фойерверки. Забелязвайки ме, те замряха, а сетне с остър акцент от Средния запад, който смля като вършачка нежните ми тъпанчета (колкото и невъобразимо ужасно да звучи това), ме помолиха да позирам, за да ме заснемат. Зарадван от милото им внимание, се съгласих. Те снимаха ли, снимаха, а аз им предложих няколко артистични етюда. Една от наистина паметните ми пози бе да застана пред количката, сякаш тя е пиратски кораб, заплашително да размахам сабята, а с другата да уловя «носа» на тенекиения хотдог. Кулминацията настъпи, когато се опитах да се изкатеря върху него, но физическото ми могъщество се оказа непосилно бреме за паянтовото превозно съоръжение. То започна да се движи напред, както бях отгоре му, но господата от групата бяха така

любезни да го уловят и да ми помогнат да сляза. Най-накрая тези приветливи туристи се сбогуваха с мен. И като продължиха да се мотаят по улицата, бясно фотографирайки всичко, що им се изпречеше пред погледа, аз чух как една любезна дама рече: «Дожаля ми, знаете ли! Трябваше да му дадем нещо!» За жалост никой от останалите (без съмнение до един бяха десни консерватори) не се отнесе особено благосклонно към благотворителното предложение, защото положително смятаха, че ако ми подхвърлят няколко цента, ще изразят по този начин вот на доверие към управниците, които обещаваха да обезпечат жителите на този щат със социални грижи. «Само ще отиде някъде още повече да се напие», посъветва приятелките си с носова мъдрост и изобилие от нечленоразделни звуци една съсухрена вещица, чието лице издаваше връзката й с Женския християнски комитет за трезвеност. Останалите видимо застанаха на страната на тази развратница, тъй като групата продължи нататък по улицата.

Трябва да призная, че не бих отхвърлил едно подаяние, пък каквото и да е то. Младият труженик може да оползотвори всеки цент, който амбициозните му, борбени ръце докопат. А освен това направените снимки щяха да донесат цяло състояние на тези зърнопроизвеждащи дървеняци от някой фотоконкурс. Замислих се за миг дали да не се завтека подир групата, но точно тогава една невероятна карикатура на турист, една изпита фигурка по бермуди, която береше душа под тежестта на гигантския фотоапарат, с обектив без съмнение от огромна стационарна кинокамера, нададе към мен вик на поздрав. След като се вгледах по-отблизо, забелязах, че това не бе никой друг, а самият полицай Манкузо. Естествено, не удостоих с внимание макиавелиевската, немощна усмивка на монголоида и се престорих, че затягам обецата си. Очевидно го бяха освободили от каторгата в тоалетната. «Как я караме?» — настоя този неграмотен индивид. «Къде ми е книгата?» — заплашително попитах аз. «Още я чета. Много си я бива» — ужасено отговори той. «Да си вземеш поука от нея! — предупредих го аз. — Щом я изчетеш докрай, ще те накарам в писмена форма да ми представиш критични бележки и анализ на заложеното в нея послание към човечеството!» И докато тази заповед все още отекваше из ефира в цялото си великолепие, закрачих гордо по улицата. Внезапно давайки си сметка, че съм забравил количката обаче, най-величествено се повърнах да си я взема. (Тази количка е ужасно бреме! Имам чувството, че на ръцете ми лежи бавноразвиващо се дете, което изисква непрекъснато внимание. Имам чувството, че съм кокошка, възседнала огромно тенекиено яйце!)

Ето че наближаваше два часът, а бях продал един-единствен хотдог. Май щеше да се наложи младият труженик да се поозори, щом успехът беше крайната му цел. Очевидно обитателите на Френския квартал не нареждаха хотдозите в списъка на предпочитаните си деликатеси, пък и

туристите явно не идваха в колоритния и живописен Ню Орлиънс, за да се тъпчат с райска стока. Не ще и съмнение, че бях изправен пред онова, което на нашия търговски език се нарича «проблеми на пласмента». В отмъщението си злият Клайд ме беше пуснал по маршрут «Белият слон» — наименование, което и на мен ми беше приписана по време на едно от заседанията ни. Омразата и завистта отново ме бяха поразили.

Не ми стига това, а и ще трябва да измисля как да се оправя с последните нападки на М. Минкоф. Навярно Френският квартал ще ми предложи някакъв материал — кръстоносен поход в защита на добрия вкус и благоприличието или пък може би на теологията и геометрията.

Социална забележка: Съвсем наскоро в едно от кината в центъра ще пускат филм с любимата ми филмова звезда, чиято необузданост в цирковия мюзикъл, който гледах напоследък, ме зашемети и порази. Някак си ще трябва да го видя. Единствената пречка е количката. Новият филм беше рекламиран като «изтънчена комедия», в която актрисата явно достига нови висоти в извратеността и богохулствата си.

Здравна забележка: Учудващо нарастване на килограмите без съмнение в резултат на тревогите, причинени от засилващата се недружелюбност на милата ми майчица. Една от най-баналните характеристики на човешката природа е, че хората се научават да мразят онези, които им помагат. Та, с други думи, майка се обърна против мен.

Във висящо положение

Ланс, ваш обсаден млад труженик

V

Очарователната девойка се усмихна обнадеждаващо към доктор Талк и прошепна:

— Страшно ми харесват лекциите ви. Искам да кажа… прекрасни са!

— Щом така мислите… — обади се зарадван доктор Талк. — Много мило от ваша страна! Но не са ли доста общи…

— Вашият подход към историята е тъй жизнен, тъй съвременен и благотворно неправолинеен!

— Убеден съм, че трябва да се отърсим от старата форма. — Гласът на доктор Талк звучеше убедително и педантично. А дали да не покани това очарователно създание да пийнат по нещо? — Не бива да забравяме, че самата история еволюира.

— О, така е! — съгласи се девойката и тъй ококори очи, че доктор Талк успя да се потопи целият в синевата им за минутка-две.

— Единственото ми желание е да възбудя интереса на моите студенти. Място за заблуди няма. Повечето от учащите се не проявяват интерес към историята на келтска Англия, както впрочем и аз. Именно поради това, макар и да е нескромно сам да го кажа, усещам как се осъществява нещо като хармония между мен и моите студенти.

— О, така е! — Докато се навеждаше към чантичката си, девойчето грациозно се отърка в ръкава на скъпото туидено сако. Доктор Талк пламна целият от този допир. Ето такива момичета трябваше да се учат в колежа, а не груби и немарливи повлекани като ужасната Мирна Минкоф, която един от портиерите само дето не изнасили точно пред кабинета му. Доктор Талк потръпваше дори при мисълта за мис Минкоф. По време на лекциите тя го беше оскърбявала, предизвиквала и оклеветявала при всяка възможност, като подстрекаваше и чудовището Райли да се включва в нападките й. Нито Талк, нито който и да било друг от преподавателите щеше някога да забрави тези двамата.

Бяха като хуни, устремили се да пометат Рим. Той лениво се запита дали не се бяха оженили. Бяха си лика-прилика. Някои от историческите личности са толкова досадни!

— Това е самата истина! — съгласи се доктор Талк в непреодолимото си желание да се присъедини към всяка нападка срещу английските исторически личности, които от толкова години представляваха заплаха за собственото му съществуване. Главата започваше да го боли дори само като ги изброяваше. Направи кратка пауза, за да си запали една цигара «Бенсън енд Хеджес», и изхрачи малко от заседналата на гърлото му английска история. — Всички те са допуснали толкова глупави грешки!

— О, така е! — Девойката се огледа в огледалцето на пудриерата си. А после доста нацупено и с подчертано твърд поглед добави: — Вижте, не искам да ви губя времето с всички тия празни приказки за историята. Дойдох да ви попитам какво стана с писмената работа, която ви дадох преди около два месеца. Все пак искам да имам представа що за оценка ще получа по вашия предмет.

— О, да — едва разбираемо промърмори доктор Талк. Сапуненото мехурче на надеждата се пукна. По същество студентите бяха от един дол дренки. Очарователната девойка се бе превърнала в делова търговка със стоманен поглед, пресмятаща и сумираща баланса на оценките.

— Предали сте ми писмена работа, така ли?

— Да, предадох! Бях я оставила в жълта папка.

— Нека проверим тогава дали ще я намерим…

Доктор Талк стана и започна да преравя купищата изпоизостанали от едно време писмени работи, положени върху библиотеката. Докато пренареждаше купчините, от една папка изпадна и се плъзна към пода стар лист от бележник с широки редове, сгънат във вид на лястовичка. Талк не забеляза лястовичката — една от многото, влетели през прозореца му по време на един от семестрите преди няколко години. Когато тя окончателно се спря, момичето я вдигна, видя, че върху пожълтелия лист пишеше нещо, и го разгъна.

Талк,

Признат си за виновен в заблуда и развращаване на младежта. Заповядвам да те обесят с главата надолу, като те окачат за недоразвитите ти тестиси!

ЗОРО

Девойката прочете изписаното с червен молив послание и докато Талк, продължаваше диренето върху библиотеката, тя отвори чантичката си, пусна вътре лястовичката и щракна закопчалката.

Десета глава

I

Гюс Ливай бе добър човек. Не му липсваше и постоянство. Имаше приятели сред уредниците, инструкторите, треньорите и управителите из цялата страна. Нямаше хиподрум, стадион или писта, където да не познава поне един човек — било собственик, билетопродавач или участник. Даже всяка година по Коледа получаваше картичка от един продавач на фъстъци, който работеше на паркинга срещу стадион «Мемориал» в Балтимор. Гюс Ливай се харесваше на всички.

Времето между изтеклия и предстоящия спортен сезон прекарваше във вила «Ливай». Там той нямаше приятели. По Коледа единственото, което показваше, че е празник, че е Рождество Христово, беше появата на дъщерите му, които си идваха от колежа и се нахвърляха върху му с искания за повече пари и със заплахи, че ще се откажат от него чрез държавен вестник, ако не престане да тормози майка им. За самата Коледа мисис Ливай винаги съставяше списък, но не списък на подаръците, а на оскърбленията и грубостите, които е преживяла от август до декември. Дъщерите пък го вземаха на съхранение. Единственият дар, който тя си изпросваше от тях, бе да ги накара да подложат баща си на нападки. Мисис Ливай обожаваше коледните празници.

Понастоящем мистър Ливай чакаше да започнат пролетните състезания. Гонзалес бе направил необходимите резервации за Флорида и Аризона. Но във вила «Ливай» сякаш отново беше Коледа, а всичко това спокойно можеше да изчака до неговото заминаване, помисли си мистър Ливай.

Мисис Ливай беше проснала мис Трикси върху любимия му диван, тапициран с жълта изкуствена материя, и втриваше крем в лицето на старицата. От време на време мис Трикси пускаше език към горната си устна за дегустация на крема.

— Започва да ми се повръща само като гледам обади се мистър Ливай. — Не можа ли да я изкараш навън? Времето е приятно.

— Харесала си е този диван — отвърна мисис Ливай. — Нека и тя да се порадва малко. А ти защо не излезеш да си пастираш спортната кола?

— Тишина! — озъби се мис Трикси и великолепното чене, което мисис Ливай току-що й беше купила, просветна.

— Чуй я само! — възропта мистър Ливай. — Тя направо ни командва!

— По този начин се самоутвърждава. Нима това те притеснява? Зъбите й вдъхнаха малко самочувствие. На теб, естествено, и те биха ти се досвидели. Започвам да разбирам откъде иде нейната несигурност. Установих, че Гонзалес по цял ден я пренебрегва и по хиляди различни начини я кара да се чувства нежелана. Подсъзнателно тя мрази «Панталони Ливай».

— Че кой не ги мрази? — обади се мис Трикси.

— Каква тъжна, тъжна гледка! — бяха единствените думи, които изрече мистър Ливай.

Мис Трикси се оригна и сякаш подсвирна през зъби.

— Я дай да се разберем — ядоса се той. — Оставих те да правиш какви ли не дивотии. Но това вече е напълно безсмислено. Ако искаш да си отвориш погребално бюро, ще те подкрепя финансово. Но не и ако то ще се помещава в «гимнастическото» ни салонче. А сега изтрий тая лепка от мутрата й и дай да я закарам обратно в града. Остави ме да си поживея малко на спокойствие, докато съм в този дом!

— Така значи! Изведнъж се вбесяваме, а? Това поне е нормална реакция, което невинаги ти е присъщо.

— Вършиш всичко, за да ме вбесиш, така ли? Винаги можеш да го постигнеш. А сега я остави на мира. Единственото, което иска, е да се пенсионира. Ти все едно че измъчваш една тъпа животинка.

— Аз съм една много привлекателна жена — промърмори в дрямката си мис Трикси.

— Чу ли?! — радостно възкликна мисис Ливай. — И ти искаш да я захвърлиш на боклука? Защото тя е олицетворение на всичко, което не си успял да сториш. Но ето, аз успях да проникна в душата й.

Мис Трикси внезапно се понадигна и изсъска:

— Къде са ми сенките?

— Интересното тепърва предстои — заключи мистър Ливай. — Чакай само да видиш как ще те захапе с петстотиндоларовото чене.

— Кой ми открадна сенките? — побесня мис Трикси. — Къде съм? Я да не ме пипаш!

— Скъпа моя — започна мисис Ливай, но мис Трикси вече бе заспала, а кремът от лицето й се размазваше по дивана.

— Слушай, вълшебстваща ми Кръстнице, колко похарчи досега за това малко забавление? Нямам никакво намерение да плащам и за претапициране на дивана!

— Точно така! Пръсни всичките си средства по конете. А това човешко същество го остави да гине в калта!

— Я по-добре махни ченето от устата й, че ще си прехапе езика. А

от това по-яко загиване — здраве му кажи!

— Като спомена езика, та се сетих: трябваше и ти да чуеш какво ми разказа тя за Глория тази сутрин. — Мисис Ливай направи жест, с който показваше, че е разбрала трагизма и несправедливостта на ситуацията. — Глория е била самата доброта, първият човек, който от години е проявил загриженост към мис Трикси. И внезапно ти се появяваш и с един замах зачеркваш Глория от нейния живот. Мисля, че това й е нанесло много тежка травма. Децата с какво нетърпение само ще искат да узнаят и за Глория! А и доста въпроси ще ти зададат, повярвай!

— Не ще и съмнение. Знаеш ли, аз пък мисля, че ти полудяваш. Такава Глория не съществува! Продължиш ли да си беседваш с твойто протежение, да знаеш, че направо ще те вземе със себе си в царството на вечния сумрак. И когато Сузън и Сандра се върнат за Великден, ще те заварят да подскачаш върху тренажора с кесия, пълна с парцали, в ръцете!

— Ооохооо! Ясно. Чувство за вина поради инцидента с Глория. Нападки, презрение… Това не е никак на добро, Гюс. Моля те, пропусни едно от състезанията и иди да те прегледа лекарят на Лени. Този човек прави чудеса, повярвай.

— Тогава го накарай да ми махне от главата «Панталони Ливай»! С трима посредници говорих тази седмица. И всеки от тях ми казва, че по-невъзможно нещо за продажба не е виждал!

— Гюс, нима не ме лъжат ушите? Нима те чух да казваш, че ще продаваш своето наследство?! — писна мисис Ливай.

— Млък! — озъби се мис Трикси. — Ще ми паднете вие! Само почакайте! Ще си го получите! Тъпкано ще ви го върна!

— О, я си затвори устата! — викна срещу й мисис Ливай и я притисна към дивана, където тя моментално се унесе в дрямка.

— Все пак, един от тях, който имаше вид на доста пробивна личност, ми даде известна надежда. И той, подобно на останалите, рече: «На днешно време никой не купува фабрики за дрехи. Не се търсят на пазара. Пък вашата е и демодирана. Хиляди са необходими за ремонт и модернизация. Към нея е прокарана и жп линия, но по-леките стоки като облеклата днес се превозват с камиони, а местоположението й от тази гледна точка е ужасно. Магистралите са чак на другия край на града. Производството на облекла в целия Юг е в застой. Дори земята ви не струва кой знае колко. Целият район полека-лека се превръща в бедняшки квартал.» И т.н., и т.н. Но този посредник спомена, че не е изключено да събуди интерес у някоя верига универсални магазини, която да купи фабриката за магазин. Е, това не звучи зле. Но тук се появиха и засечките — място за паркинг край «Панталони Ливай» няма, а средното жизнено равнище в района е твърде ниско, следователно голям пазар наоколо е немислим и т.н. до безкрай. Той каза, че единствената надежда е да се дава под наем като склад, но последва

неизменната забележка, че наемите за складови бази не са високи и че разположението на фабриката е неудачно за целта. А после пак, че магистралите били далеч… Така че не се тревожи. «Панталони Ливай» все още си е наша, подобно на нощно гърне, което сме получили в наследство.

— Нощно гърне ли? Нима кръвта и потта на баща ти са нощно гърне? Разбирам целта ти — да се унищожи и последният паметник на бащините ти постижения.

— Откога «Панталони Ливай» стана паметник?

— Защо почнах да работя там, един господ знае! — обади се ядосано мис Трикси измежду възглавниците, където мисис Ливай я беше приковала. — Слава богу, клетичката Глория навреме се измъкна!

— Извинете, дами — рече мистър Ливай, като подсвиркваше през зъби, — но двете може да си обсъждате Глория и без мен.

Той стана и отиде в банята да си направи воден масаж. Докато водата струеше във вихрушка около него, в главата му се въртеше мисълта къде ли може да открие някой нещастен купувач и да му набута в ръцете «Панталони Ливай». Все ставаше за нещо. За пързалка? За гимнастически салон? За негърски господен храм? А после се запита какво ли щеше да се случи, ако отнесеше тренажора на мисис Ливай до вълнолома и го пуснеше във водата. Избърса се внимателно, нахлузи кадифения халат и се върна в «гимнастическото» салонче, за да си вземе бюлетина на състезанията.

Мис Трикси беше седнала върху дивана. Лицето й бе почистено. Устата й представляваше едно оранжево петно. Недовиждащите й очи изпъкваха от сенките. Мисис Ливай нагласяше фризираната черна перука върху изтънелите коси на старицата.

— За бога, сега пък какво ми правиш? — хриптеше мис Трикси срещу своята благодетелка. — Ще си платиш за това!

— Можеш ли да повярваш? — попита гордо съпруга си мисис Ливай, а по лицето й не бе останала и сянка от враждебност. — Погледни само.

И мистър Ливай наистина не повярва на очите си. Мис Трикси изглеждаше досущ като майката на мисис Ливай…

II

В кръчмата на Мати Джоунс си наля чаша бира и потопи дългите си зъби в пяната.

— Тая Лий не се държи добре с тебе, Джоунс — говореше мистър Уотсън. — Едно не мога да понасям — да се присмиват на черния затуй, че е черен. А тя това и прави. Виж как те е подредила само — като роб от плантациите.

— Уау! На черния му е кофти и без другите да се пръскат от смях, че е черен. Мама му стара! Грешката ми беше, дето й казах на тая кучка

Лий, че полицията ме кара да се хвана на бачкане. Трябваше да й рекна, че ме пращат ония от равноправието в труда, да я посплаша малко.

— Ти най-добре върви в полицията и им кажи, че ще напускаш и че ще се хващаш на друга работа.

— Абе, ей! В никакви участъци не стъпвам вече и никакви приказки с полицията! Мярнат ли ме само, и айде в пандиза. Уау! Черните не могат работа да си намерят, ама за пандиза са първи. А искаш ли редовно да ядеш — от панделата по-гот няма. Аз обаче предпочитам да умра от глад, ама навънка! Ше си търкам дъските на тая курва, вместо номера на коли, килимчета, кожени колани и тям подобни лайна да майсторя в пандиза. Какъв кретен бях само — да си набутам задника в капан като «Нощна веселба»! Сега трябва бая мислене да падне как да се измъкна.

— Аз пък ти викам: върви в полицията и кажи, че след време пак ще почнеш.

— Е, да, ама тва време може да стигне докъде педесе години? Не съм видял някой да рита за неквалификсирани брикети. Айааа! А такива като тая гадина Лий познават и доста полцаи. Иначе на тая кръчма, на тоя скапан вертеп отдавна да са му видели сметката. Никакво рискуване! Току-виж, се намъкна при някое приятелче на Лий и му рекна: «Слушай, мъжки, аз малко така ще поскиторя.» Ама оня ще ми рекне: «Хубаво, момче, може да поскиториш малко и на топло.» Уау!

— Я кажи ти как върви саботажът.

— Закършили сме я, тва е. Оня ден ме накара и след бачкане да остана да го лъскам тоя под. Видяла, че боклука е малко повече, та да не вземели клиентите до глезените да затънат в него. Мама му стара! Нали ти казах, че написах адреса на пакетчетата за сираци? Та ако още ги праща на УНИЦЕФ-та, може и да се получи нещо. Ех, как ми се ще да видя кво ше докара тва адресче! Може и полиция да домъкне! Уау!

— Абе то е ясно, че доникъде няма да стигнеш. Иди в полицията, ти казвам. Току-виж, те разбрали.

— Шубе ме е от полицията бе, Уотсън! Айааа! И тебе щеше да те е шубе, ако те бяха помъкнали, както си стоиш в Улуърт. Ами ако Лана се чука с половината участък? Уау! — Джоунс издуха нещо като облак, при това радиоактивен, който постепенно започна да се разпада над бара и пълния с кълцано месо хладилник. — Я кажи, кво става с оня тъпунгер, дето преди време беше тука? Абе тоя, дето бачка в «Гащи Ливай». Мяркал ли се е пак насам, а?

— Дето говореше за демонстрация ли?

— Да бе, дето му бил вожд оня, белия изрод. Оня, дето разправял на чернилките, че трябвало да пуснат атомна бомба върху покрива на фабриката, да се самоубият, а ония що останат — да се натресат в дранголника.

— Бе оттогава не съм го виждал.

— Мама му стара! Ще ми се да го разбера аз къде се крие тоя дебелогъз изрод. Дали да не дръннa в «Гащи Ливай» да попитам, а? Ще ми се него да го пусна като атомна бомба в «Нощна веселба»! Точно такъв ще накара тая мамка Лий да напълни гащите. Уау! Щом ще сме портиери, ще сме портиери саботьори, ама най-големите саботьори, пазили някога плантация! Айааа! Преди още да съм свършил, памуковото поле ше изгори до корен!

— Пази се, Джоунс. Гледай да не си докараш някоя беля.

— Уау!

III

Игнациус започваше да се чувства все по` и по-зле. Клапата му изглежда, се беше запечатала и никакво клатене не й помагаше да се отвори. От газовите джобчета в стомаха изригваха вулкани, които раздираха храносмилателната му система. Някои успяваха да се измъкнат звучно навън. Но други заблудени газови потоци се приютяваха в гърдите му и причиняваха обилни киселини.

Той бе убеден, че физическата причина за това влошаване на здравословното му състояние беше доста усърдната консумация на райска стока. Но имаше и по-неуловими причини. Майка му започваше да се държи все по-нагло, открито антагонистично, и беше невъзможно да бъде овладяна. Навярно бе станала член на някаква дружинка от крайната десница и именно това я правеше войнствена и враждебна. Във всеки случай напоследък тя буквално провеждаше лов на вещици из мрачната си кухня, като му задаваше какви ли не въпроси във връзка с политическите му убеждения. И това беше твърде странно, защото открай време беше аполитична и гласуваше само за кандидати, които се отнасят добре към майките си. Мисис Райли бе подкрепяла солидно Франклин Рузвелт в продължение и на четирите му мандата не поради Новия курс, но защото той явно уважаваше и се държеше чудесно с майка си, Сара Рузвелт. Мисис Райли беше гласувала и за майката на Труман, застанала пред викторианската си къща в Индипендънс, щата Мисури, а не за самия Хари Труман. За нея Никсън и Кенеди означаваха Хана и Роуз. Кандидатите сираци я объркваха и при избори, в които липсваха майки, тя си стоеше вкъщи. Игнациус не можеше да разбере нейните внезапни и неловки усилия да защити американския начин на живот от угрозата на своя син.

Не на последно място трябваше да спомене и Мирна, която му се бе явила в поредица от сънища, взела образа на стария ординарец от многосерийните филми, които беше гледал като дете в «Притания». Сериите следваха една подир друга. В една от по-страшните той бе застанал на перона в метрото, преродил се в Св. Джеймс Малкия, мъченически загинал от еврейска ръка. Мирна беше влязла през

турникета с плакат, на който пишеше: «СМИРЕН КОНГРЕС НА СЕКСУАЛНО НУЖДАЕЩИТЕ СЕ», и бе започнала да го апострофира. «И жив да ме одерете, Исус пак ще се прослави» — величествено бе предрекъл Игнациус — св. Джеймс. Но Мирна, хилейки се подигравателно, го беше бутнала с плаката върху релсите пред летящия влак. Игнациус се бе събудил точно в мига, когато влакът аха, и да го прегази. Сънищата с Мирна Минкоф бяха далеч по-страшни от едновремешните ужасяващи съновидения, изпълнени с автобуси, в които той, обикновено седнал на втория етаж в целия си блясък, прекарваше обречените возила през парапетите на мостове, за да ги въвлече накрая в челен удар с реактивни самолети в момент на маневри по пистите.

Нощем го терзаеха сънищата, а денем — възмутителният маршрут, по който мистър Клайд го беше пратил. Както изглеждаше, във Френския квартал и пет пари не даваха за хотдози. Следователно парите, които отнасяше вкъщи, ставаха все по-малко, а майка му на свой ред — все по-враждебна. Кога и как ли щеше да завърши този злокобен цикъл?

Беше прочел в един от сутрешните вестници, че Сдружението на жените художнички урежда изложба на Пайръгс Али. И тъй като смяташе, че картините ще са тъй нагли, че ще успеят да привлекат вниманието му за известно време, той забута количката по плочника към разнообразието от произведения на изкуството, виснали върху железните колчета на оградата зад катедралата. Най-отпред на количката, като опит да привлече клиенти сред обитателите на Квартала, Игнациус бе изписал с червен молив и печатни букви върху лист от бележник: «ТРИЙСЕТ (30) САНТИМЕТРА ОТ РАЯ». Но досега никой не беше проявил интерес.

Уличката бе изпълнена с издокарани дами с големи шапки. Той насочи носа на количката към навалицата и забута напред. Една жена прочете изявлението върху листа и се развика, призовавайки приятелките си да се дръпнат настрани от ужасяващото привидение, изникнало на тяхната изложба.

— Искате ли хотдогчета, дами? — мило ги попита Игнациус.

Дамите проучиха с поглед надписа, обецата, шалчето, сабята и го помолиха да си върви по пътя. И дъжд стигаше да завали, за да им провали изложбата, камо ли това!

— Хотдог! Хотдог! — малко гневно се провикна Игнациус. — Лакомства от хигиеничната райска кухня!

Сред възцарилата се тишина ехтяха само могъщите му оригвания. Дамите пък се правеха, че разглеждат небето и малката градинка зад катедралата.

Игнациус се затътри до желязната ограда, като заряза безнадеждната кауза, която количката изповядваше, и заразглежда окачените маслени платна, пастели и акварели. Макар и да се различаваха по степента на недодяланост, изобразените сюжети бяха

почти едни и същи: камелии, които плуваха в купи с вода, азалии, разчекнати в претенциозни букети, магнолии, наподобяващи бели вятърни мелници. За известно време вбесеният Игнациус имаше възможността сам-самичък да направи щателен оглед на експонатите, тъй като дамите се бяха дръпнали встрани от оградата и бяха образували нещо като отбранителна дружинка. Количката също бе изправила самотно снага връз плочника на няколко крачки от най-новия член на художественото сдружение.

— О, боже мой! — ревна Игнациус, след като приключи разходката си покрай оградата. — Как смеете да излагате пред обществеността подобни изтърсаци?

— Моля, вървете си по пътя, сър — обади се една по-дръзка дама.

— Магнолиите не са такива! — рече Игнациус и заби сабята си в наглата пастелна магнолия. — Вие, дами, трябва да изкарате курс по ботаника. А може би и по геометрия.

— Не е нужно да разглеждате творбите ни — обади се от групичката гласът на жената, нарисувала въпросната магнолия, целият пропит с оскърбени нотки.

— Нужно е и още как! — изкрещя Игнациус. — На вас ви трябва критик с добър вкус и благоприличие. О, небеса! Коя е нарисувала тази камелия? Обади се! Водата в купата прилича на машинно масло!

— Оставете ни на мира — проплака едно пискливо гласче.

— Най-добре се откажете от чайовете и закуските и седнете да се научите как се рисува бе, жени! Започнете с това как се държи четката. А сетне предлагам да се съберете и да нарисувате дома на някоя от вас.

— Вървете си!

— Ако вие, «художнички», бяхте участвали в украсата на Сикстинската капела, тя в крайна сметка щеше да заприлича на особено просташка железопътна гара — изсумтя Игнациус.

— Няма да се оставим да ни обижда един продавач грубиянин! — надменно заяви говорителката на бандата големи шапки.

— О, разбирам! — провикна се Игнациус. — Значи вие сте онези, които чернят името на продавача на хотдог!

— Той е побъркан!

— Какъв простак!

— Пък и грубиянин!

— Не го подкокоросвайте!

— Присъствието ви тук е нежелателно! — рече говорителката простичко, но хапливо.

— В това не се и съмнявам! — Игнациус едва-едва си поемаше дъх. — Вие явно се боите от човека, който не е изгубил досег с действителността, от човека, който правдиво може да опише всичките ви набези спрямо нещастното платно!

— Моля, вървете си! — разпореди говорителката.

— И ще го сторя! — Игнациус сграбчи дръжката на количката си и я забута напред. — Ей, жени, вие трябва да паднете на колене и да молите прошка за онова, което видях тук, на оградата!

— Този град действително върви към разруха, щом такива щъкат по улиците — промълви една женица, а Игнациус се заклатушка напред.

Едно малко камъче го удари в тила и това го сепна. Той гневно забута количката по плочника. В края на уличката я паркира върху малкото тротоарче така, че да не се вижда. Боляха го краката, а не искаше никой да прекъсва почивката му с желания за покупка на хотдог. И въпреки че търговията бе в пълен застой, не биваше да се забравя, че идва време, когато трябва да останеш верен на себе си и да помислиш най-напред за собственото си добруване. Още малко разносна търговия и това вече нямаше да са крака, а кървясали кютуци.

Игнациус приклекна върху страничните стъпала на катедралата. Не му беше особено удобно. Това, че напоследък бе понапълнял, това, че се подуваше, откакто клапата му бе престанала да действа, го караше да се чувства доста неудобно във всяко друго положение, освен в изправено и легнало. Той си свали ботушите и започна да разглежда огромните си крачища.

— Мили боже! — обади се някакъв гласец зад него. — Какво виждат очите ми? Излизам да разгледам тази кошмарно просташка изложба и какво съзирам като експонат номер едно? Духа на Лафит пирата? Или не! Това е Фати Арбъкъл! Или може би Мари Дреслър? Казвай бързо или ще почина!

Игнациус погледна нагоре и видя младежа, който беше купил шапката на майка му в «Нощна веселба».

— Махни се, суета! Къде е шапката на майка ми?

— Ох, онази ли — въздъхна младият човек. — Май че беше унищожена на един страшно лудешки купон. Всички хлъцнаха, като я видяха!

— В последното съм убеден, но не ще и питам как е била осквернена.

— Аз и бездруго не си спомням. Мартинитата бяха малко множко за крехката ми същност.

— О, боже мой!

— Питам те в неговото име, защо си в такава чудновата премяна? Приличаш на Чарлс Лотън, предрешен като циганска царица. На какъв си се направил? Ще ми бъде много интересно да узная.

— Разкарай се, самодоволнико проклети! — оригна се Игнациус, а шумът от газовия изблик се отрази като ехо сред околните постройки. Шапките на жените художнички от Съдружието се обърнаха към източника на вулканоподобните звуци. Игнациус изгледа кръвнишки светлокафявото кадифено сако, бледоморавия пуловер от кашмирска вълна и русия кичур, който се спускаше над челото на одухотвореното,

сияещо лице. — Махни се от мен или ще бъдеш повален!

— Олеле майчице! — изсмя се младежът с кратки и по детски заразителни хихикания, от които мъхнатото му сако се затресе. — Ама ти наистина си побъркан!

— Как смееш?! — извика Игнациус. Той разкопча сабята си и понечи да наложи прасците на младежа с пластмасовото оръжие. Но онзи се разкикоти и с танцова стъпка започна да избягва ударите, а гъвкавите му движения го правеха труднодостижима цел. Накрая, танцувайки, прескочи уличката, като махаше с ръка. Игнациус сграбчи един от слонските си ботуши и го запрати по фигурата, която къдреше пирует след пирует.

— Ууу! — подвикна младежът, улови ботуша и го изстреля обратно по Игнациус, като го уцели право в лицето.

— О, боже мой! Обезобразиха ме!

— Млък!

— Само да си мръдна пръста и ще те арестуват за нападение!

— Ако бях на твое място, щях да стоя колкото се може по-далеч от полицията. Какво смяташ ще си рекат, като ти видят одеждите, чудотворке? И мен ли ще арестуват за нападение? Хайде да бъдем поне малко реалисти. Изненадва ме това, че въобще са те пуснали да се шляеш насам-натам, нагизден като ясновидка. — Младежът щракна капачето на запалката си, запали цигара «Салем» и пак щракна, за да я затвори. — С тия боси крака и сабята играчка, а? Не се занасяй!

— В полицията ще повярват на всяка моя дума.

— Дай да сменим темата.

— И вероятно ще те затворят за няколко години.

— Ооо, ама ти наистина си някъде из облаците.

— Защо ли всъщност седя тука да те слушам? — рече Игнациус и нахлузи чортовите си ботуши.

— Ууу! — изписука щастливо младият човек. — Какво изражение само! Като Бети Дейвис със стомашно разстройство!

— Я да не разговаряш с мен, дегенерат неден! Бягай да играеш с приятелчетата си! Убеден съм, че в квартала гъмжи от тях.

— Как е милата ти майчица?

— Не желая декадентските ти устни да сквернословят това свято име.

— Но тъй като вече съм го сторил, я кажи: добре ли е тя? Каква сладка и мила женица, пък и толкоз непорочна! Голям късметлия си ти!

— Не ще обсъждам качествата й точно с теб.

— Щом искаш, така да бъде. Дано само тя да не узнае, че се носиш нагоре-надолу като някаква унгарска Жана д'Арк. И тая обеца… Ама досущ като на унгарка!

— Ако ти се е приискал такъв костюм, купи си! — сопна се Игнациус. — И ме остави на мира.

— Убеден съм, че подобно нещо отникъде не може да се купи! Ууу, всички ще паднат, явя ли се така на някоя забава!

— Подозирам, че забавите, на които ходиш, са същински апокалипсис, разигран на живо. Знаех си, че обществото ни това го чака. След няколко години ти и приятелчетата ти вече ще владеете тази страна.

— Ууу, така и мислим да направим — сърдечно се усмихна младият човек. — Поддържаме връзки с най-високопоставени лица. Направо няма да повярваш!

— Напротив, ще повярвам. Това Хросвита отдавна можеше да го предскаже.

— За бога, тази пък коя е?

— Средновековна монахиня пророчица. Тя направлява моя жизнен път.

— Ууу, ти си самата фантазия! — възкликна младежът. — И въпреки че нямаше за къде повече, май си напълнял, а докъде ще стигнеш така? В твойта тлъстина има нещо тъй невероятно просташко!

Игнациус се изправи на крака и мушна младежа право в гърдите с пластмасовата сабя.

— Това ти се полага, отрепко! — кресна той и замуши сабята в пуловера от кашмирска вълна. Но връхчето й се отчупи и падна на плочника.

— Олеле майчице! — изпищя младият човек. — Тлъста лудетино, ще ми скъсаш пуловера!

В горния край на уличката участничките в Сдружението на жените художнички сваляха картините си от оградата и сгъваха алуминиевите шезлонги подобно на араби, които се канят да се измъкнат крадешком. Тазгодишната им изложба на открито беше напълно провалена.

— Аз съм мъстителен меч в името на вкуса и благоприличието! — крещеше Игнациус. Веднага щом поднови атаката срещу пуловера с потрошеното си оръжие, дамите започнаха една по една да се измъкват към Ройъл стрийт. Неколцината изоставащи дърпаха в паника магнолиите и камелиите.

— Защо ли те заговорих, малоумнико! — изсъска озлобено младият човек. — Това е най-хубавият ми пуловер!

— Уличник! — ревна Игнациус и затърка със сабята по гърдите на младежа.

— Ууу, какъв ужас!

Той се опита да избяга, но Игнациус здраво го държеше за лакътя със свободната си ръка. Младежът обаче провря пръст в гигантската обеца на Игнациус, дръпна го надолу и изрече право в лицето му:

— Пускай меча!

— О, небеса! — Игнациус захвърли меча върху плочника. — Убеден съм, че ухото ми е натрошено!

Младежът пусна обецата.

— Това преля чашата! — профъфли Игнациус. — Ще гниеш в затвора до края на живота си!

— Я ми погледи пуловерчето бе, противно чудовище!

— И най-цветистата отрепка ще я е срам да се покаже в подобен изтърсак! Човек трябва да има срам или поне малко вкус, що се отнася до облеклото!

— Ах ти, ужасна твар! Ах ти, грамадо недна!

— Навярно ще се наложи да прекарам няколко години в здравно заведение за очи, уши, нос и гърло, докато ме излекуват от онова, което ми причини — рече Игнациус и опипа ухото си. — Бъди сигурен, че всеки месец ще ти пращат смайващи сметки за лекарските хонорари. Адвокатският ми корпус ще те навести на заранта, независимо от това къде упражняваш съмнителната си дейност. Предварително ще ги предупредя, че е възможно да чуят или видят какво ли не. Всички те са великолепни юристи, стожери на обществото, креолски учени аристократи, но познанията им относно потайните форми на съществуване са доста ограничени. Не е изключено и да откажат да се срещнат с теб. Възможно е да изпратят значително по-нископоставен служител, някой младши съдружник, приет в кантората им чисто и просто от съжаление.

— Ах ти, ужасно и противно животно!

— При все това, за да ти спестя напрегнатото очакване на тази фаланга от правни светила и нейното нахлуване в квартирата ти, наподобяваща мрежата на паяк, аз снизходително ще приема обезщетение на момента, ако не възразяваш. Пет-шест долара ще са напълно достатъчни.

— Пуловерът ми струва четиридесет! — отвърна младият човек и попипа парченцето, откъснато от сабята. — Ще ми го платиш ли?

— Естествено, че не. Никога не влизай в препирни с просяци!

— Няма да е трудно да те осъдя.

— Навярно и двамата ще трябва да се откажем от идеята за правно възмездяване. За събитие, тъй знаменателно като съдебния процес, ти вероятно съвсем ще забравиш и ще се явиш с диадема и вечерна рокля. А възрастният съдия пределно много ще се притесни. Тогава и двамата ще ни признаят за виновни по някое скалъпено обвинение.

— Ах ти, звяр противен!

— Защо не се впуснеш в някое от пъклените забавления, които са ти по вкуса? — оригна се Игнациус. — Погледни там, някакъв моряк се носи по Чартърс стрийт. Доста самотен ми се вижда…

Младежът погледна към пресечката на уличката с Чартърс.

— Ууу, този ли? — попита той. — Та това е Тими.

— Тими ли?! — ядоса се Игнациус. — Нима го познаваш?

— Разбира се — отвърна младежът, а гласът му бе изпълнен с

досада. — Той е една от най-близките ми и най-стари приятелки. И въобще не е моряк.

— Какво?! — прогърмя Игнациус. — Нима искаш да кажеш, че се е превъплътил във военнослужещ от армията на тази страна?

— Той не само в това се превъплъщава.

— Това вече е сериозна работа. — Игнациус се прозина, а червеното сатенено шалче се свлече по ловджийската му шапка. — Значи всеки войник или моряк, когото виждаме, може чисто и просто да е някой умопомрачен и предрешил се декадент? Боже мой! Не е изключено да се окажем в центъра на потресаващ заговор! Знаех си аз, че ще се стигне до нещо подобно! Съединените американски щати вероятно са напълно незащитени!

Младежът и морякът фамилиарно си помахаха един на друг и последният се скри от погледа им, тъй като зави покрай катедралата. На няколко крачки зад него вървеше полицаят Манкузо с козя брадичка и с барета.

— Ууу! — палаво се провикна младият човек, като видя как Манкузо дебне въпросния моряк. — Та това е онзи прекрасен полицай! Нима в полицията не е известно, че всички в Квартала го знаят?

— И него ли познаваш? — попита Игнациус предпазливо. — Това е един много опасен човек!

— Та него всеки го познава! Слава богу, че отново се е върнал! Започвахме да се чудим какво ли му се е случило. Толкова си го обичаме! Ууу, нямам търпение да видя каква нова маскировка ще му нахлузят! Трябваше да го мернеш преди няколко седмици — беше направо неустоим в каубойския костюм! — Младежът избухна в неудържим смях. — Едва-едва ходеше с онези ботуши, а глезените вечно му изневеряваха! Веднъж той ме спря на Чартърс, като се бях развихрил с профсъюзната капела на майчицата ти. Друг път пък ме спря на Дюмен и се опита да завърже разговор. Този ден беше с рогови очила и моряшка фланела. Каза ми, че е студент в Принстън и че е дошъл тук за ваканцията. Направо е страхотен! Толкова се радвам, че полицията пак го е върнала сред хората, които най-искрено го обичат! Убеден съм, че където и да са го пращали напоследък, само са му губили времето. Някои го предпочитат като английски турист. Въпрос на вкус. Аз лично го обожавам като полковник от Юга! Така си е: хора и вкусове — разни. На два пъти правихме тъй, че да го арестуват за непристойни предложения. Това открай време всява страхотен смут в полицията! Дано само да не сме му създали много неприятности, защото ни е толкоз по сърце!

— Той е изтъкан от злост! — заключи Игнациус, а после добави: — Чудно колцина ли от нашите «военни» са чисто и просто като твоя приятел — замаскирани блудници?

— Кой знае? Де всичките да бяха такива…

— Естествено, това би могло да се превърне в заблуда от световен мащаб — каза Игнациус сериозно и замислено, а червеното шалче помръдваше ту нагоре, ту надолу. — И следващата война, току-виж, се превърнала в една масова оргия. О, небеса! Колко ли от армейските командири по света са чисто и просто умопомрачени дърти хомосексуалисти, които разиграват фалшива роля, плод на налудната им фантазия? Всъщност то може да се окаже и много полезно за света. Може да означава край на войните вовеки веков. Може би това пък е разковничето към вечния мир.

— И още как! — от мило по-мило се съгласи младежът. — Мир с цената на всичко!

В мозъка на Игнациус две нервни окончания се допряха и произведоха светкавична асоциация. Дали не бе открил начин за атака срещу безочието на Мирна Минкоф?

— Как само ще се изненадат обезумелите за власт водачи на този свят, като открият, че целият личен състав на армиите и техните командири са хомосексуалисти, тръгнали на маскарад, копнеещи за сблъсък с маскираните хомосексуални армии от другите страни единствено и само за да има балове и танци и за да понаучат някоя и друга чужда танцова стъпка.

— Колко ще е чудесно само! Правителството ще ни плаща пътните разноски! Божествено! Ще турим край на конфликтите и ще възвърнем надеждата и вярата на хората!

— Може би вие сте надеждата на утрешния ден! — рече Игнациус, като драматично стовари едната си лапа върху другата. — Във всеки случай на хоризонта не се задава нищо по-обещаващо.

— Ще допринесем и за ограничаване пренаселеността на планетата.

— О, боже мой! — От синьо-жълтеникавите очи проблеснаха искри. — И вашият метод навярно ще се окаже по-удовлетворителен и приемлив от тактиката на строг контрол върху раждаемостта — нещо, за което открай време пледирам! В съчиненията си ще трябва и на това да посветя известни пасажи. Темата заслужава внимание от страна на един проникновен мислител, който има поглед върху световното културно развитие. Много ми е драго, че ме наведе на това ново прозрение…

— Ууу, какъв страхотен ден само! Ти си циганка, Тими е морячка, а прелестният полицай — художничка! — Тук младежът въздъхна. — Точно като на карнавала преди Велики пости. А я погледни аз на какво приличам! Ще взема да се отбия вкъщи, за да си наметна нещичко.

— Почакай за минутка! — Игнациус не можеше да остави подобна възможност да му се изниже през пръстите.

— Ще си обуя и сабото. В момента съм на вълна Руби Килър — сподели весело младежът и запя:

Бягай вкъщи да наметнеш нещо,

аз пък гащите ще си обуя вещо.
И ще тръгнем нии… О-хо-хо!
Като вихър ще се понесем,
ще се понесем към Бъфало-хо-хо…

— Прекрати това нагло представление! — ядосано разпореди Игнациус. Такива трябваше да ги наредят в редица и да ги шибат с камшици!

Младежът палаво изтопурка около Игнациус и рече:

— Руби е била такава сладурана! Изпадам в религиозен екстаз, като гледам старите й филми по телевизията.

Малко сребърно петаче —
този кондуктор вече наш е!
Лампите да угасим дано-хо-хо!
Като вихър ще се понесем,
ще се понесем към…

— Запази сериозност за минутка, ако обичаш. И престани да подпripкваш насам-натам.

— Моля? Да подпripквам? Какво желаеш, циганко прекрасна?

— Вие мислили ли сте да образувате политическа партия и да си излъчите свой кандидат?

— Политика?! Ууу, дево орлеанска! Какъв кошмар!

— Това е нещо много важно! — викна обезпокоен Игнациус. Щеше да покаже той на Мирна как се инжектира секс в политиката. — При все че досега не ми бе хрумвало, точно вие може би държите ключа към бъдещето!

— И какво възнамеряваш да направиш ти по този случай, Елинорке Рузвелт?

— Трябва да положите основите на партийна организация. Трябва планове да се предначертаят!

— Ууу, моля ти се — въздъхна младият човек. — От тези мъжки разговори започва да ми се вие свят!

— Може би ще съумеем да спасим света! — Гласът на Игнациус прогърмя като глас на оратор. — О, небеса! Защо не се бях сетил за това по-рано?!

— Тези теми ме потискат повече, отколкото можеш да си представиш — рече младият човек. — Започваш да ми напомняш за баща ми, а какво по-потискащо от това? — Той въздъхна. — Аз май ще трябва да потеглям. Време е вече да се преобличам.

— Не смей! — Игнациус сграбчи ревера на сакото му.

— Ууу, майчице мила! — прошепна младежът и се хвана с ръка за гърлото. — Тази нощ явно ще ми трябват приспивателни!

— Налага се незабавно да пристъпим към организационна работа!

— Не можеш да си представиш колко ме потискаш!

— Нужно е да свикаме голямо учредително събрание!

— То няма ли да е нещичко като забава?

— Да, в известен смисъл. Но все пак ще трябва да изрази и вашата цел.

— Може пък и весело да е! Колко мрачни и безцветни бяха забавите напоследък.

— Това не бива да се превръща в оргия, глупако!

— Ууу, колко сериозни ще бъдем само!

— Добре. А сега ме чуй: аз трябва да дойда, за да ви изнеса лекция и да ви насоча по правия път. Притежавам доста обширни познания в областта на политическата организация.

— Великолепно! Но трябва да си с тези одеяния, фантастични са! Уверявам те, че ще привлечеш вниманието на всички — изкикоти се младежът и закри устата си с ръка. — Ууу, майчице, какво страхотно събиране ще бъде!

— Време за губене не остана — твърдо подчерта Игнациус. — Апокалипсисът тропа на вратата.

— Нека тогава го направим идната седмица у дома.

— Трябва да намериш червено, бяло и синьо сукно за знамена — посъветва го Игнациус. — Без тях не може на политическо събрание.

— Десетки метра ще намеря! Цялата украса ще направя! И ще взема някои близки приятелки да ми помогнат.

— Да, така и трябва! — въодушеви се Игнациус. — Започнете да се организирате на всички нива.

— Ууу, и през ум не ми минаваше, че може да си толкова забавен! Такъв един враждебен беше в онзи ужасен и просташки бар!

— Личността ми е невероятно разнолика.

— Направо ме изумяваш! — Младежът се загледа в одеждите на Игнациус. — Като си помисли човек, че са те пуснали свободно да се мотаеш насам-натам! До известна степен ти се възхищавам.

— Много ти благодаря — рече Игнациус мило и с доволство. — Болшинството глупаци така и не схващат моя светоглед.

— Не може да бъде!

— Знаеш ли, подозирам, че под наглата ти и вулгарно женствена фасада се крие нещичко като душа. Запознат ли си с творбите на Боеций?

— На кого? Ууу, божке, ами не! Аз дори вестници не чета.

— Значи незабавно трябва да ти съставим образователна програма, за да съумееш да разбереш кризата на нашата епоха! — заяви тържествено Игнациус. — Ще започнем с римляните, в това число и Боеций, естествено. А сетне трябва доста да задълбаеш в ранното средновековие. Ренесансът и Просвещението можеш да ги прескочиш. Те в по-голямата си част са опасна пропаганда. Знаеш ли, като се

замисля, най-добре ще е да прескочиш и романтиците, пък и викторианците. А що се отнася до съвремието, ще трябва да изучиш няколко комикса.

— Бе ти си фантастичен!

— Ще ти препоръчам «Батман», тъй като героят показва тенденция към извисяване над обществената бездна, в която се е озовал. Освен това нравствеността му е доста непреклонна. Аз го уважавам, и то твърде.

— Ууу, гледай, гледай! Ето го пак Тими! — Морякът пресичаше Чартърс стрийт в противоположна посока. — Не му ли омръзва да върви все по стария, познат маршрут? Напред-назад, напред-назад… Виж го само! Вече сме зима, а още не е свалил летните одежди. Той, естествено, дори не подозира, че е тъй лесна мишена за бреговите патрули. Направо не можеш да си представиш колко тъпо и загубено е това момче!

— Лицето му като че ли е доста навъсено — отбеляза Игнациус. «Художникът» с баретата и козята брадичка също пресече Чартърс, следвайки моряка на няколко крачки разстояние. — О, боже мой! Тази нелепост, съблюдаваща закона, ще провали всичко. Той е на всяка гозба мерудия! Ще трябва навреме да изтичаш и да предпазиш умопомрачения моряк. Усетят ли го военноморските власти, те ще разкрият, че е подставено лице, а това ще бъде краят на нашата политическа стратегия! Махни го този клоун, преди да е опропастил най-пъкления политически удар в историята на западната цивилизация!

— Ууу! — възкликна радостно младежът. — Отивам да му го кажа! Чуе ли какво за малко не е направил, ще изпищи и ще припадне.

— И да не отслабиш подготовката, ей! — предупреди Игнациус.

— Ще работя до пълно изтощение! — весело отвърна онзи. — Събрания на съкварталците членове, регистриране на гласоподавателите, памфлети, комитети… Някъде около осми ще устроим и самото учредително събрание. Аз живея на Сейнт Питър стрийт, в натруфената жълта сграда точно до Ройъл. Не можеш да я сбъркаш! Ето и визитната ми картичка.

— О, боже мой! — промърмори Игнациус, като гледаше изисканата малка картичка. — Нима е възможно да се назоваваш Дориан Грийн?

— Да бе, страхотно е, нали? Кажа ли ти истинското си име, едва ли вече ще ми проговориш. Толкова е безцветно, че ми иде да се гръмна само като си го спомня! Роден съм в една житна ферма в щата Небраска. Вече можеш да си представиш…

— Както и да е. Аз пък се казвам Игнациус Дж. Райли.

— Е, не е чак толкоз лошо. Мислех си, че се казваш Хорас, Хъмфри или нещо от този сорт. Само недей да ни изоставяш. И упражнявай речта си. Гарантирам, че ще се стече огромна тълпа. Хората едва-що не изпукаха от скуката и общото униние, така че ще се трепят за покани. Дръжни ми и ще заковем точната дата.

— Не забравяй да подчертаеш важността на това историческо

тайнство — добави Игнациус. — Нощни пеперудки в нашето монолитно ядро не са ни нужни!

— Не е изключено да се появят и костюмирани. Именно в това е прелестта на Ню Орлиънс! Стига да искаш, цяла година можеш да си ходиш маскиран! Шегата настрана, понякога кварталът е като един огромен бал с маски! Дори не мога да различа приятелките си от враговете! Но ако ти си против костюмите, ще им кажа, въпреки че сърчицата им ще посърнат от разочарование! Месеци наред не сме имали забава като хората!

— Нямам нищо против няколко благопристойни и с вкус приготвени маски — отвърна Игнациус след дълга пауза. — Навярно ще придадат и тъй необходимата интернационална атмосфера на събранието. Политиците откраи време явно изгарят от желание да се ръкостиснат с монголоиди в етнически и национални носии. Даже като си помисля, най-добре ще е наистина да подтикнеш един-двама да се костюмират. При все това обаче не ще допуснем превъплъщения в нежния пол. Политиците едва ли държат да се показват сред подобни. Подозирам, че те ще станат причина за негодуване сред гласоподавателите от селата.

— Дай сега да бягам да намеря тази глупачка Тими. Ще й изкарам акъла!

— Пази се от макиавелиевския полицай! Подуши ли нещичко за заговора, свършено е с нас.

— Ууу, ако не ми беше толкова драго, че пак се е върнал в района си, щях да се обадя в полицията и тутакси да го арестуват за флиртуване с непознати! Не знаеш каква разкошна гримаса прави, като пристигне полицейската кола, за да го откара! А самите полицаи — да не ти разправям! Шедьовър, казвам ти! Така сме им признателни, че ни го връщат! Вече никой не ще посмее да го наскърбява! Доскоро, циганко!

И Дориан офейка, за да открие упадъчния морски. Игнациус хвърли поглед към Ройъл стрийт и се зачуди какво ли стана със Сдружението на жените художнички. Той се затътри към тротоарчето, където бе паркирана количката, спретна си един хотдог и се замоли богу да прати някакви клиенти, преди да е изтекъл и този ден. Установи с тъга докъде чак го беше завъртяла с колелото си Фортуна. И през ум не му беше минавало, че някой ден ще се моли хората да купуват от него хотдогчета. Е, поне имаше великолепен нов проект, с който да атакува Мирна Минкоф. Самата мисъл за учредителното събрание изпълни с радост. Този път хубостницата му недна веднъж завинаги да бъде пратена по дяволите!

IV

Всичко опираше до съхранението. Джордж се чудеше какво да прави. Всеки следобед от един без нещо чак до три часа пакетите му бяха на ръцете. Веднъж отиде на кино, но дори там, в тъмния салон,

докато гледаше двата филма за една нудистка колония, пак не се чувстваше удобно. Страх го беше да остави пакетите на съседен стол, още повече че се намираше и в такова кино. Затова ги положи в скута си, но пък така те му напомняха за присъствието си и през трите часа загорели голотии на екрана. Друг път ги носеше със себе си по време на досадните шляения из търговския и Френския квартал. И към три часа се чувстваше вече толкова капнал от маратонското препускане, че целият му ентусиазъм за пазарлък се изпаряваше. А и от два часа носене опаковката им се навлажняваше и се прокъсваше. Ако някой от пакетите се отвореше насред улицата, за следващите няколко години поправителното училище му беше в кърпа вързано. Защо ли се беше опитал да го арестува в тоалетната тайният агент? Та той нищо не бе направил. Онзи явно имаше интуицията на роден детектив!

Най-накрая Джордж се сети за местенце, където поне щеше да си отдъхне малко — катедралата «Сейнт Луис». Той седна на една от скамейките, близо до ниша, от която искряха светлинки за нощно бдение, постави пакетите до себе си и започна да си рисува по ръцете. Когато рисунките бяха завършени, взе требника от рафта пред себе си, разгърна го и за да възстанови поизбледнелите си познания относно литургиите, разгледа картинките, изобразяващи как свещеникът преминава от една молитва към друга. Че литургията била нещо много просто, рече си Джордж. И заразгръща требника чак докато стана време да си тръгва. После взе пакетите и излезе на Чартърс стрийт.

Морякът, който се беше подпрял на стълба на една от уличните лампи, му намигна. В отговор Джордж направи цинично движение с татуираните си ръце и се затътри нататък по улицата. Но като пресече Пайртс Али, дочу вик. Точно насред уличката побърканият продавач на хотдог се опитваше да намушка с пластмасовия си нож един педераст. Тоя продавач наистина беше пълно куку! Джордж спря за миг, за да погледа обецата и шала, които се клатушкаха и развяваха, съпровождани от писъците на педито. Продавачът положително не знаеше нито кой ден е, нито кой месец, нито пък коя година. Сигурно си мислеше, че сега е карнавалът преди Велики пости.

Но Джордж съвсем навреме забеляза тайния агент от тоалетната, който вървеше по уличката зад моряка. Приличаше на битник. Джордж мина на бегом зад една от арките на старинната испанска правителствена сграда, наречена Кабилдо, през пасажа излетя право на Сейнт Питър стрийт и продължи да тича, докато не стигна до автобусните спирки на Ройъл стрийт! Значи сега тайният се мотаеше и около катедралата! Джордж трябваше някак да си отмъсти на тия ченгета! Е, не можеше да им се отрече, че са досетливи. Божичко! Човек да не смее и да кихне!

И той отново се умисли над проблема за съхранението. Започваше да се чувства като избягал затворник, който се крие от полицията. А сега накъде? Качи се на първия автобус, дето тръгваше, и се замисли по този

въпрос, а автобусът направи завой, кривна по Бърбън стрийт и мина точно покрай «Нощна веселба». Лана Лий стоеше на тротоара и даваше на джигата наставления за афиша, който окачаше в стъклената витрина пред заведението. Оня захвърли цигарата си и ако не беше такъв точен стрелец, косата на Лана моментално щеше да се подпали. Но в случая фасът прелетя на цял сантиметър от главата й. Тия джиги бяха нещо много нахитрели. Някоя вечер Джордж трябваше да мине из техните квартали и да метне някое и друго яйце. С приятелите му отдавна не бяха замеряли неграта, застанали по тротоарите, профучавайки покрай тях с нечия кола.

Трябваше да се измисли нещо за съхранението! Автобусът пресече Елижън Филдс, а на Джордж все още нищо не му беше хрумнало. И изведнъж… ами да! През цялото време бе стояло пред очите му, а той да не го види! Дощя му се чак да се ритне в пищялките с налчетата на ботушите си за фламенко. Пред погледа му се яви това хубавко, обширно, непромокаемо метално кладенче, тази подвижна банкова касетка, която никой таен агент, колкото и да е печен, нямаше да се сети да отвори; този сейф, обслужван от най-големия олигофрен на света — долапчето за хлебчетата в количката на изкукалия продавач.

Единадесета глава
I

— Ей, слушайте — подвикна Санта, която държеше вестника досами очите си. — В кварталното кино въртят страхотно филмче с мъничката Деби Рейнълдс!

— Ех, че е сладурана! — възкликна мисис Райли. — Ти харесваш ли я, Клод?

— Кой? — попита мило мистър Робишо.

— Миличката Дебра Рейнълдс! — отвърна мисис Райли.

— Май не се сещам. Аз не съм много по киното.

— Душичка е тя! — рече Санта. — Какво миньонче! Айрини, ти гледа ли я в онуй страхотно филмче, дето играеше Тами?

— Не беше ли, дето тя ослепяваше?

— Не, момичето ми. Май бъркаш филма.

— О, сетих се за коя си мисля аз, съкровище! За Джун Уаймън. И тя е голяма сладурана!

— Е, и нея си я бива — съгласи се Санта. — Спомням си филма, дето игра глупачката, която изнасилиха.

— Божке, как се радвам, че не отидох да го гледам тоя филм!

— Ех, душко, чудесен беше! Страхотна драма! И ако знаеш само какво й беше лицето на клетичката глупачка, като я изнасилваха. Никога няма да го забравя!

— Някой да иска още кафенце? — попита мистър Робишо.

— Да, сипни ми още малко, Клод — отвърна Санта, сгъна вестника

и го запрати върху хладилника. — Как само съжалявам, че Анджело не можа да дойде! Туй клето момче! Каза ми, че щял на своя глава да работи и през деня, и през нощта, само и само да хване някого. И кой го знае къде ли е тази вечер? Да бяхте чули какво ми каза неговата Рита! Излязъл Анджело и накупил един чувал скъпи дрехи, да ги облича, та дано успее да спипа някой тип. Ужасна работа! Но пък това показва колко си обича полицията момчето. Стане ли така, че да го изгонят, това ще го довърши, казвам ви. Дано само им замъкне някой непрокопсаник!

— Тежък път го чака — разсеяно промърмори мисис Райли. Тя се бе умислила какво ли може да значи табелката «МИР ЗА ДОБРОНАМЕРЕНИТЕ ХОРА», която Игнациус закова на входната врата, като се прибра от работа. Мис Ани се зае да разследва случая още щом табелката се появи, като с крясъци задаваше въпроси иззад кепенците. — Какво ще кажеш, ако някой почне да иска мир, Клод?

— Ще кажа, че е комунис.

Потвърждаваха се най-лошите опасения на мисис Райли.

— Кой иска мир?

— Игнациус окачи пред къщи табела за мир.

— Знаех си аз — ядоса се Санта. — Най-напред искаше крал, сега пък иска мир. Слушай какво ще ти кажа, Айрини. За твое собствено добро е. Това момче трябва да го приберат.

— Ама обеца не носи. Питах го аз и той ми вика: «Не, маминко, не нося обеци.»

— Анджело няма да лъже!

— Може пък някоя мъничка да си слага.

— Обецата си е обеца. Нали така, Клод?

— Така, така.

— Санта, пиленце, каква сладичка Дева Мария си си турила връз телевизора! — възкликна мисис Райли, за да отвлече вниманието им от темата за обецата.

Очите на всички се насочиха към телевизионния приемник до хладилника и Санта рече:

— Ама е хубава, нали? Тя си ни е Майчицата — пазителка на телевизията. На гумена лепка е, та да не я събарям, като тропам насам-натам из кухнята. Купих я от магазина на Лени.

— То там какво ли няма! — възкликна мисис Райли. — И като че е направена от хубава пластмаса, нечуплива…

— Е, деца, хареса ли ви се вечерята?

— Много вкусна…

— Чудесна беше! — съгласи се мисис Райли. — Колко отдавна не бях похапвала нещо благо!

Санта се оригна.

— Май че бях сложила повечко чесън в пълнените сини домати, но аз чесъна не го икономисвам. И внучетата даже ми го казват. Викат: «Ей,

бабче, ти хич не го икономисваш тоя чесън.»

— Сладурчета! — разтопи се мисис Райли, щом стана дума за малките чревоугодничета.

— На мен пък сините домати ми бяха съвсем добре — рече мистър Робишо.

— Щастлива съм само като си чистя къщата и готвя — заяви пред гостите си Санта. — Страшно обичам да направя голяма тенджера кюфтета яхния или каша със скариди.

— И аз обичам да готвя — каза мистър Робишо. — Понякога отменям дъщерята.

— Отмяна си е то я — съгласи се Санта. — Мъж, който знае да готви, е голяма помощ вкъщи, от мене да го знаете! — Тя ритна под масата мисис Райли. — Намери ли си жената мъж, който знае да готви, късметлийка е!

— Айрини, ти обичаш ли да готвиш?

— Попита ли ме нещо, Клод? — Мисис Райли се чудеше на какво ли прилича Игнациус с обеца на ухото.

— Я слез от облаците бе, момиче! — разпореди Санта. — Клод тука те попита обичаш ли да готвиш.

— Да — излъга мисис Райли. — Обичам да готвя. Само дето понякога става толкова горещо в тая кухня, особено лятоска. От уличката никакъв ветрец не полъхва. Но добре, че Игнациус обича да яде боклуци. Дай му няколко бутилки тоник и сладкиши, и той е доволен.

— Печка на ток трябва да си купиш — посъветва я мистър Робишо. — Аз на дъщерята взех една такава. С тях не става толкова жежко като с газовите.

— Откъде толкова пари бе, Клод? — полюбопитства Санта.

— Имам си добра пенсийка от железниците. Четиресе и пет годинки работих там. Чудна златна игла за вратовръзка ми дадоха, като се пенсионирах!

— Колко са били добрички! — обади се мисис Райли. — Та значи не си зле, а, Клод?

— Пък си имам и нещичко за даване под наем. Открай време заделях малко от заплатата, за да купувам по някой и друг имот. Добре си е то да си влагаш парите.

— Ами така де — рече Санта и започна лудешки да върти очи към мисис Райли. — И сега си добре подсигурен, а?

— И още как! Но знаеш ли, понякога ей дотук ми идва от това, че живея с дъщерята и зетя. Искам да кажа, млади са. Свое семейство си имат. Много добре се държат с мен, но друго щеше да съм си в свой дом. Нали разбираш?

— Аз ако бях на твое място, там щях да си стоя — заяви мисис Райли. — Щом щерка ти не е против да живееш при тях, какво по-

хубаво! Как ми се ще и аз да имах добро детенце… Благодари се за това, което имаш, Клод.

Санта заби тока си в глезена на мисис Райли.

— Ооох! — изписка тя.

— Божичко, извини ме, душко! Тия големи крака, дето ги имам… Мъчат ли ме, мъчат, ей! И в магазина едва-едва ми намират обувки. Продавачът види ли ме да влизам, вика: «Божичко, ето я пак мисис Баталия! Какво ще правим сега?»

— Не са чак толкова големи — заключи мисис Райли, като погледна под масата.

— Така ти се струва, защото съм ги натъпкала в тия мънички обувки. Ако ги видиш какви са, като съм боса…

— А мойте за нищо не стават — обърна се към двамата мисис Райли. Санта й направи знак да не говори за недостатъците си, но устата на приятелката й трудно можеше да бъде затворена. — Понякога почти не мога да вървя. Все си викам, че май се повредиха, когато Игнациус беше мъничък и все трябваше да го нося на ръце. Божичко, това момче едва проходи. Все падаше ли, падаше. А и беше доста тежичък. Може би от това го хванах тоя артрит.

— Я слушайте вие двамата — бързо взе думата Санта, така че мисис Райли да не започне да описва още някой ужасен недостатък. — Защо не идем да погледаме мъничката Деби Рейнълдс?

— Е, няма да е лошо — съгласи се мистър Робишо. — Аз никога не ходя на кино.

— На кино ли ви се ходи? — попита мисис Райли. — Е, аз не знам… Краката ми…

— О, я тръгвай бе, момиче! Да излезем от тая къща! Мирише на чесън, та не се трае!

— Игнациус май ми каза, че тоя филм нищо не струвал. Това момче гледа всички филми.

— Айрини! — ядоса се Санта. — При тия главоболия, дето ти създава, ти все за него мислиш! Я се събуди ма, жено! Малко мозък ако имаше в главата, отдавна да си го затворила в Благотворителната болница. Там ще му дадат да се разбере! И ще го научат да се държи като хората!

— Амиии! — възкликна мисис Райли и полюбопитства: — А колко ли ще струва?

— Съвсем безплатно е, Айрини.

— Обобществена медицина — заключи мистър Робишо. — Сигурно разни комуниси и техни сратници скитници работят там.

— Ами, само монахини са, Клод. Божичко, откъде все тия комуниси са ти в главата?

— Може да са заблудили и сестрите.

— Ужас! — натъжи се мисис Райли. — Клетите сестрички! Да

работят за банда комуниси!

— Пет пари не давам кой командва там! — викна Санта. — Щом е безплатно и заключват вътре, значи е точно за Игнациус!

— Почне ли да им говори, току-виж, се вбесили и го заключили завинаги — рече мисис Райли, но й мина през ум, че дори тази възможност не е чак толкова за пренебрегване. — А той може и нищо да не вземе от приказките на докторята.

— Ще го накарат те, не бой се. Ще го бият по главата, ще го пъхнат в усмирителна риза и с вода ще го заливат! — рече Санта малко по-въодушевено, отколкото трябваше.

— Айрини, и за себе си трябва да помислиш — обади се мистър Робишо. — Това твое момче, да знаеш — в гроба ще те вкара.

— Така си е я! Кажи й, Клод.

— Е, да му дадем още една възможност — каза мисис Райли. — Може пък да вземе и да се поправи.

— Като продава кренвирши ли? — попита Санта и се хвана за главата. — Божичко! Слушайте, дайте си чиниите да ги накисна в мивката. И хайде после да идем да погледаме оная сладурана Деби Рейнълдс.

Няколко минути по-късно, след като Санта се отби до холчето да целуне майка си на раздяла, тримата се упътиха към киното. Въздухът навън ухаеше — южнякът подухваше, и то не на шега, откъм залива. Свечеряваше се, но все още беше топло. Силна миризма на готвено по средиземноморски рецепти се носеше от кухненските прозорци на всяко апартаментче или къщурка в пренаселения квартал. И всеки един от обитателите сякаш влагаше свой принос, колкото и дребен да бе той, към всеобщата какофония — падаха тенджери, гърмяха телевизори, ехтяха скандали, пищяха дечурлига и се затръшваха врати.

— Енориашите от «Сейнт Одо» пак са подивели — коментираше умислено Санта, докато тримата бавно се придвижваха по тясното тротоарче, заключено между уличното платно и стъпалата на двуфамилните къщи, издигнати в непоклатими прави редове от пресечка до пресечка. Уличните лампи осветяваха незалесените ивици асфалт и цимент, както и нескончаемите стари, плочести покриви. — През лятото е даже още по-зле. Всички са по улиците до десет-единайсе часа.

— Не ми обяснявай на мене, съкровище — рече мисис Райли, която драматично куцукаше между двамата си приятели. — Не помниш ли, че съм от Дофин стрийт? Колко пъти сме изнасяли столовете на улицата и сме стояли до среднощ да чакаме малко да се поразхлади вкъщи. А какви неща приказват хората тъдява! Боже опази!

— Проклетии, какво друго — съгласи се Санта. — Мръсни уста имат!

— Горкият ми татко… — продължи мисис Райли. — Толкова беден беше! А като си заклещи ръката във вентилатора, хората от квартала

имаха наглостта да рекат, че сигурно е бил пиян. Какви анонимни писма получихме, ако знаете! А клетата ми, престаряла леля Бу-бу. На осемдесет години беше! Палела свещица за мъжа си, дето се поминал, и тя да вземе да падне от нощната масичка и да й подпали дюшека! А ония веднага — била пушила в леглото!

— Аз пък викам, че хората са невинни, докато не им се докаже вината.

— И аз тъй мисля, Клод — съгласи се мисис Райли. — Миналия ден му рекох на Игнациус: «Игнациус, аз викам, че хората са невинни, докато не си докажат вината?»

— Айрини!

Прекосиха Сейнт Клод Авеню при кратко затишие на интензивното улично движение и продължиха под неоновите светлини от другата страна. А като минаха покрай едно погребално бюро, Санта се спря и заговори един от опечалените, застанали отпред на тротоара:

— Я кажи, господине, кого ще погребвате, а?

— Старата мисис Лопес — отвърна й мъжът.

— Ами?! Жената на оня Лопес, с малкото пазарче на Френчман стрийт?

— Същата.

— Ай, колко съжалявам! — възкликна Санта. — А от какво умря?

— От сърце.

— Ей, че лоша работа! — прочувствено издума мисис Райли. — Клетичката!

— Стига да бях облечена както трябва — обърна се Санта към мъжа, — веднага щях да вляза да си изкажа съболезнованията. Ама с тия приятели сме тръгнали на кино. Е, благодарим ви.

В мига, в който продължиха, Санта заразказва на мисис Райли за многото несгоди и несрети, с които старата мисис Лопес трябвало да се помирява през окаяното си съществуване. В заключение рече:

— Аз май ще взема да поръчам една литургия за близките й.

— Божичко! — вайкаше се мисис Райли, потресена от биографията на мисис Лопес. — И аз ще взема да поръчам литургия за покой на душата на клетата женица!

— Айрини! — извика Санта. — Та ти дори не ги познаваш тия хора!

— Е, не е лъжа — съгласи се вяло мисис Райли.

Като влязоха в киното, между Санта и мистър Робишо започна спор относно това кой ще купи билетите. Мисис Райли заяви, че тя би ги купила, стига да не се налагаше до края на седмицата да изплати поредната вноска за тромпета на Игнациус. Но мистър Робишо беше непреклонен и в крайна сметка Санта го остави да направи каквото си беше наумил.

— Все пак — рече му тя, когато той подаваше билетите на двете си дами, — ти нали си и най-заможният от нас…

Тя смигна на мисис Райли, чиито мисли отново се бяха устремили към табелката, която Игнациус отказа да й разясни. През по-голямата част от филма си мислеше за шеметно намаляващата му заплата, за вноската за тромпета, за обезщетението за повредения балкон, за обещата и табелата. Единствено щастливите възклицания на Санта: «Какво съкровище, ей!» и «Само й виж шикозната рокличка, Айрини!» — връщаха мисис Райли към онова, което ставаше на екрана. Но внезапно нещо друго я отвлече от размислите за сина и за проблемите й, които пък бяха свързани с него. Мистър Робишо нежно улови ръката й и я задържа в своята. Мисис Райли така се стъписа, че не посмя и да помръдне. Защо филмите винаги настройваха така любовчийски мъжете, които бе познавала — мистър Райли и мистър Робишо? Тя се вторачи в екрана с невиждащ поглед, но съгледа там не Деби Рейнълдс и цветните й лудории, а по-скоро Джийн Харлоу в черно-бели краски.

Мисис Райли тъкмо се чудеше как да откопчи ръката си и да офейка от киното, когато Санта възкликна:

— Виж я само, Айрини! Бас ловя, че мъничката Деби ще си има бебче!

— Ще си има какво?! — необуздано изпищя мисис Райли, после избухна в неудържими сълзи и хлипания, и не се успокои, докато стреснатият мистър Робишо не положи внимателно кестенявата й главица върху рамото си.

II

Драги читателю,

«Природата сътворява по някой и друг глупак, но самодоволниците всякога са дело на човека.»

Адисън

Днес като влачех каучуковите подметки на ботушите си за сафари по вехтия калдъръм на Френския квартал, тъй че дебелината им все повече се доближаваше до тази на станиола, правейки опит да изкопча прехраната си от това нехайно и немилостиво общество, аз бидох приветстван от един стар и скъп познайник (поел по пътя на порока). След неколкоминутен разговор, при който с лекота наложих моралното си превъзходство спрямо този дегенерат, внезапно усетих, че отново съм се унесъл в размисли върху кризата на нашата епоха. Моят разум, открай време неподатлив на контрол и необуздан, ми нашепваше план тъй дързък и прекрасен, щото потръпнах само при мисълта за онова, което чувам. «Занемей! — простенах умолително към богоподобния си мозък. — Това е безумие!» Но все пак изслушах напътствията му. Той ми предлагаше възможността ДА СПАСЯ СВЕТА ЧРЕЗ ИЗВРАТЕНОСТТА. Там, върху износения калдъръм на Френския квартал, аз спечелих за своята кауза подкрепата на този клюмнал човешки цветец, който ми обеща да сбере съратниците си в безпътното

самодоволие под знамето на братството.

Първата ни стъпка ще е да изберем някой измежду техните среди на високопоставена длъжност — президент например, ако Фортуна благосклонно ни позавърти. Сетне те ще проникнат и в армията. Цялата им служба като войници ще отива в приобщение един към друг, в преправяне на униформите така, че да стоят като саламени обвивки по телата им, в изобретяването на най-различни нови бойни одеяния, в уреждането на коктейли и т.н., и време за бойни действия никога не ще им остава. Онзи, когото най-накрая ще произведем в звание НАЧАЛНИК-ЩАБ, ще се интересува само от модния си гардероб, който ще му дава възможност да бъде ту началник-щаб, ту абитуриентка, в зависимост от моментното му хрумване. Окуражени от успеха, който сдружените им съмишленици вече ще са постигнали у нас, извратените от целия свят ще обединят усилията си, за да завземат армиите в съответните страни. В някои реакционни държави, в които изкълчените души ще срещнат трудности при завладяване на ръководните постове, ще изпратим на помощ бунтовнически отряди, които да им съдействат при сваляне на правителствата. Когато най-накрая съборим всички съществуващи правителства, не ще има повече войни, а светът ще се удоволства в оргии, провеждани стриктно по протокола и съвсем интернационални по дух, защото тези хора наистина успяват да преодолеят стандартните национални различия. Умовете им преследват една цел, те представляват общност, те мислят като един.

Естествено, нито един от педерастите на власт не ще е дотам практичен, че да знае каквото и да било за разни изобретения от рода на бомбите, и ядрените оръжия ще гният нейде из хранилищата си. От време на време началник-щабът, президентът и т.н., обсипани с пайети и пера, ще уреждат балове и вечеринки за държавните глави, т.е. за извратените от всички останали държави. Неразбирателствата от какъвто и да е характер ще се разрешават в мъжката тоалетна на преобразеното седалище на Организацията на обединените нации. Балетните представления, бродуейските мюзикъли и другите подобни развлечения ще процъфтяват и обикновените хора ще бъдат къде-къде по-щастливи, отколкото докато са слушали зловещите, враждебни и фашистки изявления на бившите си властници.

Почти всички останали са имали възможност да управляват света. Не виждам защо да не се даде зелена улица и на тези хора. Достатъчно време вече са били онеправдани, ей богу! Техният устрем към завземане на властта в известен смисъл ще бъде само частица от световното стремление към неограничени възможности, правосъдие и равенство за всички. (Можете ли например да назовете един добър и деен травестит в Сената? Не! Стига са били без свои представители! Тяхното положение е позор за нацията, позор за целия свят!)

Дегенерацията, вместо да е белег за упадъка на едно общество,

както се смяташе досега, ще бъде вече белег на мира, тъй необходим на нашата тревожна земя. За новите проблеми трябва да изнамираме и нови решения.

Аз ще изпълнявам ролята на наставник и водач на това движение, а познанията ми по световна история, икономика, религия и политическа стратегия, които хич не са за пренебрегване, ще бъдат резервоар (какъвто и са), от който тези хора ще почерпят правилата за оперативно действие. Самият Боеций е играл подобна роля в дегенериралия Рим. И както е казал за него Честъртън: «Той изпълни мисията си като водач, философ и приятел на мнозина християни именно защото, макар епохата, в която живя, да бе порочна, си беше изградил цялостен културен светоглед.»

Сега вече наистина ще всея смут у хубостницата Мирна. Планът ми така ще стъписа лишения от въображение либерален и затънал в клаустрофобното блато на клишетата разсъдък, че няма да може да си каже името. Акцията за мавританско достойнство — първото ми гениално настъпление срещу проблемите на нашето време, щеше да прерасне в, бих казал, величествена и решителна победа, стига светоусещането на доста простичките хорица, които бяха част от авангарда, да не бе в основата си буржоазно. Този път обаче ще работя с люде, които отбягват блудкавата философия на «средната ръка», с люде, склонни да заемат спорна позиция, да следват каузата си, колкото и неприемлива за останалите да е тя, колкото и да застрашава самодоволието на «средната ръка».

Мирна Минкоф искала секс в политиката, така ли? Добре, ще й дам секс — много секс! Тя без съмнение ще се почувства тъй сразена, че едва ли ще откликне на оригиналния ми проект! Но в крайна сметка ще се пръсне от завист. (Някой трябва да се погрижи за това момиче. Подобно безочие не бива да се оставя без намеса!)

В главата ми се вихри спор между прагматизма и морала. Дали славната крайна цел — мирът, е достойна за величавото средство — дегенерацията? Подобно на два персонажа от средновековно моралите. Моралът и Прагматизмът са извисили снага в мозъка ми, който сега прилича на боксов ринг. Не мога да изчакам изхода на ожесточената им препирня, защото мисля единствено и само за мира. (В случай че някои схватливи филмови продуценти проявят интерес относно закупуване филмовите права на «Дневника», бих могъл да добавя една бележка относно заснемането на този спор. Звуците, които издава един трион, могат да послужат като чудесен музикален фон, а очната ябълка на главния герой да се насложи върху сцената на спора във възможно най-символичен маниер. Естествено, не е изключено в някоя кръчма, мотел или друго подобно място, където се издирват «хора от бордеите», да се открие привлекателен нов типаж, който да изпълни ролята на Младия труженик. Филмът може да се заснеме в Испания, Италия или в някоя

друга интересна земя, която актьорският състав би желал да разгледа, да речем, Северна Африка.)

Моля за извинение. Онези от вас, които се интересуват от най-новите безрадостна вести из света на хотдога, ще бъдат разочаровани — такива няма. Разсъдъкът ми е всецяло ангажиран от великолепието на този замисъл. Сега трябва да пиша на Мирна Минкоф и да нахвърля някои бележки за лекцията по време на учредителното събрание.

Социална забележка: Нехайната към задълженията си моя родителка отново е излязла, което далеч не е зле. Яростните нападки и тормозните й атаки срещу същността ми въздействат отрицателно върху клапата. Каза ми, че излиза, за да присъства на коронясването на Майската кралица в някаква църква, но тъй като сега не е май, аз съм склонен да се съмнявам в искреността й.

Всеки момент в едно кино в центъра ще пуснат «изтънчената комедия», в която ще играе любимата ми филмова звезда. Трябва някак си да присъствам на първата прожекция! Представям си на какво ще прилича това най-ново филмово издевателства, гордо развяло вулгарщините си пред лицето на теологията и геометрията, на вкуса и благоприличието. (Не мога да си обясня своя натраплив импулс да ходя на кино; отстрани изглежда почти така, като че филмите са «в кръвта ми».)

Здравна забележка: Коремът ми прехвърли всякакви граници. Шевовете на престилката заплашително пропукват.

Доскоро

Таб, вам Млад труженик — пацифист

III

Мисис Ливай помогна на преобразената мис Трикси да се изкачи по стълбите и отвори вратата.

— Това е «Панталони Ливай»! — озъби се онази.

— Ние пак сме тук, където сме желани и необходими, скъпа! — Мисис Ливай говореше така, сякаш утешаваше някое дете. — Как липсваше на всички! Мистър Гонзалес всеки ден се обаждаше по телефона да моли да те върнем. Чудесно е да знаеш, че си тъй жизненонеобходима за търговията, нали?

— Мислех, че са ме пенсионирали! — Огромните зъби щракнаха като капан за мечки. — Вие ме изиграхте!

— Е, сега доволна ли си? — попита жена си мистър Ливай. Той вървеше зад тях и носеше една от торбите на мис Трикси. — Ако имаше нож у себе си, щеше да се наложи веднага да те карам в болница.

— Чуй сам този плам в гласа й! — рече мисис Ливай. — Каква енергичност! Това е направо невероятно!

Мис Трикси опита да се откъсне от мис Ливай, когато влизаха в кантората, но обувките с токчета не й дадоха двигателната сила, която бе

свикнала да получава от платненките, и само се клатушна.

— Тя се връща?! — съкрушено извика Гонзалес.

— Можете ли да повярвате на очите си? — попита го мисис Ливай.

Мистър Гонзалес бе принуден да погледне към мис Трикси, чиито очи представляваха изтощени басейнчета, обрамчени със синкави сенки. Устните й бяха разширени от оранжева линия, която едва-що не допираше ноздрите. Недалеч от обеците й няколко сиви кичура бяха успели да избягат изпод черната перука, а тя леко се беше килнала встрани. Късата пола излагаше на показ съсухрените криви крака, а дребните й ходила правеха обувките с токчета да изглеждат като обувки за ски. Дни наред беше дремала под кварцовата лампа и вече беше обгоряла до златистокафеникаво.

— Изглежда чудесно — рече Гонзалес. Гласът му прозвуча неестествено, а усмивката му беше още по-неубедителна. — Каква неоценима услуга сте й направили, мисис Ливай!

— Аз съм много привлекателна жена! — профъфли мис Трикси.

Мистър Гонзалес нервно се изсмя.

— Вижте какво — обърна се към него мисис Ливай. — Много от проблемите на жената са породени точно от подобен вид отношение. Да й се присмиват най-малко й е нужно!

Мистър Гонзалес направи безуспешен опит да целуне ръката на мисис Ливай.

— Гонзалес, искам да я накараш да се почувства желана. На жената пипето все още й сече. Възложи й работа, която да поразвижи тази природна даденост. Дай й повече власт. Тя крайно много се нуждае от това да играе активна роля в търговията.

— Не ще и съмнение — съгласи се Гонзалес. — Все това съм й повтарял. Нали така, мис Трикси?

— Кой?! — озъби се мис Трикси.

— Открай време настоявам да поемете върху плещите си повече отговорност и повече власт! — кресна шефът на кантората. — Нима не е така?

— О, я млъквай бе, Гонзалес! — Зъбите на мис Трикси потрепваха като кастанети. — А да си ми купил случайно шунката, дето ми беше за Великден? Я отговори сега!

— Прекрасно! Позабавлява се, нали? Да си вървим — подкани жена си мистър Ливай. — Хайде, че започвам да се чувствам потиснат.

— Един момент — обади се Гонзалес. — Имам писмо за вас.

В мига, в който шефът на кантората се упъти към писалището си, за да донесе пощата, от задната страна на помещението се чу трясък. Всички, с изключение на мис Трикси, която вече дремеше върху бюрото, се обърнаха и вперихa очи към архивата. А там един изключително висок човек с дълга черна коса вдигаше чекмеджето, което беше паднало на пода. Той натъпка криво-ляво съдържанието му и с гръм пъхна

чекмеджето на място.

— Това е мистър Залатимо — прошепна Гонзалес. — Само от няколко дни е при нас, но по мое мнение едва ли ще се задържи. Не смятам, че ще пожелаем да го включим в плана за развитие на «Панталони Ливай».

Мистър Залатимо погледна объркано към кантонерките и се почеса. Той отвори друго чекмедже, с едната си ръка забърника из съдържанието му, а с другата зачеса лакътя си през овехтялото пуловерче.

— Имате ли желание да ви го представя? — попита шефът на кантората.

— Не, благодаря — отвърна мистър Ливай. — Откъде ги намираш тия, Гонзалес? Никъде другаде не съм виждал такива хора.

— Прилича ми на гангстер — заяви мисис Ливай. — Тук не държите пари в брой, нали?

— Мисля, че мистър Залатимо е честен човек — прошепна Гонзалес. — Само дето не знае азбуката. — Той подаде на мистър Ливай една купчина пликове. — Това са главно потвърждения на резервациите ви за пролетния сезон. Но има и едно писмо от Ейбълман. Адресирано е до вас, а не до фирмата. Надписано е «лично» и си рекох, че ще е по-добре вие сам да го отворите. Пристигна преди няколко дни.

— Сега пък какво иска тоя идиот? — ядоса се мистър Ливай.

— Навярно се чуди какво се е случило с прекрасния разрастващ се концерн — заключи мисис Ливай. — Навярно се чуди какво се е случило след смъртта на Леон Ливай. Навярно този Ейбълман предлага няколко съвета на един плейбой. Прочети го, Гюс. С това ще изпълниш служебните си задължения в «Панталони Ливай» до края на седмицата.

Мистър Ливай погледна плика, върху който на три места с червен химикал беше написано «лично». Отвори го и откри писмо, към което беше прикрепено още нещо.

Уважаеми Гюс Ливай,

Бяхме потресени и болезнено наскърбени от писмото ви, което прилагаме. Ние сме предани пласьори на вашата продукция от тридесет години насам и затова открай време храним най-топли чувства към вас. Навярно не сте забравили венеца, който изпратихме, когато баща ви се помина и за който не пожалихме средства.

Ще бъдем пределно кратки. След много безсънни нощи ние предадохме оригинала на писмото ви на нашия юрист, който заведе срещу вас дело за обида и обезщетение от 500 000 долара. Може би това ще компенсира част от накърнените ни чувства.

Наемете адвокат. Ще се срещнем в съда като джентълмени. И моля ви, без повече заплахи.

С най-искрени пожелания

И. Ейбълман
Директор на «Ейбълманс Драй Гудс»

Мистър Ливай обърна страницата, прочете копието от писмото до Ейбълман и изстина. То бе невероятно! Кой щеше да седне да пише подобни неща? «Мистър И. Ейбълман, Монголоиде… липсата на досег с действителността…» И което бе най-лошото, подписът «Гюс Ливай» бе досущ като неговия. Навярно сега Ейбълман целуваше оригинала и примляскваше с уста. За човек като него то е било като спестовна книжка, като покана за пощенски запис.

— Кой е написал това?! — викна мистър Ливай, като подаде писмото на Гонзалес.

— Какво има, Гюс? Неприятности ли? Нима ти имаш неприятности? Това е най-неприятното при теб. Ти никога не споделяш неприятностите си.

— О, боже господи! — изписука Гонзалес. — Та това е потресаващо!

— Тишина! — разпореди се мис Трикси.

— Какво, Гюс? Нещо, с което не си се справил както трябва? Да не би да си упълномощил някого да стори това-онова вместо теб?

— Да, неприятности. И то такива, че могат и ризите да ни свалят от гърбовете!

— Какво?! — Мисис Ливай грабна писмата от Гонзалес. Прочете ги и тутакси заприлича на вещица. Напръсканите с лак букли се превърнаха в змийчета. — Ето, ти напълно успя! Направи всичко, за да отмъстиш на баща си, да разрушиш онова, което той бе създал. Знаех си, че така ще свърши.

— Я млъквай! Аз никога не пиша писмата!

— Сузън и Сандра ще трябва да напуснат колежа. И ще започнат да се предлагат на моряци и гангстери като тоя там.

— Кво? — обади се Залатимо, усетил, че се говори и за него.

— Ти си луд! — кресна към мъжа си мисис Ливай.

— Млък!

— А и аз натам отивам! — Морскосините й клепачи потрепваха поривисто. — Какво ще стане с мен? Животът ми и бездруго вече е съсипан. А сега какво ме чака? Да се ровя из боклукчийските кофи и да се мъкна подир флотата! Майка ми беше права.

— Млък! — заповяда мис Трикси, този път още по-гневно. — Вие сте най-шумните хора, които съм виждала!

Мисис Ливай се бе свлякла на един стол, хлипаше и нареждаше нещо за това как ще трябва да продава дрънкулки по панаирите.

— Какво знаеш за всичко това, Гонзалес? — обърна се мистър Ливай към шефа на кантората, чиито устни бяха побелели.

— Абсолютно нищо! — изписука той. — За първи път виждам това

писмо!

— Ти водиш кореспонденцията.

— Това не съм го писал аз! — Устните му потрепераха. — Такова нещо не бих сторил на «Панталони Ливай»!

— Зная, зная… — Мистър Ливай се опита да размисли. — Но някой чудесно ни е подредил!

Той отиде до кантонерките, избута настрана Залатимо, който продължаваше да се чеше, и отвори шкафа с надпис «Ейбълман». Но папки вътре нямаше. Беше напълно празен. Отвори и някои от другите кантонерки, но в половината от тях също нямаше нищо. А при такова положение как да се защитаваш срещу дело за обезщетение?

— Вие какво правите с архивата бе, хора?

— И аз това се чудех — промърмори Залатимо.

— Гонзалес, как се казваше оная изкукала грамада, оня дебелият със зелената шапка, който работеше тук?

— Мистър Игнациус Райли. Той се разпореди да пуснат писмото. — Но кой го беше съчинил това ужасно нещо?

— Ей, вие! — викна Джоунс по телефона. — Абе при вас в «Гащи Ливай» още ли бачка един дебелогъз със зелена шапка? Една тлъста, бяла гад с мустаци?

— Не, вече няма такъв — отвърна Гонзалес с пискливия си гласец и затръшна слушалката.

— Кой беше? — попита мистър Ливай.

— О, не зная. Някой търсеше мистър Райли. — Шефът на кантората избърса челото с носната си кърпа. — Човекът, който се опита да накара работниците от фабриката да ме убият.

— Райли ли? — обади се мис Трикси. — Това не беше Райли, а…

— Младият идеалист? — изхлипа мисис Ливай. — Кой го търсеше?

— Не зная, но по гласа приличаше на негър.

— Нищо чудно — рече мисис Ливай. — Тръгнал е да помага на други злочести създания. Обнадеждаващо е да разбереш, че е съхранил идеализма си.

Мистър Ливай обмисляше нещо и попита шефа на кантората:

— Та как се казваше оня, изкукалият?

— Райли. Игнациус Дж. Райли.

— Така ли? — полюбопитства мис Трикси. — Странна работа. Пък аз все си мислех, че е…

— Мис, Трикси, моля ви! — ядоса се мистър Ливай. Тоя балон Райли е бил на работа във фирмата по времето, когато е било изпратено писмото до Ейбълман. — Мислиш ли, че Райли би написал такова писмо?

— Може би — отвърна Гонзалес. — Не зная. Възлагах му големи надежди, докато не накара онзи работник да ми разбие главата.

— Така, разбира се — простена мисис Ливай. — Защо пък да не

припишете това на младия идеалист? Пъхнете го в затвора, откъдето идеализмът му няма да ви притеснява. Но хора като него не се занимават с подмолни дела. Почакай само Сузън и Сандра да разберат! — Мисис Ливай направи жест, който обясняваше как двете момичета направо ще изпаднат в шоково състояние. — Обаждат се тук негри, за да търсят неговите напътствия. А вие сте на път да го уличите! Не мога повече да понасям това, Гюс! Не мога! Не мога!

— Сигурно тогава искаш да кажа, че аз съм го написал?

— Разбира се, че не! — кресна на мъжа си мисис Ливай. — Нима трябва да завърша живота си в приют? Ако младият идеалист го е написал, ще иде в затвора за фалшификация!

— Ей, какво става тук? — попита Залатимо. — Ще го затворят ли това бунище? Ще ми се да знам все пак.

— Млъквай, гангстер неден! — изкрещя вбесена мисис Ливай. — Млъквай, преди да сме ти го приписали на теб!

— Кво?

— Можеш ли мъничко да покротуваш? Всички ни объркваш — каза на жена си мистър Ливай, а после се обърна към завеждащия: — Дай ми телефона на този Райли.

Мистър Гонзалес събуди мис Трикси и я попита къде е телефонният указател.

— Аз държа всички указатели и никой няма да ги ползва! — отсече тя.

— Тогава потърсете номера на Райли от Константинопъл стрийт.

— Е, добре де, Гомес — изръмжа мис Трикси. — Почакай малко!

Тя извади трите телефонни указателя, които бе складирала на скришно място в бюрото си, и след като подробно разгледа страниците им с една лупа, каза един номер.

Мистър Ливай го набра и някакъв глас му отговори:

— Добро утро! Химическо чистене «Ригал».

— Дайте ми един от тези указатели! — викна мистър Ливай.

— Няма! — изхриптя мис Трикси и стовари ръката си връз книгите, сякаш за да ги пази с току-що лакираните си нокти. — Само ще го изгубиш. Аз ще намеря номера. Трябва да ви кажа, че сте много нетърпеливи и избухливи хора. Това, че ви дойдох на гости, ми скъси живота с десет години! Защо не го оставите на мира клетичкия Райли? И без това вече го изхвърлихте за едното нищо.

Мистър Ливай набра втория номер, който тя му даде. Жена, чийто глас издаваше, че леко си е пийнала му обясни, че мистър Райли ще се прибере чак привечер. После се разплака, а това потисна мистър Ливай, който й поблагодари и затвори.

— Е, не си е вкъщи — обясни той на всички.

— Мистър Райли създаваше впечатление, че взема присърце онова, което е в интерес на «Панталони Ливай» — натъжи се шефът на

кантората. — Така и никога не ще узная защо започна този бунт.

— Първо на първо, защото има полицейско досие.

— Когато се яви да търси работа, и през ум не ми мина, че може да е от този тип хора — поклати глава завеждащият. — Изглеждаше тъй изтънчен…

Гонзалес наблюдаваше как Залатимо завира дългия си показалец в една от ноздрите си. А този пък какво ли щеше да направи? От страх колената му се удариха едно в друго.

— Ей, мистър Гонзалес! Мистър Палермо току-що си изгори ръката на една от вратите на пещите!

Откъм фабриката се носеше шумотевица от създалото се безредие. Някакъв мъж псуваше.

— О, боже господи! — проплака Гонзалес. — Успокой работниците. Аз ей сега идвам!

— Хайде, ставай — обърна се към жена си мистър Ливай. — Да се махаме оттук. Започвам да получавам киселини.

— Един момент! — даде знак на Гонзалес мисис Ливай. — Що се отнася до мис Трикси, искам всяка сутрин да я приветствате с добре дошла. Възложете й някаква смислена работа. Вероятно чувството за несигурност я е карало да се бои от отговорна работа. Мисля, че това вече е преодоляно. Дълбоко в себе си тя таи омраза към «Панталони Ливай», омраза, която съм уверена, че произтича от страха. Несигурността и страхът са довели до ненавист.

— Естествено — отвърна завеждащият, като я слушаше с половин ухо. Това, което се чуваше от фабриката, не беше на добро.

— Бягай във фабриката, Гонзалес! — разпореди мистър Ливай. — Аз ще се свържа с Райли.

— Слушам, сър! — Гонзалес им се поклони дълбоко и изхвръкна от кантората.

— Хайде. — Мистър Ливай държеше вратата отворена. Доближиш ли се до «Панталони Ливай», веднага започват как ли не да те дразнят и угнетяват. Да не можеш за минутка да ги оставиш сами да се оправят! Желае ли някой да си живее живота и да не го тормозят, по-добре да не се заема с фирма като тази. Гонзалес нямаше представа дори от това какви писма се пишат в кантората. — Хайде, доктор Фройд, да тръгваме.

— Виж се само колко си спокоен! За теб няма значение дори това, че Ейбълман би ни осъдил на доживотен затвор, стига да имаше тази възможност. — Морскосините клепачи потрепериха. — Няма ли да се обадиш на идеалиста?

— Друг път. Стига ми толкова за днес.

— Докато междувременно Ейбълман накара Скотланд Ярд да спусне примката над главите ни.

— Не си е вкъщи. — На мистър Ливай не му се щеше пак да разговаря с ридаещата женица. — Довечера ще му се обадя. Няма за

какво да се тревожиш. Не могат да ме съдят за половин милион долара заради писмо, което не съм написал.

— О, така ли?! Аз пък съм убедена, че такива като Ейбълман могат! Дори мога да си представя какъв адвокат си е намерил — осакатял от тичане подир линейки, обезобразен от пожари, които сам е подпалвал, за да пипне някоя и друга застраховка!

— Слушай, ако не тръгнеш веднага, ще се наложи да се прибираш с автобуса. От тази кантора ще получа преплитане на червата!

— Добре де, добре. И минутка от прахосания си живот не можеш да отделиш на тази женица, нали? — Мисис Ливай посочи гръмко похъркващата мис Трикси. След това се понаведе и я хвана за рамото. — Тръгвам си, скъпа. Всичко ще се оправи. Разговарях с мистър Гонзалес и той е очарован от това, че се завърна!

— Млък! — разпореди мис Трикси, а ченето й щракна заплашително.

— Тръгвай, докато не е станало нужда да те водя да ти бият инжекция срещу бяс! — ядоса се мистър Ливай и сграбчи жена си за коженото палто.

— Погледни само! — Ръкавицата посочи опърпаните канцеларски мебели, изкорубения под, гирляндите от разтегателна хартия, които висяха още от времето, когато Райли стопанисваше архивата, Залатимо, който в объркването си пред азбуката подритваше кошчето. — Тъжно, тъжно… Една търговска фирма, оставена на самотек и злощастни млади идеалисти, които прибягват до безчестие, за да си отмъстят…

— Я се махайте оттука! — озъби се мис Трикси и удари с длан по бюрото.

— Послушай нотките на увереност в този глас! — похвали се гордо мисис Ливай, докато нейният съпруг избутваше заобленото й, покрито с кожи тяло през вратата. — Аз сътворих чудо!

Вратата се затвори и Залатимо се приближи към мис Трикси, като се чешеше, без да го съзнава. Той я потупа по рамото и запита:

— Виж бе, госпожа, може би пък ти ще ми помогнеш. Кое идва по-напред — Уилис или Уилямс?

Мис Трикси се вторачи за минутка в него, после заби ченето си в ръката му. Гонзалес дочу виковете му от фабриката. Не знаеше дали да изостави обгорения Палермо и да провери какво се е случило, или да остане във фабриката, където работниците бяха започнали да танцуват по двойки в ритъма на високоговорителите. В «Панталони Ливай» се налагаше да си на сто места едновременно.

Докато пътуваха сред солените мочурища обратно към брега в спортната кола, мисис Ливай придърпа поклащащата се от ветреца козина към врата си и каза:

— Ще създам фондация.

— Чудесно. Особено ако адвокатът на Ейбълман ни обере парите.

— Няма да успее. Младият идеалист е хванат натясно — рече спокойно тя. — Полицейско досие, подтикване към бунт… Характеристика за чудо и приказ!

— Охо, май доста бързо се съгласи, че младият ти идеалист е престъпник.

— Очевидно е бил съвсем сам.

— Но ти искаше да се докопаш до мис Трикси.

— Точно така.

— Е, няма да има фондация.

— Сузън и Сандра ще бъдат потресени, като разберат, че твоето лентяйско отношение към живота едва-що не ги разори, че тъй като не отделяш време дори да надникнеш в собствената си фирма, сега някой си ни съди за половин милион. Това колко ли ще отврати децата! Досега поне материално ги беше подсигурявал. Сузън и Сандра ще бъдат потресени, като разберат, че за малко — и е щяло да се наложи да станат проститутки или нещо още по-лошо.

— От това поне щяха да изкарат малко парички. А както са поставени нещата, сега всички са добре дошли, и то безплатно.

— Моля те, Гюс. Повече нито дума! Дори в моята ограбена душевност се е съхранило известно чувство. Не мога да ти позволя така да клеветиш децата! — Тя въздъхна самодоволно. — Тази работа с Ейбълман е най-опасният от всичките ти пропуски, заблуди и грешки, допуснати с течение на времето. Косите на дечицата ще се изправят, когато прочетат за всичко това! Аз, разбира се, няма да ги плаша предварително, ако искаш…

— Колко ти трябват за фондацията?

— Още не съм решила. В момента набелязвах правилника и изискванията.

— А може ли да попитам как ще се именува тази фондация, мисис Гугенхайм? Фондация за изнудване «Сузън и Сандра»?

— Ще се именува фондация «Леон Ливай» в памет на баща ти. Аз трябва да сторя нещо в негова чест, за да компенсирам онова, което ти не си направил. Наградите ще се раздават в памет на този велик човек.

— Разбирам. С други думи, ще обкичваш с лаври разни старци, отличили се единствено с неповторимата си злоба.

— Моля те, Гюс! — Мисис Ливай му направи знак с ръкавицата да замълчи. — Децата бяха очаровани от онова, което им написах за проекта «Мис Трикси». А фондацията ще ги накара да се гордеят с името, което носят. Аз трябва да направя всичко, което е по силите ми, за да компенсирам твоя пълен провал като баща.

— Получаването на награда от фондация «Леон Ливай» ще бъде публично оскърбление за всеки нормален човек. И тогава на главата ти ще се стоварят купища дела за обида, купища искания за обезщетение, и то от страна на удостоените с нея. Я остави тези работи. А какво стана с

бриджа? Хората все още го играят. И не можеш ли да ходиш на голф в Лейкуд? Продължи си уроците по танци. Запиши и мис Трикси.

— Ще бъда съвсем откровена с теб — мис Трикси през последните няколко дни започна да ме отегчава.

— Ето защо процедурите за подмладяване тъй скоростно приключиха.

— Направих за тая жена всичко, което бе по силите ми. Сузън и Сандра се гордеят с това, че толкова време се опитвах да я поддържам дейна.

— Е, значи няма да има фондация «Леон Ливай».

— Нима това те отвращава? Усещам отвращението в гласа ти. Да, чувам го! А има и враждебност. Гюс, за твое добро ще бъде. Този лекар, в Центъра за медицинско изкуство. Спасителят на Лени. Преди да е станало твърде късно. Отсега нататък всяка минута трябва да си ми под око, за да те накарам колкото се може по-скоро да се обадиш на идеалиста престъпник. Аз си те познавам. Ще отлагаш, ще отлагаш и Ейбълман ще прати някой камион да обере всичко от дома ни.

— В това число и тренажора.

— Колко пъти да ти казвам?! — изкрещя мисис Ливай. — Не намесвай тренажора в тази каша! — Тя приглади разрошилата се козина. — И се обади на тоя психо Райли, преди Ейбълман да почне да сваля джантите на спортната кола. С човек като Райли той не може да спечели делото. Докторът на Лени ще го прегледа и ще го приберат някъде, откъдето няма да може да вреди на хората. Слава богу, че Сузън и Сандра няма да разберат как за една бройка щяха да хукнат да продават фасове марихуана по къщите! Сърчицата им щяха да се пръснат, ако знаеха с какво безгрижие собственият им баща направлява техните съдбини!

IV

Джордж си бе избрал за наблюдателница едно местенце на Пойдрас стрийт, точно срещу гаража на «Разносна търговия с райска стока». Беше запаметил името, изписано на количката, и бе издирил адреса на тази фирма. Цяла сутрин беше чакал огромния продавач, който така и не се мярна. Дали не го бяха уволнили за това, че е намушкал оня педераст на Пайръгс Али? По обяд бе напуснал наблюдателния си пост, за да отиде до Квартала и да вземе пакетите от мис Лий. Сега отново бе на Пойдрас стрийт и се чудеше кога ли оня ще се появи. Джордж бе решил да се опита да бъде мил с него и веднага да му бутне няколко долара. Продавачите на хотдог вероятно са бедни. Няколко доларчета щяха да му дойдат добре дошли. Този продавач щеше да е великолепен параван. Така и нямаше да схване какво може да се случи. А пък уж имаше добро образование…

Най-после, малко след един часа, бялата престилка се изсипа от

тролея на талази, които се разбиха в гаража. След няколко минути въпросният образ вече буташе количката си по тротоара. Джордж забеляза, че той пак носеше обецата, шалчето и сабята. Щом си ги слагаше в гаража, значи бяха търговски трикове. А по начина, по който говореше, си личеше, че дълго време е ходил на училище. Сигурно точно това го беше докарало дотук. Джордж не беше глупав и се измъкна от даскалото при първата възможност= Не искаше да свърши като тоя.

Сега го наблюдаваше как побута количката няколко метра, как спря и залепи отпред лист от бележник. Щеше да подходи към него психологически, подходът щеше да е нагоден към образованието на продавача. Това плюс парите щяха да му подсигурят наемането на долапчето за хлебчета.

Внезапно един старец подаде глава от гаража, втурна се подир продавача и го цапардоса по гърба с дългата си вилица.

— Върви бе, маймуно! — крещеше старецът. — И без това закъсня! Вече минава пладне! Или днеска ще ми донесеш печалба, или…

Продавачът започна спокойно и хладно да говори нещо, Джордж не разбра какво, но онзи не престана още дълго време.

— Не ме интересува! Ако ще майка ти да взема и наркотици! — беше отговорът на стареца. — Не ща да слушам повече за автомобилни катастрофи, за сънища, за проклетата ти престилка и тям подобни дивотии! А сега изчезвай оттука, орангутанище такова! Днес искам най-малко пет долара от тебе!

С придадената от стареца начална скорост продавачът избута количката от ъгъла и изчезна по посока на Сейнт Чарлс стрийт. Веднага щом дядката се завърна в гаража, Джордж се понесе по следите на количката.

Игнациус буташе количката си по Сейнт Чарлс срещу движението, към Френския квартал, без да знае, че го следят. Предишната вечер бе останал толкова до късно да подготвя лекцията си за събранието, че почти до обяд не успя да се надигне от пожълтелите чаршафи, а и тогава единствено зверските удари и крясъците на майка му го разбудиха. Сега, излязъл веднъж на улицата той бе изправен пред един проблем. Днес в кино «Орфей» беше първата прожекция на «изтънчената комедия». Бе успял с кръв и пот да изкопчи от майка си десет цента за път, макар и те да й се свидеха. Сега трябваше бързо-бързо да продаде пет-шест хотдога, да паркира някъде количката и да се добере до киното, тъй щото невярващите му очи да могат да погълнат всеки миг на цветно богохулство.

Унесен в размисли относно това как да се спечелят мъничко пари, Игнациус дълго време не забеляза, че количката му се движи по права и непоколебима линия. Когато се опита да мине по-близо до бордюра, тя дори не помръдна. Той спря и видя, че една от велосипедните гуми се бе

заклещила в процепа на трамвайната релса. Опита с друсане да я измъкне оттам, но количката бе твърде тежка и дори не помръдна. Наведе се и опита да я повдигне отстрани. И както беше пъхнал ръцете си под големия тенекиен хотдог, той дочу през леката омара камбанката на приближаващия се трамвай. По ръцете му се появиха малки твърди пришки, а клапата след няколко мига неистово колебание се затръшна. Игнациус лудешки задърпа нагоре тенекиения хотдог. Велосипедната гума се изстреля от релсата, вдигна се във въздуха, побалансира там известно време, а после количката с гръм и трясък се преобърна на едната си страна и колелото зае хоризонтално положение. Едно от малките капачета се открехна и депозира насред улицата няколко кренвирша, от които се вдигаше пара.

— О, боже мой! — промърмори Игнациус, като гледаше как силуетът на спрелия на съседната пресечка трамвай започва да става все по и по-ясен. — Каква да проклетия ми е намислила сега Фортуна?

Той изостави претърпялото крушение оръдие на труда и се затътри по релсите право към трамвая, а униформената престилка а ла бяла хавайска роба се увиваше около глезените му. Бакърено маслиненият вагон бавно се придвижваше към него, като се тресеше и поклащаше. Ватманът спря веднага щом зърна огромната, сферична, бяла фигура да пъхти насред релсите, и отвори едно от предните прозорчета.

— Моля за извинение, сър! — провикна се към него обецата. — Ако бъдете така добър да почакате за миг, аз ще се опитам да изправя зачисления ми инвентар!

Джордж съзря своята възможност. Той изтича при Игнациус и ведро му предложи:

— Хайде, професоре, дай двамата да го издърпаме това от улицата!

— О, боже мой! — прогърмя гласът на Игнациус. — Моят половосъзряващ възмездител! Какво ли не ми предлага този ден! Вече става ясно, че ще бъда прегазен от трамвай и в същото време ограбен, като по този начин ще поставя и нов райски рекорд! Махни се от пътя ми, покварени хлапако!

— Ти хващай тоя край, а аз — тоя.

Трамваят им подръжна.

— Е, добре — съгласи се Игнациус най-накрая. — Всъщност за мен щеше да е истинско удоволствие да зарежа този нелеп кръст на шията си така, както е полегнал на една страна.

Джордж хвана единия край на тенекиения хотдог и каза:

— Я по-добре затвори това капаче, да не се изсипят още кренвирши.

Игнациус би един шут на малката вратичка, сякаш участваше във футболна среща между професионалисти, тъй че едно подало се отвътре кренвиршче беше разрязано на две абсолютно равни части.

— По-леко бе, професоре! Ще си изпотрошиш количката.

— Занемей, безделнико! Не съм те карал да разговаряш с мен.

— Хубаво де — отвърна Джордж и сви рамене. — Не виждаш ли, че само се мъча да ти помогна?

— А как би могъл ти да ми помогнеш? — изрева Игнациус и в устата му се жлътнаха един-два огромни зъба. — Някое от обществените ведомства без съмнение в момента души ли, души, за да усети зловонието на лосиончето ти за коса. Ти пък откъде се взе? И защо ме преследваш?

— Слушай бе, искаш ли да ти помогна да вдигнеш тая купчина старо желязо, или не?

— Старо желязо ли? Нима намекваш за райското ми превозно съоръжение?!

Трамваят отново издрънча зад тях.

— Хайде — поде Джордж. — Вдигай!

— Надявам се, разбираш — пъшкаше Игнациус, останал без дъх от повдигането на количката, — че нашето общение е в резултат единствено на непредвидените обстоятелства.

Количката отново се олюля върху двете си велосипедни гуми, а съдържанието на тенекиения хотдог лудешки се плискаше отвътре.

— Е, хайде, професоре, готов си. Радвам се, че успях да ти помогна.

— Ти май не забелязваш, бездомнико, но всеки момент скарата на трамвая ще те подбере.

Самият трамвай едва-едва мина покрай тях, така че кондукторът и ватманът да могат по-подробно да разгледат одеждите на Игнациус.

Джордж сграбчи една от лапите и бутна в нея два долара.

— Парички! — щастливо възкликна Игнациус. — Хвала тебе, боже! — И бързо набута в джоба си двете банкноти. — По-добре ще е да не питам каква ли скверност те подтикна да сториш това. Ще ми се да мисля, че искаш да се реваншираш за елементарния си опит да ме оклеветиш през мрачния първи ден, който прекарах с тази нелепа количка.

— Така си е, професоре. Никога нямаше да успея тъй красиво да го кажа. Абе учен човек си ти, това е.

— Нали? — Игнациус беше много доволен. — Може би все още и при теб не всичко е загубено. Хотдог?

— Не, благодаря.

— Тогава извини ме, докато изям един. Организмът ми настойчиво умолява да бъде заситен. — Той се вгледа в кладенчето на количката. — Боже мой! Как са се разбъркали кренвиршчетата!

И докато Игнациус затръшваше вратичките и бъркаше с лапи из кладенчето, Джордж поде:

— Е, аз ти помогнах, професоре. Кой знае дали и ти не можеш да направиш същото за мене…

— Кой знае — обади се с безразличие Игнациус и захапа хотдога.

— Виждаш ли ги тия? — Джордж повдигна пакетите, завити в

амбалажна хартия, които носеше под мишница. — Учебни помагала. Но точно тука е проблемът. Трябва да ги взема от пласьора по обяд, но не мога да ги разнеса по училищата, докато не свършат часовете. Така че близо два часа трябва да ги мъкна насам-натам. Разбираш ли? На мене ми трябва местенце, дето да ги пъхам за следобеда. Може да се срещаме някъде към един и да ги слагам в долапчето за хлебчета, а пък малко преди три ще идвам да си ги прибирам.

— Какви небивалици! — оригна се Игнациус. — Нима сериозно мислиш, че ще ти повярвам? Ще разнасяш учебни помагала, като затворят училищата, така ли?

— Всеки ден ще ти плащам по два долара.

— Нима? — заинтересува се Игнациус. — В такъв случай ще трябва да ми платиш наема за цяла седмица предварително. Не се занимавам с дребни суми.

Джордж отвори портфейла си и даде на Игнациус осем долара.

— Ето. С двата, които вече взе, прави десет за седмицата.

Игнациус натъпка щастливо новите банкноти в джоба си и изтръгна един пакет изпод мишницата на Джордж с думите:

— Трябва да проверя какво съхранявам. Сигурно продаваш наркотици на децата.

— Хей! — помъчи се да го възпре Джордж. — Не мога да предам стоката, ако е разпечатана!

— Толкова по-зле за теб! — Игнациус отстрани момчето и разкъса амбалажната хартия. Вътре имаше тесте от нещо като пощенски картички. — Какво е това? Нагледни помагала по гражданско право или по някой друг точно толкова безсмислен гимназиален предмет?

— Дай ми ги, кретен такъв!

— О, боже мой! — Игнациус се втрещи в онова, което видя. Веднъж в гимназията някой му беше показал порнографска снимка и той бе припаднал върху чешмата и си бе контузил ухото. Но тази снимка бе далеч по-съвършена. Гола жена седеше в крайчеца на един чин, точно до някакъв глобус. Лицето ѝ бе скрито зад дебела книга. Докато Джордж правеше опит да избегне ударите, които свободната лапа сипеше с безразличие, Игнациус внимателно огледа заглавието на корицата: Аниций Манлий Северин Боеций: УТЕХАТА НА ФИЛОСОФИЯТА. — Да вярвам ли на очите си?! Какъв интелект! Какъв вкус, о, боже мой!

— Върни ми ги!

— Тази си е моя! — Игнациус злорадо пъхна в джоба си снимката, която беше най-отгоре. Той върна на Джордж разкъсания пакет и погледна останалото между пръстите му парченце амбалажна хартия. На него имаше някакъв адрес. И него пъхна в джоба си. — За бога, откъде се сдоби с тях? Коя е тази премъдра жена?

— Не е твоя работа.

— Разбирам. Тайна операция. — Игнациус се замисли за адреса върху парченцето хартия. Той самичък щеше да разследва всичко. Една мизерстваща интелектуалка правеше какво ли не за някой и друг долар. Светозрението ѝ явно беше доста проницателно, ако се съдеше по онова, което тя четеше. Възможно бе да се намираше в положението на Младия труженик — пророчица и философка, запратена в една враждебно настроена епоха от сили, които не можеше да обуздае. Игнациус трябваше да се види с нея! Тя може би щеше да предложи някои нови и ценни прозрения. — При все лошите си предчувствия ще ти предоставя своята количка. Но този следобед ти ще трябва да я наглеждаш. Имам изключително неотложен ангажимент.

— Ей, кво значи това? Колко няма да те има?

— Около два часа.

— В три часа трябва да съм в центъра.

— Е, днес малко ще позакъснееш — ядоса се Игнациус. — И без това вече паднах толкова под нивото си, като ти позволих да издевателстваш над долапчето ми за хлебчета. Радвай се, че не те предадох на полицията. Сред техните редици имам един гениален приятел, един коварен таен агент — полицая Манкузо. Нужна му е точно такава възможност, каквато случай като твоя би предложил. Падни на колене и бъди признателен за моето благоволение!

Манкузо ли? Не беше ли това името на тайния агент, който го беше спрял в тоалетната? Джордж внезапно стана много угрижен.

— И как изглежда тайният ти приятел? — подигравателно подметна той, опитвайки се да бъде храбър.

— Той е дребен и неуловим. — Гласът на Игнациус прозвуча лукаво. — Непрекъснато се преобразява по най-различен начин и е олицетворение на волевия дребосък, който припка насам-натам във вечно дирене на мародери. За известно време си бе избрал прикритието на тоалетната в една чакалня, но вече отново броди по улиците и всеки момент е на мое разположение.

Нещо започна да изпълва гърлото на Джордж и да го дави.

— Това е капан! — преглътна той.

— Достатъчно те слушах, уличнико. Да насърчаваш падението на един благороден учен от женски пол! — изрева Игнациус. — Трябва да целуваш подгъва на престилката ми от признателност, че не посветих Шерлок Манкузо в злочестите ти деяния. След два часа да си пред кино

«Орфей»!

Игнациус величествено се разля на талази по Комън стрийт. Джордж тури двата пакета в долапчето и седна на бордюра. Какъв късмет! Да попадне на приятел на Манкузо! Грамадният продавач го държеше в ръцете си. Той гневно изгледа количката. Сега не само пакетите, а и големият тенекиен хотдог му се тръсна на главата!

Игнациус захвърли парите на касата и буквално се втурва в киното, като се клатушкаше между редовете по посока на екрана. Чудесно си беше разчел времето! Филмът току-що започваше. А момчето с прелестните снимки бе истинско откритие! Игнациус се зачуди дали щеше да успее да го изнуди всеки следобед да стои край количката. А и този хлапак не на шега бе подскочил, като спомена, че има приятел в полицията.

Докато течаха началните надписи, Игнациус пръхтеше. Всички, които имаха пръст в този филм, бяха еднакво неприемливи. И най-вече художникът по декорите, който и преди много пъти го беше ужасявал. А главната героиня бе дори още по-нагла, отколкото в цирковия мюзикъл. Тук тя играеше умна и млада секретарка, която един възрастен светски мъж се опитваше да прелъсти. Той я закара на Бермудските острови с частния си самолет и я настани в един апартамент. През първата вечер, която щяха да прекарат заедно, тя направи опит за самоубийство точно когато развратникът отваряше вратата на спалнята й.

— Гнъс! — кресна Игнациус и обсипа с олигавени пуканки предните няколко реда. — Как смее да се прави на девица! Вижте покварено й лице! Да се изнасили!

— Странни личности прибират тук на дневните прожекции — обърна се към приятелката си една жена с пазарска чанта. — Виж го само! И обеца си има!

Последва любовна сцена, заснета леко на безфокус, а Игнациус започваше да губи самообладание. Усещаше как го обзема истерия. Направи опит да остане мълчалив, но както се оказа — безуспешен.

— Снимат ги през няколко парчета тензух! — плюеше наляво и надясно той. — О, боже! А колко ли са набръчкани и отвратителни тези двамата? Аз май че ще повърна. Ще може ли някой в прожекционната кабина да запали лампите? Моля ви!

Той започна гръмко да тропа със сабята по ръкохватките на седалката си. По пътечката към него се приближи една възрастна разпоредителка и се опита да изтръгне сабята от ръцете му, но Игнациус се сборичка с нея и тя се стовари на земята. После стана и накуцвайки, се отдалечи.

Героинята, убедена, че честта й виси на косъм, преживяваше серия от налудни халюцинации, в които лежеше заедно с развратника. Леглото се понесе по улиците и по повърхността на плувния басейн в курортния хотел.

— Господи боже! Нима тези скверности ни се предлагат като комедия? — питаше Игнациус сред тъмнината. — Аз дори веднъж не се засмях. Очите ми недоумяват пред този обезцветен боклук! Тази жена трябва да бъде шибана с камшици, докато не отрони сетен дъх! Та тя подрива нашата цивилизация! Та тя е агентка, изпратена да ни унищожи! Моля ви! Нека някой, у когото се е съхранило поне мъничко благоприличие, да иде до таблото. В това кино стотици хора биват деморализирани! Дано се окаже, че от «Орфей» са забравили да си платят тока и дойдат да им отвъртят бушоните.

Когато филмът свърши, Игнациус се провикна:

— Под това стандартно американско личице се крие изчадие на ада!

Щеше му се да остане на още една прожекция, но се сети за малкия уличник. А Игнациус не искаше да провали доброто начинание. Това момче му бе необходимо. Той едва-едва прескочи четирите празни кесии от пуканки, натрупали се пред седалката му по време на прожекцията. Чувстваше се напълно омаломощен. И емоционално изразходен при това. Заклатушка се с пъшкане по пътеката и излезе на слънчевата улица. Там, до таксиметровата колона на хотел «Рузвелт», Джордж унило държеше под око количката.

— Мили боже! — ехидно рече той. — Мислех си, че никога няма да излезеш! Що за ангажимент си имал бе? Киното си гледал!

— Моля те! — въздъхна Игнациус. — Току-що ми бе нанесена травма. Хайде, бягай. Ще се срещнем утре, точно в един, на ъгъла на Канал и Ройъл.

— Окей, професоре! — Джордж взе пакетите и започна да се изнизва. — И ще си затваряме устата, нали така?

— Ще видим — заинати се Игнациус.

С трепереща ръце той изяде един хотдог и тайно хвърли око на снимката, която беше в джоба му. Гледана отгоре, фигурата на жената беше още по-внушителна и самоуверена. Разорена преподавателка по римска история или може би специалистка по история на средните векове? Ех, да беше показала лицето си! Онова, което тъй много го привличаше, бе усещането за самота, за безразличие, за уединена плътска и научна наслада, което се излъчваше от нея. Той погледна към нечетливия, мъничък адрес върху късчето амбалажна хартия. Бърбън стрийт. Разсъблечената жена бе в ръцете на рекламни изнудвачи. Какъв интересен образ за «Дневника»! Що се отнася до този труд, рече си Игнациус, чувствеността в него малко недостига. Тук-там му бяха нужни леки намеци, които да те накарат да примляснеш с уста. Навярно изповедта на тази жена щеше поне малко да го съживи.

Игнациус буташе количката си из Френския квартал и за един шеметен и кратък миг през ум му мина идеята да сплете интрига. Как само Мирна щеше да гризе от завист ръбчето на чашката еспресо! Той щеше да опише цял куп пикантни срещи с научната деятелка. Със своето

минало и боециевски светоглед тя щеше да приеме стоически и като неизбежна съдба всичките му сексуални грубости и нетактични постъпки. Щеше да прояви разбиране. «Бъди добра към мен» — щеше да й шепне той. Мирна вероятно подлагаше секса на същите яростни нападки, с които подхождаше и към социалния протест. Как ще се терзае само, когато й опише най-нежностните си наслади!

— А ще посмея ли? — Игнациус зададе въпроса сам на себе си, като в разсеяността си блъсна количката в една паркирана кола. Дръжката й се заби в корема му и той се оригна. Нямаше да казва на жената как е попаднал на нея. Най-напред щяха да разискват върху Боеций. Тя щеше да остане поразена!

Игнациус откри адреса и възкликна:

— О, боже мой! Клетата жена е в ръцете на демони!

Той огледа фасадата на «Нощна веселба» и се затътри до стъклената витрина, за да прочете афиша. На него бе написано:

РОБЪРТА И. ЛИЙ
представя
ХАРЛЕТ О'ХАРА
хубавицата девица
(и нейния любимец!)

Коя ли бе Харлет О'Хара? И по-важното: що за любимец бе това? Игнациус беше заинтригуван. И тъй като се боеше да не привлече вниманието на собственицата нацистка, той седна неудобно на бордюра и реши да чака.

Лана Лий наблюдаваше Дарлин и птицата. Бяха почти готови за премиерата. Ех, дано само Дарлин не объркa репликата! Тя се отдалечи от сцената, даде на Джоунс няколко допълнителни напътствия за това как да чисти под столчетата на бара и отиде да надзърне през шпионката на тапицираната врата. Стига толкова — цял следобед бе гледала представлението. А то посвоему бе наистина много хубаво. Пък и Джордж носеше печалба с новата стока. Нещата вървяха на добре. А и Джоунс като че ли най-сетне бе сломен.

Лана отвори вратата и кресна към улицата:

— Ей, ти! Я да ми се махаш от бордюра, тип неден!

— Моля ви! — отвърна й оттам един плътен глас и направи пауза, за да измисли някакво оправдание. — Дал съм кратка почивка на изнемощелите си нозе.

— Върви да ги отпочиваш другаде! Разкарай оттук скапаната си количка!

— Позволете да ви уверя, че не съм припаднал по свое желание пред тази газова камера — бърлогата ви. Не дойдох отново тук по своя воля. Нозете ми просто престанаха да функционират. Парализирах се!

— Върви да се парализираш на другата пресечка. Само ти ми

трябваш пак да се мотаеш тука, та да ми опропастиш капиталовложенията! С тая обеца приличаш на хомо. Хората ще си рекат, че това е педерастко заведение. Да те няма!

— Хората никога не ще допуснат подобна грешка! Не подлежи и на съмнение, че вие държите най-чистия и светъл бар в този град! Ще проявите ли желание да си закупите един хотдог?

Дарлин излезе отвътре и възкликна:

— Я виж ти кой бил! Как е клетата ти майчица?

— О, боже мой! — прокънтя гласът на Игнациус. — Защо ли Фортуна ме доведе точно тук?!

— Хей, Джоунс! — викна Лана. — Престани да блъскаш метлата и ела да прогониш оттука тоя тип!

— Съжалявам, ама надницата на пъдаря е от педесе нагоре!

— Как грубо само се държиш с майчицата си! — обади се Дарлин откъм вратата.

— Едва ли някоя от вас е чела Боеций! — въздъхна Игнациус.

— Не говори с него! — сопна й се Лана. — Той е от най-гадните въздухари. Джоунс, давам ти две секунди да дойдеш тук, иначе пускам донос и заедно с тоя тип ще те приберат за скитничество! От умници до гуша ми дойде!

— Един господ знае какъв ли щурмовак ще ми се нахвърли и ще ме пребие до смърт — хладно заключи Игнациус. — Но не можете да ме уплашите. Вече преживях травмата си за деня.

— Айааа! — скокна Джоунс, като надникна през вратата. — Дебелогъзата зелена шапка! Лично! В плът и кръв!

— Както виждам, предвидливо сте решили да наемете един особено ужасяващ негър да ви пази от разгневените и измамени клиенти!

— Изритай го!

— Уау! Ама как се изритва слон?

— Погледнете тези тъмни очила. Не ще и съмнение, че организмът му е плувнал в наркотици.

— Влизай вътре, дяволите да те вземат! — кресна Лана към Дарлин, която се беше втренчила в Игнациус. А след като я избута навътре, се разкрещя към Джоунс: — Хайде бе! Разкарай го!

— Извади бръснача си и ме съсечи! — поде Игнациус, щом Лана и Дарлин се прибраха вътре. — Хвърли кофа прах за пране в лицето ми! Прободи ме! Едва ли някога ще разбереш, че именно моята любознателност в областта на гражданските права ме доведе до положението на осакатен продавач на хотдог. Поради становището си по расовите въпроси аз изгубих невероятно перспективен служебен пост. Хромите ми нозе са само индиректен резултат от чувствителното ми обществено съзнание.

— Уау! «Гащи Ливай» те изритаха, задето се опита да набуташ все що беше черно в пандиза, а?

— А ти откъде разбра? — предпазливо запита Игнациус. — И ти ли участваше в този донемайкъде изтърсашки преврат?

— Не, хората разправят.

— Нима? — полюбопитства Игнациус. — Те без съмнение са споменали за осанката и държанието ми. Следователно не съм безизвестен. Е, не че вече съм станал легенда, но… Навярно твърде прибързано изоставих това движение. — Игнациус се разтапяше от удоволствие. След толкова много мрачни дни този бе на път да просветлее. — Вероятно съм се превърнал в нещо като мъченик. — Той се оригна. — Искаш ли да хапнеш един хотдог? Аз обслужвам вежливо, независимо от цвета и вероизповеданието. Ние, продавачите на райска стока, сме пионери в областта на обществените компромиси.

— Хем бяло копеле, хем толкова добре говори, пък кренвирши продава! Що така бе?

— Моля те, духай дима си някъде другаде. За жалост дихателната ми система не е на висота. Подозирам, че съм резултат на неимоверно икономично оплодяване от страна на баща си. Вероятно е изхвърлил спермата си доста импровизирано.

Какъв късмет, рече си Джоунс. Дебелогъзият се изсипа изневиделица точно когато най-много му трябваше.

— Ей, май си превъртял, да знаеш. Ти трябва да имаш готино бачкане, голям буик, и все от тоя десен. Уау! Климатик, цветен телевизор…

— Аз имам една много приятна работа — отвърна ледено Игнациус. — Работа на чист въздух, без да ме надзират. Единствено краката ми си патят.

— Абе ако аз бях ходил на колеж, едва ли щях да влача количка с мръвки и да пробутвам на хората лайна с говна.

— Моля те! Райските продукти са от най-високо качество! — Игнациус удари със сабята си по бордюра. — А работиш ли в бар с толкова съмнителна репутация, нямаш право да обсъждаш хорските професии!

— Дрън-дрън! Ти да не мислиш, че ми е гот в «Нощна веселба?» Айааа! И аз искам да постигна нещо. Готино бачкане, някое доходно местенце, че поне да вържа двата края!

— Точно както си и мислех — ядоса се Игнациус. — С други думи, ти искаш да станеш пълен буржоа. На всички са ви размътили главите! И сигурно мечтаеш да преуспееш или за нещо не по-малко отвратително.

— Абе ти взе, че ме разбра! Уау!

— Не разполагам с достатъчно време, за да обсъждам пропуженията в ценностните ти представи. Но при все това бих искал известна информация от теб. Случайно в бърлогата ви да има жена, отдала се на четене?

— Да, от сутрин до вечер ми пробутва нещо да чета и ми вика да се

самообразовам. Много е свястна, да знаеш.

— О, боже мой! — Синьо-зеленикавите очи направо пламнаха. — Има ли някаква възможност да се срещна с този образец на съвършенство?

Джоунс се чудеше за какво въобще става дума.

— Уау! Щом искаш да я видиш, ще дойдеш някоя вечер да я гледаш как танцува с домашния си дзвер.

— О, небеса! Само не ми казвай, че тя е тази Харлет О'Хара!

— Да, тя е, тя е.

— Боеций плюс домашно животно! — промърмори Игнациус. — Каква находка!

— Почваме след два-три дена бе, човек! Да вземеш да се домъкнеш, ей! Това е най-пекантното представление, което някога съм гледал. Уау!

— Мога единствено да се надявам да го видя — рече с уважение Игнациус. Бляскава сатира на упадъчния стар Юг, поставена пред невежите свине, стекли се в «Нощна веселба». Клетичката Харлет! — Я кажи, що за животинче си има?

— А, това не мога ти каза. Сам трябва да го видиш! Тва представление е страшна изненада! А и тя кви ги плямпа! Тва не е просто някакъв си стриптийз. Тя приказва!

О, небеса! Язвителна реплика, която никой сред публиката не ще схване в цялата й същност! Той трябва да види Харлет! Трябва да се свърже с нея!

— Има още нещо, което бих желал да разбера, сър — рече Игнациус. — Нацистката, собственичка на тази помийна яма, всяка вечер ли е тук?

— Кой? Мис Лий? А, не — вътрешно се усмихна Джоунс. Саботажът вървеше повече от добре. Дебелогъзият наистина искаше да дойде в «Нощна веселба». — Тя вика, че Харла О'Хорър е толкова кадърна и така си я бива, че нямало нужда да идва нощем да наглежда заведението. Вика, че почне ли Харла да играе, щяла да замине на почивка в Калифорния. Уау!

— Какъв късмет! — изпелтечи Игнациус. — Е, аз ще дойда да видя изпълнението на мис О'Хара. Можеш тайно да ми запазиш масичка до сцената. Трябва да видя и да чуя най-подробно всичко.

— Айааа! Ше те чакаме с нетърпение, да знаеш! След два-три дена, не забравяй! Ще те обслужиме възможно най-добре!

— Джоунс, да не би да си говориш с тоя там? — викна Лана иззад вратата.

— Не се тревожете, тръгвам си — обърна се към нея Игнациус. — Вашият помагач ме ужаси до смърт. Вече никога не ще допусна грешката дори да мина покрай безчестната ви кочина!

— Чудесно — отвърна Лана и затръшна вратата.

Игнациус изгледа радостно и съучастнически Джоунс.

— Ей, слушай — рече онзи. — Я ми кажи нещо, преди да се изметеш. Кво трябва да направи едно черно копеле, че хем да не е скитник, хем да не се трепе за стотинки?

— Моля те! — Игнациус се опита да напипа бордюра през престилката си, за да се изправи. — Ти едва ли можеш да разбереш на какъв погрешен път си. Всичките ти ценностни представи са погрешни. Когато стигнеш до върха или там, където искаш да отидеш, ще получиш нервно разстройство или нещо още по-страшно. Да са ти известни негри с язва? Разбира се, че не! Живей си самодоволно в някой коптор. Благодари на Фортуна, че си нямаш свирепа родителка, която безмилостно да те преследва! Чети Боеций.

— Кой? Кво да чета?

— Боеций ще ти докаже, че стремленията ни са крайно безсмислени, че трябва да се научим на смирение. А относно него попитай мис О'Хара.

— Слушай бе. На тебе ще ти е гот ли половин живот да си скитник?

— И още как! Самият аз бях скитник, но в по-щастливи и по-ведри дни. Ех, ако бях на твое място! Само веднъж месечно щях да мръдвам от стаята си, и то за да получавам сумата, полагаща ми се като помощ за безработен. Осъзнай догде е време колко благосклонна е към теб съдбата!

Дебелогъзият беше наистина рядък терк. Голям късмет имаха горките хорица от «Панталони Ливай», че не свършиха в пандиза.

— Да не забравиш да дойдеш след две-три вечери. — Джоунс издуха един облак в обецата. — Харла вече ще е почнала.

— Първи ще бъда тук! — щастливо пропя Игнациус. Как щеше да скърца със зъби Мирна!

— Уау! — Джоунс мина пред количката и се загледа в листа от бележник. — Бе някой май ти е скроил номер.

— Това е една проста търговска хитрост.

— Айааа! Я все пак погледни.

Игнациус се затътри около носа и видя как уличникът беше изрисувал букет от полови органи около надписа ТРИЙСЕТ (30) САНТИМЕТРА ОТ РАЯ!

— О, боже мой! — Игнациус откъсна надраскания с химикалка лист. — Нима съм бутал по улиците подобно нещо?

— Ще те чакам отпред, да знаеш! — сбогува се Джоунс.

Игнациус щастливо помаха с лапа и се заклати като гъска. Най-сетне имаше и стимул да печели пари — Харлет О'Хара. Той насочи оголения нос на количката към пристана за ферибота, където следобед се събираха докерите. С викове и настойчиви увещания устреми количката към сбралата се тълпа мъже и успя да продаде всичките си хотдози, като любезно, с енергичността на пожарникар ги обливаше с кетчуп и горчица.

Какъв прелестен ден! Предзнаменованията на Фортуна бяха повече от обещаващи. Изненаданият мистър Клайд получи сърдечни поздрави и десет долара от продавача Райли, а Игнациус, чиито джобове пращяха от банкнотите на уличника и тези на хотдоговия властелин, се разля на талази из тролея с преизпълнено от радост сърце.

Той влезе вкъщи и завари майка си тихо да приказва по телефона.

— Все си мисля за онуй, което каза — шепнеше в слушалката мисис Райли. — Май че идеята ти не е чак толкова лоша, душко. И знаеш ли какво ми се чини?

— Естествено, че не е — прекъсна я Санта. — Тия от Благотворителната ще го вземат мъничко да си почине. Клод едва ли ще иска Игнациус да му се мотае из краката, муце.

— Значи ме харесва, а?

— Дали те харесва? Тая заран ми се обади да ме пита знам ли дали някога ще се решиш пак да се ожениш. Олеле божке! А аз му викам: «Клод, ти трябва да си я попиташ.» Айайай! Ако имаше световно първенство по ухажване, вие двамата щяхте да го спечелите. Клетият човечец се е отчаял донемайкъде от самотата!

— Но и решителност не му липсва! — Мисис Райли шепнеше в мембраната. — Е, понякога ме дразни с тия негови комуниси.

— По отношение на какво е целият този брътвеж? — прогърмя откъм вестибюла гласът на Игнациус.

— Исусе! — възкликна Санта. — Както ми се счу, май Игнациус се прибира.

Мисис Райли изшътка в слушалката.

— Ти мене слушай, муце. Веднъж ожени ли се, Клод ще престане да говори за тия комуниси. Лошото при него сега е, дето няма за какво да си мисли. Ти мъничко любов му дай!

— Санта!

— Господи боже! — Игнациус опръска всичко в слюнки. — Нима разговаряш с тази пачавра Баталия?

— Мълчи бе, момче!

— Я да го халосаш по главата! — ревна Санта.

— Ех, ако имах сили, муце! — отвърна мисис Райли.

— О, Айрини, за малко не забравих да ти кажа. Анджело намина тая заран за едно кафенце. Едва-едва го познах! Трябва да го видиш в тоя вълнен костюм! Приличаше на кончето на мисис Астор! Клетичкият Анджело! Какво ли не опитва това момче, как ли не се старае! Сега, казва, ходя по всички скъпи барове. Дано само да си хване някой тип!

— Ужас! — натъжи се мисис Райли. — Какво ще прави, ако го изритат от полицията? А и три дечица са му на ръцете!

— В «Разносна търговия с райска стока» има няколко съблазнителни местенца за предприемчиви личности с добър вкус — подхвърли Игнациус.

— Чуй го само тоя кретен! — викна Санта. — Оле, Айрини! Най-добре веднага звънкай в Благотворителната, пиленце!

— Ще му дадеме още една възможност. Може пък да спечели от лотарията.

— Чудя се защо ли сме седнали да си приказваме, моето момиче — изгъргори Санта. — Ще се видиме довечера към седем. Клод каза, че ще намине. Ела да ни вземеш и хубавичко ще се поразходим към езерото да си похапнем от ония чудни рачета, дето ги правят там. Ихааа! Ех вие, деца, голям късмет извадихте, че си ме имате мене за наставница! Че то някой трябва да ви надзирава, още повече, щом Клод така се навърта… — изкикоти се Санта по-дрезгаво от обикновено и затвори.

— Та за какво толкова беше целият този брътвеж? — попита Игнациус.

— Млъквай!

— Благодаря ти. Виждам, че тук както обикновено е много приветливо.

— Колко пари донесе днеска? Пак ли четвърт долар? — развика се мисис Райли.

Тя скочи, бутна ръката си в един от джобовете на престилката и измъкна прелестната фотография.

— Игнациус!

— Давай си ми я! — ревна той. — Как смееш да петниш този изящен образ с винарските си лапи?!

Мисис Райли се опули в снимката и притвори очи. Изпод затворените клепки се търкулна една сълза.

— Още като почна да продаваш кренвирши, разбрах, че ще се събереш с такива хора.

— Какво искаш да кажеш с «такива хора»? — ядоса се Игнациус и натъпка снимката в джоба си. — Това е една гениална жена, която използуват не по предназначение! За нея ще говориш с почит и преклонение!

— Нищо няма да говоря — проплака мисис Райли, а клепачите й все още бяха плътно запечатани. — Върви си в стаята да пишеш дивотии.

Телефонът иззвъня.

— Това пак сигурно е моят мистър Ливай. Вече два пъти се обажда.

— Мистър Ливай ли? Какво желае това чудовище?

— Не ми каза. Хайде бе, луд такъв! Обади се! Вдигни телефона!

— Аз пък въобще не желая да разговарям с него — прогърмя Игнациус. Той вдигна слушалката и рече с преправен плътен глас и с акцент: — Алууу?

— Мистър Райли? — попита мъжът отсреща.

— Мистър Райли го няма вкъщи.

— Гюс Ливай се обажда. — В далечината някаква жена нареждаше: «Да видим сега какво ще му кажеш! Още една пропусната възможност и

психото, току-виж, офейкал!»

— Страшно много съжалявам — произнесе отчетливо Игнациус. — Повикаха мистър Райли спешно да замине извън града по неотложни въпроси. Той всъщност е в щатската психиатрична болница в Мандевил. След като беше така безобразно уволнен от вашия концерн, непрекъснато снове до Мандевил и обратно. Аз-ът му е жестоко наранен. Всеки момент навярно ще получите сметката за хонорара на психиатрите. А тя е, бих казал, зашеметяваща.

— Позволяват ли свиждания в Мандевил?

— Естествено. Поразходете се да го видите. Занесете му някакви сладкиши.

Игнациус затръшна телефона, набута четвърт долар в дланта на все още подсмърчащата си и «ослепена» майка и се затътри към стаята си. Преди да отвори вратата, той се спря, за да оправи надписа МИР ЗА ДОБРОНАМЕРЕНИТЕ ХОРА, забоден върху люпещото се дърво.

Всички знамения бележеха възход, а колелото на Фортуна шеметно се възнасяше към небесата.

Дванадесета глава

I

Суетня и вълнение цареха навън. Гръмкият клаксон на раздавача, пърпоренето на пощенската камионетка по Константинопъл стрийт, тревожните викове на майка му, крясъците на мис Ани, че клаксонът я е уплашил — всичко това прекъсна тоалета на Игнациус, който се обличаше за учредителното събрание. Той подписа разписката на раздавача, забърза се към стаята си и заключи вратата.

— Какво дойде, момче? — попита майка му от хола.

Игнациус огледа марките «Въздушна поща» и «Препоръчано» върху жълтеникавия плик и изписаните с дребен почерк прошения: «Спешно! Срочно!»

— Божичко! — възкликна щастливо той. — Хубостницата Минкоф сигурно вече е обезумяла.

Веднага разкъса плика и извади писмото.

Господа,

Игнациус, наистина ли ти ми изпрати тази телеграма?

ДО МИРНА ОТ ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА ПАРТИЯТА ЗА МИР СЕВЕРОИЗТОЧНА ЗОНА

НЕЗАБАВНО СТОП ОРГАНИЗИРАЙ НА ВСИЧКИ НИВА СТОП САМО ПЕДЕРАСТИ СТОП СЕКС В ПОЛИТИКАТА СТОП СЛЕДВАТ ПОДРОБНИ УКАЗАНИЯ СТОП

ИГНАЦИУС ОБЩОНАЦИОНАЛЕН ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОП

Какво означава това? Наистина ли желаеш да организирам педерастите? А кой ще иска да го регистрират като ПЕДЕРАСТ! Много

съм разтревожена, Игнациус. Да не би да си се помъкнал с някакви такива? Защо не се досетих, че така ще стане! Първият признак бяха параноидните халюцинации за ареста и катастрофата. А сега всичко излезе наяве. Естествените ти сексуални отдушници толкова време бяха блокирани, че понастоящем половото течение прелива, но не в каналите, в които трябва. След халюцинациите, които бележат началото на всичко това, ти преживя период на криза, който достига своята кулминация в образа на явна сексуална аберация. Знаех си, че рано или късно ще залитнеш. И ето така и стана. Всички от кръжока ми по групова терапия ще се отчаят, като разберат, че твоят случай е приел най-лошия възможен обрат. Моля те, напусни този разлагащ се град и ела на север. Ако желаеш, обади се за моя сметка и ще можем да обсъдим сексуалната ти ориентация — проблема, пред който си изправен. Незабавно трябва да вземеш мерки, иначе ще се превърнеш в писоарна кралица!

— Как смее?! — ревна Игнациус.

А какво стана с Партията на богоизбраните? Разполагах с неколцина, готови да се включат. Не съм убедена, че ще приемат присърце тази работа с педерастите, макар и да разбирам, че можем да използуваме подобна партия, за да изкъшкаме крайните фашисти. Може би ще успеем да разцепим десницата наполовина. И все пак, ни най-малко не смятам, че това е добра идея. Представи си, че хора, които не са хомосексуалисти, пожелаят да се включат и ние им откажем? Ще ни обвинят в предубеденост и всичко ще пропадне. Е, трябва да призная, че лекцията не беше бог знае колко успешна. Но направихме проверка, проверка на съзнанието на хората. Сред публиката имаше двама-трима души на средна възраст, които се опитаха да ме апострофират с изключително враждебни забележки, но двама мои приятели от кръжока по групова терапия им се противопоставиха танто за танто и в крайна сметка изхвърлиха реакционерите от аудиторията. Точно както и предполагах, идеите ми се оказаха доста напредничави за една квартална публика. Нищожеството Онга не се показа. И да го върнат обратно в Африка, хич не ме интересува. Ей богу, мислех си, че има нещо будно у него! Но явно той е крайно заспал политически. А ми обеща, че ще дойде, мухльото му с мухльо! Игнациус, този педерастки план не ми се вижда особено практичен. Освен това си мисля, че той е само една опасна изява на твоето рушащо се психическо здраве. Дори не зная как ще опиша на кръжока си този фатален развой, независимо от това, че той, общо взето, можеше да се предвиди. Тези хора открай време приемат толкова присърце твоята съдба. Някои дори се идентифицират с теб. Подхлъзнеш ли се ти, може и те да се подхлъзнат. Незабавно трябва да се свържа с теб! Моля те, обади ми се за моя сметка по което и да е време след 18 часа. Много, много съм разтревожена!

М. Минкоф

— Тя е тотално объркана! — щастливо възкликна Игнациус. — Чакай само да разбере за апокалиптичната ми среща с мис О'Хара!

— Игнациус, какво получи?

— Известие от хубостницата Мирна.

— Какво иска това момиче?

— Заплашва, че ще се самоубие, ако не се закълна, че сърцето ми е единствено и само нейно.

— Ужас! Бас държа, че си му надрънкал какви ли не лъжи на клетото девойче. Познавам си те аз, Игнациус.

Зад вратата някой като че ли се обличаше, нещо тресна, сякаш парче метал падна на земята.

— Ти къде отиваш? — попипа люпещата се боя мисис Райли.

— Моля те, майко! — отвърна и гърленият бас. — Страшно бързам. Престани да ме тревожиш, ако обичаш.

— По-добре си стой по цял ден вкъщи, щом носиш само толкова — викна мисис Райли. — Как ще му платя парите на човека?

— Желая да бъда оставен на мира! Ще държа реч на политическо събрание тази вечер и трябва да си организирам мислите:

— Политическо събрание ли?! Игнациус! Ама това е чудесно! Може би ще имаш голям успех в политиката, момчето ми. И хубав гласец имаш. А в кой клуб, пиленце? В «Кресънт Сити Демократс» или в «Олд регюлърс»?

— Партията засега е тайна. Съжалявам.

— Че що за политическа партия ще е, ако е тайна? — подозрително попита мисис Райли. — С някоя банда комуниси ли ще се събираш?

— Хм-хм.

— Дадоха ми брошури за комунисите, да знаеш. Всичко прочетох за тях. Така че не се мъчи да ме заблуждаваш!

— Да, днес следобед видях една от въпросните брошури във вестибюла. Или я беше подхвърлила нарочно, за да се поуча от заложеното в нея послание, или случайно я беше запратила там по време на обичайната си следобедна винарска оргия, вземайки я за гигантска конфета. Убеден съм, че към четиринадесет часа очите ти се фокусират с огромни затруднения. Да, аз прегледах брошурата. Почти неграмотно е написана. Един господ знае откъде вземаш такива боклуци! Навярно от старицата, която продава бонбони на гробищата. Слушай, не съм комунист, така че ме остави на мира.

— Игнациус, знаеш ли колко ще ти е хубаво, ако идеш да си починеш малко в Благотворителната болница? Какво ще кажеш, а?

— Да не би случайно да намекваш за психиатричното отделение? — разгневи се Игнациус. — Мислиш, че съм побъркан, така ли? А смяташ ли, че един глупав психиатър би могъл дори да направи опит да проумее мащабите на моя интелект?!

— Ти само ще си почиваш, пиленце. Ще си пишеш разни работи в тетрадчиците…

— Ще се опитат да ме превърнат в слабоумник, който обича телевизията, новите коли и замразените храни. Нима не разбираш? Отказвам да промият мозъка ми! Няма да ставам робот!

— Но, Игнациус, те помагат на много хора, дето си имат проблеми…

— Нима смяташ, че аз имам проблеми? — ревна Игнациус. — А единственият проблем, който имат и онези хора, е, че не обичат новите коли и лаковете за коси! Затова ги прибират там! Така сплашват останалите членове на обществото! В тази страна всяка лудница е пълна с клети души, които просто не могат да понасят ланолина, целофана, пластмасата, телевизията и парцелирането на земята.

— Игнациус, това не е вярно. Помниш ли стария мистър Бекнел, който живееше долу, на ъгъла? Затвориха го там, защото тичаше гол по улицата.

— Естествено, че ще тича гол по улицата! Кожата му не е можела повече да понася дрехите от перлон и найлон, задръстили порите й. Открай време смятам, че Бекнел е един от мъчениците на нашето време! Този клет човечец е поредната свидна жертва! А сега бягай на вратата да видиш дали не ми е дошло таксито.

— Откъде вземаш пари за такси?

— Сдиплил съм си няколко цента в дюшека за черни дни — отвърна Игнациус. Беше изнудил хлапака с още десет долара, като освен това го принуди да пази количката, а самият той прекара следобеда в кино «Лоус», където гледа филм за тийнейджъри, които си правеха състезание с крадени коли. Това гаменче беше истинска находка, дар от Фортуна като възмездие за всичките й завъртания към пропастта. — Бягай да надникнеш през кепенците!

Вратата изскърца, отвори се и Игнациус се появи в пълна пиратска премяна.

— Игнациус!

— Предполагах, че не е изключено да реагират по подобен начин. Именно поради това държах всичките си принадлежности в «Разносна търговия с райска стока».

— Анджело беше прав! — писна мисис Райли. — През цялото това време си се мотал по улиците, облечен като за карнавал!

— Шалче тук. Сабя там. Едно-две ловки и благоприлични внушения. И нищо повече. Но цялостният ефект е направо прелестен!

— Няма да те пусна да излезеш така! — крещеше мисис Райли.

— Моля те! Стига вече истерични сцени! Ще потъпчеш всички мисли, които кълнят в мозъка ми във връзка с предстоящата лекция.

— Влизай обратно в стаята, момче! — Мисис Райли започна да налага Игнациус по ръцете. — Влизай обратно вътре! Този път няма

мърдане, Игнациус. Ти няма да ме позориш по този начин!

— О, небеса! Майко, престани с тези изблици, че няма да бъда в състояние да изнеса речта си.

— Какви речи ще изнасяш? И къде отиваш? Казвай, момче! — Мисис Райли зашлеви сина си през лицето. — Няма да излезеш от тази къща, ненормалнико!

— О, боже мой! Да не би да полудяваш? Незабавно се отдръпни от мен! Надявам се, си забелязал ятагана, който се поклаща от престилката ми…

Един шамар уцели Игнациус по носа, а друг се приземи връз дясното му око. Той се заклимбуца през вестибюла, блъсна огромните кепенци и излетя на двора.

— Влизай обратно вкъщи! — крещеше мисис Райли от входната врата. — Никъде няма да ходиш!

— Призовавам те да изскокнеш по парцаливата си нощница и да ме хванеш! — изрепчи се предизвикателно Игнациус и изплези огромния си розов език.

— Връщай се!

— Хей, вие двамата, я да престанете! — изкрещя оттатък мис Ани. — Направо ми скъсахте нервите!

— Само погледни Игнациус! — отвърна й мисис Райли. — Ужас!

Застанал на тухлената пътечка, Игнациус махаше на майка си, а обецата му улавяше светлика на уличните лампи.

— Игнациус, ела си ми тука като добро момченце — замоли се мисис Райли.

— Главата и без това вече ме боли от свирката на пощаджията! — започна заплашително мис Ани. — Само още една минутка и ще се обадя на ченгетата!

— Игнациус! — изкрещя мисис Райли, но вече беше късно.

По улицата минаваше едно такси. Той го спря точно в мига, когато майка му, забравила за позорната си, парцалива нощница, се завтече към тротоара. Игнациус тресна задната врата така, че едва не защипа кестенявите й пирги, и изджавка адреса на шофьора. Той цапардоса със сабята майка си по ръцете и разпореди колата да тръгне незабавно. Таксито даде газ, няколко малки камъчета изхвърчаха изпод гумите му и удариха през изпокъсаната изкуствена коприна мисис Райли по краката. За миг тя се загледа в червените стопове, а подир това се втурна към къщи, за да позвъни на Санта.

— На карнавал ли си тръгнал бе, приятел? — обърна се шофьорът към Игнациус, като завиваха по Сейнт Чарлс Авеню.

— Гледай къде караш и говори, когато те питат! — прогърмя гласът на Игнациус.

През останалата част от пътуването шофьорът не каза вече нито дума, но Игнациус репетираше на висок глас речта си от задната

седалка, като тупаше със сабята по предната, за да акцентира някои възлови моменти.

Той слезе от таксито на Сейнт Питър стрийт и най-напред чу шума — приглушено, но неистово пеене и кикот, които се носеха от триетажната сграда с гипсовите орнаменти. Един преуспял французин бе построил къщата някъде между 1770 и 1800 година, за да подслони жена си, децата и старомомуващите си лели. Лелите били складирани заедно с други излишни вещи и неприятни мебели на тавана и през двете прозорчета на покрива виждали малко, но за тях то представлявало целият онзи свят, който съществувал извън техния собствен monde[22], състоящ се от злословия и клевети, ръкоделия и периодично декламиране на молитви. Но ръката на декоратора професионалист бе успяла да изгони духовете на френските буржоа, стаили се между дебелите стени на сградата. Отвътре тя беше боядисана в светложълто. Газените горелки, поставени във фенерите, имитация на месинг, които се издигаха от двете страни на алеята за коли, проблясваха леко, а кехлибарените пламъчета се отразяваха в черния емайл лак на вратите и кепенците. Върху калдъръма под фенерите имаше саксии от времето на плантациите, в които растяха, изправили застрашително островърхите си стилети, испански мечове.

Игнациус стоеше пред сградата и я гледаше с пределно отвращение. Синьо-жълтеникавите му очи подлагаха на осъждение бляскавата фасада. Носът му се бунтуваше срещу крайно осезаемия аромат на прясно положен емайл лак. Ушите му потръпваха от този хаос на песни, кудкудякания и кикот там, зад спуснатите черни, лакирани кепенци.

Той леко се покашля, за да изпробва гласните си струни, и се загледа в трите месингови звънеца и в табелките до тях:

Били Трухард
Раул Фрейл — 3А

Фрида Клъб
Бети Бъмпър
Лиз Стийл — 2А

Дориан Грийн — 1А

Прободе с пръста си най-долния звънец и зачака. Безумието зад кепенците едва доловимо намаля. Някъде около алеята за коли се отвори врата и самият Дориан Грийн се упъти към портата.

— Оле божке! — възкликна той, като видя кой стои отвън на тротоара. — Къде така се изгуби? Опасявам се, че учредителното събрание бързо-бързо излезе от всякакъв контрол. Веднъж или два пъти

се опитах да въдворя ред, но явно духовете са доста разпалени.

— Надявам се, че не си направил нищо, за да занижиш морала им — изрече Игнациус от строго по-строго, като нетърпеливо потропваше със сабята по желязната ограда. Той забеляза нещо, което малко го ядоса — Дориан вървеше към него малко нестабилно, а не това бе очаквал.

— Ама какво събиране! — възкликна домакинът, докато отваряше вратата. — На всички направо шапката им падна! — при което направи бърза пантомима с не особено координирани движения, за да го илюстрира.

— О, боже мой! — възмути се Игнациус. — Престани с тези ужасни скверности!

— Изтичането на тази вечер ще бележи края за неколцина! На заранта ще има масово имигриране към Мексико Сити. Но пък там е такъв разкош!

— Надявам се, че никой не се е опитал да натрапи някой войнствени решения на нашето събрание.

— О не, разбира се.

— С какво облекчение чувам тези думи! Един господ знае каква опозиция ще срещнем още в самото начало! Може да се натъкнем и на «врагове отвътре». Може да е изтекла информация към военната машина и по този начин целият свят да е научил!

— Е, хайде, прекрасна циганко, да влизаме!

Докато вървяха по алеята за автомобили, Игнациус рече:

— Тази сграда е отблъскващо претрупана! — Той погледна към лампите, които излъчваха пастелна светлина иззад палмите до стените. — Чие дело са тези изтърсаци?

— Естествено, че мое, девойко. Къщата е моя.

— Трябваше да се досетя. А смея ли да попитам, откъде пари за тази декадентска прищявка?

— От скъпото ми семейство, дето живее там някъде сред житата — въздъхна Дориан. — Всеки месец ми пращат огромни чекове. А аз им се отплащам просто като им гарантирам, че кракът ми няма да припари в щата Небраска. Разбираш ли, изчезнах някак си потулено. Толкова много жито и толкова безкрайни мъки! Не мога да ти опиша колко потискащо бе там! Само дето Грант Уд го е описал толкова романтично. Заминах да уча в колеж на Източното крайбрежие, а после дойдох тук. О, в Ню Орлиънс е такава свобода!

— Поне имаме къде да си направим нашето събрание. Сега обаче, след като видях къщата, бих предпочел да наемеш залата на «Ветераните от войната» или нещо още по-подходящо. Този дом е по-пригоден за декор на някоя извратена дейност като сбирка на чай или градинско увеселение.

— А знаеш ли, че едно национално списание за вътрешно обзавеждане иска да публикува фотоочерк за тази сграда върху четири

страници? — попита Дориан.

— Ако имаше и малко разум, щеше да разбереш, че това е най-висша форма на оскърбление! — изръмжа Игнациус.

— О, девойко с обеца най-златна, ти направо ме побъркваш! Виж, ето я вратата.

— Един момент — каза Игнациус предпазливо. — Какъв е този ужасен шум? Звучи така, сякаш принасят някого в жертва!

Те се спряха сред пастелната светлина и се ослушаха. Откъм вътрешния двор някой злочесто ридаеше.

— Оле божке! Сега пък какво ли правят? — В гласа на Дориан прозираше нетърпение. — Глупачки такива! Никога няма да се научат как да се държат!

— Предлагам да предприемем разузнавателен обход — рече Игнациус с глас, наподобяващ шепота на конспиратор. — Някой вманиачен офицер може да се е промъкнал инкогнито сред нас и да се опитва да измъкне чрез мъчение тайните ни от предан член на партията ни. Фанатизираните военни не ще се спрат пред нищо! А дори може да е и чуждестранен агент.

— О, колко забавно! — изписка Дориан.

Двамата с Игнациус, единият с танцова стъпка, а другият — клатушкайки се като огромна гъска, се отправиха към вътрешния двор. Там, където някога бяха живели робите, някой викаше за помощ. Вратата на бараката бе лекичко открехната, но Игнациус налетя върху й, като разби голяма част от стъклата.

— О, боже мой! — Викът беше следствие от онова, което се откри пред погледа му. — Те са ни нападнали!

Той изгледа малкото «моряче», което беше приковано към стената. А това бе Тими.

— Видя ли какво направи с вратата ми? — обади се Дориан иззад него.

— Врагът е сред нас! — крещеше Игнациус. — Но кой ли е проговорил? Казвайте! Някой е разбрал за намеренията ни!

— Ох, измъкнете ме оттук! — замоли се «морячето». — Толкова е тъмно!

— Глупачка! — изсъска насреща му Дориан. — Кой те окова в тия вериги?

— Ужасните Били и Раул. Тия двамата са направо непоносими! Доведоха ме тук, уж да ми покажат как си преобзавел бараките за роби, а ме оковаха в мръсни вериги и избягаха обратно вътре, на забавата!

«Морячето» потропа с оковите си.

— А току-що свърших с ремонта! — оплака се Дориан на Игнациус. — Ууу, вратата ми!

— Къде са агентите? — настояваше Игнациус, който бе извадил сабята си и я размахваше. — Трябва да ги задържим, преди да са

напуснали сградата!

— Моля ви се, изведете ме оттук! Не мога да стоя на тъмно!

— Ти си виновна, че се изпотроши вратата! — изсъска Дориан към объркания «моряк». — Ти си се задявала с онези две уличници горе!

— Ама тази счупи вратата!

— А какво друго може да се очаква от нея? Погледни я само!

— Да не би да говорите за мен, вие двамата сбъркани? — ядоса се Игнациус. — Щом толкова се развълнувахте заради една врата, то сериозно се съмнявам, че дълго ще издържите на жестокостите на политическата арена.

— Ох, изведете ме оттук! Остана ли още малко в просташките вериги, и ще викам!

— Ууу, да мълчиш, Нели! — кресна Дориан и зашлеви Тими по розовите бузки. — Махай се от дома ми и върви на улицата, там, където ти е мястото!

— Ооох! — разплака се «морячето». — Как можа да кажеш такова ужасно нещо?

— Моля ви, движението ни не бива да бъде саботирано от вътрешни конфликти! — предупреди Игнациус.

— Мислех си, че поне една приятелка си имам още — обърна се «морячето» към Дориан. — Но виждам, че съм сбъркал. Хайде, какво чакаш? Удари ми още една плесница, щом ти е толкова приятно.

— Не бих те докоснал дори, уличнице недна!

— Едва ли някой писач, дори при краен недоимък, би съчинил чак толкова нелепа мелодрама — заключи Игнациус. — Я да престанете, дегенерати! Покажете поне малко приличие и вкус.

— Удари ме де! — пищеше «морячето». — Знам, че умираш от желание да го направиш! Заболи ли ме, ще се разтопиш от удоволствие!

— Явно няма да се укроти, докато не склониш да упражниш поне мъничко физическо насилие над него — обясни Игнациус на Дориан.

— И с пръст не ще докосна тъпото му и мръснишко тяло!

— Все пак трябва да направим нещо, за да млъкне. Нервозностите на този побъркан флотилец вече са предостатъчни за клапата ми. Ще се наложи най-учтиво да го отстраним от нашето движение. Той просто не ни приляга. Всеки може да подуши тежкия мускус на мазохизма, който се излъчва от него. Бараката вече е прогизнала от вонята му. А и освен това май че е пиян.

— И ти, огромно чудовище, и ти ме мразиш! — изписука «морячето» по посока на Игнациус.

Игнациус звучно похлопа Тими по главата със сабята, а от морския се изтръгна нещо като стенание.

— Един господ знае колко ли е извратена фантазията му! — коментираше Игнациус.

— Ууу, я пак го удари! — щастливо изчурулика Дориан. — Колко е

забавно!

— Моля ви се, измъкнете ме от ужасните вериги! — замоли се Тими. — Моряшкият ми костюм целият се омаза в ръжда!

Докато Дориан отключваше катинара на веригите с ключа, окачен до вратата, Игнациус рече:

— А знаете ли, че веригите и оковите в наши дни имат предназначение, което трескавите умове на изобретателите от по-ранните и непретенциозни епохи явно не са могли да прозрат? Ако аз бях архитект, щях да прикрепям поне по един комплект върху стените на новите жълти къщи а ла ранчо и на онези с плоските покриви, дето са на различни нива. И когато на обитателите на квартала им додее и от телевизията, и от пинг-понга, и от всичко онова, което правят в малките си къщици, те биха могли да се окова̀ват един друг за известно време. Всички щяха да са във възторг! Жените щяха да си споделят: «Снощи мъжът ми ме окова във вериги! Чудесно беше! А твоят оковавал ли те е наскоро?» А децата след училище с нетърпение щяха да тичат към къщи при майките си, които пък щяха да чакат, за да ги окова̀т. Това ще да помогне на дечицата да си създадат въображение, нещо, което телевизията не е в състояние да направи, и ще намали значително разпространението на детската престъпност. Щом бащата се прибере от работа, цялото семейство ще се втурне към него и ще го окове заради глупостта му цял ден да работи, за да ги издържа. Заядливите възрастни родственици ще бъдат оковавани в гаражите. Ръцете им ще бъдат освобождавани само веднъж месечно, за да разписват записите за социалната осигуровка. Веригите и оковите могат да изградят добър живот за всинца! Трябва да отделя на този проблем известно място в бележките си.

— Оле божке! — въздъхна Дориан. — Ти никога ли не млъкваш?

— Целите ми ръце са в ръжда! — проплака Тими. — Само почакайте да пипна Били и Раул!

— Малкото ни събрание като че ли се превръща в нещо непоносимо — заключи Игнациус по повод на лудешката врява, която идеше от апартамента на Дориан. — И явно възбудата относно спорните въпроси е поразила не един нервен център.

— О, небеса! По-добре ще е да не гледам! — въздъхна Дориан, като бутна дръжката на остъклената, многокрила врата.

Като влязоха, Игнациус съзря една кипяща маса хора. Чашите с коктейли и цигарите, хванати като диригентски палки, описваха лудешки движения из въздуха, сякаш дирижираха симфония от бъбрене, кикот, песни и смях. Из дебрите на огромен стереограмофон гласът на Джуди Гарланд яростно се опитваше да си проправи път сред врявата. Малка групичка младежи — единствените неподвижни в помещението, бяха застанали пред него така, сякаш бе олтар. «Божествена!», «Фантастична!», «Толкова естествена!» — повтаряха те относно гласа,

който идеше от електрическата им дарохранителница.

Синьо-жълтеникавите му очи се отклониха от този обред и се насочиха към другия край на стаята, където останалите гости се атакуваха един друг посредством словото. Тъкани в рибена кост, ярки памучни платове, мерино и кашмир се сливаха в едно, а ръцете пореха въздуха в най-разнообразни грациозни движения. Маникюрите, копчетата за ръкавели, пръстените с розови нюанси, зъбите, очите — всичко блестеше. Посред фльонга от елегантни гости някакъв каубой запрати малкия си камшик за езда по един от почитателите си и по този начин произведе взрив от пресилен вик на болка и кикот на доволство. В центъра на друга джуфка стоеше хулиган в черно кожено яке, който показваше джудистки хватки, извикващи прилив на наслада у двуполовите му ученици.

— Ууу, я и мен да ме научиш! — изписка някой в близост до «бореца», след като един от елегантните гости беше изчекнат в неприлична поза, а после запратен на пода, където се приземи сред звън от копчета за ръкавели и всевъзможна друга бижутерия.

— Поканих само най-личните — сподели Дориан.

— Оле боже! — запелтечи Игнациус. — Сега разбирам, че с огромни мъки ще се сдобием с гласовете на консервативно настроените селяци калвинисти. Ще е необходимо да си изградим нов облик, далеч по различен от този на сбралите се тук.

Тими, който наблюдаваше как хулиганското черно яке изчезва и запраща на пода желаещите, прошепна:

— Колко забавно!

Самата стая навярно би била наречена «строга» от архитектите по вътрешно обзавеждане. Стените и високите тавани бяха бели, а помещението бе обзаведено съвсем оскъдно, и то със старинни мебели. Единственият похотлив елемент в огромния салон бяха плюшените завеси с цвят на шампанско, привързани с бели панделки. Два-трите старинни стола бяха избрани явно по шикозния им дизайн, а не поради възможността им да настанят когото и да било, тъй като това бяха по-скоро нюанси, намеци за мебелировка с възглавници, в които едва-едва можеше да се настани някое детенце. В подобно помещение човек не биваше да се надява да си почине, да седне или поне да си отдъхне, а напротив — трябваше да позира, като по този начин превърне и себе си в мебел, която да подчертава декора колкото е възможно по-добре.

След като изучи обстановката, Игнациус се обърна към Дориан:

— Единственият функционален елемент тук е грамофонът и той явно се използува не по предназначение. Това е стая, лишена от душевност! — Той лудешки изпръхтя хем заради стаята, хем заради това, че всъщност никой дори не го беше забелязал, въпреки че той подчертаваше декора подобно на неонова реклама. Участниците в предизборното събрание изглеждаха далеч по-загрижени за онова какво

ще им се случи нея вечер, отколкото за съдбините на света. — Установих, че никой в тази варосана гробница не направи усилие дори да ни забележи. Дори не кимнаха на своя домакин, а пият от алкохола му и претоварват климатичната му инсталация с преизобилието на одеколоните си. Чувствам се досущ като че ли наблюдавам бой на котки.

— Ти тях не ги мисли. Месеци наред изгаряха от желание за хубава забава. Ела да ти покажа украсата, която съм направил. — Той заведе Игнациус до полицата на камината и му показа вазичка с формата на младо момче, в която бяха натопени една червена, една бяла и една синя роза. — Страхотни са, нали? Колко по-добре се получи от раздърпаната разтегателна хартия! И от нея купих, но нищо удовлетворително не излезе.

— Това е един растителен изтърсак! — беше коментарът на Игнациус, който почукна вазата със сабята си. — Боядисаните цветя са неестествени, извратени, а вероятно освен това и скверни. Виждам, че много работа ще ми се отвори с вас.

— Ууу, дрън-дрън-дрън! — изчурулика Дориан. — Хайде да отидем в кухнята. Искам да се запознаеш с женското спомагателно крило.

— Наистина ли? Помагачи?! — разпали се Игнациус. — Е, налага се да те поздравя за твоята предвидливост.

Те влязоха в кухнята, където с изключение на прочувствената препирня, която двамина младежи водеха в един ъгъл, всичко беше тихо. До масата седяха три жени и пиеха бира направо от консервите. Те недвусмислено впериха очите си в Игнациус. Едната от тях, която в момента мачкаше консервената кутия в ръката си, спря и я запрати в саксията до мивката, където кротко си растеше едно цвете.

— Момичета — обади се Дориан. Трите бираджийки нададоха дрезгав възглас. — Това е Игнациус Райли, новата персона.

— Дай лапа бе, демби — рече онази, дето беше смачкала консервата. При това така поривисто сграбчи лапата на Игнациус, сякаш и тя представляваше предмет за мачкане.

— О, боже мой! — простена Игнациус.

— Това е Фрида — поясни Дориан. — А това са Бети и Лиз.

— Приятно ми е — промълви Игнациус и пъхна ръце в джобовете на престилката си, за да избегне евентуални ръкостискания. — Убеден съм, че вие ще окажете неоценима помощ на нашата кауза.

— Къде го забърса тоя? — попита Фрида, а двете й приятелки изучаваха Игнациус и се побутваха една друга.

— С мистър Грийн се запознах чрез майка си — отвърна Игнациус величествено вместо Дориан.

— А стига бе! — възкликна Фрида. — Майка ти сигурно е много интересна личност.

— Напротив — отговори Игнациус.

— Отвори си една биричка, дундьо! — разпореди се Фрида. —

Жалко, че не е в бутилки. Бети щеше да ти отвори някоя със зъби. Зъбките й са като клещи! — Бети направи неприличен жест към Фрида. — Ама някой ден ще й ги избият и ще й ги набутат чак в гърленцето!

Бети халоса Фрида с празната консерва по главата.

— Търсиш си белята! — закани се Фрида и вдигна един от кухненските столове.

— Е, стига де! — разцвърча се Дориан. — Ако не умеете да се държите както трябва, можете веднага да си тръгвате!

— Абе да ти кажа правичката — обади се Лиз, — доста ни писна да седиме сами в кухнята.

— Така я! — викна Бети. Тя сграбчи една от напречните дъски на стола, който Фрида държеше над главата й, и двете се сборичкаха за него. — За какво да киснеме тука?

— Веднага остави стола на земята! — изкомандва Дориан.

— Да, моля ви — добави Игнациус. Той се беше оттеглил в един ъгъл. — Някой може да пострада!

— Ти например! — ревна Лиз и запрати към Игнациус една пълна консерва бира, но той приклекна. — Хайде чупка, дебелак! — рече му Лиз. — Въздух да дишаме не ни остана от тебе!

— Момичета! — кресна Дориан към Фрида и Бети, които продължаваха да се боричкат и техните им вече бяха прогизнали от пот. Те дишаха тежко-тежко, пуфтяха и теглеха стола из цялата кухня, като се бъхтеха ту в стената, ту в мивката.

— Хайде, стига вече! — провикна се Лиз към приятелките си. — Хората ще си рекат, че сте грубиянки.

Тя грабна друг стол и се намъкна помежду двете съперници. После тръшна своя стол върху оня, за който Фрида и Бети се боричкаха, а тях двете разбута встрани. Двата стола с гръм и трясък се стовариха на пода.

— Кой ти каза да се месиш ма? — попита Фрида и сграбчи Лиз за късо подстриганата й четина.

Дориан, като се препъваше в столовете, се опита да избута жените отново около масата и заповяда:

— Сядайте и се дръжте прилично!

— Ама че гадна забава! — обади се Бети. — Кога ще стане нещо бе?

— Ти що ни покани тука, като през цялото време ще висиме в скапаната ти кухня? — попита Фрида.

— Защото вътре незабавно ще започнете да се карате с всички. Така си е. Мислех, че няма да е зле учтиво, по съседски да ви поканя да наминете. Но неприятности не искам. Това е най-хубавата ни забава от месеци наред!

— Добре тогава — изръмжа Фрида. — Ще си седиме тука като дами.

Момичетата се халосаха една друга по раменете в знак на съгласие.

— Пък и нали сме само наемателки. Влизай вътре и се дръж добре

там с оня уж каубой, дето цвърчи като Джанет Макдоналд и дето се направи на мотика оня ден на Чартърс стрийт.

— Той е много мил и доброжелателен човек — рече Дориан. — Сигурен съм, че не ви е видял.

— Абе че ни видя, видя ни — обади се Бети. — Ама как го свитнахме по кратуната!

— С един ритник ще му навра в корема високомерните ташаци! — закани се Лиз.

— Моля ви — проговори Игнациус достолепно. — Около себе си създирам само конфликти. Трябва да се сплотите и да станете единен фронт.

— На тоя кво му е? — попита Лиз, докато отваряше консервата бира, която бе запратила по Игнациус. Във въздуха се изстреля силна струя пяна и се разля върху разрасналия се от райската стока корем на Игнациус.

— Това вече ми додея! — ядоса се той.

— Чудесно — обади се Фрида. — Измитай се!

— Тая вечер кухнята е нашата територия — оповести Бети. — Ние ще кажем кой да я използва и кой не.

— Колко ли ще е интересна първата забава с леки напитки, която ще ни предложи спомагателното крило — изсумтя Игнациус и се затътри към вратата. Но тъкмо излизаше, когато една празна консерва от бира изтрещя в касата досами обецата му. Дориан излезе след него и затвори вратата. — Така и не ще разбера как си се осмелил да опетниш движението ни, като си поканил тези грубиянки!

— Нямаше как — обясни Дориан. — Не ги ли поканиш на забава, те сами връхлитат вътре. А тогава дори се държат още по-зле. Страшни симпатяги са, когато са в добро настроение но напоследък имат неприятности с полицията и си го изкарват на нас.

— Незабавно трябва да напуснат нашите редици!

— Твоя воля, циганко прекрасна — въздъхна Дориан. — Що се отнася до мен, аз мъничко ги съжалявам. Живеели си в Калифорния, и то чудесно. Но после се случил някакъв инцидент с един културист. Играели с него на канадска борба, но в даден момент положението станало неконтролируемо. Буквално трябвало да бягат от Южна Калифорния и се втурнали през пустинята с прекрасната си немска кола. Аз ги приех, дадох им убежище. В много отношения те са чудесни квартирантки. Пазят къщата ми по-добре от всяко куче. А имат и купища пари, които получават от някаква застаряла филмова звезда.

— Нима? — полюбопитства Игнациус. — Навярно прибързано реших да ги изхвърля. Политическите групировки трябва да набавят средства от всички източници, до които успеят да се докопат. Не ще и съмнение, момичетата имат чар, но дънките и ботушките им го затулят. — Той погледна към кипящата маса гости. — Трябва да обуздаеш тези

хора. Трябва да въдворим ред! Съдбоносни решения ни чакат.

Каубоят, кучката му недна, почукваше един от елегантните гости с камшичето си за езда. Хулиганът в черните кожени одежди притискаше към пода един екзалтиран почитател. Писъци, въздишки и кикотене се носеха отвред. От грамофона сега ехтеше гласът на Лина Хорн. «Талантливо!», «Свежо!», «Направо световно!» — със страхопочитание повтаряха събралите се около апарата. Каубоят напусна кръга от въодушевени почитатели и започна да мърда устните си в синхрон с текста на песента, като се плъзгаше по пода като вариететна певица с ботушки и каубойска шапка. Гостите се скупчиха около него със залп от писъци, като така и не оставиха на хулиганчето кого да изтезава.

— Трябва да туриш край на всичко това! — кресна Игнациус към Дориан, който намигаше на каубоя. — Не стига, че ставам свидетел на най-нечувани омерзения спрямо добрия вкус и благоприличието, а и започвам да се задушавам от вонята на жлезистите секрети и одеколоните!

— Ууу, я не ставай досадна! Хората се забавляват!

— Наистина много съжалявам — започна Игнациус делово, — но аз дойдох тук тази вечер с възможно най-сериозни намерения. Има едно момиче — една безочлива хубостница, една нагла блудница, за която трябва добре да се погрижим. А сега изключи оскърбителната музика и укроти тези содомити. Трябва да погледнем на нещата така, както са поставени.

— Пък аз мислех, че ще си по-забавен! Ако смяташ да се държиш все така просташки и да си толкова кошмарен, по-добре си тръгвай.

— Не, няма да си тръгна! Никой не е в състояние да ме разубеди! Тишина! Тишина! Тишина!

— О, божичко! Ама ти сериозно си си наумил това, така ли?

Игнациус остави Дориан, втурна се в салона, като разбута елегантните гости и изключи грамофона. В момента, в който се обърна, той беше посрещнат от някакво подобие на бойния вик на апачите:

— Побъркан тип!

— Нима това беше обещанието на Дориан?!

— Ех, тази фантастична Лина!…

— Та одеянията му са гротескни! И що за обеца?! О, всемогъщи!

— Любимата ми песен!

— Ужас!

— Какъв невероятен обем!

— Такава чудовищна грамада!

— Кошмар! Истински кошмар!

— Тишина! — прогърмя гласът на Игнациус над възмутения брътвеж. — Приятели мои, аз дойдох тук тази вечер, за да ви покажа как вие можете да спасите света и да въдворите мир!

— Ама той наистина бил побъркан!

— Дориан, що за нелепа шега!

— За бога, този откъде се взе?

— Поне мъничко да беше симпатичен!

— И е мръсен!

— И потискащ!

— Я някой пак да пусне онази сладка плоча!

— Нима не съзирате предизвикателството, което се е изпречило пред вас? — продължи Игнациус с пълна сила на звука. — Ще вложите ли индивидуалния си талант за спасението на света, или просто ще обърнете гръб на брата човек?!

— О, какъв ужас!

— Ама хич не е забавен!

— Продължи ли тази просташка тирада, ще се наложи да си тръгна.

— Пълна липса на вкус!

— Я някой пак да пусне плочата! Милата ни, скъпа Лина!

— Къде ми е мантото?

— Я да идем в някой шикозен бар!

— Виж, разлях мартинито по най-превъзходното си сако!

— Я да идем в някой шикозен бар!

— Днес светът е в състояние на зловещо безпокойство! — дереше се Игнациус в ответ на мяукането и съскането. Той направи кратка пауза, за да надзърне в джоба си към бележките, които бе нахвърлил върху лист от бележник. Но вместо него измъкна намачканата и опърпана снимка на мис О'Хара. Неколцина от гостите я забелязаха и се изкикотиха. — Трябва да предотвратим настъпващия апокалипсис! Трябва да отвърнем на огъня с огън! Именно затова се обръщам към вас!

— О, за бога, този за какво говори?

— Тъй ме потиска всичко това!

— Какви очи! Направо ужасяващи!

— Я да идем в някой шикозен бар!

— Я да идем в Сан Франциско!

— Занемейте, о, извратени! — изкрещя Игнациус. — Изслушайте ме!

— Дориан! — замоли се каубоят с лиричния си сопран. — Накарай го да млъкне! Така се забавлявахме, така страхотно се веселяхме! Ох, а този дори не е забавен.

— Точно така! — потвърди един изключително изискан гостенин, чието пухкаво лице беше силно «обгорено» от кафеникавия фон дьо тен. — Направо е ужасен! И толкова потискащ!

— Нужно ли е да слушаме всичко туй? — запита друг гостенин, като размахваше цигарата си така, сякаш тя бе магическата пръчица, която щеше да направи Игнациус невидим. — Дориан, това някакъв номер ли е? Знаеш, че обожавам тематичните забави, но чак пък толкоз!… Искам да кажа… аз например не гледам дори новините по

телевизията! Цял ден съм се трепал в магазина и не ми се ще, като отида на забава, да слушам все същото! Ако наистина се налага, нека да говори малко по-късно. Пък и това, което казва, демонстрира такъв лош вкус, че…

— И е толкова неподходящо! — въздъхна хулиганът в черните кожени одежди и внезапно движенията му станаха от грациозни по-грациозни, а гласът — като на млада булка.

— Добре, добре — съгласи се Дориан. — Пуснете плочата. Мислех си, че може пък и да е забавно. — Той погледна към Игнациус, който гръмко подсмърчаше. — Ех, миличките ми, май от това излезе една толкова, толкова ужасна неудача!

— Разкош!

— Дориан е самата прелест!

— Ето ти шнура!

— Обожавам Лина!

— Ей богу, това наистина е най-добрият й запис!

— Толкова шик! И тези блестящи стихове!…

— Веднъж я видях в Ню Йорк. Прелест!

— А след това пусни «Циганката»! Обожавам Етел.

— Ууу, чудесно! Ей сегичка!

Игнациус бе изопнал снага като момъка на горящата палуба. Музиката отново проехтя от «дарохранителницата». Дориан изтича да побъбри с една групичка от гостите си, като най-умишлено отбягваше Игнациус, както впрочем правеха и всички останали в салона. Игнациус се почувства толкова самотен, както през онзи мрачен ден в гимназията, когато в лабораторията по химия опитната му установка взе, че избухна, опърли веждите му и го уплаши. Вследствие на шока и ужаса, който преживя, той се бе подмокрил, но в лабораторията никой не му обърна внимание, дори учителят по химия, тъй като най-искрено го ненавиждаше заради подобни предходни експлозии. Докато се мотаеше подгизнал из училище, до края на часовете всички се преструваха, че не го виждат, сякаш бе станал невидим. И тъй като сега, застанал насред салона, се почувства точно толкова невидим, за да облекчи накърненото си себелюбие, Игнациус започна да напада със сабята някакъв въображаем противник.

Мнозина вече пееха заедно с плочата. Двама пък започнаха да танцуват около грамофона. Танцовата стъпка се разпростираше със скоростта на горски пожар и скоро помещението се изпълни с двойки, които се виеха и поклащаха около солидната непоклатима «дама», останала без кавалер на този «бал» — Игнациус. Той се постара да привлече вниманието на Дориан, който прелетя край него в обятията на каубоя, но напразно. Дори се опита да намушка със сабята си въпросния каубой, но те с Дориан не се задържаха на едно място. И точно когато аха, и напълно да изкрее, в салона връхлетяха Фрида, Лиз и Бети.

— Не можем я търпя повече тая кухня — оплака се Фрида. — И ние сме хора я! — Тя леко халоса Игнациус по корема с опакото на ръката си. — Тебе май са те зарязали бе, демби.

— Какво по-точно имате предвид? — високомерно попита Игнациус.

— Май не си падат много-много по костюмчето ти — заключи Лиз.

— Простете, дами. Налага се да тръгвам.

— Ей, я не си отивай, дебелак! — обади се Бети. — Все ще те покани някой. Не ги ли виждаш, че се правят на мотики? Я да не се предаваш! Те и на собствените си майки ги погаждат тия номера.

Точно в този миг в салона се появи Тими, който незабелязано се бе измъкнал и бе отишъл отново до бараката да си потърси гривничката, пък и с надеждата, че там отново може да му се случи нещо верижно. Той се зарея към Игнациус и с копнеж попита:

— Искаш ли да потанцуваме?

— Ето! Видя ли? — възкликна Фрида.

— Е това ми се ще да го изгледам! — провикна се Лиз. — Я изиграйте нещо адско! Хайде де! Ще взема една метла и тя ще ни е за вълшина.

— О, боже мой! — стъписа се Игнациус. — Моля ви! Аз не танцувам!

— Ууу, хайде де! — подкани го Тими. — Ще те науча. Аз ще водя.

— Я започвай, тлъста свиньо! — заплаши го Бети.

— Няма! Това не би било възможно. Ами сабята? Ами престилката? Някой ще пострада. Аз дойдох тук, за да говоря, а не за да танцувам! Пък и не танцувам! Изобщо не танцувам! Откакто съм се родил, не съм танцувал!

— Е, сега ще си оттанцуваш! — озъби му се Фрида. — Да не искаш да наскърбиш моряка?

— Аз не танцувам! — изкрещя Игнациус. — Никога не съм танцувал и нямам никакво намерение да започвам с един пиян и извратен тип!

— Еее, не се дръж толкова по мъжки де! — натъжи се Тими.

— Чувството ми за равновесие открай време е под средно допустимото — обясни Игнациус. — Ще се стоварим на пода във вид на купчина изпотрошени кости, а на този умопомрачен флотилец му предстои осакатяване или нещо още по-страшно.

— Бе дебелакът май не е наш човек — обърна се към приятелките си Фрида. — Нали така?

Тя само им намигна и трите заедно го нападнаха. Едната уви плоския си като дирек крак около неговия, другата го изрита зад коляното, а третата го блъсна назад към каубоя, който съвсем близо до тях кършеше пирует след пирует. Игнациус го сграбчи, за да се закрепи някак, а злочестият каубой, който беше изтръгнат от обятията на

ужасения Дориан, се стовари на земята. В същия миг вилката отскочи от плочата и музиката спря. Но на нейно място екнаха писъците и виковете на гостите.

— О, Дориан, махни го този! — паникьоса се един от изисканите гости.

Неколцина се скупчиха в един ъгъл, а в салона отекна металният звън на пръстените, гривните и копчетата за ръкавели.

— Хей, ама ти изстреля на пода каубойската кучка като кегла бе! — възхити се Фрида, а Игнациус продължаваше да мята ръце насам-натам, мъчейки се да запази равновесие.

— Грешка нямаш, дебелак! — похвали го Лиз.

— Я да го насочиме към някой друг! — предложи Бети.

— Какво направи, чудовищна грамадо?! — писна Дориан.

— Нечувано оскърбление! — крещеше Игнациус. — Не само бидох пренебрегнат и обруган на това събрание! Аз най-злокобно бях нападнат в тази бърлога! Дано само не ти липсва застраховка за непредвидени бедствия! Защото в противен случай заемат ли се с теб юридическите ми съветници, ще се сбогуваш с натруфения си имот!

Дориан бе паднал на колене и размахваше ветрило пред лицето на каубоя, чиито клепки започнаха едва видимо да потрепват.

— Кажи му да си иде, Дориан! — проплака той. — Едва-що не ме уби!

— Мислех, че ще внесеш разнообразие и смях! — изсъска Дориан. — Но се оказа, че си най-ужасната твар, прекрачвала прага на моя дом! Още щом счупи вратата, трябваше да се досетя, че ще се стигне и до това. Какво му стори на туй прелестно момче?

— Панталоните ми целите са в прах! — изписука каубоят.

— Бях свирепо нападнат и блъснат в това изчадие каубойско!

— Я да не ментиш, демби! — сряза го Фрида. — Видяхме всичко! Той ревнуваше, Дориан! С тебе искаше да танцува!

— О, ужас!

— Кажи му да се маха!

— Направо ни провали забавата!

— Какво чудовище!

— А и опасно!

— Пълен провал!

— Вън! — кресна Дориан.

— Ние ще се оправиме с него — намеси се Фрида.

— Добре тогава — рече Игнациус величествено, а трите девойчета, пъхнали набитите си ръце в престилката му, вече го устремяваха към вратата. — Сами предрешихте съдбите си! Живейте си сред войни и кръвопролития! А като падне бомбата, не ме търсете! Аз ще съм си в скривалището!

— Дай газ! — викна Бети.

Трите изблъскаха Игнациус през вратата, а после — право на алеята.

— Благословена да е Фортуна, че най-сетне допусна да се отделя от това движение! — прогърмя гласът на Игнациус. Девойчетата бяха нахлузили шала връз главата му така, че едното му око бе напълно покрито от него и той почти не виждаше къде върви. — Разсъдъкът ви е тъй замъглен, че не зная дали въобще някой щеше да гласува за вас.

Изтикаха го през портата и го запратиха право на тротоара. Мечовете край входната врата болезнено пронизваха бутовете му, докато се препъваше.

— Е, хайде сега, копелдако! — провикна се Фрида, докато залостваше вратата. — Даваме ти десет минути начално време. После почваме да претърсваме Квартала.

— И гледай само да се не натъкнеме на дебелия ти задник! — обади се Лиз.

— Айде, чупка, демби — добави Бети, — че отдавна не сме си чесали ръцете! Да знаеш само как ни сърбят!

— Движението ви е обречено! — разкрещя се Игнациус по посока на момичетата, които, побутвайки се, тръгнаха по алеята. — Чухте ли? О-б-р-е-ч-е-н-о! Вие нищо не разбирате от политика и агитационна работа. За вас не ще гласува никой! За вас не ще гласуват дори обитателите на Квартала!

Вратата се затръшна и девойките отново се включиха в забавата, която явно пак набираше инерция. Игнациус се ослуша — музиката гърмеше, а писъците и кикотът отекваха дори по-силно отпреди. Той удари със сабята си по черните кепенци и изкрещя: «Ще изгубите, чувате ли?» В отговор на неговия вик прозвуча лудешкото топуркане на танцуващи нозе.

Мъж с копринен костюм и мека шапка надзърна иззад потъналото в мрак прикритие на съседния вход, за да види дали момичетата са си отишли. После отново потъна в сянката и се загледа в Игнациус, който бясно се клатушкаше напред-назад.

В ответ на вълненията клапата му щракна и се затвори. Ръцете му така се загрижиха за общото здравословно състояние на тялото, че се изринаха в множество ситни бели пришки, които сърбяха влудяващо силно. Какво щеше да каже сега на Мирна относно движението за мир? Да, както безплодната акция за мавританско достойнство, така и тази беше претърпяла поражение. Фортуна, мръсница и злобарка недна! А и вечерта едва започваше. Не можеше да се върне на Константинопъл стрийт, където го чакаха разнообразните нападки на майка му; особено сега това бе съвсем неприемливо, тъй като емоциите му бяха доведени до климакс, макар и той да му убягна. Почти цяла седмица бе мислил единствено и само за това учредително събрание, а сега, изхвърлен от политическата сцена от някакви си три леконравнички, той се мотаеше сразен и бесен по влажния калдъръм на Сейнт Питър стрийт.

Погледна към часовничето «Мики Маус», което, както обикновено, бе замряло, и се зачуди колко ли е часът. Навярно все още имаше време да изгледа първото представление в «Нощна веселба». Мис О'Хара сигурно вече показваше новия си спектакъл. Щом на него и на Мирна не им бе писано да развихрят кървави двубои в полето на политическата битка, те значи трябваше да се прехвърлят в сферата на секса. И мис О'Хара щеше да е копието, което предстоеше да бъде запратено право между наглите очи на Мирна. Копие, и то какво! Игнациус за сетен път погледна снимката и устата му се понапълни със слюнки. Каква ли щеше да е любимата й животинка? Да, тази вечер все още можеше да бъде изтръгната от лапите на поражението.

Докато почесваше едната си ръка с другата, той стигна до заключението, че от гледна точка на безопасността поне трябваше да се разкара от това място. Онези три дивачки като едното нищо можеха да удържат на обещаната заплаха. И се понесе на талази към Бърбън стрийт. Мъжът с копринения костюм и меката шапка излезе от прикритието на входната врата и го последва. Като стигна Бърбън, Игнациус зави по Канал стрийт и се смеси с вечерната тълпа туристи и обитатели на Квартала, сред които самият той не изглеждаше бог знае колко странен, като пореше гъмжилото от хора по тесния тротоар, проправяйки си път с огромните бедра, които запращаха минувачите встрани. Прочетеше ли за мис О'Хара, вцепенената от ужас Мирна щеше да повърне върху писмото цялото погълнато количество еспресо!

Той пресече, защото «Нощна веселба» бе от другата страна на улицата, и чу задръстения от наркотици негър да се прониква:

— Уау! Насам, народе, мис О'Хорър танци с любимия си дзвер! Истинска плантаторска танцувка, гаранция Франция! За всяко гадно пиянде по едно течно билетче за оня свят! Уау! Пийнеш ли от чашката, и триперът ти е не в кърпа вързан, ами още как! Хей! Досега не се е чуло и видяло някой да се чекне като мис Харла О'Хорър в южняшкия й танц с тоя дзвер! Премиерата е тая вечер! Кой знае, може да е първата и последната възможност да се изгледа тоя номер! Айааа!

Игнациус го съзря сред минувачите, които забързано сновяха покрай «Нощна веселба». Очевидно никой не обръщаше внимание на настойчивия глашатай, който направи кратка пауза, за да издуха огромен купест облак дим. Той беше с фрак и цилиндър, килнат лекичко под ъгъл спрямо черните очила, и се усмихваше през пушека към минувачите, които така и не обръщаха внимание на неговия призив.

— Хей вие, дето се влачите нагоре-надолу! Я се спрете и елате да се насадите връз някое от столчетата в «Нощна веселба»! — отново започна онзи. — Заведението разполага с истински негри, на които не им плащат и минималната надница! Уау! Атмосфера — като в плантациите, памуците растат на сцената, право пред мутрите ви, а в паузата — бой с камшици за някой защитник на гражданските права, гаранция Франция!

Ехееей!

— Мис О'Хара започна ли да играе? — процеди Игнациус през насъбралите се слюнки, като се паркира отстрани на глашатая.

— Айааа! — Дебелогъзият вече бе пристигнал! В плът и кръв! — Абе, мъжки, ти що още носиш обицата и шалчето? На какъв се правиш бе?

— Моля, моля! — Игнациус лекичко потупа сабята си. — Нямам време да си бъбрим. Съжалявам, но тази вечер не давам указания за бъдещи успехи. Мис О'Хара започна ли да играе?

— След няколко минути почва. Ти най-добре влизай и си вземи маса до сцената. Говорил съм с шефа на келнерите. Оня вика — за него специална маса ще запазим!

— Наистина ли? — въодушеви се Игнациус. — Надявам се, че съдържателката нацистка вече е заминала.

— Още следобеда изпърха към Калифорнията. Вика — Харла О'Хорър толкова си я бива, че щяла да я зареже и да си накисне задника в океана, и нямало да се тревожи повече за заведението.

— Чудесно, чудесно!

— Хайде, мъжки, влизай, че ще почне представлението. Уау! Не бива нито минутка да пропускаш, мама му стара! Харла ей сега почва. Отивай, сядай там, до шибаната сцена, и гледай да не пропуснеш нито една от пъпките по задника на мис О'Хорър!

И Джоунс набързо устреми Игнациус към тапицираната врата.

Игнациус така влетя в «Нощна веселба», че от набраната инерция престилката се омота около глезените му. Дори в тази тъмница той забеляза, че барът е още по-мръсен, отколкото при предишното му посещение. По пода имаше толкова мръсотия, че и памук можеше да посееш в нея, но памук наоколо не се виждаше. Това навярно беше едно от злокобните приветствия на «Нощна веселба». Той потърси с поглед салонния управител, но не видя такъв и се затътри покрай неколцината старци, насядали тук-таме из мрака. Стигна до една малка масичка точно под сцената, седна на нея, а шапката му сякаш се превърна в самотен зелен прожектор, кацнал върху рампата. От толкова близко разстояние сигурно щеше да успее да направи някакъв знак на мис О'Хара или да й прошепне нещо за Боеций, с което да привлече вниманието й. Как ли ще се изуми, като разбере, че сред публиката има една сродна душа! Игнациус огледа шепата мъже с празни погледи, насядали наоколо. Пред какво мрачно стадо свине трябваше да хвърля перлите си мис О'Хара! Имаха размазаните и изкривени физиономии на ония старчоци, които тормозят дечицата по време на утринните представления.

Зад кулисите на малката сцена трима свирачи задумкаха «Ти си ми щастливата звезда». Сцената, която също нямаше вид на много чиста, за момента бе съвсем пуста. Игнациус се обърна към бара и опитвайки се да привлече вниманието на някой, за да го обслужи, срещна погледа на

бармана, който преди им бе сервирал. Онзи се направи, че не го вижда. Тогава Игнациус започна лудешки да маха с ръце към жената, която се подпираше на бара — около четиридесетгодишна представителка на латиноамериканската раса, която най-цинично му се ухили и в полумрака проблеснаха ужасяващо един-два златни зъба. Преди барманът да успее да я спре, тя се откъсна от тезгяха и се приближи към Игнациус, който се беше сгушил в сцената така, сякаш тя бе топла печка.

— Искаш да пийнеш, а, chico[23]?

Лошият дъх от устата й се прокрадна през филтъра на мустаците. Игнациус смъкна шала от шапката и го преметна около носа си.

— Да, благодаря ви — чу се приглушеният му глас. — Плодов тоник, ако обичате. Но обезателно да е леденостуден!

— Ще види кво има — отвърна загадъчно жената и затропа към бара със сламените си сандали.

Игнациус внимателно проследи как двамата с бармана поведоха разговор със средствата на пантомимата. Повечето от жестикулациите бяха по посока на самия него. «Но в тази бърлога поне съм в безопасност — рече си Игнациус, — в случай че мускулестите мадами са почнали да шарят из Квартала.» Барманът и жената продължаваха да си дават знаци, след което тя изтопурка обратно при Игнациус, понесла две чаши и две бутилки шампанско.

— Няма плодов тоник — рече тя и тръсна подноса върху масата. — Mira[24], плаща двайсе и четири долара за шампанско.

— Та това е безчинство! — Той замахна със сабята към нея. — Донесете ми кола!

— Кола няма. Нищо няма. Шампанско има. — Тя се настани на масата. — Хайде, коте. Отваря шампанско. Аз много жадна.

Дъхът й отново го обгърна и той така овърза шала през носа си, че усети как се задушава. Положително щеше да прихване от тази жена някакъв бацил, който да попадне в мозъка му и да го превърне в монголоид. Горката мис О'Хара! Да работи с такива полухора! Продиктувана от необходимостта, боециевската изолация на мис О'Хара се беше извисила до незрими висоти! Жената от латиноамерикански произход пъхна сметката в ръката му.

— Да не сте посмели да ме докосвате! — прогърмя гласът на Игнациус иззад шала.

— Ave Maria! Que pato![25] — промърмори си жената, а сетне каза: — Mira, сега, трябва плаща, maricon[26]. Или бъде тебе изрита навънка и ти падне на свой дебел задник!

— Какъв финес! — изфъфли Игнациус. — Само дето аз не съм дошъл тук, за да пия с вас! Махнете се от моята маса! — Той си пое дълбоко въздух през устата. — И отнесете шампанското със себе си!

— Ей, loco[27], да ти се…

Проклятието й бе заглушено от свирачите, от които се изтръгна

стон, наподобяващ омаломощени фанфари. На сцената се появи Лана Лий, облечена в нещо като комбинезон от златисто ламе.

— О, бббоже мой! — заекна Игнациус. Задръстеният с наркотици негър го беше изиграл. Щеше му са да офейка от заведението, но усети, че ще е по-разумно, ако изчака, докато жената свърши и се махне от сцената. Само за един миг той вече плътно се бе надиплил досами подиума. А над главата му собственицата нацистка започна:

— Добре дошли, дами и дженитали[28]!

Началото беше толкова ужасяващо, че Игнациус едва-що не се прекатури през масата.

— Трябва плати мене! — настояваше жената, като завираше главата си под масата, за да открие лицето на клиента.

— Занемей, мръснице! — изсъска Игнациус.

Оркестърът започваше да мъчи някаква четиритактова версия на «Софистицирана жена». Нацистката крещеше:

— А сега хубавицата девица, мис Харлет О'Хара.

От една от масите някакъв старец изръкопляска вяло, а Игнациус надникна през ръба на сцената и видя, че собственицата си бе отишла. На нейно място там се издигаше някаква стойка, украсена с халки. Какво ли си беше наумила мис О'Хара?

А след това на сцената долетя Дарлин, облечена в бална рокля, зад която се нижеха цели метри найлонов тюл. На главата й се кумеше огромна шапка като от някоя картина, а на ръката й — гигантска птица. Още някой изръкопляска.

— Mira, ти плаща мене сега или cabron[29].

— Колко патки само имаше на тоя бал, ама аз си запазих честта! — издекламира внимателно Дарлин към птицата.

— О, боже мой! — прогърмя Игнациус, който повече не беше в състояние да остане мълчалив. — Нима тази кретенка е Харлет О'Хара?

Какадуто го забеляза преди Дарлин; тъй като мънистените му оченца бяха взели на фокус обръча, сиреч обецата на Игнациус, още от излизането му на сцената. Когато Игнациус се провикна, то плесна с криле, припърха от ръката на Дарлин към ръба на сцената, като грачеше и подхвръкваше, явно устремено към главата на Игнациус.

— Ай! — писна Дарлин. — Това е откачалката!

И докато Игнациус се канеше да се измете от заведението, пилето взе, че подхвръкна от сцената право върху рамото му. То заби нокти в престилката, а с клюна си удари по обецата.

— О, небеса! — Игнациус скокна и започна да налага птицата със сърбящите го лапи. Каква ли птича заплаха бе попречила на Фортуна да завърти колелото си към възход? В момента на отскока бутилките шампанско и чашите се разбиха на земята, а той се заклати към вратата.

— Връщай се и си ми давай какадуто! — развика се Дарлин.

На сцената вече се бе появила и Лана Лий, която също крещеше.

Оркестърът бе замрял. Неколцината престарели постоянни клиенти се отдръпнаха от пътя на Игнациус, който се препъваше в масичките, надаваше викове подобно на подплашен северноамерикански лос и удряше ли, удряше по купчината розови пера, запоила се за ухото и рамото му.

— Как, по дяволите, се намъкна тука тоя тип? — попита Лана обърканите седемдесет-осемдесет годишни зрители. — Къде е Джоунс? Докарайте ми Джоунс!

— Защо дойде бе, голяма откачалко! — дереше се Дарлин. — И то на премиерата! Що трябваше да се домъкнеш точно на премиерата!

— О, небеса! — изпъшка Игнациус, като опипом търсеше вратата. В килватера му се въргаляха цял ред прекатурени маси. — Как смеете, злодеи, да устремявате побеснели птици към нищо неподозиращата клиентела?! Още на заранта ще бъде заведено дело срещу вас, така да знаете!

— Върни се тук! Дължиш мене двайсе и четри долари! Плаща веднага.

Игнациус залитна напред с какадуто и събори още една маса. После усети, че обецата му се разхлабва, и тъй като птицата я стискаше здраво с клюна си, се смъкна от рамото му и падна на земята. Изтерзан, той изскочи през вратата на сантиметри от латиноамериканката, която страшно заканително размахваше сметката.

— Уау! Хей!

Игнациус се олюля покрай Джоунс, който въобще не бе очаквал саботажът да приеме такива драматични мащаби. Като береше душа и притискаше зациментиралата се клапа, Игнациус слезе на уличното платно, по което се движеше и приближаващият се автобус «Желание». Най-напред чу как хората по тротоара изпищяха. Сетне свистенето на гумите и скърцането на спирачките, а като погледна нагоре, беше заслепен от фаровете, светнали само на няколко крачки пред очите му. Те някак се зареяха, после изчезнаха от взора му и той припадна.

Щеше да се тръшне точно под колелата, ако не беше Джоунс, който изхвръкна на улицата и избъска бялата престилка с едрите си длани. Така Игнациус се строполи назад, а автобусът, издишвайки дизеловите си газове, избоботи само на няколко сантиметра от ботушите му за сафари.

— Мъртъв ли е? — Гласът на Лана Лий бе наситен с копнеж и тя старателно изучаваше планината бял плат, проснала се на земята.

— Дано не е. Дължи мене двайсе и четри долари, тоя maricon!

— Хей, събуди се бе, мъжки! — подвикна Джоунс и издуха дима си върху бездиханното му тяло.

Мъжът с копринения костюм и меката шапка излезе от уличката, където се бе прикрил, когато видя Игнациус да влиза в «Нощна веселба». Излитането му обаче бе тъй скоростно и поривисто, че той бе изгубил и

ума и дума и не бе успял да се задейства до момента.

— Дайте да го видя — рече мъжът с копринения костюм и меката шапка, наведе се над Игнациус и се заслуша в сърцето му. Думкането му подсказа, че животът все още крееше сред метрите бяла престилка. Той взе китката на Игнациус. Часовникът «Мики Маус» бе строшен. — Нищо му няма. Само дето е в несвяст. — Мъжът се прокашля и едва чуто разпореди: — Отстъпете назад! Дайте му възможност да си поеме дъх!

Улицата се бе изпълнила с народ, а автобусът беше спрял няколко метра по-надолу и бе задръстил движението. Бърбън стрийт изглеждаше като по време на карнавала преди Велики пости.

Джоунс изгледа странника през мрака на очилата си. Виждаше му се познат, да, сякаш наконтен вариант на стар познайник. Най-пресни в паметта на Джоунс бяха очите му. И той си припомни същия този изтощен поглед, кацнал върху червената брада, същите очички, но този път позакрити от синята фуражка в участъка в деня на инцидента с фъстъците. Не каза нищо. Полицаят си е полицай. Винаги е по-добре да се правиш, че не го виждаш, освен ако не те заговори.

— Откъде ли се взе? — питаше Дарлин тълпата. Розовото какаду отново се бе отпуснало върху ръката й, а обецата се поклащаше от клюна му, подобно на златен червей. — Каква премиера! Какво ще правим, Лана?

— Нищо! — отвърна гневно Лана. — Тоя тип да си лежи там, докато не дойдат миячите на улицата. А после само Джоунс да ми падне в ръцете!

— Уау! Та кучият му син със сила се намъкна! Трепахме се, млатихме се, ама льольото твърдо бе решил да се набута в «Нощна веселба». Па и мене ме фана шубето да не покъсам костунчето, дето си го взела под наем, че ще трябва да шариш и току-виж, «Нощна веселба» се разорила! Уау!

— Затваряй си премъдрите устенца! Ще взема още сега да дръннa на всичките си аверчета в участъка! Уволнен си! Дарлин, ти също! Знаех си аз, че не бива да те пущам на мойта сцена. И разкарай това проклето пиле от тротоара ми! — Лана се обърна към тълпата: — Абе, хора, и без това сте се събрали тука, що не влезем всички в «Нощна веселба»? Представлението ни е от класа, ей!

— Mira, Лий! — Латиноамериканката пусна малко воня от устата си накъм Лана Лий. — Кой плати двайсе и четри долари за шампанско?

— И ти, тъпа изродке, и ти си уволнена! Хайде, народе, влизайте да си правите кефа с по едно чудесно питие, забъркано от нашите професионалисти по точните ви указания!

Но сбралото се множество проточваше шии към бялата планина, която гръмко хъхреше, и по този начин народът отказваше да се възползва от предложението за «стилно» прекарване на вечерта.

Лана Лий тъкмо си мислеше да иде до планината, с един шут да я върне в съзнание и да я разкара от тротоара си, когато мъжът с копринения костюм и меката шапка любезно се обърна към нея:

— Бих искал да ползвам телефона ви. Май ще е най-добре да повикам линейка.

Лана изгледа копринения костюм, бомбето, слабите и несигурни очи. Да, безопасния и добряка тя от километри можеше да разпознае. Богат лекар? Адвокат? Може би дори щеше да успее да извлече изгода от малкото фиаско…

— Е, че как — прошепна тя. — Слушайте, да не искате да си пропилеете вечерта с тоя тип, дето се е проснал насред улицата? Нехранимайко някакъв е той. А вие… май малко развлечение ще ви се отрази добре.

Тя заобиколи бялата опрестилчена грамада, която хъхреше и хъркаше като вулкан. Там нейде, в света на сънищата, Игнациус присъстваше на момента, когато треперещата от страх Мирна Минкоф бе изправена пред съда на Добрия вкус и Благоприличието и бе призната за виновна. Предстоеше да бъде прочетена ужасна присъда, присъда,

която щеше да гарантира физическото увреждане на нейната персона като възмездие за многобройните й набези. Лана Лий се приближи до мъжа и бръкна някъде из златистото ламе на «комбинезона» си. Тя приклекна до него и потайно тикна под носа му боециевската снимка, обгърната от дланта й.

— Я виж това, сладур. Ще ли ти се да прекараш тая вечер с нея, а?

Мъжът с меката шапка вдигна очи от побледнялото лице на Игнациус и изгледа жената, книгата, глобуса и тебешира. Той още веднъж се покашля и рече:

— Аз съм полицаят Манкузо. Таен агент. Вие сте арестувана за заговаряне на непознати с цел проституция и за притежание на порнографски материали.

Точно тогава трите членки на злополучното женско спомагателно крило — Фрида, Бети и Лиз, прегазиха настъпателно тълпата и наобиколиха Игнациус.

Тринадесета глава

I

Игнациус отвори очи и съзря нещо бяло, което се носеше над него. Болеше го главата и ухото му пулсираше. След малко синьо-жълтеникавите му очи бавно започнаха да се фокусират и въпреки главоболието си той установи, че гледа към някакъв таван.

— Значи най-после се събуди, а, момче? — прозвуча гласът на майка му някъде наблизо. — Само погледни това! Сега вече наистина сме затрити!

— Къде съм?

— Не започвай да хитруваш с мене, чу ли? Само не започвай, Игнациус. Предупреждавам те. Достатъчно търпях. Стига ми. А как да погледна хората в очите след това?

Игнациус обърна глава и се огледа. Лежеше в някаква килийка, оградена отвсякъде с мрежа. Видя и една сестра, която мина покрай леглото му, от страната на краката.

— О, небеса! Та аз съм в болница! Кой е лекуващият ме лекар? Мога само да се надявам, че си проявила поне малко себеотрицание и си се погрижила да имам на разположение специалист. И свещеник. Повикай го. Сам ще проверя дали е годен. — Игнациус понапръска нервно с малко слюнки чаршафа, покрил като снежен калпак възвишението на корема му. Той докосна челото си и усети, че цялото му главоболие е бинтовано. — О, боже мой! Не се страхувай да споделиш с мен, майко. По болката разбирам, че наистина е смъртоносно.

— Млъкни и погледни това! — едва-що не изкрещя мисис Райли, като запрати вестника в бинтовете на сина си.

— Сестра!

Мисис Райли грабна вестника от лицето му и го зашлеви през мустаците.

— А сега млъквай, ненормалнико, и само го погледни туй вестниче! — Гласът й потреперваше. — Затрити сме!

Под заглавието, което гласеше: БУРЕН ИНЦИДЕНТ НА БЪРБЪН стрийт, Игнациус съзря три снимки, наредени една до друга. На тази отдясно Дарлин, в балната си рокля, държеше какадуто и се усмихваше като начинаеща филмова актриса. На тази отляво Лана Лий закриваше лицето си с ръце, докато се качваше на задната седалка на полицейската кола, вече запълнена от офъканата четина на женското спомагателно крило на Партията за мир. Полицаят Манкузо, в изпокъсан костюм и бомбе със смачкана периферия, нарочно държеше отворена вратата на колата. А на снимката по средата — задръстеният с наркотици негър се хилеше към някаква грамада, наподобяваща мъртва крава, проснала се насред улицата. Игнациус, присвил очи, внимателно разгледа тази снимка.

— Само погледни това! — прогърмя гласът му. — Що за дръвници са фотографите на този вестник? Контурите ми едва-едва се разпознават!

— Ти чети какво пише под снимките, момче! — Мисис Райли забучи пръст във вестника, сякаш пронизваше снимката с ланцет. — Само го прочети, Игнациус. И какво, мислиш, ще си рекат хората на Константинопъл стрийт? Хайде, прочети ми го на глас, момче! Страхотен публичен скандал на улицата, мръсни снимки, нощни блудници. За всичко пише. Чети, момче!

— Бих предпочел да не го чета. Навярно е изпълнено с преиначения и опити за опетняване. Жълтата преса без съмнение предлага какви ли не пикантни инсинуации. — Но въпреки това Игнациус позачете написаното оттук-оттам. — Нима се опитваш да ми кажеш, че според тях онзи своенравен автобус не ме е ударил? — ядоса се той. — Още първото им твърдение е лъжливо. Обади се там, където трябва! Налага се да ги съдим!

— Млъкни! Прочети го цялото!

Птицата на една стриптийзьорка нападнала костюмиран продавач на хотдог. А. Манкузо, таен агент, арестувал Лана Лий за заговаряне на непознати с цел проституция, за притежание и участие в изготвянето на порнографски материали. Бурма Джоунс, портиер, завел А. Манкузо до един шкаф под бара, където били открити порнографските материали. А. Манкузо съобщил на журналистите, че е работил от известно време върху този случай и че се е свързал с един от агентите на Лий. Полицията подозира, че арестуването на въпросната Лий бележи разгрома на организацията за разпространение на порнографски материали, пуснала пипала из гимназиите по целия град. В бара е намерен и списък на училищата. А. Манкузо заявил, че издирването на

агента продължава. Докато той извършвал ареста, трите жени — Клъб[30], Стийл[31] и Бъмпър[32], излезли от огромната тълпа, струпала се пред бара, и го нападнали. Те също били заловени. Игнациус Джак Райли, трийсетгодишен, бил откаран в болница за лечение поради изпадане в шоково състояние.

— Такъв ни бил проклетият късмет — фотографът им се е мотаел там, без да има какво да прави, та е успял да те снима проснат на улицата като някой пиян нехранимайко! — Мисис Райли започна да подсмърча. — Трябваше да се досетя аз, че нещичко такова ще се случи, като видях мръсните снимки и как излетя като за карнавала преди Велики пости!

— И влетях в най-мрачната вечер в живота си — въздъхна Игнациус. — Снощи Фортуна явно вртеше колелото си в пияно състояние. Едва ли бих могъл да се свлека кой знае колко по-надолу. — Той се оригна. — А мога ли да запитам какво е правил на мястото на разиграли се действия полицейският кретен мъстител?

— Снощи, след като ти излетя, аз дръннах на Санта и й рекох да намери Анджело в участъка и да го прати да провери какви ги вършиш ти на Сейнт Питър стрийт. Чух те, като казваше адреса на шофьора.

— Колко мъдро!

— Мислех си, че отиваш да се срещаш с банда комуниси. Ама съм сгрешила. Анджело вика, че си се мотал с някакви странни личности.

— С други думи, ти си изпратила да ме проследят! — провикна се Игнациус. — Собствената ми майка!

— Птица някаква да го нападне! — разрида се мисис Райли. — Туй ли трябваше да ти се случи, Игнациус? Кого нападат птиците?!

— А къде е шофьорът на автобуса? Трябва незабавно да бъде подведен под отговорност!

— Ти чисто и просто си припаднал бе, глупако!

— А тогава защо съм в бинтове? Ни най-малко не се чувствам добре. Навярно съм увредил някоя жизненоважна част на тялото при падането си на улицата.

— Одраскал си си лекичко главата, това е. Нищо ти няма. Направиха рентгенови снимки.

— Нима са се гаврили с тялото ми, докато съм бил в несвяст? Ти би могла да проявиш мъничко добър вкус и да ги възпреш. Един господ знае къде ли са ме бърникали тези похотливи медицински лица! — Игнациус чак сега установи, че май не само главата и ухото, а и една ерекция го терзаеше още от мига, в който се беше пробудил, и държеше да й се отдели внимание. — Ще имаш ли нещо против да напуснеш за миг кабинката ми, за да направя оглед дали не съм бил малтретиран? Пет минутки ще са напълно достатъчни.

— Слушай, Игнациус. — Мисис Райли стана от стола и сграби яката

на клоунската пижама на точици, в която го бяха издокарали. — Няма да хитруваш с мене, че ще ти отпоря мутрата, да знаеш! Анджело всичко ми разказа. Момче с твоето образование да скита с разни странни личности из Квартала, да ходи да търси някаква си нощна блудница в бар! — Мисис Райли наново се разплака. — Чисто и просто късмет сме имали, че не всичко е изписано във вестника. Тогава трябваше да се изселиме от тоя град!

— Именно ти си човекът, който представи на невинната ми същност тази бърлога, именуваща се бар. Всъщност за всичко е виновно онова ужасно женище Мирна! И тя трябва да бъде наказана за злодеянията си.

— Мирна ли? — подсмърчаше мисис Райли. — Та нея дори я няма в тоя град. Наслушах се на налудничавите ти щуротии как тя те била уволнила от «Панталони Ливай». Такива вече не ми минават! Ти си луд, Игнациус! Нищо, че аз трябва да го кажа — да, мойто собствено дете не е с всичкия си!

— Виждаш ми се доста изтощена. Защо не избуташ някого и не пропълзиш в едно от съседните легълца да си подремнеш? Обади ми се пак след около час.

— Цяла нощ съм била на крак. Когато Анджело ми звънна и ми рече, че си в болницата, едва-що не получих удар! Едва-що не паднах на пода в кухнята, и то право на главата си! Можех черепа ей тъй да си го пръсна и да се отвори! А после се завтекох към стаята, за да се облека, и си навехнах глезена. Едва-що не направих катастрофа, докато карах насам!

— Боже опази от нова катастрофа! — изпъшка Игнациус. — Тогава ще се наложи да започна работа в солниците.

— Дръж, глупако! Анджело каза да ти дам това.

Мисис Райли се наведе и вдигна от земята подпряното на стола томче «Утехата на философията». След това устреми един от ъглите му към корема на сина си.

— Охоф! — избълбука Игнациус.

— Анджело снощи я намерил в оня бар — остро изрече мисис Райли. — Някой пък на него му я откраднал в тоалетната.

— О, боже мой! Та всичко е било нагласено! — викна Игнациус и гръмко затропа с огромното издание, което държеше в лапите си. — Сега разбирам… Преди доста време ти споменах, че монголоидът Манкузо е нашият мъстител. И ето че сега той нанесе съкрушителния си удар. Колко невинно му заех тази книга! Как само бях измамен! — Той затвори кървясалите си очи и за момент продължи неразбираемо да хленчи нещо. — Прибрана от една пачавра от третия райх, която крие поквареното си лице зад моята собствена книга, зад изходната точка на моя светоглед! О, майко, ако знаеш само как грубо бидох изигран от заговора на тези полухора! Каква ирония — самата книга на Фортуна носи лош късмет! О, Фортуна! О ти, дегенерирала развратнице!

— Млъквай! — изкрещя мисис Райли, а напудреното й лице се набразди от гняв. — Да не искаш цялото спешно отделение да довтаса? И какво, мислиш, ще си каже мис Ани? Как сега ще погледна хората в очите, а, тъпи и побъркани Игнациус? А и от болницата искат двайсе долара и трябва да им ги дам, преди да те изведа оттук. Шофьорът на линейката не можа ли да те закара в Благотворителната като хората? Не я! Тука, дето се плаща, трябваше да те изтърси! Откъде да ги взема тия двайсе долара? Утре трябва да плащам вноската за тромпета. И на човека за къщата също трябва да му плащам!

— Та това е безчинство! Естествено, че няма да платиш двайсет долара. Това е пладнешки обир! А сега бягай вкъщи, а мен ме остави тук. Съвсем кротичък ще бъда. Може и да се възстановя. На психиката ми точно това й е необходимо за момента. Когато имаш възможност, донеси ми моливи и папка с листове, каквито намериш върху бюрото ми. Трябва да опиша тази травма, докато е прясна в паметта ми. Имаш позволение да влезеш в мойта стая. А сега те моля да ме извиниш, но трябва да си почивам.

— Да си почиваш ли? И да платя още двайсе долара за още един ден? Я ставай от леглото! Обадих се на Клод. Той ей сегичка ще дойде и ще плати парите.

— Клод ли? Кой, за бога, е този Клод?

— Един приятел.

— Какво е станало с теб? — изпъшка Игнациус. — Още сега искам да разбереш едно. На непознат мъж не ще бъде позволено да заплати сметката за престоя ми в болницата. Ще остана тук, докато честни пари не ми откупят свободата!

— Я ставай от леглото! — изкрещя мисис Райли. Тя посегна към пижамата, но тялото на Игнациус се заби в дюшека като метеор. — Ставай, преди да съм ти отпрала тлъстата мутра, ей!

Когато видя, че чантата й се издига към главата му, той седна.

— О, боже мой! Та ти си с обувките си за боулинг! — Игнациус хвърли едно розово синьо-жълтеникаво око надолу, покрай леглото, към провисналия комбинезон и смъкналите се памучни чорапи. — Само ти би сложила обувки за боулинг пред болничната постеля на своето чедо!

Но майка му не откликна на предизвикателството. Тя се бе въоръжила с твърдата решимост, с недосегаемостта, която идва ведно със силния гняв. Очите й бяха стоманени, а устните — присвити и непоколебими.

Всичко вървеше наопаки.

II

Мистър Клайд прегледа сутрешния вестник и уволни Игнациус. Кариерата на голямата маймуна като продавач бе приключена. А защо тоя песоглавец е бил облечен с неговата униформа в извънработно

време? Горила като Райли е в състояние да погуби почтеното име, което десет години си градил в търговията. На продавачите на хотдог не гледаха с добро око и без един от тях да вземе да припада пред някакъв там публичен дом.

Мистър Клайд и казанът му вряха и кипяха. Опиташе ли се Райли пак да припари в «Разносна търговия с райска стока», щеше да си получи вилицата във врата, и още как! Но въпросът с престилката и пиратското снаряжение оставаше открит. Райли сигурно бе измъкнал пиратските джунджурии предишния следобед от гаража. Налагаше се, независимо от всичко, да се свърже някак с голямата маймуна, ако не за друго, то за да му каже да не се мярка тъдява. Едва ли можеш да очакваш да си получиш обратно униформата от животно като Райли.

Мистър Клайд неколкократно набира номера на Константинопъл стрийт, но никой не му се обади. Може би го бяха прибрали някъде. А майката на голямата маймуна сигурно се въргаляше на пода кьоркютук пияна. Един господ знаеше тя пък на какво прилича. Ама че семейство!

III

Доктор Талк бе преживял една ужасна седмица. Студентите бяха изровили отнякъде една от заплахите, с които онзи, психясалият, го бе обсипал преди години. Как бе попаднала в ръцете им, не знаеше, но резултатите вече бяха потресаващи. Слуховете за въпросната бележка бавно и подмолно се ширеха навред; той се превръщаше в прицел за целия университет. На един коктейл негов колега най-после му беше обяснил каква е причината за смеха и шушуканията, които сега разтърсваха примерните преди групи.

Това, дето го пишеше в бележката за «заблудата и развращаването на младежта», така и не бе схванато както трябва и всички го тълкуваха пределно погрешно. Чудеше се дали в крайна сметка не ще се наложи да дава обяснения пред деканата. А и фразата «недоразвити тестиси»… Доктор Талк потръпна. Може би щеше да е най-добре да се извади всичко наяве, но това би означавало да се опита да издири бившия студент, а той бе от онези, дето и без това не биха поели никаква отговорност. Навярно трябваше просто да се опита да опише какво всъщност представлява мистър Райли. Въпросителният господин отново се яви пред очите му с огромния си шал, придружен от ужасната анархистка с огромната пътна чанта, която навсякъде се мъкнеше подире му и обсипваше университета с позиви. За щастие тя не се беше задържала прекалено дълго, но Райли сякаш си беше наумил да не помръдне, подобно на дърветата и пейките в университетския парк.

Доктор Талк им беше чел лекции цял един мрачен семестър; двамата бяха в различни групи: и непрекъснато рушаха дисциплината, като издаваха необичайни звуци и поставяха безочливи и язвителни въпроси, на които никой, освен всевишния, не би могъл да отговори. Той

потръпна. Независимо от всичко трябваше да се свърже с Райли и да изкопчи обяснение, а и признание от него. Само като го видеха, студентите щяха да разберат, че бележката е несъстоятелна измислица, плод на един болен разсъдък. Дори можеше да го представи и в деканата. Но разрешението на проблема имаше съвсем предметен характер — да докара мистър Райли тук, в цялото изобилие на неговата плът.

Доктор Талк отпи от разредената със сок водка, към която прибягваше винаги след тежките вечерни запои, и хвърли поглед към вестника. Поне обитателите на Френския квартал се забавляваха, и то буйно. Той пак отпи от чашата и си припомни случая, когато мистър Райли бе изхвърлил всичките контролни работи право върху главите на демонстрантите първокурсници, стълпили се пред сградата на факултета. В деканата също щяха да си го припомнят. Усмихна се самодоволно и отново погледна към вестника. Трите снимки бяха тъй комични! Обикновените хорица и техните просташки веселби винаги го забавляваха (е, от разстояние). Той прочете статията, в стъписването си се задави и опръска целия си смокинг с водка.

Как е могъл Райли да падне тъй ниско? Като студент той беше ексцентрик, но чак пък толкова… И колко по-коварни щяха да са слуховете, ако се разбереше, че бележката е писана от продавач на хотдог! А Райли като нищо би дошъл в университета с количката, за да продава кренвирши точно пред факултета за обществени науки. Умишлено би превърнал този случай в един огромен цирк. Това щеше да е позорен фарс, в който той, Талк, щеше да бъде клоунът. Остави вестника и чашата и закри лицето си с ръце. Налагаше се да надживее тази бележка. Щеше да отрича всичко.

IV

Мис Ани прегледа сутрешния вестник и стана пурпурночервена. Беше се почудила защо ли е толкова тихо тая заран в дома на семейство Райли. Е, това вече преля чашата на търпението. Сега и на квартала му се лепна лошо име. Повече не можеше да издържа. Тези хора трябваше да бъдат изселени. Тя щеше да накара и съседите да подпишат молбата за пред съда.

V

Полицаят Манкузо отново прегледа вестника. После го разгъна пред гърдите си и светкавицата проблесна. Беше донесъл собственото си фотоапаратче и бе помолил сержанта да го снима на фона на участъковия декор: пред шефското бюро, отвън на стъпалата, до полицейска кола, с една от колежките, която съблюдаваше да не се превишава скоростта в районите на училищата.

Когато му остана само още една поза, полицаят Манкузо реши да комбинира два от основните момента за драматичен финал. И докато колежката, която се правеше на Лана Лий, се качваше на задната седалка в полицейската кола, като гримасничеше и размахваше юмрук за мъст, той се изрепчи пред фотоапаратчето с разгънатия вестник, а лицето му се изкриви в сурова усмивка.

— Е, Анджело, това ли беше? — попита колежката в нетърпението си да стигне до близкото училище, преди да е изтекло времето, в което бе валидно ограничението на скоростта.

— Страшно много ти благодаря, Гладис — отвърна Манкузо. — Дечицата ми искаха още снимки, та да ги показват на приятелчетата си.

— Разбира се — извика Гладис, бързайки да излезе от двора на участъка с чанта, претъпкана от карнетки за глоба. — Имат право да се гордеят с баща си. Драго ми е, че можах да ти услужа, муце. Прииска ли ти се да направиш още снимки — свиркай.

Сержантът изхвърли светкавицата еднодневка в едно боклукчийско кошче и стисна с ръката си като с клещи закачалчестото рамо на Манкузо.

— Сам-самичък ти разби най-активните търговци на порнография из гимназиите в тоя град. — Ръката му се стовари върху плешката на полицая. — Не кой да е, а Манкузо арестува жената, която и най-добрите ни цивилни не успяха да заблудят. Манкузо, както разбирам, е работил тайно върху този случай. Манкузо може и да идентифицира един от нейните агенти. А кой е човекът, който постоянно е излизал по самоинициатива, за да търси типове като ония трите мадами, за да ги арестува? Манкузо, ето кой.

Маслинената кожа на полицая Манкузо лекичко поруменя, като не промениха цвета си само местата, където тя беше изподрана от женското спомагателно крило на Партията за мир. Те и така и така си бяха червени.

— Просто късмет — даде някакво обяснение той, като попрочисти гърлото си от несъществуващите храчки. — Някой ме насочва към заведението. После оня Бурма Джоунс ми вика да разгледам шкафа под бара…

— Ти сам-самичък направи полицейски обиск, Анджело.

Анджело ли? Лицето му прие какви ли не междинни нюанси между оранжевия и виолетовия цвят.

— Няма да се изненадам, ако те повишат за тази ти постъпка — добави сержантът. — Доста дълго време беше нищо и никакъв си полицай. Само допреди ден-два и аз те мислех за голям смотаняк. Така де, какво ще кажеш за това а, Манкузо?

Полицаят Манкузо с всичка сила прочисти гърлото си.

— Може ли да ми върнете апарата? — попита едва разбираемо той, когато ларинксът му вече беше чист.

VI

Санта Баталия показа вестника на майчиния си портрет и рече:

— Доволна ли си, душко? Доволна ли си, че внучето ти Анджело се справи тъй чудесно? Драго ли ти е, а, гълъбче? — Тя посочи другата снимка. — А какво ще кажеш за побъркания син на клетата Айрини, дето се е проснал насред улицата като изхвърлен от морето кит? Тъжна работа, нали? Това момиче трябва тоя път да ги накара нейде да го приберат. Мислиш ли, че някой мъж ще се ожени за Айрини, ако тлъстият нехранимайко се вргаля из дома им? Няма я!

Санта грабна фотографията на майка си и я млясна влажно-влажно.

— А ти не бери грижа, душко. Моля си се аз за тебе.

VII

Клод Робишо прегледа вестника с присвито сърце, докато пътуваше в трамвая към болницата. Как можеше това голямо момче тъй да позори такава мила и добра жена като Айрини? Тя вече бе толкоз залиняла и изтощена от тревогите по сина си! Санта беше права: момчето на Айрини трябваше да се лекува, преди да е опозорило още повече чудесната си майчица.

Този път доларите бяха само двайсет. Следващия можеше да бъдат много повече. Дори при наличието на добра пенсийка и някой и друг имот на кой щеше да му е по кесията такъв заварен син?

Но най-лошо от всичко бе опозоряването.

VIII

Джордж залепваше статията в албумчето с изрезки, което му беше спомен от последния учебен срок. Залепи я върху една празна страница между рисунката на патешката аорта от часа по биология и съчинението върху историята на Конституцията. Трябваше тъпкано да си го върне на тоя Манкузо; а Манкузо наистина си разбираше от работата. Джордж се зачуди дали името му фигурира върху листа, който ченгетата бяха открили в шкафа. Ако бе така, нямаше да е зле да иде на гости у чичо си, който живееше на крайбрежието. Но дори тогава те пак щяха да разполагат с неговото име. А пък пари да замине където и да било той нямаше. Най-добре известно време да си стои вкъщи. Идеше ли в центъра, Манкузо можеше да го мерне отнякъде.

Майката на Джордж, която чистеше с прахосмукачката другия край на хола, наблюдаваше обнадеждена как синът й се занимава с училищните си албуми. Може би отново го обхващаше ищаха да се учи? Тя и баща му явно не успяваха да му въздействат. А какво можеше да постигне на днешно време едно момче без гимназиално образование?

Какъв можеше да стане?

Тя изключи прахосмукачката и отиде да провери кой звъни на вратата. Джордж разглеждаше фотографиите и се чудеше какво ли е правил оня продавач в «Нощна веселба». Абсурдно беше той да е полицейски агент. Но във всеки случай Джордж не му бе казал откъде идват снимките. Имаше нещо странно в цялата тая работа.

— Полиция ли? — чу той майка му да пита на вратата. — Вие май сте сбъркали адреса.

Джордж се упъти към кухнята, преди още да се досети, че оттам вече няма накъде да иде. Апартаментите в този блок имаха само по един изход.

IX

Лана Лий разкъса вестника на парчета, а после и тях на още по-мънички парченца. Когато надзирателката се спря отпред, за да й каже да си почисти боклука, една от членките на женското спомагателно крило, което споделяше същата килия, й отвърна:

— Изчезвай! Ние живееме тука, нали така? А ние обичаме да има разни хартийки по земята!

— Чупка! — добави Лиз.

— Омитай се! — не закъсня и Бети.

— Ще се погрижа аз за тая килия, и то как! — закани се надзирателката. — А и голяма гюрултия вдигате, още откакто дойдохте снощи.

— Я да ме разкарате от тая проклета дупка! — изкрещя срещу й Лана Лий. — И секунда повече не мога да изкарам с тия три биячки!

— Ехей! — подвикна Фрида на двете си съквартирантки. — Тая кукла нещо не ни харесва!

— Такива като вас затриват Квартала! — отвърна й Лана.

— Млъквай! — заповяда Лиз.

— Ще млъкне не, ами… — обади се и Бети.

— Махнете ме оттука! — крещеше Лана през решетките. — Едва-що изкарах тая шибана нощ с трите таласъмки! И аз имам някакви права! Не може насила да ме завирате тука!

Надзирателката й се усмихна и отмина.

— Хей! — прокънтя из коридора гласът на Лана. — Върни се!

— По-леко, коте! — посъветва я Фрида. — Стига си ни усложнявала живота! Я сега ни покажи снимките, които си покрила в сутиена.

— Веднага — добави Лиз.

— Вади картичките, кукло! — заповяда Бети. — Писна ни да гледаме чекиджийските стени!

Трите в един и същи миг се нахвърлиха върху Лана.

X

Дориан Грийн обърна една от изисканите си визитни картички и изписа на обратната страна с печатни букви: ВЕЛИКОЛЕПЕН АПАРТАМЕНТ ПОД НАЕМ. СПРАВКИ В 1А. Той излезе на калдъръмената алея и заболе картичката най-отдолу на един от тапицираните с черна изкуствена кожа кепенци. Момичетата нямаше да ги има доста дълго този път. Полицаите са тъй непреклонни, когато става дума за повторно нарушение. За жалост тези трите никога не се бяха държали особено любезно със съседите в Квартала, иначе някой, естествено, щеше да им посочи прелестния полицай и нямаше да допуснат фаталната грешка да нападат служител на полицията.

Но те бяха тъй импулсивни, тъй агресивни! Дориан съзнаваше, че без тях той и къщата му са напълно беззащитни. Вложи особено старание да заключи здраво вратата от ковано желязо. После се върна в апартамента си, за да довърши работата по почистването на боклуците, останали от учредителното събрание. Това бе най-фантастичната забава в неговото поприще: в разгара й Тими бе паднал от един полилей и си беше изкълчил глезена.

Дориан вдигна каубойския ботуш, чийто ток се беше счупил, и го запрати в една кофа за боклук, като се чудеше дали онзи невъзможен Игнациус Дж. Райли се беше оправил. Някои хора чисто и просто едва се издържаха. Майката на прекрасната циганка навярно е била покрусена от този ужасен вестникарски шум.

XI

Дарлин изряза снимката си от вестника и я постави върху кухненската маса. Каква премиера само! Е, поне си беше докарала от нея и малко популярност.

Тя взе роклята на Харлет О'Хара от канапето и я окачи в дрешника, а какадуто я наблюдаваше и от време на време програчваше. Джоунс се бе намесил, и то не как да е; още щом разбра, че оня е ченге, го заведе при шкафчето под бара. Сега тя и Джоунс вече не работеха. «Нощна веселба» не функционираше. Лана Лий не се тиражираше. Ех, тая Лана! Да позира за порноснимки! Главата си залагаше за тия пари…

Дарлин погледна към «златната» обеца, която какадуто си бе донесло вкъщи. Лана беше права от самото начало. Тая тлъста откачалка наистина беше като целувката на Смъртта. Как грубо се държеше с бедната си майчица! Клетата женица!

Дарлин седна да обмисли какви са възможностите да си намери работа. А какадуто запляска с криле и продължи да грачи, докато тя не забучи в клюна му новата придобивка и любима играчка — обецата. Телефонът иззвъня, тя вдигна и един мъж каза:

— Вижте, докарахте си популярност, и то не малко. Та аз държа един бар тука на Бърбън и…

XII

Джоунс разгъна вестника върху тезгяха в кръчмата на Мати и издуха към него малко дим.

— Уау! — Той се обърна към мистър Уотсън. — Добра идея ми даде ти със саботажа. Така се саботирах сега, че пак съм скитник!

— Тоя саботаж избухнал като атомна бомба, а?

— Дебелият изрод е атомна бомба сто процента! Мама му стара! Насочи я само тая бомба към някой и докато пада, всички ви ще спипат и ще ви гръмнат задниците! Айааа! В «Нощна веселба» снощи беше като в зоологическата. Най-напред птицата се снесе, после и дебелогъзият се пръкна, а след него и трите пачаври, дето май право от тепихата го бяха фъснали. Мама му стара! Всички се дерат, налагат и врещят, дебелогъзият се проснал насред улицата като пуклясал, ония се трепят, псуват се и се въргалят по земята, а свинята му тлъста бере душа на платното. Мязаше на тупаница в бар от уестърните, на патаклама в някоя банда! Такава тълпа си имахме на Бърбън стрийт, че ако гледаш отстрани, ще кажеш тия мач играят. Довтаса полицията и отмъкна оная кучка Лий. Хей! Излезна, че никакво аверче си нямала в участъка. Може да душат при някои от сираците, дето ги крепеше. Уау! Бе тоя вестник що народ домъкна да ме снимат и да ме питат кво е станало! Кой вика, че черните не можели да си набутат снимката на първа страница, а? Айааа! Уау! Ще стана най-известният скитник в тоя град. Ще видиш. Рекнах му го аз на полцая Манкузо, викам: «Хей, сега като затвориха вертепа, що не му редиш на оня ти приятел там, в участъка, че съм ти помогнал, та да не почнат пак да ме дърпат за скиторене. На кой му се ще да го тикнат в пандиза с Лана Лий? Тя и отвънка беше една стока… Мама й стара!»

— А имаш ли нещо наум къде да си търсиш работа, момче?

Джоунс издуха един тъмен облак, същинско буреносно предупреждение, и подхвана:

— След тая работа, дето досега я бачках, и то под минималната надница, платена почивка заслужавам, ей! Айааа! Къде ще си намеря друга? И без това вече що негра си трепят краката по улиците, та дано намерят нещо! Уау! Никак не е лесно да си набуташ задника там, дето добре плащат. Де аз да бях единственият! А и на Дарлин няма да й е леко да намери нещо добре платено за нея и за бойния орел. Който я е видял кво направи, като се изсули за пръв път на сцената, пожарни маркучи ше пуска срещу нея, весне ли се при него да търси бачкане. Чат ли си сега? Пускаш някой като дебелогъзия за саботаж, и куп невинни хорица като Дарлин се прецакват. Дето викаше мис Лий, тоя тлъст изрод ше пропилее на всекиго капиталовложението. Дарлин и бойното й орленце сега сигурно се киризят един друг и си викат: «Уау! Ама ква премиера беше! Хей! Откриване и половина! Много ми е жал, че тоя

саботаж така накъм Дарлин избухна, ама като го видях оня, дебелогъзия, не можах да устои и тва е. Знаех си, че ще е като експлозия в «Нощна веселба». Айааа! Ама как избухна само! Ехей!».

— Ти все пак си късметлия, че полицията не те е прибрала, задето бачкаше в тоя бар.

— Полицаят Манкузо, вика, бил доволен, че съм му показал шкафа. «На нас от полицията хора като тебе ни трябват, да ни помагат», така разправя. А и още: «Хора като тебе ще ми помогнат далече да стигна!» Па аз му викам: «Уау! Ти глей да не забравиш да му редиш на оня ти приятел там, в участъка, че, току-виж, пак почнали да ме дърпат за скиторене». А оня вика: «Че как бе, мъжки! Всички в участъка ще са ти благодарни!». Та сега ония полцаи са ми благодарни. Хей! Току-виж, съм получил и някоя награда! Уау! — Джоунс насочи малко пушек към светлокафявото лице на мистър Уотсън. — А оная кучка Лий как беше надиплила, ама собствените си снимки в шкафа! Полицаят Манкузо така ги зяпаше, че зъркелите му аха, и да изпаднат на земята. И вика: «Уау! Хей! Уауу!». Вика: «Момче, да знаеш, че сега ще стигна далече!». Па аз си викам: «Някои може и далече да стигнат. Някои — пак скитници да станат. Вече няма да ги назначават на добре платена работа под минималната надница след тая вечер. Ще си се шляеме нагоре-надолу из града, ще си купуваме климатик, цветен телевизор…». Мама му стара! Най-напред прочут метлен специалист, сега пък — скитник!

— Е, винаги може да е и по-зле…

— Да. Ама тва ти можеш да го кажеш. Имаш си малка търговийка, имаш син даскал, а той сигурно си има… буик, климатик и телевизор. Уау! Пък аз си нямам и радио даже. Заплатата на «Нощна веселба» държи народа под климатичното ниво. — Джоунс сформира един философски облак. — Е, малко нещо си прав, Уотсън. И по-зле можеше да е. Ами ако аз бях тоя, дебелогъзият? Уау! Кви само може да му се случат на такъв като него! Ехей!

XIII

Мистър Ливай се отпусна на тапицирания в жълто диван и разгъна вестника, който всяка сутрин се доставяше на крайбрежието по абонамент, но далеч по-скъп, отколкото този в града. Чудесно беше да си седи сам-самичък на дивана, но изчезването на мис Трикси не бе достатъчно, за да му повдигне настроението. Беше прекарал една безсънна нощ. Мисис Ливай лежеше върху тренажора и подлагаше пухкавостта си на ранно утринни подръчквания. Беше се умълчала, заета с някакви планове относно фондацията, които излагаше на лист хартия, подпрян върху полюшкващата се предна част на уреда. Тя остави молива за миг и се наведе, за да си избере една бисквитка от кутията на пода. Именно бисквитите бяха причина за безсънната нощ на мистър Ливай. Двамата с жена му бяха предприели пътуването през боровите гори до

Мандевил и не само че не откриха там мистър Райли, а и доста грубо бяха отпратени от болничните власти, които ги бяха взели за зевзеци. То мисис Ливай точно така и изглеждаше с платиненорусата си коса, слънчевите очила със сини стъкла и морскосиния грим, който образуваше около стъклата пръстен, подобен на ореол. Седнала в спортната кола пред главното здание на психиатрията в Мандевил в този си вид и с една огромна кутия холандски бисквити на коленете, тя вероятно бе събудила у служителите подозрения, рече си мистър Ливай. Но пък бе понесла всичко много спокойно. Издирването на мистър Райли, изглежда, не я безпокоеше бог знае колко. Съпругът й започваше да предусеща, че тя не държеше особено да открият Райли и че в някое кътче на съзнанието си тайно се надяваше Ейбълман да спечели делото, за да може да развее после пред Сузън и Сандра последвалата бедност като сетно доказателство за пълния провал на баща им. Тази жена бе толкова лукава и прикрита, че човек можеше да предскаже какво ще направи единствено когато тя усетеше възможност да сразi мъжа си. Той вече започваше да се колебае накъде клони жена му — към неговата страна или към тази на Ейбълман.

Беше наредил на Гонзалес да откаже резервациите за пролетните тренировки. Случаят «Ейбълман» трябваше да бъде изяснен. Мистър Ливай поизправи вестника и отново констатира, че ако храносмилателната му система не се бунтуваше така, щеше да отдаде времето си за упражняването на надзор върху «Панталони Ливай». Подобни неща нямаше да стават; животът щеше да си тече спокойно. Но самото име, самите шест срички «Пан-та-ло-ни Ли-вай» причиняваха киселинни усложнения в стомаха му. Навярно трябваше да промени това име. Навярно трябваше да смени Гонзалес. Но пък завеждащият кантората бе тъй предан! И беше влюбен в неблагодарната си и нископлатена работа. Не можеше току-така да го изхвърли. Къде щеше да си намери друга работа? И което беше по-важно — кой щеше да го замести? Едно от добрите основания да не закрие «Панталони Ливай» бе, че компанията осигуряваше работа на Гонзалес. Мистър Ливай се замисли, но друго основание така и не успя да изнамери. Затвореха ли фабриката, Гонзалес можеше да извърши самоубийство. Цял един човешки живот трябваше да се има предвид. Пък и явно никой не желаеше да я купи!

Леон Ливай можеше да нарече своя монумент поне «Шалвари Ливай». Не звучеше кой знае колко лошо. През целия си живот, но особено като дете, кажеше ли «Панталони Ливай», Гюс Ливай винаги чуваше стандартния въпрос: «Пантеони значи, а?». Когато стана на около двайсет години, спомена пред баща си, че една промяна на фирмата би могла да им помогне в търговията, но баща му се развика: «Значи «Панталони Ливай» изведнъж вече не ти е по аршина? А ядеш от «Панталони Ливай». И кола караш от «Панталони Ливай». Аз съм

«Панталони Ливай»! На това признателност ли му викаш? Това синовна привързаност ли е? После ще поиска и името да си сменям! Млък, нехранимайко! Марш да си играеш с автомобилчета и разни пикли! Голямата икономическа криза ми е на главата и мъдри съвети от тебе не ми трябват! Върви да предложиш съвета си на Хувър[33]. Кажи му да смени името си на Шлемил! Вън от кабинета ми! Млък!»

Гюс Ливай прегледа снимките и статията на първата страница и подсвирна през зъби:

— О, боже!

— Какво има, Гюс? Неприятности ли? Неприятности ли имаш? Цяла нощ не мигна. Водата във ваната за масажи шуртя чак до сутринта. Всеки момент ще превъртиш. Моля те, иди при лекаря на Лени, преди да си започнал да буйстваш.

— Открих мистър Райли!

— И навярно си щастлив.

— А ти не си ли? Виж, изписали са го във вестника.

— Нима? Я го дай насам. Чудех се какво ли става с младия идеалист. Сигурно е получил обществена награда.

— Допреди малко разправяше, че бил психо.

— Щом му сече пипето да ни изпрати чак в Мандевил като двама малоумници, значи не е чак толкова психо. Дори човек като идеалиста може да ти свие някой номер.

Мисис Ливай огледа двете жени, птицата и хилещия се портиер.

— Къде е той? Идеалисти тук не виждам. — Мистър Ливай й показа поразената крава, проснала се насред улицата. — Нима това е той? До бордюра? Каква трагедия! Запои, пиянство, безнадеждност, вече подпухнал и немил-недраг. Запиши го в бележника си ведно с мен и мис Трикси, като поредния живот, който си съсипал.

— Някаква птица го клъвнала по ухото… абе шашава история. Виж само, виж ги съмнителните типове на тая снимка. Казах ти аз, че има полицейско досие. Ето това са му другарите. Стриптийзьорки, сводници и порнографи!

— Някога се беше посветил на идеалистки каузи. Погледни го сега. Но ти не се тревожи. Някой ден ще си платиш за всичко. След няколко месеца, когато Ейбълман те довърши, ще се озовеш на улицата във фургон, подобно на баща си. Ще разбереш тогава какво значи да въртиш търговията като плейбой. Сузън и Сандра ще изпаднат в шок, като открият, че семейството им няма ни стотинка! Ех, само каква зелена улица ще ти дадат! Гюс Ливай — бившият ни татко!

— Още сега отивам до града, за да говоря с Райли. И ще оправя тая шашава история с писмата веднъж завинаги.

— Охо! Гюс Ливай — детектив! Я не ме карай да се смея. Сигурно сам си го написал това писмо някой ден, след като си спечелил на надбягвания и си се чувствал непобедим. Знаех си, че дотук ще се

стигне.

— Струва ми се, че ти всъщност с нетърпение очакваш това дело. Че ти всъщност искаш да ме видиш разорен, пък нищо, че това би значело и ти да се затриеш.

Мисис Ливай се прозина.

— Нима мога да се боря срещу онова, към което си се стремил цял живот? Това вече напълно доказва на децата, че всичко, което съм им наговорила за теб, е самата истина. Колкото повече мисля за заведеното дело, толкова повече се убеждавам, че всичко това беше неизбежно, Гюс. Хвала тебе, боже, че мама има известни средства. Знаех си, че ще се наложи някой ден да се върна пак при нея. Но тя вероятно ще трябва да зачеркне Сан Хуан. Човек не може да изхранва Сузън и Сандра само с фъстъци.

— Ооо, я млъквай!

— Караш ме да млъкна? — Мисис Ливай заподскача нагоре-надолу върху тренажора. — Да наблюдавам катастрофата ти, без да гъкна? Та аз трябва да правя планове за себе си и за децата. Искам да кажа, че животът си тече, Гюс. Не мога да се оставя да ме доведеш до просешка тояга. Трябва само да сме признателни, че баща ти не е между нас. Ако бе доживял да види как «Панталони Ливай» заради една груба шега отиде, че се не видя, о, ти щеше да си платиш! Повярвай ми! Леон Ливай щеше да те изгони от страната. Този човек имаше смелост, решителност. Но каквото и да стане, фондация «Леон Ливай» ще бъде основана. Дори ако трябва с мама да се лишаваме от много неща, пак ще учредя наградата. С нея ще удостоявам и възнаграждавам хора, които имат куража и храбростта на баща ти. Не ще ти позволя и неговото име да помъкнеш в безславното си шествие към просешката тояга. Когато Ейбълман приключи, истински късмет ще е за теб, ако те вземат като чистач в някои от отборите, които толкова обичаш. Ох, как ще работиш тогава! Как ще търчиш насам-натам с ведрото и парцала като някой нехранимайко! Но недей да се самосъжаляваш. Ти сам си си виновен.

Мистър Ливай сега разбра, че изкълчената логика на жена му просто изискваше от него да се разори. Тя желаеше да види как Ейбълман тържествува; победата му за нея щеше да е някакво чудато изкупление на вината. Откакто бе прочела писмото на Ейбълман, разсъдъкът й вероятно бе обследвал въпроса от всеки възможен ъгъл. Всяка минута, докато бе въртяла педалите на велоергометъра или пък докато бе подскачала върху тренажора, логическата й система навярно й бе нашепвала все по и по-убедително, че Ейбълман трябва да спечели делото. Това щеше да е победа не само за Ейбълман, но и за нея. Всеки един от устните и писмени пътни знаци и указателни табели, които бе издигала пред двете си щерки, сочеше към окончателния и ужасен провал на баща им. Мисис Ливай не можеше да се остави да бъде оборена. Този иск за възмездие на обидата в размер на петстотин хиляди

долара й беше необходим. Тя дори не прояви интерес относно предстоящия му разговор с Райли. От чисто материалната и предметна сфера заведеното от Ейбълман дело се беше възвисило до мирогледната и духовната, където вселенските и космическите сили повеляваха Гюс Ливай да изгуби, повеляваха един бездетен и неутешим Гюс Ливай нескончаемо да броди по света с ведрото и парцала.

— Е, аз тръгвам по дирите на Райли — най-накрая рече мистър Ливай.

— Каква целеустременост! Направо не мога да повярвам. Не се тревожи, ти нищо няма да успееш да припишеш на младия идеалист. Той е прекалено умен. Ще ти свие още някой номер. Ти само гледай. Пак ще те прати за зелен хайвер. Напред към Мандевил! Но този път теб ще те задържат там; теб, мъжа на средна възраст, който кара една играчка, една спортна количка като някой колежанин.

— Отивам право у дома му.

Мисис Ливай сгъна проектите си за фондацията и изключи тренажора с думите:

— Е, ако ще ходиш в града, вземи ме със себе си. Все се тревожа за мис Трикси, откакто Гонзалес докладва, че е ухапала гангстера по ръката. Трябва да я видя. Старата й враждебност към «Панталони Ливай» отново е излязла на бял свят.

— Ама ти наистина ли ще продължиш да си играеш с оня дъртофелник? Не я ли измъчи достатъчно?

— Не искаш да направя дори едно мъничко добро дело. Твоят тип не е описан дори в учебниците по психология. Трябваше да отидеш при лекаря на Лени, ако не за себе си, то поне заради него. Само да опише твоя случай в списанията по психиатрия и веднага ще го поканят да чете лекции във Виена. Ще го направиш прочут, подобно на сакатото момиче или на еди-кой си там, дето е направил от Фройд това, което е.

Докато Мисис Ливай се ослепяваше с многобройните пластове морскосини сенки, приготвяйки се за предстоящата мисия на милосърдието, той изкара спортната си кола от огромния, троен гараж, построен от грубо одялан камък, сякаш за едновремешните карети, и остана в нея, загледан към спокойната, леко накъдрена от вълните вода на залива. Стреличките на киселините пронизваха гърдите му. Райли трябваше да направи някакво признание. Безчестните адвокати на Ейбълман можеха да го погубят; той не биваше да предлага на жена си удовлетворението да наблюдава това. Ако Райли си признаеше, че е написал писмото, ако той, Гюс Ливай, някак си успееше да се измъкне невредим от това положение, щеше да се промени. Щеше да даде обет, че ще стане нов човек. Дори можеше да започне да понаглежда и компанията. И колко разумно и практично беше да упражнява там някакъв надзор! Запуснатата «Панталони Ливай» беше като запуснато дете: можеше да стане правонарушител, да започне да създава какви ли

не проблеми, които малко възпитание, малко грижи и поддръжка биха предотвратили. Колкото по-настрани стоеше човек от «Панталони Ливай», толкова повече тя го тормозеше. Тази компания беше като вроден порок, като унаследено проклятие.

— Всичките ми познати имат хубави големи лимузини — говореше мисис Ливай, докато влизаше в малкото автомобилче. — Но не и ти. Не. Ти обезателно трябва да имаш детска количка, която струва повече от кадилак и непрекъснато ми разрошва косата.

Сякаш за да докаже това й твърдение, един лакиран кичур втвърдено се развя по посока на вятъра, когато изфучаха с рев към крайбрежната магистрала. Докато пътуваха сред блатата, и двамата мълчаха. Мистър Ливай нервно обмисляше бъдещето си. Мисис Ливай с удовлетворение обмисляше своето, а морскосините й мигли спокойно потрепваха от вятъра. Най-сетне колата изрева на градска почва, а мистър Ливай дори увеличи скоростта, като усети, че все повече и повече се приближават до изкукалия Райли. Да дружи със сбирщината от Френския квартал! Един господ знаеше какъв е личният живот на тоя Райли. Налудно след налудно произшествие, безумие подир безумие.

— Мисля, че най-после анализирах твоя проблем — рече мисис Ливай, когато колата намали ход и се вля в градското движение. — Бясното ти каране ми послужи като указание. То хвърли обилна светлина. Сега вече зная защо бе толкова бездеен, защо нямаш никакви стремежи, защо запрати бизнеса си в небитието. — Мисис Ливай направи драматична пауза. — Ти имаш влечение към смъртта.

— За последен път ти казвам днеска: млъкни!

— Скандали, враждебност, негодувание! — възкликна щастливо мисис Ливай. — Това ще свърши много зле, Гюс.

Тъй като беше събота, «Панталони Ливай» бяха прекратили за тази седмица набезите си срещу концепцията за частната стопанска инициатива. Колата мина покрай фабриката, която действаща или бездействаща, откъм улицата изглеждаше все тъй замряла. Тъничка струйка дим, подобна на онази, която се получава при горенето на листа, се издигаше от един от антеноподобните комини. Мистър Ливай умислено се загледа в пушека. Работник сигурно бе тикнал в петък вечер една от кроячните маси в някоя от пещите. Може и сега дори да имаше някой, който да си гори листенца вътре. И по-странни неща бяха ставали. По време на едно от увлеченията си по керамика самата мисис Ливай бе разпоредила една от пещите да се предостави за нейните грънци.

Когато минаваха покрай фабриката, тя втренчи погледа си в нея и промълви: «Тъжно, тъжно…», след което завиха покрай реката и най-после спряха пред една дървена, доста занемарена сграда срещу пристана на Дизайър стрийт. Цяла диря от какви ли не боклуци приканваше минувачите да изкачат небоядисаните входни стъпала в

преследването на някаква цел вътре в самата сграда.

— И да не се бавиш много — каза мисис Ливай в процеса на привдигане и възвисяване, наложителен, ако искаш да измъкнеш тялото си от една спортна кола. Тя взе със себе си кутията холандски бисквити, първоначално предназначена за пациента в Мандевил. — До болка ми омръзна това начинание. Но може би тя ще обърне повече внимание на бисквитите и няма да се налага много-много да водя разговор. Желая ти успех с идеалиста. И не му позволявай да ти свие още някой номер.

Мистър Ливай полетя към жилищната част на града. На един светофар той погледна пак адреса на Райли, изписан в сутрешния вестник, който лежеше сгънат в дупката помежду кофоподобните седалки. После продължи по течението на реката, зави по Константинопъл и дълго подскача из дълбоките дупки, докато не намери въпросния миниатюрен дом. Възможно ли бе огромният куку да живее в такава кукленска къщурка? И как ли влизаше и излизаше през входа?

Мистър Ливай изкачи стъпалата и прочете надписа МИР НА ВСЯКА ЦЕНА, прикрепен с кабарчета върху един от стълбовете на верандата, както и табелата: МИР ЗА ДОБРОНАМЕРЕНИТЕ ХОРА, окачена на самия вход. Не беше сбъркал адреса, две мнения нямаше. А вътре звънеше телефон.

— Няма ги вкъщи! — провикна се някаква жена иззад кепенците на съседната къща. — Телефонът им цяла сутрин не се спря да звънка!

После кепенците се отвориха, изтормозена на вид жена излезе на верандата и подпря зачервените си лакти върху парапета.

— А знаете ли къде е мистър Райли? — попита я мистър Ливай.

— Знам само, че хубаво са го изписали в сутрешния вестник. В лудницата, там трябва да отиде той! Без нерви останах вече! Когато се нанесох тук, до тия хора, все едно смъртната присъда си подписах!

— Той самичък ли живее? Веднъж, когато се обадих, една жена вдигна телефона.

— Майчицата му трябва да е била. И тя без нерви си остана! Сигурно е отишла да го вземе от болницата или оттам, дето са го пъхнали.

— Вие добре ли познавате мистър Райли?

— Още от дете го зная. Как само се гордееше майчето му с него! Всичките сестри в училището го обичаха, такова сладурче беше! А вижте само докъде стигна — да се търкаля по бордюрите! А и най-добре ще е да се замислят как да си оберат чукалата оттук. Повече не мога да издържам. Не спират да се карат!

— Може ли да ви попитам… Вие добре познавате мистър Райли. Смятате ли, че той е един доста безотговорен или, примерно, дори опасен човек?

— А на вас за какво ви е притрябвал? — присвиха се сълзливите очички на мис Ани. Още ли го е загазил?

— Казвам се Гюс Ливай. Той работеше при мен.

— Амии? Не думайте! Налудничавият Иднациус много се гордееше с тая си работа. Все го слушах да разправя на маминка си колко добре се справял там. Добре се справи, няма що! Две седмици не минаха и вече беше уволнен. Та щом е работил при вас, значи вие добре си го познавате.

Нима клетият, изкукал Райли действително се е гордеел с «Панталони Ливай»? Все за това разправял… Да, сигурен белег, че е ненормален.

— Кажете, моля. Той си имаше някакви неприятности с полицията, нали? А май че и нещо като полицейско досие или се лъжа?

— Около майчицата му се навърташе един полицай там. Най-обикновен таен агент. А около Иднациус — никой. Тя например обича и да си попийва. Напоследък май не съм я виждала честичко пияна, но известно време хич не си поплюваше. Поглеждам един ден накъм задния двор, а тя там цялата се омотала в мокрия чаршаф, дето висеше на въжето. Туй, че до тях живея, с десет години ми скъси живота, господине! Тоя шум! Банджо, тромпети, викове, крясъци, телевизия… Това семейство Райли трябва да се изсели в някоя ферма насред полето! Всеки ден вече гълтам по шест, по седем аспирина! — Мис Ани бръкна в деколтето на пеньоара си, за да напипа смъкналата се от рамото й презрамка. — Чакайте да ви разправя нещо. Трябва да бъдем справедливи. Той, Иднациус, беше нормален, докато не умря голямото му куче. Та имаше едно огромно кучище, дето все под прозореца ми лаеше. Точно тогаз почнаха да ми се разбиват нервите. А после кучето умря. Е, викам си, сега сигур мирно и тихо ще стане. Ама не стана. Иднациус взе, че тури кучето да лежи във вестибюла, а в лапите и цветенца му забучи. Тогава той и майка му за пръв път почнаха да се дърлят. Истината да ви кажа, все си мисля, че оттогаз тя започна да попийва. А Иднациус отива при свещеника, вика му да дойде нещичко да каже там, над кучето. Нещо като погребение му беше намислил. Разбирате, нали? Свещеникът, естествено, му казва «не» и аз мисля, че тогаз Иднациус напусна черквата. Та тоя дебелак взе, че уреди на кучето негово си погребение. А един гимназист не биваше така да прави. Виждате ли оня кръст? — Мистър Ливай погледна отчаяно гниещия келтски кръст отпред, на двора. — Точно там стана всичко. Беше събрал близо две дузини дечица и ги беше наредил наоколо, та да го гледат. На главата си беше турил голямо кепе като на Супермен и навсякъде, където и да погледнеш, горяха свещи. А майка му през цялото време му крещеше от вратата да хвърля кучето в кофата за боклука и да си влиза вътре. Е, точно тогаз нещата тръгнаха от лошо към по-лошо. А после Иднациус учи в университет има-няма десет годинки. Майчината му едва-що не се разори. Даже пианото, дето го имаха, се наложи да продава. Не че бях против де. А трябваше да видите онуй девойче, дето

си го хвана там, в университета. Викам си: «Е, чудесно! Може пък тоя Иднациус да се ожени и да се изнесе оттука!» Ама сбърках аз, сбърках! Нищо друго не правеха, все в стаята му стояха. И като че всяка нощ си устройваха седянка с народни песни. На какви неща се наслушах през тоз прозорец! «Дръпни я надолу тая пола!» и «Махай ми се от леглото!», и «Как смееш?! Аз съм девствен!» Ужасно беше! Започнах да пия аспиринте и през деня, и през нощта! Е, туй девойче взе, че си замина. Не я виня аз. Щурава трябва да е да се мъкне с него. — Мис Ани бръкна в противоположната посока да оправи и другата презрамка. — При толкова къщи в тоя град как можаха да ме настанят точно тука! Кажете де!

Мистър Ливай така и не можа да измисли каква ли ще е причината, поради която се е наложило да я настанят точно на това място. Но житието на Игнациус Райли го бе потиснало и много му се искаше вече да не е на Константинопъл стрийт.

— А тая историйка във вестника преля чашата на търпението! — продължи жената да говори бързо-бързо, в желанието си да предаде на публиката драмата на своето страдание. — Вижте само каква лоша слава е туй за квартала. Но почнат ли пак, тоя път ще се обадя в полицията да го приберат. Повече не мога да издържам! Без нерви останах! Дори когато Иднациус се къпе, имам чувството, че наводнението и мойта къща ще залее! Като че всичките ми тръби са се попукали! Стара съм вече. До гуша ми дойде от тия хора! — Мис Ани се загледа през рамото на мистър Ливай. — Драго ми беше, че си побъбрихме, господине. До скоро виждане…

Тя препусна навътре и затръшна кепенците. Внезапното й изчезване смути мистър Ливай, тъй както и странната биография на Райли. Какво кварталче само! Вила «Ливай» открай време издигаше бариера пред познанствата с подобни хора… След малко той видя как старият плимут направи опит да пусне котва край тротоара, при което тасовете му остъргаха бордюра, преди окончателно да се установи в покой. На задната седалка съзря силуета на изкукалия Райли. Жена с кестеняви коси се смъкна от шофьорската седалка и се провикна:

— Хайде, момче, слизай от колата!

— Това ще стане единствено когато ми изясниш връзката си с онзи похотлив старец! — отвърна силуетът. — Мислех си, че сме избягали от дегенериралия престарял фашист. Видно е обаче, че съм допуснал грешка. През цялото време си водила любов с него зад гърба ми. Вероятно самата ти го беше посадила там, пред «Д. Х. Холмс». И като се замисля, сигурно беше посадила там и монголоида Манкузо, за да започне този омагьосан кръг. Колко доверчив, колко наивен бях! Седмици наред съм бил лековерният наивник в тази конспирация. Това е заговор!

— Я слизай!

— Виждате ли? — попита през кепенците си мис Ани. — Пак започнаха!

Задната врата на колата се отвори с ръждясали скрибуцания и един издут до пръсване ботуш за сафари се смъкна върху стъпалото. Главата на кукуто беше бинтована. Той изглеждаше уморен и бледен.

— Не ще остана под един и същи покрив с разпусната жена! Шокиран съм и наранен! Собствената ми майка! Нищо чудно, че се държиш така свирепо с мен! Подозирам, че ме използваш като изкупителна жертва на собственото си чувство за вина.

Какво семейство, рече си мистър Ливай. Майката наистина приличаше на евтина проститутка. Той се зачуди за какво ли я е търсил тайният агент.

— Да си затваряш мръсната уста! — развиха се жената. — И всички тия думи заради един прекрасен и почтен мъж като Клод.

— Прекрасен мъж, а? — изсумтя Игнациус. — Още щом започна да се събираш с онези дегенерати, разбрах, че дотук ще стигнеш.

От съседните къщи неколцина души вече бяха наизлезли по вратите. Какъв ден се очертаваше! Мистър Ливай поемаше риска да се забърка в публичен скандал с тези обезумели хора. Киселините изпълниха гърдите му до крайна степен.

Жената с кестенявите коси бе паднала на колене и питаше небето:

— Какво сгреших бе, боже? Кажи ми, божичко! Добричка бях.

— Коленичила си върху гробчето на Рекс! — изкрещя Игнациус. — А сега казвай какво сте правили с онзи безпътен маккартист! Навярно и ти се числиш към някое тайно политическо ядро. Нищо чудно, че бидох бомбардиран от памфлетите за лов на вещици! Нищо чудно, че снощи бидох проследен! А къде е сватовницата Баталия? Къде е?! Тя трябва да бъде шибана с камшици! Всичко това е ход, насочен срещу мен, порочен заговор да бъда отстранен, за да не преча! Боже мой! Не ще и съмнение, че онази птица е била дресирана от банда фашисти! Те са способни на всичко!

— Клод само ме ухажва — отбранително отвърна Мисис Райли.

— Какво?! — прогърмя Игнациус. — Нима се опитваш да ми кажеш, че си позволявала на някакъв си старец да те опипва с лапите си от главата до петите?!

— Клод е порядъчен човек. Ръката ми е държал няколко пъти, нищо друго не е правил.

Синьо-жълтеникавите очи се кръстосаха от яд. Лапите затиснаха ушите така, че да не могат да чуват каквото и да било повече.

— Един господ знае какви неназовими желания храни този човек! Моля те, не ми казвай цялата истина. Тя окончателно ще ме съсипе!

— Млъкнете! — изкрещя иззад кепенците си мис Ани. — Времето ви в този квартал е преброено!

— Клод не е умен, но е благ човек. Държи се добре със семейството

си и това е най-важното. Санта вика, че обичал комунисите, защото бил самотен. Няма си нищо друго, с което да се занимава. Ако ето сега, в тая минутка, ми предложеше да се оженим, щях да кажа: «Добре, Клод.» Да, Игнациус, така щях да кажа. Хич нямаше да се замисля. И аз имам право някой да се държи добре с мене, преди да си умра. И аз имам право да живея така, че да не се тревожа откъде ще дойде следващият долар. Когато отидохме с Клод да ти вземем дрехите от старшата сестра и тя ни даде портфейла ти с почти трийсет долара в него, това преля чашата на търпението. Не стигат всичките ти щуротии, ами и пари от майчицата си да криеш…

— Тези пари ми бяха нужни за известна цел.

— А за каква? Да се събираш с мръсни жени, тъй ли? — Мисис Райли с мъка се надигна от гробчето на Рекс. — Ти не си само луд, Игнациус! Ти си и подъл!

— Нима наистина смяташ, че Клод roue[34] желае брак? — смотолеви Игнациус, променяйки темата на разговор. — Ще бъдеш мъкната от един зловонен мотел в друг. И ще свършиш със самоубийство.

— Искам ли, ще се омъжа, момче! Ти не можеш да ме спреш! Вече не можеш!

— Този човек е опасен радикал — мрачно заяви Игнациус. — Един господ знае какви политически и идеологически ужаси се таят в главата му. Той ще те подложи на мъчения или на нещо още по-лошо…

— Дявол да го вземе, ти за кой се мислиш бе, Игнациус, та да ми казваш какво да правя?! — Мисис Райли изгледа втренчено намусения си син. Тя беше отвратена, уморена и напълно дезинтересирана към онова, с което би могъл да й отвърне. — Клод е тъп. Добре. Това ти го признавам. От сутрин до вечер ме тормози с тия комуниси. Добре. Може и нищичко да не отбира от политика. Но мене политиката не ме тревожи. Тревожи ме това, че даже като умирам, няма да има кой да ми каже блага дума. Клод умее да се държи добре с човека, нещо, което ти не можеш направи с цялата си политика и тежки дипломи. След всичките добрини, които съм сторила за тебе, получавам само грубост и насмешки. Искам някой да се държи добре с мене, преди да си умра. Ти се научи на всичко, Игнациус, само не и на това да си човек.

— Не ти е писано да се отнасят добре с теб! — развика се Игнациус. — Ти си една явна мазохистка! Доброто отношение ще те объркa и ще те унищожи!

— Върви по дяволите, Игнациус! Толкова пъти вече си ми разбивал сърцето, че и да ги изброя не мога!

— Този мъж никога не ще влезе в този дом, докато аз съм тук! След като му омръзнеш, той вероятно ще обърне извратената си похотливост към мен!

— Какво каза, слабоумнико? Затваряй си тъпите устенца! До гуша ми дойде! Добре ще те подредя аз! Разправяш, че ти се ще да си

починеш, а? Чудесна почивка ще ти осигуря на тебе!

— А само като си помисля, че трупът на баща ми е още топъл в гроба — промърмори Игнациус и се престори, че избърсва известна влага от очите си.

— Мистър Райли се помина преди двайсе години.

— Двайсет и една — злорадстваше Игнациус. — Така значи! Ти си забравила дори възлюбления си съпруг!

— Моля за извинение — едва чуто се намеси мистър Ливай. — Ще може ли да поговорим, мистър Райли?

— Какво?! — изрева Игнациус, който чак сега забеляза човека, застанал на верандичката.

— За какво търсите Игнациус? — попита мисис Райли. Мистър Ливай се представи. — Ами ето ви го, лично! Дано само не сте повярвали на откачената история, дето ви я надума оня ден по телефона. Бях страшно уморена и не успях да му издърпам слушалката от ръцете.

— Ще може ли да влезем вътре? — попита мистър Ливай. — Бих искал да говоря насаме с него.

— Аз вече пет пари не давам — каза равнодушно мисис Райли. Тя хвърли един поглед към улицата и видя съседите, които ги наблюдаваха. — Хората наоколо разбраха всичко.

Но отвори входната врата и тримата влязоха в тесничкото вестибюлче. Мисис Райли остави хартиената кесия с шала и сабята на сина си и рече:

— Какво ще обичате, мистър Ливай? Игнациус! Върни се тук да говориш с човека!

— Майко, налага се да обърна внимание и на червата си. Изпълнили са се с негодувание спрямо травмиращите двадесет и четири последни часа.

— Излизай от банята, момче, и идвай тука! Та за какво ви е тоя ненормалник, мистър Ливай?

— Мистър Райли, знаете ли нещо за това?

Игнациус прегледа двете писма, които Ливай извади от сакото си, и заяви:

— Разбира се, че не. Това е вашият подпис. Напуснете незабавно този дом! Майко, това е злодеят, който така брутално ме уволни!

— Не сте ли написали вие това писмо?

— Мистър Гонзалес се държеше като същински диктатор. Той нивга не би ме допуснал до пишещата си машина! Всъщност веднъж, когато взорът ми случайно попадна върху кореспонденция, която беше съчинил в, бих казал, ужасна проза, той дори ми зашлеви плесница. Аз бях признателен дори ако позволеше да лъскам евтините му обуща. Известно ви е колко собственически е настроен към тази помийна яма — компанията ви.

— Известно ми е. Но той казва, че това не го е писал.

— Очевидна неистина! Всяка негова дума е измислица! Лъжовен и коварен е езикът му!

— Този човек иска да ни съди за доста много пари…

— Игнациус го е направил — малко грубичко го прекъсна мисис Райли. — Объркa ли се нещо, Игнациус го е направил. Където и да отиде, все неприятности създава. Хайде, Игнациус! Кажи истината на човека! Хайде, момче, хайде, че ще те фрасна по главата!

— Майко, накарай тази личност да си иде! — провикна се Игнациус и се опита да изблъска майка си към мистър Ливай.

— Мистър Райли, този човек възнамерява да ни съди за петстотин хиляди долара. А това е в състояние да ме разори.

— Ужас! — възкликна мисис Райли. — Игнациус, виж само какво си му надробил на клетия човечец!

Игнациус беше на път да обсъди темата за благоразумното си поведение в «Панталони Ливай», когато телефонът иззвъня.

— Ало? — обади се мисис Райли. — Аз съм майка му. Е, че как, трезва съм, разбира се! — Тя изгледа Игнациус свирепо. — Той? Тъй ли? О, не! — Под втренчения й поглед синът й започна да почесва ръцете си една о друга. — Добре, господине, ще си получите всичките неща, само не и обецата. Нея пилето я взело. Добре. Че как да не запомня какво ми казвате? Аз не съм пияна!

Мисис Райли затръшна слушалката и се обърна към сина си.

— Оня с кренвиршите беше. Уволнен си!

— Хвала тебе, боже! — въздъхна Игнациус. — Безпокоях се, че едва ли ще съм в състояние повече да търпя количката му.

— А какви си му ги наговорил за мене, момче? Че съм пияница ли си му казал?

— Не, разбира се. Какъв абсурд! Не разисквам деянията ти пред хората. Но без съмнение той ще да е разговарял с теб преди, когато си била под въздействието на алкохола. А откъде да зная, може и на среща да си ходила с него — на някоя пиянска веселба в хотдогови boites[35].

— Даже кренвирши по улиците не те бива да продаваш! И колко гневен беше човекът. Вика, че си му създал повече главоболия от който и да било друг продавач!

— Той доста активно възненавиди моя светоглед.

— Да мълчиш, че пак ще те зашлевя, чу ли?! — кресна мисис Райли. — А сега казвай истината на мистър Ливай!

Какво плачевно семейно обкръжение, рече си мистър Ливай. Тази жена действително се държеше като същински диктатор със сина си.

— Че какво пък, аз истината казвам — рече Игнациус.

— Дайте ми да видя писмото, мистър Ливай.

— Не й го показвайте. Тя, бих казал, чете ужасно. Сетне дни наред ще е като зашеметена.

Мисис Райли цапардоса с чантата си Игнациус по главата.

— Да не си посмяла повече!

— Не го удряйте — обади се мистър Ливай. Главата на кукуто и без това бе бинтована, а и от всяко насилие вън от боксовия ринг на него му призляваше. Тоя Райли си беше направо за окайване. Майката се мъкнеше с някакъв старец, пиеше и искаше синът й да се разкара, за да не й пречи. Вече беше регистрирана и в полицията. Онова куче навярно е било единствената радост в живота на изкукалия. Макар и посвоему, Райли бе проявил голям интерес към «Панталони Ливай». Сега мистър Ливай съжаляваше, че го беше уволнил. Кукуто се е гордеел с работата си в компанията. — Чисто и просто го оставете на мира, мисис Райли. Ще изясним всичко до най-малката подробност.

— Помогнете ми, сър! — изхлипа Игнациус и театрално сграбчи реверите на спортното сако. — Единствено Фортуна знае какво ще стори тази жена с мен! А аз съм твърде добре запознат с нечестивите и деяния. Това налага да бъда премахнат. Впрочем идвало ли ви е наум да поговорите с онази Трикси? Тя знае далеч повече, отколкото подозирате.

— Така казва и жена ми, но аз никога не съм й вярвал. Та нали мис Трикси е толкова стара, че… Едва ли би могла да направи списък дори на това, което трябва да си купи от бакалницата.

— Стара ли?! — не повярва на ушите си мисис Райли. — Игнациус! Ти ми каза, че Трикси било името на някакво симпатично девойче, дето работело в «Панталони Ливай». Каза ми, че вие двамата се харесвате! А сега разбирам, че тя е бабичка, която вече не може и да пише! Игнациус!

Всичко бе по-трагично, отколкото мистър Ливай си беше представял. Изкукалият клетник се бе опитал да убеди майката, че си има и приятелка.

— Моля ви — прошепна Игнациус на мистър Ливай, — елате в моята стая. Трябва да ви покажа нещо.

— И думичка не вярвайте на туй, което казва! — провикна се след тях мисис Райли, а синът й вече въвличаше мистър Ливай през прага на вмирисаното помещение.

— Чисто и просто го оставете на мира! — отвърна й доста твърдо мистър Ливай. Тая Райли не даваше на собственото си дете дори да гъкне. Беше зла като жена му. Нищо чудно, че Игнациус Райли беше такава развалина.

Щом вратата се затвори зад гърба им, на мистър Ливай внезапно започна да му се гади. Из стаята витаеше миризмата на стари чаени листенца и тя му напомни за съдчето, с което Леон Ливай никога не се разделяше — леко напукания порцеланов чайник, чието дъно вечно бе покрито с утаили се и преварени чаени листенца. Той отиде до прозореца и понечи да го отвори, но още щом погледна навън, очите му се срещнаха с тези на мис Ани, която втренчено го наблюдаваше иззад прикритието на своите кепенци. Обърна гръб на прозореца и видя, че Райли прелиства някаква папка.

— Ето ги — рече Игнациус. — Това са бележките, които нахвърлях, докато работех във вашата компания. Те ще ви докажат, че аз обичах «Панталони Ливай» дори повече от собствения си живот, че прекарвах всеки един от часовете, в които не спях, размишлявайки как точно да помогна на вашето предприятие. А и насън често ме навестяваха видения. Призраци от «Панталони Ливай» прелитаха величаво през спящата ми психика. Аз никога не бих написал писмо като това. Аз обичах «Панталони Ливай»! Ето! Хвърлете едно око, сър.

Мистър Ливай взе папката и там, където Райли сочеше с дебелия си показалец, прочете: «Днес нашата кантора най-сетне бе удостоена с присъствието на своя господар и повелител мистър Г. Ливай. Ако трябва да бъда съвсем искрен, ще споделя, че ми се стори доста нехаен и равнодушен.» Показалецът прескочи един-два реда. «След време ще узнае той за моята привързаност, за всеотдайността ми към неговата фирма! А личният ми пример от своя страна не е изключено за сетен път да го накара да повярва в «Панталони Ливай».» Пътепоказателният пръст посочи следващия параграф. «Ла Трикси все още таи дълбоко в себе си това, което знае, доказвайки по този начин, че е дори по-мъдра, отколкото я мислех. Подозирам, че й е известно твърде много и че апатията й е само фасада, зад която се крие ненавистта, която храни към «Панталони Ливай». Значително по-свързано говори, когато става дума за пенсиониране.»

— Ето ви го доказателството, сър! — заключи Игнациус, като измъкна папката от ръцете на мистър Ливай. — Разпитайте тази повлекана Трикси! Старческото й слабоумие е маска! То е една от защитните й реакции спрямо нейната работа и спрямо компанията. Всъщност тя мрази «Панталони Ливай», защото не я пенсионират. И кой може да я обвини? Много пъти, когато сме били насаме, тя часове наред е бръщолевила относно плановете си да «спипа» «Панталони Ливай». Ненавистта й излиза на бял свят под формата на язвителни нападки срещу корпоративната ви структура!

Мистър Ливай се опита да прецени фактите. Знаеше, че Райли действително бе обичал компанията; беше го забелязал в самата фирма, съседката му го беше казала, току-що бе прочел за всичко това. Трикси, от друга страна, мразеше компанията. Макар и жена му, и кукуто да твърдяха, че старческото й слабоумие и всичко във връзка с него е само параван, той се съмняваше, че тя е в състояние да напише подобно писмо. Но сега трябваше да се измъкне от клаустрофобогенната стаичка, защото вероятно в най-скоро време щеше да започне да повръща върху листовете, които покриваха пода. Докато мистър Райли бе стоял до него, за да му посочва необходимите пасажи, миризмата бе взела пълно надмощие. Започна опипом да търси дръжката, но изкукалият Райли се метна върху вратата.

— Трябва да ми повярвате! — въздъхна той. — Тази блудница

Трикси имаше фиксация на тема «пуйка» или «шунка». А не беше ли някакво печиво? На моменти държанието ѝ бе тъй свирепо и стъписващо! Закле се да си отмъсти, задето не са я пенсионирали на подходяща възраст. Тя бе преизпълнена с враждебност!

Мистър Ливай леко го избута встрани и излезе във вестибюла, където кестенявата жена го чакаше, като че ли бе пиколо.

— Благодаря ви, мистър Райли — каза той. Просто трябваше да се разкара от тази клаустрофобна миниатюра, приютила разбити сърца. — Ако пак ми потрябвате, ще ви се обадя.

— Пак ще ви потрябва! — провикна се подире му мисис Райли, когато той я подмина и тичешком се спусна по стъпалата. — Каквото и да е станало, Игнациус го е направил!

Тя извика и още нещо, но ревът на колата заглуши гласа ѝ. Синкав дим обгърна ударения плимут и мистър Ливай вече го нямаше.

— Сега няма да ти се размине — говореше на сина си мисис Райли, а ръцете ѝ стискаха бялата престилка. — Сега яко я загазихме, момче! Знаеш ли какво може да ти се случи за фалшификация? В затвора могат да те хвърлят! На клетия човечец дело за петстотин хиляди му виси на главата! Сега, Игнациус, няма да ти се размине! Сега яко я загазихме!

— Моля те! — немощно промълви синът ѝ. Бледата му кожа сменяше цвета си от бяло към по-бяло, та чак до сивкаво. Почувства се наистина много зле. Клапата му провеждаше известни маневри, които по блясък и сила надминаваха всичките ѝ действия до момента. — Когато тръгвах на работа, ти казах, че така ще стане.

Мистър Ливай избра най-прекия обратен път към пристана на Дизайър стрийт. Той наду газта, стигна до разклона и излетя на магистралата, разпален от чувство, което бе някаква далечна, но очевидна разновидност на решителността. Ако наистина неприязънта бе накарала мис Трикси да напише това писмо, то значи мисис Ливай носеше отговорността за делото на Ейбълман. А беше ли в състояние мис Трикси да напише нещо чак толкова смислено? Мистър Ливай се надяваше да е така. Бързо прекоси кварталчето, в което тя живееше, прелитайки покрай кръчмите и надписите ВАРЕНИ РАЦИ И СТРИДИ НА ПОЛОВИН ЧЕРУПКА, окачени къде ли не из околността. В самата кооперация просто проследи дирята от боклуци нагоре по стълбите и стигна до една кафява врата. Почука и мисис Ливай му отвори с думите:

— Я виж кой се връща! Страшилището за идеалиста! И разреши ли този случай?

— Може би.

— А сега говориш като Гари Купър. Две думи наместо отговор. Шерифът Гари Ливай! — Тя измъкна с нокти дразнещата я морскосиня мигла. — Е, да тръгваме. Трикси нагъва ли, нагъва от бисквитите. Започва да ми се повръща.

Мистър Ливай се провря покрай жена си и се озова пред сцена,

каквато не би могъл и да си представи. Вила «Ливай» не го беше подготвила не само за интериори като току-що видения на Константинопъл стрийт, но и за такива като този. Жилището на мис Трикси беше накичено с хартиени отпадъци, боклуци, вехтории, парченца метал и кашони. Някъде под всичко това имаше и мебели. Повърхността, видимият терен обаче представляваше планински релеф от стари дрехи, щайги и вестници. В центъра на планината имаше проход, сечище помежду боклука — тясна пътечка чист под; тя водеше към прозорец, до които мис Трикси седеше на един стол и дегустираше холандските бисквити. Мистър Ливай тръгна по пътечката, мина покрай черната перука, която висеше от една щайга, и покрай мъжките лачени обувки, захвърлени връз една купчина вестници. Единственият подмладителен елемент, който мис Трикси, изглежда, бе запазила, бяха зъбите; врязвайки се в бисквитите, те проблясваха между тънките й устни.

— Много се умълча! — отбеляза мисис Ливай. — Какво има, Гюс? Нов провал ли?

— Мис Трикси! — провикна се мистър Ливай досами ушите на старицата. — Писали ли сте писмо до «Ейбълманс Драй Гудс»?

— И сега удари на камък, нали? — полюбопитства мисис Ливай. — Идеалистът, предполагам, отново те е изиграл. Да, ти пак се хвана на въдицата на тоя Райли!

— Мис Трикси!

— Какво?! — озъби се тя. — Ще кажа само, че знаете как да пенсионирате човека.

Мистър Ливай й връчи писмото. Тя взе една лупа от земята и заразглежда буквите. Зеленатa козирка хвърляше мъртвешки отблясъци върху лицето и върху трохичките от холандските бисквити, обрамчили устните й. Веднага щом остави лупата, тя прохъхри щастливо:

— Сега вече сте я загазили!

— Но вие ли написахте това на Ейбълман? Мистър Райли така казва.

— Кой?

— Мистър Райли. Едрият човек със зеленатa шапка, който работеше в компанията. — Мистър Ливай й показа снимките от сутрешните вестници. — Ето този тук.

Мис Трикси курдиса лупата си върху вестника и заяви:

— О, божичко! Ето какво значи е станало с него! — Клетичката Глория! Сякаш беше наранена! — Това е мистър Райли, нали?

— Да. Спомняте си го, предполагам. Той казва, че вие сте написали писмото.

— Тъй ли? — Глория Райли не би излъгала. Всеки друг да, но не и Глория. Толкова й беше предана! Открай време й беше истинска приятелка. Мис Трикси опита да се добере до спомените в мрачината.

Може пък и тя да бе написала писмото. Какви ли не неща ставаха, които вече изобщо не можеше да си припомни. — Сигурно съм аз. Ами да. Както сами казахте, май че аз го написах това писмо. А и вие, хора, си го заслужавахте. През последните няколко години направо ме побъркахте! Нито пенсия! Нито шунка! Нищо! Едно ще ви кажа: дано изгубите всичко, което притежавате!

— Ти ли си го написала?! — развилня се мисис Ливай. — След всичко, което направих за тебе! Да приютим змия в собствената си пазва! Хващай си партакешите и се омитай от «Панталони Ливай», изменнице! Искаш да бъдеш изхвърлена ли? Така да бъде!

Мис Трикси се усмихна. Тая досадница се вълнуваше, и още как! Глория открай време й беше приятелка. Сега досадницата щеше да отиде в приют. Е, може би. Но в момента тя се приближаваше, а морскосините й нокти се бяха насочили към нея като ноктите на хищна птица. Мис Трикси започна да пищи.

— Остави я на мира — обърна се към жена си мистър Ливай. — Брей, брей… Как ли само ще се захласнат Сузън и Сандра, като научат за това! Майка им подлага на такива мъчения една възрастна женица, че внезапно децата са изправени пред опасността да останат без размъкнатите си жилетки и полите панталони.

— Така значи! Мене обвиняваш! — беснееше мисис Ливай. — Значи аз наврях хартията в машината! Значи аз съм й помагала да го натрака!

— Написахте писмото, за да си върнете на «Панталони Ливай» за това, че не ви пенсионират, нали?

— Да, да — едва чуто промърмори мис Трикси.

— Като помисля само какви надежди ти възлагах! — изсъска срещу нея мисис Ливай. — Давай зъбите!

Съпругът й блокира настъплението към устата на мис Трикси.

— Млък! — озъби се старицата и белите й бивни до един проблеснаха. — Не ме оставяте на спокойствие дори в собственото ми жилище!

— Ако не беше глупавият ти, вятърничав «проект», тази жена от години вече щеше да е пенсионерка — обърна се към жена си мистър Ливай. — И след като през цялото това време предричаше какво ще стане, оказва се, че точно ти едва-що не прати по дяволите «Панталони Ливай».

— Разбирам. Нея не я виниш. Виниш жената с устои, жената с идеали! И крадец да се намъкне в «Панталони Ливай», пак аз ще съм виновна. Трябва да се лекуваш, Гюс. Просто трябва.

— Да, сигурно. И то точно при доктора на Лени.

— Чудесно, Гюс.

— Млък!

— Но ти си тази, която ще му се обади — отсече мистър Ливай. —

Искам да го накараш да удостовери, че мис Трикси е със старческо слабоумие, че е нетрудоспособна, както и да изясни мотивацията за написването на писмото.

— Това си е твоя работа! — ядоса се мисис Ливай. — Ти ще му се обадиш!

— Сузън и Сандра не биха желали да узнаят за малката грешчица на майка си…

— И изнудваш, а?

— Научил съм това-онова от тебе. В края на краищата не сме женени от вчера… — Мистър Ливай наблюдаваше как гневът и безпокойството танцуват по лицето на жена му. За първи път тя просто нямаше какво да каже. — Децата не биха желали да узнаят каква глупачка е скъпата им майчица. А сега започвай да обмисляш как да замъкнеш мис Трикси у доктора на Лени. При нейните признания и при експертиза от който и да било лекар Ейбълман няма кой знае какви изгледи с това дело. Ще трябва просто да я завлечеш в някоя съдебна зала и да оставиш съдията сам да я погледне.

— Аз съм много привлекателна жена! — автоматично издекламира мис Трикси.

— Не ще и съмнение — увери я мистър Ливай, като седна и се наклони към нея. — Възнамеряваме да ви пенсионираме, мис Трикси. И повишение ще ви дадем. Вас доста зле ви изиграха.

— Пенсиониране ли? — прохъхри тя. — Ще кажа само, че това най-малко го очаквах. Хвала тебе, божке!

— Ще подпишете изявление, че сте натракали това писмо, нали?

— Разбира се, че ще подпиша! — възкликна мис Трикси. Каква приятелка й беше Глория! Глория знаеше как да й помогне! Беше умна! Слава богу, че си беше спомнила за туй вълшебно писъмце! — Ще кажа каквото и да поискате от мене!

— И ето че внезапно всичко ми стана ясно — прозвуча горчилката в гласа на мисис Ливай иззад една камара вестници. — Изнудваш ме посредством двенките ми мили дъщерички. Отстраняваш ме от пътя си, за да се развихриш като плейбой повече от когато и да било. «Панталони Ливай» сега наистина ще иде по дяволите. Мислиш си ти, че ще успееш да ме баламосаш!

— Да, мисля си. И «Панталони Ливай» ще отиде по дяволите. Но не защото една от твоите играчки ще я прати там. — Мистър Ливай хвърли по един поглед на писмата. — Тази работа с Ейбълман ме накара да се замисля за много неща. Защо например никой не купува нашите панталони? Защото са отвратителни! Защото се правят по същите кройки, които баща ми е използвал преди двайсет години, от същите платове! Защото тоя стар тиранин не искаше за нищо на света да промени каквото и да било във фабриката си! Защото каквито и инициативи да имах, той ги правеше на пух и прах!

— Баща ти бе прекрасен човек. Повече нито думичка на неуважение не ща да чуя от теб!

— Мълчи! Ексцентричното писмо на мис Трикси ми даде една идея. Отсега нататък ще произвеждаме само бермуди. По-малко главоболия, по-висока печалба и по-ниски разходи. Ще изискам от фабриката цяла нова колекция от немачкаеми мостри. «Панталони Ливай» ще стане «Шорти Ливай».

— «Шорти Ливай» ли? Какъв цирк! Я не ме карай да се смея! За една година ще се разориш! Каквото и да е, само и само да заличиш паметта на баща си! Ти не умееш да ръководиш търговско предприятие. Ти си един неудачник, един плейбой, човек, който слухти с какви ли не користни цели по конните състезания.

— Млък! Ще кажа само, че вие, хора, сте голяма напаст. Ако на туй му викат пенсиониране, то по-добре да си се връщам в «Панталони Ливай». — Мис Трикси предприе атака с кутията бисквити в тяхната посока. — А сега се махайте от моя дом и ми пратете записа по пощата!

— Аз не умеех да ръководя «Панталони Ливай». Това е вярно. Но мисля, че ще съумея да ръководя «Шорти Ливай».

— Колко самодоволни станахме внезапно! — заяви мисис Ливай с глас, който издаваше, че е пред прага на истерията. Гюс Ливай да управлява компания? Гюс да доминира? А какво би могла да каже тя на Сузън и на Сандра? Какво би могла да каже на Гюс Ливай? Какво ще стане с нея? — А и фондацията, предполагам, също ще иде по дяволите.

— Разбира се, че не! — Дълбоко в себе си мистър Ливай се усмихна. Най-сетне кормилото се изплъзваше от ръцете на жена му и тя се опитваше да насочи кораба по нов курс в едно море от смут, като молеше него да зададе посока. — Ще учредим награда. А за какво щеше да е тя, за похвална служба и храброст, нали?

— Да — отвърна смирено мисис Ливай.

— Ето. Този е храбрец. — Взе вестника и посочи негъра, който стоеше до падналия идеалист. — И ще получи първата награда.

— Какво?! Един престъпник с тъмни очила? Един тип от Бърбън стрийт? Моля те, Гюс! Само това не! Леон Ливай е мъртъв само от няколко години. Остави го да почива в мир!

— Решението ми е доста практично — маневра, каквато сам старият Леон би направил. Повечето от нашите работници са негри. Чудесни отношения между компанията и обществеността! А в скоро време вероятно ще ми трябват още и по-добри работници. Жестът ни ще допринесе за добрия климат в трудовия колектив.

— Само на това чудо не! — На мисис Ливай сякаш и се гадеше. — Наградите ще бъдат за порядъчни хора!

— А къде е идеализмът, за който открай време толкова ратуваш? Мислех си, че проявяваш интерес към участта на малцинствата. Поне винаги така си казвала. Във всеки случай Райли заслужаваше да бъде

спасен. Той ме насочи към истинския виновник.

— Не можеш цял живот все някому напук да правиш.

— Че кой прави нещо напук? Най-после и аз да се заема с градивни, творчески дела. Мис Трикси, къде ви е телефонът?

— Кой? — Мис Трикси наблюдаваше как товарният кораб от Монровия си заминава с палуба, задръстена от трактори «Интърнешънъл харвестър». — Аз нямам телефон. Но има един в бакалницата на ъгъла.

— Хайде, мисис Ливай. Бягай до бакалницата. Обади се на доктора на Лени, а и във вестника, за да разбереш наясно ли са как можем да се свържем с Джоунс, макар че хора като него обикновено нямат телефони. Попитай и в полицията. Те може и да знаят. После ще ми дадеш номера. Аз лично ще му се обадя.

Мисис Ливай стоеше, втренчила поглед в съпруга си, а оцветените й мигли така и не помръдваха.

— Ако ще ходиш до магазина, спокойно можеш да купиш и шунката ми за Великден — застърга гласецът на мис Трикси. — Искам да я видя тая шунка тука, в дома си! Но тоя път никакви али бали. Щом като искате признание от мене, почвайте да ми се отплащате!

Тя се озъби на мисис Ливай, като че ли искаше с проблясъка на зъбите си да й покаже, че това е символичен акт, акт на явно пренебрежение.

— Виждаш ли? — обърна се към жена си мистър Ливай. — Вече имаш три причини да посетиш бакалницата. — Той й подаде банкнота от десет долара. — Аз ще те чакам тук.

Мисис Ливай взе парите и отвърна:

— Сега сигурно си щастлив. Аз ще бъда твоята слугиня, а ти ще държиш всичко това над главата ми като меч. Една неправилна преценчица и после толкова страдания!

— Неправилна преценчица ли?! Дело за обида на стойност половин милион?! И от какво толкова страдаш? Просто отиваш до бакалницата на ъгъла.

Мисис Ливай се обърна и започна да си проправя път по централната пътечка. Вратата се затръшна и мис Трикси веднага заспа като младенец, сякаш тежко бреме беше паднало от плещите й. Мистър Ливай слушаше похъркването й, загледан в товарния кораб от Монровия, който излизаше от пристанището и подпомогнат от течението, се насочваше към залива.

Мозъкът му се поуспокои за първи път от дни наред и някои от събитията започнаха да минават през съзнанието му като на филмова лента. Помисли си за текста на писмото до Ейбълман и ето че си припомни едно друго място, където беше чул подобни думи. Това място беше дворът на изкукалия Райли, и то само преди час. «Тя трябва да бъде шибана с камшици…», «Монголоидът Манкузо…» Значи все пак той го бе написал. Мистър Ливай погледна с нежност към дребничката

обвиняема страна, която похърквaше над кутията с холандските бисквити. «В името на всеобщото добруване — помисли си той — ще трябва да бъдете обявена за нетрудоспособна, а и да направите самопризнания, мис Трикси. Лъжливо обвинение се скалъпва срещу ви.» Мистър Ливай се изсмя на глас. А защо ли мис Трикси си бе признала толкова чистосърдечно?

— Тишина! — озъби му се тя, тъй като се сепна.

Все пак кукуто Райли заслужаваше да бъде спасен. Посвоему, тоест по най-изкукалия възможен начин, той бе отървал и своята кожа, и тази на мис Трикси, и тази на мистър Ливай. Какъвто и да беше Бурма Джоунс, той пък заслужаваше щедро отличие… или възнаграждение. А ако му предложеше и работа в новата «Шорти Ливай», това щеше да е дори още по-добре за бъдещите взаимоотношения между компанията и обществеността. Награда и работа. Всичко, придружено от добра реклама в пресата, за да се върже с откриването на «Шорти Ливай». И ако това не беше чудесен търговски трик…

Мистър Ливай гледаше как търговският кораб пресича устието на Индъстриъл Кънал. Скоро и мисис Ливай щеше да се метне на някой кораб; посока — Сан Хуан. Би могла да посети майка си, която се смееше, пееше и танцуваше на плажа. Мисис Ливай никак не пасваше в проекта «Шорти Ливай».

Четиринадесета глава
I

Игнациус прекара деня в стаята си, като дремеше на пресекулки, а в честите тревожни мигове, когато беше буден, нападаше гумената ръкавица. През целия следобед телефонът във вестибюла не бе преставал да звъни, а всеки звън го изнервяше и обезпокояваше все повече и повече. Той се нахвърли върху ръкавицата, обезчести я, похити я, завладя я. Както всяка знаменитост, така и Игнациус си имаше почитатели: кутсузлийските родственици на майка му, съседи, хора, които мисис Райли не беше виждала от години. Всички се бяха обадили по телефона. При всяко позвъняване той си мислеше, че мистър Ливай се обажда, но скоро чуваше майка му да изговаря реплики, които започнаха да стават сълзливо стандартни: «Истински ужас! Какво ще правя аз сега? Този път вече името ни е опетнено!» Когато Игнациус не можеше повече да издържа, той се изливаше на талази от стаята си в търсене на плодов тоник. Срещнеше ли по случайност майка си из вестибюла, тя въобще не го поглеждаше, а вместо това се заемаше да изучава пухкавите сферични валменца, които се носеха по пода в килватера на сина й. А и той сякаш нямаше какво да й каже.

Как ли щеше да постъпи мистър Ливай? Ейбълман за жалост се бе оказал един доста окаян човечец, прекалено дребнав, за да приеме малко критика, една свръхчувствителна човешка молекула. Беше писал не на

когото трябва; бойкият и храбър залп бе отправен към неподходяща аудитория. На този стадий нервната му система не би могла да се оправи с един съдебен процес. Той щеше напълно да грохне пред съдията. Почуди се колко ли време ще мине, преди мистър Ливай отново да го връхлети изневиделица. Какви ли слабоумни главоблъсканици сипеше сега мис Трикси? Вбесеният и объркан мистър Ливай щеше да се върне, този път твърдо решен незабавно да го хвърли в затвора. Очакването на неговото завръщане бе като очакването на екзекуция. Тъпата болка в главата упорстваше. Плодовият тоник имаше вкус на жлъчка. Да, Ейбълман искаше страшно много пари; крехкото растение явно е било жестоко наранено. Когато се открие кой е истинският автор на писмото, какво ли щеше да поиска той наместо петстотинте хиляди? Един живот?

Плодовият тоник действаше като киселина и къркореше ли, къркореше из вътрешностите му. Той се изпълни с газ, но газът беше сгащен от залостената клапа така, както се прищипва балон. От гърлото му се изпуснаха мощни оригвания и се въздигнаха към пълните с боклуци млечнобели глобуси на полилея. Щом човек веднъж е призован да се появи в това брутално столетие, всичко можеше да му се случи. Отвсякъде го дебнеха какви ли не уловки, вълчи ями като Ейбълман, като бездейните поборници за мавританско достойнство, като кретените манкузовци, като дориангрийновците, вестникарските репортери, стриптийзьорките, птиците, фотографията, малолетните престъпници и нацистките порнографи. И най-вече като Мирна Минкоф! Като потребителските стоки. И най-вече като Мирна Минкоф! Тази смрадлива хубостница трябваше да бъде поставена на място! Някак си. Някой ден. Тя трябваше да плати! Каквото и да се случеше, той трябваше да доведе докрай започнатото дело, дори ако се наложеше да пожертва години време или пък десетилетия наред да върви дебнешком подире й от едното кафене към другото, от едната оргия с народни песни към другата, от метрото към пушалнята за наркотици, а оттам — към памуковото поле и сетне към демонстрацията, само и само да си отмъсти. Игнациус стовари една обстоятелствена клетва от времето на кралица Елизабета и като се превъртя на другата страна, за сетен път лудешки изнасили ръкавицата.

Как смееше майка му да се замисля за женитба?! Само човек елементарен като нея можеше да е и толкова нелоялен. Престарелият фашист щеше да урежда един след друг лов на вещици, докато доскорошната цялост на Игнациус Дж. Райли се сведеше до някакъв фрагментарен и мънкащ зеленчук. Той щеше да свидетелства в полза на мистър Ливай, за да може бъдещият му доведеник да бъде затворен «на топло»; така щеше свободно да удовлетворява извратените си архаични въжделения спрямо нищо неподозиращата Айрини Райли, смело да упражнява върху й закостенелите си навични действия посредством

частнособственическата инициатива. Проститутките не получаваха закрила от обществено осигуряване и от системата за подпомагане на безработни. И нищо чудно, че те имаха притегателно въздействие за Робишо. Една Фортуна знаеше на какво се бе научил той в обятията им!

Мисис Райли се заслуша в поскърцванията и оригванията, които идваха откъм стаята на сина й, и се запита дали като капак на всичко останало той не бе получил някакъв припадък. Но не желаеше и да го погледне. Чуеше ли да се отваря вратата му, тя се завтичаше към стаята си, за да го избегне. Петстотин хиляди долара бе сума, която дори не можеше да си представи. Както не можеше да си представи и какво ще бъде наказанието за човек, извършил нещо чак толкова лошо, че да струва петстотин хилядарки. И ако от страна на мистър Ливай имаше известни причини за съмнения, то от нейна такива не съществуваха. Каквото и да беше това писмо, Игнациус го бе написал. А нямаше ли все пак да е чудесно? Но Игнациус в затвора! Оставаше един-единствен начин да бъде спасен. Тя замъкна телефона колкото се можеше по-далеч и за четвърти път този ден набра номера на Санта Баталия.

— Божичко, пиленце, ама ти вярно много се тревожиш! — възкликна Санта. — Сега пък какво стана?

— Страх ме е, че Игнациус не само дето са го снимали във вестника, а и още по-яко е загазил — прошепна мисис Райли. — Но не мога да ти обясня по телефона. Санта, ти открай време беше права. Игнациус трябва да влезе в Благотворителната.

— Е, наааай-после! Прегракнах все това да ти повтарям. Клод ей сега, преди мъничко, ми се обади. Разправя, че Игнациус направил голям панаир в болницата, като се видели. Вика, че го било страх от него, щото оня бил толкова голям…

— Ужас! Същински ад беше в тая болница! Нали ти разправих как Игнациус взе да крещи. Пред всичките сестри и пред всичките болни! Едва-що не се поминах! Клод много ли ми се сърди, а?

— Не ти се сърди, ама не му се нрави, дето си самичка в тая къща. Пита ме дали да не дойдеме двамината да поседиме при тебе.

— Само това не правете, душко! — издума бързо мисис Райли.

— Та Игнациус какви ги е забъркал сега?

— По-после ще ти разправям. Сега ще ти кажа само, че цял ден я мисля оная работа с Благотворителната и най-после вече се реших. Сега му е времето. Собствено чедо ми е той, ама за негово добро ще е да го пратиме да се лекува. — Мисис Райли се опита да си припомни фразата, която вечно употребяваха в съдилищата и из телевизионните сериали. — Трябва да го изкараме ограничено вменяем.

— Ограничено ли? — присмя й се Санта.

— Трябва да помогнеме на Игнациус, преди да дойдат да го отмъкнат.

— А кой се е засилил да го отмъква?

— Май грешчица някаква е направил, докато работеше в «Панталони Ливай».

— О, божичко! И това пък сега! Айрини! Затваряй и веднага се обаждай на онези в Благотворителната, пиленце!

— Не, слушай. Не ща аз да съм тука, като дойдат. Искам да кажа… Игнациус е един едричък… Може неприятности да вземе да създава. А туй не мога да го понеса. Нервите ми и бездруго вече са за никъде.

— Едричък е я. Това ще е като див слон да хващат. Ама дано да си носят някоя голяма мрежичка! — разпали се Санта. — Айрини, туй е най-доброто решение, дето някога си вземала. И слушай да ти кажа. Аз още сега ще звънна в Благотворителната. А ти ела тука. И Клод ще повикам. Как ще се зарадва само като разбере! Уоу! След една седмица покани за сватба ще разпращаш! А още преди годинката да е изтекла, и ти, муце, ще си имаш нещичко на свое име. И пенсийка от железниците ще си имаш!

Всичко това прозвуча добре на мисис Райли, но тя попита малко колебливо:

— Ами комунисите?

— Ти тях, гълъбче, не ги мисли. Ще се отърве от тия комуниси. Додето ви оправи къщата, на Клод за нищо няма да му остава време. Много работа го чака, докато направи стаята на Игнациус обитаема.

Санта избухна в баритонен, камбанено звънлив смях.

— Мис Ани ще позеленее, като види, че са ни оправили къщурката.

— Ами ти вземи, че й кажи: «И ти почни по малко да излизаш и да се поразтушаваш. Тогаз и твойта къща ще оправят.» — Санта се изкикоти. — А сега давай, душко, да прекъсваме и идвай тука. Още на минутката ще им се обадя в Благотворителната. А ти бързо се махай оттам!

Санта затръшна телефона сякаш в ухото на мисис Райли.

Тя пък погледна през предните прозорци. Добре, че вече беше тъмно. Съседите нямаше да видят кой знае колко, ако Игнациус го приберяха през нощта. Втурна се в банята, напудри лицето и предната страна на роклята, очерта една сюрреалистична версия на устни под носа си и се завтече към стаята, за да си вземе палтото. Но като стигна до входната врата, се спря. Не можеше да не се сбогува с Игнациус. Та той й беше чедо!

Изкачи се до вратата на стаята му и се заслуша как бясното свистене на пружините достига до кресчендо, достойно за финала на «Пер Гинт» от Григ. Почука, но отговор така и не последва.

— Игнациус! — натъжено се провикна тя.

— Какво искаш? — най-после попита един бездиханен глас.

— Излизам, Игнациус. Исках да си кажеме «довиждане».

Той не отговори.

— Игнациус, отвори! — Замоли се мисис Райли. — Ела да ме

цункаш на раздяла, пиленце.

— Не ми е добре. Едва-едва се движа.

— Моля ти се, сине!

Вратата се отвори бавно. Игнациус тикна тлъстото си, сивкаво лице в пределите на вестибюла. Като съгледа бинта, очите на майка му се овлажниха.

— А сега ме цункай, пиленце. Съжалявам, че всичко тъй трябваше да свърши!

— Какво означават тези сълзливи клишета? — подозрително попита той. — Защо внезапно започна да се държиш добре към мен? Нали си имаш старец, с когото се срещаш?

— Прав беше, Игнациус. Не можеш ти да ходиш на работа. Трябваше да се досетя! Трябваше да се опитам по друг начин да си изплатя дълга. — От очите на мисис Райли се отрони една сълза и изми част от пудрата, като прокара браздица от чиста кожа. — Обади ли се оня мистър Ливай, не вдигай телефона. Аз ще си се погрижа за тебе.

— О, боже мой! — изрева Игнациус. — Сега вече яко загазих! Един господ знае какво ти е на ума! Къде отиваш?

— Ти си стой вътре и не вдигай телефона.

— Защо? Какво означава това? — В кървясалите очи проблесна уплаха. — На кого така шепнеше по телефона?

— Ти за мистър Ливай недей да се тревожиш, сине. Аз ще си те уредя. Ти само помни, че мамчето все затуй си мисли, как да ти е добре на тебе!

— Точно от това най-много ме е страх!

— И никога недей да ми се сърдиш, пиленце! — проплака мисис Райли и като подскокна с обувките за боулинг, които не бе сваляла от краката си, откакто Анджело й се беше обадил предната вечер, тя прегърна Игнациус и го целуна по мустака.

Сетне го пусна, завтече се към входната врата, а като я стигна, се обърна и се провикна:

— Извинявай, че се блъснах в оная сграда! Обичкам си те аз!

Кепенците изтропаха и нея вече я нямаше.

— Върни се! — ревна Игнациус. Той с гръм и трясък ги отвори, но старият плимут, на който една от предните гуми бе останала без калник и бе изложена на показ като колело на каруца, макар и с грохот, се връщаше към живота. — Върни се, моля те! Майко!

— Ей, я да млъкваш! — провикна се някъде из тъмнината мис Ани.

Майка му си беше наумила нещо, нескопосан план, проект някакъв, който щеше да го погуби навеки. Защо беше настояла да си стои вътре? Тя знаеше, че той никъде не би могъл да иде в това състояние. Намери номера на Санта Баталия и го набра. Трябваше да разговаря с майка си!

— Игнациус Райли се обажда — каза той, когато Санта вдигна. — Майка ми ще идва ли у вас тази вечер?

— Не, няма — ледено отвърна онази. — Цял ден не сме се чували с нея.

Игнациус затвори. Нещо се мътеше. Беше чул майка си да казва «Санта» най-малко два-три пъти по телефона този ден. И това, последното обаждане, тази прошепната комуникация непосредствено преди нейното излизане… Майка му си шепнеше единствено със сводницата, и то когато си разменяха някакви тайни. Игнациус изведнъж прозря причината за прочувственото сбогуване, за неговата безвъзвратност. Майка му вече беше споменавала, че сватовницата Баталия му е предписала почивка в психиатричното отделение на Благотворителната болница. Всичко беше ясно. В психиатрията нямаше да могат да го съдят нито Ейбълман, нито Ливай или който там възбуждаше делото. А може би и двамата щяха да предявят иск: Ейбълман за опетняване на личността, а Ливай — за фалшификация. За ограничения разум на майка му психиатричното отделение бе една привлекателна алтернатива. Типично в неин стил: с възможно най-добри намерения да подложи чедото си под хомота на усмирителната риза и на екзекуцията чрез електрошокови процедури. Естествено, възможно бе последствията дори да не бяха хрумнали на майка му. Но независимо от всичко, когато си имаш работа с нея, най-добре е да си готов за най-лошото. А и лъжата на Баталия баняджийката не беше кой знае колко успокояваща.

В Съединените щати човек е невинен, докато не се докаже неговата виновност. Навярно мис Трикси бе признала. Защо мистър Ливай не се беше обадил повторно? Игнациус нямаше да се остави да го хвърлят в клиника за психични заболявания, щом според закона все още не носеше никаква вина относно написването на писмото. Майка му, вярна на себе си, беше откликнала по възможно най-ирационалния и емоционален начин на посещението на мистър Ливай. «Аз ще си се погрижа за тебе!», «Аз ще си те уредя!» Да, тя чудесно щеше да го подреди! Щяха да обърнат маркуча срещу него. Някой кретен психоаналитик щеше да се опитва ли, опитва да схване необичайността на неговия светоглед. А сетне, претърпял поражение, щеше да го натъпче в някоя клетчица метър на метър. Не! И дума да не става! Затворът бе за предпочитане! Там поне единствено физически те ограничаваха! В едно психиатрично отделение месеха душите, разума и светогледа като глина! А това той никога нямаше да допусне! Пък и майка му така се извиняваше за мистериозната закрила, която щеше да му предложи… Дотук всичко сочеше към Благотворителната болница.

О, Фортуна, ти, мискинке недна!

И ето сега той се клатушкаше из малката къщурка като една безкрайно удобна мишена. Плещестите мъжаги, които тази болница бе наела, до един бяха устремили взор право в него. Игнациус Райли, изкуственият гълъб[36]… Майка му с положителност бе отишла на някоя

от боулинговите си вакханалии… От друга страна, камионът с решетките дори в момента може би набираше скорост към Константинопъл стрийт…

Бягство! Бягство!

Игнациус отвори портфейла си. Трийсетте долара, явно конфискувани от майка му в болницата, ги нямаше. Погледна часовника на стената. Наближаваше осем. Къде в дрямка, къде в издевателства над ръкавицата следобедът и вечерта бяха минали доста бързо. Игнациус взе да търси из стаята си, замяташе листовете от бележник, газеше ги, измъкваше нови и нови изпод леглото. Най-накрая изнамери няколко разпръснати монетки, започна да обработва бюрото и оттам изскочиха още няколко. Общо набройваха шейсет цента — сума, която намаляваше и блокираше пътищата за бягство. Поне можеше да намери безопасно прибежище за останалата част от вечерта — «Притания». А след като затвореха киното, щеше да мине по Константинопъл стрийт, без да се спира, за да види дали майка му не се е върнала.

В стаята се завихряше безумието на преобличане през куп за грош. Червената бархетна нощница излетя нагоре и се овеси върху полилея. Той натъпка пръстите на краката си в ботушите за сафари и скочи, доколкото това беше по силите му, в туидените панталони, които едва-едва успя да закопчее в кръста. Ризата, шапката, палтото Игнациус нахлузи като насън и се завтече към вестибюла, като се блъскаше в тесните очертания на стените. Вече бе досами прага на входната врата, когато кепенците внезапно изтрещяха под нанесените им три гръмки удара.

Мистър Ливай ли се върна? Клапата изпрати сигнал за помощ, който беше прихванат от ръцете му. Той зачеса бабунките по лапите си и започна да занича през кепенците, очаквайки да съзре неколцина от косматите биячи на болницата.

Но там, на верандичката, стоеше Мирна, облечена в някакво безформено мръсно бозаво манто от кадифе. Черната ѝ коса беше сплетена на плитка, която, кривната покрай едното ухо, се спускаше върху гърдите ѝ. На раменете си през ремък бе провесила китара.

Игнациус едва-що не излетя през кепенците, цепейки дъсчици и резета, за да увива и развива тази въжеподобна плитка около врата ѝ, докато не посинее. Но разумът надделя. Той виждаше не Мирна, а начина за бягство. Фортуна се беше умилостивила. Тя не бе чак толкова покварена, че да завърши този злокобен цикъл, като го задуши в усмирителна риза или като го запечати в гробница от бетонни плочи, осветена с флуоресцентни тръби. Фортуна желаеше да поправи грешките си. И някак си бе успяла да призове и подгони хубостницата Мирна от тунела на метрото, от стачния кордон, от проницателната постеля на някой евразийски екзистенциалист, от ръцете на негър будист, епилептик или от многословното обкръжение на кръжок по групова

терапия.

— Игнациус, в бунището ли си, или не си? — запита Мирна със своя равен, прям, леко враждебен глас. Тя пак захлопа по кепенците и присви очи иззад очилата с черни рамки. Мирна нямаше астигматизъм — «лупите» бяха всъщност най-просто стъкло; тя носеше очилата като доказателство за своята дълбока целеустременост и преданост към делото. Поклащащите й се обеци отразяваха светлика на уличните лампи като подрънкващи китайски украшения от стъкло. — Слушай, знам, че има някой вътре! Чух те да трополиш из вестибюла! Я отваряй тия скапани кепенци!

— Да, да, тук съм! — провикна се Игнациус. Той се втурна към кепенците и ги отвори. — Хвала на Фортуна, че идеш!

— Мили боже! Изглеждаш ужасно. Като че караш нервна криза или нещо от сорта. За какво е тоя бинт? Какво се е случило? Виж само колко много си наддал! Тъкмо се бях зачела в сърцераздирателните надписи тук, на верандата. Как само си я загазил, брей!

— Аз преживях един същински ад! — Игнациус се разциври и вкара Мирна във вестибюла, като я задърпа за ръкава. — Ти защо ме напусна, хубостнице? Новата ти прическа е очарователна и космополитична! — Той грабна плитката, притисна я към овлажнелите си мустаци и жарко я целуна. — Ароматът на сажди и въглерод в косите ти ме възбужда, подканя ме към бляскаво просташкия Ню Йорк. Налага се да тръгнем незабавно. Аз трябва да ида да цъфтя из Манхатън!

— Знаех си аз, че нещо не е наред. Но чак толкова… Ти наистина на нищо не приличаш!

— Бързо! Към някой мотел! Природните ми инстинкти надават вопли за освобождение! Имаш ли пари?

— Я не ме будалкай! — сопна му се Мирна, изтръгна от лапите на Игнациус подмокрената си плитка и я запрати през рамо връз китарата, където тя се приземи с дрънчене. — Слушай, Игнациус, скапана съм. От девет часа вчера сутринта съм все на път. Още щом ти изпратих писмото за оная работа с Партията на мира, аз си казах: «Мирна. Слушай. Това момче има нужда не само от някакво си писъмце. Необходима му е твоята помощ. Затова бързо. Всеотдайна ли си дотам, че да спасиш интелекта, който се разлага пред очите ти? Предана ли си на делото дотам, че да съхраниш останките от този разсъдък?» Излязох от пощата, скочих в колата и подкарах. Цяла нощ. Директно. С една дума, колкото повече мислех за налудничавата телеграма за Партията на мира, толкова повече се и тревожех!

Мирна очевидно беше доста коравосърдечна по отношение на човешките съдбини в Манхатън.

— Не те обвинявам! — развика се Игнациус. — Тази телеграма беше ужасна! Помрачена фантазия! Седмици наред съм в глъбините на депресия. След всички тези години на преданост към майка ми тя реши

да се омъжи и иска да ме отстрани от своя път. Трябва да тръгваме! И секунда повече не мога да издържам в тази къща!

— Какво?! Нея пък кой ще я вземе?

— Слава богу, че разбираш! Сама виждаш колко нелепо и абсурдно стана всичко.

— Къде е тя? Искам просто схематично да й изложа какво ти е причинила.

— Отишла е някъде да й вземат неуспешни кръвни проби. Повече не желая да я видя!

— Така и предполагам. Клетичкият! И какво правеше, Игнациус? Излежаваше се в стаята си и тъпееше, така ли?

— Да. Седмици наред. Бидох обездвижен от невротична апатия. Помниш ли писмото с налудностите за арестуването и катастрофата? Написах го, когато майка ми за първи път се срещна с онзи покварен старец. От този момент нататък психическото ми равновесие започна да се руши. И оттогава движението бе все надолу, като достигна кулминацията си в шизофренията около Партията на мира. Табелките отвън бяха физическа изява на душевните ми терзания. Психотичният ми копнеж за мир без съмнение бе подсъзнателно стремление към прекратяването на враждите, които съществуваха в този малък дом. Мога само да ти бъда признателен, че проникновено съумя да анализираш налудния ми свят, въплътен в писмата. Слава богу, че те бяха сигнали за помощ, записани в шифър, който си успяла да разчетеш.

— По теглото ти мога да се досетя колко бездеен си бил.

— Наддавах килограм след килограм, като лежах от сутрин до вечер и дирех изцеление и сублимация в храната. Трябва да бягаме! Да напуснем този дом! Той предизвиква ужасяващи асоциации.

— Преди доста време ти казах да се махнеш оттук. Хайде, давай да ти опаковаме багажа. — Монотонният глас на Марина ставаше все по и по-ентусиазиран. — Фантастично! Знаех си аз, че рано или късно ще трябва да избягаш, за да съхраниш психическото си здраве.

— Ех, ако те бях послушал по-рано, нямаше да преживея този ужас! — Игнациус прегърна Мирна и яко притисна и нея, и китарата й към стената. Той виждаше, че тя не е на себе си от радост, задето е открила една справедлива кауза, една история на заболяването, едно ново движение. — За теб ще се намери място в рая, хубостнице моя! А сега трябва да офейкваме!

Той се опита да я извлече през входната врата, но тя попита:

— Някакъв багаж няма ли да вземеш?

— О, разбира се. Тук са всичките ми бележки и набързо нахвърляни писания. В никакъв случай не бива да допускаме те да попаднат в ръцете на майка ми. От тях тя може да изкара цяло състояние. А това вече ще е прекалена ирония на съдбата! — Отидоха в стаята му. — Между другото трябва да те известя, че майка ми се удоволства в съмнителното

ухажване на един фашист.

— О, не!

— Да! Погледни това. Представи си само как са ме изтезавани!

Той подаде на Мирна един от памфлетите, които майка му беше пуснала под вратата на стаята. «Съседът ви наистина ли е американец?» Тя прочете бележката, изписана в полето на обложката: «Прочети го, Айрини. Хубаво е. Към края има няколко въпроса, дето можеш да ги зададеш на твоето момче.»

— О, Игнациус! — простена Мирна. — Какво точно беше?

— Травмиращо, пък и кошмарно! Мисля, че понастоящем те нейде шибат ли, шибат с камшика някой от по-умерените, когото тази заран в бакалницата майка ми е дочула да говори в полза на Обединените нации. Цял ден си мърмореше за този инцидент. — Игнациус се оригна. — Преживях цели седмици на ужас!

— Толкова е необичайно, че майка ти я няма! Мотаеше се тук през цялото време. — Мирна окачи китарата върху таблата и се изопна на леглото. — Тази стая. Тук ние празнично ликувахме, открехвахме един пред друг умовете и душите си, съчинявахме манифести против Талк. А мошеникът сигурно все още се шляе из университета.

— И аз така предполагам — отвърна разсеяно Игнациус. Искаше му се Мирна да стане от леглото. Скоро съзнанието й щеше да започне да се открехва и за по-други нещица. Освен това трябваше да напуснат тази къща. Той търсеше из килера сакчето, което майка му беше купила за злополучния му еднодневен престой в един детски лагер, когато беше на единайсет години. Риеше из купчината жълтясали гащи, подобно на куче, което драпа за някой кокал, и ги запращаше зад гърба си, където те се трупаха на дъгообразна купчина. — Навярно ще е най-добре да се надигнеш, моя малка теменужке. Листове трябва да се събират, записки трябва да се окомплектоват. Би могла да погледнеш под леглото.

Мирна врътквако се изхлузи от овлажнените чаршафи с думите:

— Много пъти се опитвах да опиша на приятелите си от кръжока по групова терапия как чезнеш тук, потънал в работа, откъснат от обществото. Необикновен, средновековен разум в своята обител!

— Не ще и съмнение, че им е било интересно — промърмори Игнациус. Беше намерил сака и сега го пълнеше с чорапите, разхвърляни по пода. — Скоро ще могат да ме съзрат в плът и кръв!

— Чакай да видиш само, като чуят оригиналните мисли, които бликат от устата ти!

— Ааахм! — прозина се Игнациус. — А може би моята майка ми стори неоценима услуга, като реши да се омъжи повторно. Едиповите окови започваха буквално да ме смазват. — Запрати и йо-йо-то в сака. — Видно е, че си пресякла Юга невредима.

— Нямах и минутка, за да спирам пътьом. Почти трийсет и шест часа давай газ, давай газ, давай газ… Мирна трупаше на купчина

листовете от бележник. — Снощи спрях да вечерям в една кръчмичка за негри, но не ме обслужиха. Мисля, че китарата ми ги отблъсна.

— Само това ще е била причината. Взели са те за някаква планинка дървенячка и певица. Аз имам известен опит с тези хора. Те са доста ограничени.

— Направо не мога да повярвам, че наистина те измъквам от този бордей, от тази помийна яма!

— Не е за вярване, нали? А като си помисля, че години наред противостоях на твойта мъдрост!

— В Ню Йорк ще бъде фантастично! Честна дума!

— Горя от нетърпение! — рече Игнациус, прибавяйки към багажа си шала и сабята. — Статуята на свободата, Емпайър Стейт Билдинг, бродуейска премиера с любимите ми звезди от мюзикхола. А и как само ще си бъбрим в Гринич Вилидж с разни предизвикателни съвременни умове на чашка еспресо!

— Ти най-сетне започваш да идваш на себе си! Ей богу! Направо не мога да повярвам на всичко онова, което чух в колибата ти тази вечер! Ние ще продължим да работим върху твоите проблеми. Навлизаш в съвсем нова и животворна фаза. Край на бездейността ти! Да, то се вижда! То се чувства! Какви величави мисли ще забликат от тази глава, когато най-сетне я очистим от паяжините, табутата и всички най-различни патерици!

— Един господ знае какво ще стане — отвърна Игнациус безучастно. — Но сега трябва да тръгваме. Веднага! Ще те предупредя, че е възможно майка ми всеки момент да се завърне. Видя ли я отново, състоянието ми ще се влоши ужасно. Налага се да офейкаме!

— Игнациус, недей да подскачаш из цялата къща. Успокой се! Най-лошото е вече зад гърба ни.

— Не, не е — бързо каза той. — Майка ми, току-виж, се завърнала с бандата си. Ех, да можеше да ги видиш. Бели супремацисти, протестанти, а и още по-калпави от тях. Чакай да взема лютнята и тромпета. А листовете събрани ли са вече?

— Това тук е направо фантастично! — възкликна Мирна, като посочи листа, с който си вееше. — Бисери на нихилизма!

— Това е само малка частица от цялото.

— Нима не ще оставиш на майка си някое ожесточено писмо или някой изразителен протест, да речем?

— Едва ли си струва труда. Седмици ще минат, докато успее да го схване. — Игнациус гушна лютнята и тромпета под едната си мишница, а сака — под другата. — Моля те, недей изпуска тази папка. Тя съдържа «Дневника», една уникална социологическа идея, върху която работех доскоро. От всичките ми творения това е с най-голяма покупателна стойност. Великолепни кинематографични възможности, особено ако попадне в ръцете на някой Уолт Дисни или Джордж Пал!

— Игнациус! — Мирна се спря на прага, както беше натоварена с листата, а миг преди отново да проговори, раздвижи безцветните си устни, сякаш формулираше някакво обръщение. Уморените й, упоени от магистралите очи потърсиха Игнациус през искрящите си «лупи». — Това е знаменателен момент! Чувствам се така, сякаш избавям някого!

— Избавяш, избавяш. А сега се налага да отлитаме. Моля те! По-късно ще си бъбрим. — Игнациус се заклатушка стремително напред, провря се покрай нея, стигна до колата, отвори задната врата на малкото рено и се възкачи връз купищата афиши и памфлети, които покриваха задната седалка. Автомобилчето миришеше на вестникарска будка. — Побързай! Не разполагаме с време да устройваме отпред tableau vivant[37].

— Ама… ама… ти наистина ли смяташ да седиш отзад? — попита Мирна, като изсипа хартиения си товар през задната врата.

— Естествено! — прогърмя Игнациус. — Ни най-малко не възнамерявам да пътувам по магистралите в капана на смъртта, назоваващ се «предна седалка»! А сега скачай в този картинг и да се махаме оттук!

— Почакай де. Знаеш ли колко листове оставих вътре — рече Мирна и хукна към къщичката, а китарата звучно я потупваше отзад. Слизайки по стъпалата с поредния товар, тя се спря на тухлената пътечка, обърна се и огледа къщата. Игнациус беше сигурен, че се опитва да запечата в съзнанието си тази сцена: Елиза, която минава през ледовете с доста едричко генийче на ръце. Подобно на Хариет Бичър Стоу, и Мирна продължаваше да му танцува по нервите със самото си присъствие. Най-накрая, в ответ на неговите крясъци, тя се приближи към колата и изсипа поредния товар листове в скута му. — Май останаха още няколко под леглото.

— Те не ни интересуват! — ревна Игнациус. — Влизай и го подкарвай това чудо! О, боже мой! Недей така да вреш китарата в носа ми! Не можеш ли да носиш просто малка чантичка като всяка порядъчна жена?

— Я чупка! — ядоса се Мирна. Тя се шмугна на предната седалка и запали мотора. — Къде искаш да прекараме нощта?

— Да прекараме нощта ли?! — прокънтя гласът на Игнациус. — Никъде няма да прекарваме нощта! Ще пътуваме директно!

— Игнациус, всеки момент ще тупна и ще свърша. От вчера сутринта не съм слизала от колата!

— Ами… мини поне отвъд езерото Понтгартън.

— Добре. Може да прекосим мочурищата и да спрем в Мандевил.

— Не! — Мирна като нищо щеше да го тръсне право в сърбящите ръце на някой психиатър. — Не може да спираме там! Водата е заразена! В този град, вирлува епидемия!

— Ами?! Тогава ще хванем през стария мост към Слидел.

— Може. Пък и е далеч по-безопасно. Всевъзможни шлепове се

забиват в шосето през блатата. Ще се стоварим в езерото и ще се удавим. — Задницата на реното беше легнала на пътя и то едва-едва набираше скорост. — Количката ти е доста малка за моите размери. Сигурна ли си, че знаеш как да стигнеш до Ню Йорк? Сериозно се съмнявам, че ще изкарам повече от ден-два в тази клозетна поза.

— Хей, накъде тръгнахте бе, битници недни? — приглушено се провикна иззад кепенците мис Ани. Реното се изнесе в средата на платното.

— Тази дърта кучка още ли живее тук? — попита Мирна.

— Млъквай и карай напред!

— Ама ти така ли мислиш да ме тормозиш? — Мирна хвърли един кръвнишки поглед в огледалцето за задно виждане. — Искам да кажа… трябва да сме наясно!

— Оле, клапата ми! — изпъшка Игнациус. — Моля те, недей да правиш сцени. След ударите, нанесени й напоследък, психиката ми съвсем ще се разпадне!

— Извинявай. За миг ми прозвуча като едно време, когато аз бях шофьорът, а ти ме тормозеше от задната седалка.

— Ей богу, дано само не вали сняг на север. Организмът ми просто ще престане да функционира при подобни атмосферни условия. И моля те, пази се пътьом от експресните междуградски автобуси. Те ще смажат играчка като тази.

— Игнациус, внезапно ти отново стана ужасното същество, което познавах! И внезапно започвам да си мисля, че правя една огромна грешка!

— Грешка ли? Няма такова нещо — ласкаво й отвърна Игнациус. — Но, моля те, внимавай с линейката отсреща. Не желаем да започнем странстванията си с катастрофа, нали?

Докато се разминаваха с линейката, Игнациус подозрително се пообърна и видя, че на вратата й бе изписано «Благотворителна болница». Въртящата се върху покрива лампа обля за миг реното с червена светлина. Почувства се оскърбен. Бе очаквал солиден камион с решетки. Колко го бяха подценили, изпращайки един стар, износен кадилак линейка! Та той с лекота би могъл да изпотроши всичките му прозорци! Скоро искрящите перки на кадилака бяха на цели две пресечки зад тях, а Мирна завиваше по Авеню Сейнт Чарлс.

Сега, след като го бе избавила от единия цикъл, накъде ли щеше да го завърти Фортуна? Предстоящият щеше да е далеч по-различен от всичко, което му бе познато досега.

Мирна майсторски се шмугваше и провираше из градското движение, вклиняваше се и се изнизваше из разни невероятно тесни платна и алейки, докато и последната примигваща улична лампа от най-крайното блатисто предградие остана зад гърба им. После всичко потъна в мрак и те се озоваха сред солените тресавища. Игнациус погледна

указателната табела, която фаровете осветиха. Магистрала 11. Табелата прелети и остана зад тях. Той свали прозореца с пет-шест сантиметра и вдъхна соления въздух, който се носеше над мочурищата откъм залива.

Клапата му взе, че се отвори, сякаш въздухът бе някакво очистително. Отново си пое дъх, този път още по-дълбоко. Тъпата болка в главата му отзвучаваше.

Загледа се с признателност в тила на Мирна, в плитката, която най-невинно се полюшваше на коленете му. С признателност… Каква ирония, рече си той. Взе плитката в едната си лапа и нежно я притисна към овлажнелите мустаци.

Заметки

[←1]

От англ. village — село. — Б.пр.

[←2]

Герой от «Видението на Пиърс Орача» — английска поема от XIV век, вероятен автор Уилям Лагланд. — Б.пр.

[←3]

Мироглед, светоглед (нем.). — Б.пр.

[←4]

Герой от романа «Трилби» на Жорж дьо Морне (1834-1896 г.), зъл гений. — Б.пр.

[←5]

Скарлет О'Хара — героиня от романа на М. Мичъл «Отнесени от вихъра». Тук името умишлено е изопачено — «хорър» в превод от англ. език означава ужас. — Б.пр

[←6]

Разбира се (исп.). — Б.пр.

[←7]

Легендарен дворец за развлечения, построен от Кубла Хан. Американският вестникарски магнат Хърст построява подобен в началото на века и му дава същото име. — Б.пр.

[←8]

Организация, основана в САЩ през 1915 г., с цел да се подобри търговската етика. — Б.пр.

[←9]

Томас Б. Маколи (1800-1859) — английски историк, писател и обществен деец. — Б.пр.

[←10]

На прохлада (ит.). — Б.пр.

[←11]

Африканците (фр.). — Б.пр.

[←12]

Погрешна стъпка (фр.). — Б.пр.

[←13]

Чарлс (1874-1948) и Мери (1876-1958) Биърд — американски историци; Върнън Пирингтън (1871-1929) — американски литературен историк. — Б.пр.

[←14]

Патрик Хенри (1736-1799) — американски държавник, оратор и водеща фигура във Войната за независимост. — Б.пр.

[←15]

Известни американски проповедници, евангелисти. — Б.пр.

[←16]

Общо название на няколко реномирани американски университета. — Б.пр.

[←17]

Детска игра, представляваща «макаричка», която се навива и развива по дълъг конец под въздействие на центробежни сили, обусловени от тежестта ѝ. — Б.пр.

[←18]

Флорънс Найтингейл (1820-1910) — английска обществена деятелка, основателка на съвременната школа и първото училище за медицински сестри (1860). — Б.пр.

[←19]

От хай фиделити (англ.) — апаратура с голяма точност и високо качество на звуковъзпроизвеждане. В разговорния език — хай-фай. — Б.пр.

[←20]

Денатуриран спирт. — Б.пр.

[←21]

Старозаветен родоначалник от Адамовото потомство, живял 967 години според Битие 5:27. — Б.пр.

[←22]

Свят (фр.). — Б.пр.

[←23]

Момче (исп.). — Б.пр.

[←24]

Ей! Слушай! (исп.). — Б.пр.

[←25]

Какъв глупак (исп.). — Б.пр.

[←26]

Изнежен, женствен човек (исп.). — Б.пр.

[←27]

Луд (исп.). — Б.пр.

[←28]

От genitals — полови органи (англ.). — Б.пр.

[←29]

Сводник, собственик на публичен дом (исп.). — Б.пр.

[←30]

Сопа (англ.). — Б.пр.

[←31]

Стомана (англ.). — Б.пр.

[←32]

Буфер (англ.). — Б.пр.

[←33]

Хърбърт Кларк Хувър (1874-1964) — тридесет и първият американски президент (1929-1933). — Б.пр.

[←34]

Смазан, съсипан (фр.). — Б.пр.

[←35]

Кабарета (фр.). — Б.пр.

[←36]

Пособие при стрелба и лов. — Б.пр.

[←37]

Жива картина (фр.). — Б.пр.